

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שונה שישית
גיליון מספר 616

בראשית
תשפ"ו

שבת

אתווקים

חפשו את
חוברת העלונים
לילדים
מבית דפוס
'ספיד'

לונים ותוכן של הארץ אורחים

מני קיסר וליאת הסקר

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
07:21	06:40	05:29	ירושלים
07:17	06:42	05:44	בני ברק
07:18	06:41	05:34	חיפה
07:18	06:43	05:44	אשדוד
07:20	06:41	05:28	בית שמש
07:20	06:42	05:46	קרית גת
07:19	06:39	05:37	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

יורל ע"י קרן תרי"ג לזיכוי הרבנים
לשבות נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

בסייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת בראשית גיליון צ"א - שנה ג' | תשרי תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פרש"ס התורה

פשט

שנים נבראו - מה ההכרח?

וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּם (בראשית א, טז)

שנים נבראו, ונתמסרה להבנה על שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישמשו בכתר אחד (רש"י)

מהיכן ההכרח שתחילה היו שני המאורות שנים, והרי יתכן שמה שנאמר 'המאורות הגדולים' הכוונה רק שהם היו גדולים ביחס לכוכבים, אבל אולי השמש היתה תמיד גדולה מהירח.

ביאר הגר"א מיללא זי"ע, על פי דברי הגמרא (יומא סב): שדרשו את הכתוב בשערי יום הכיפורים (ויקרא טז, ה) וַיִּקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים, שהרי מיעוט רבים הוא שנים, ומדוע צריך הכתוב לומר 'שני'? אלא ללמד שיהיו שניהם שנים. כך גם כאן, כיון שנאמר 'המאורות הגדולים', הרי מיעוט רבים הוא שנים, ולמה נאמר 'שני', אלא להורות שתחילה היו שניהם שנים.

רמז

עד גיל ארבעים, ומגיל ארבעים

וַיִּצְמַח ה' אֱלֹקִים מִן הָאֲדָמָה קָל עֵץ נֶחֱמָד לְמִרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל וְגו', וְנָהָר יֵצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ (בראשית ב, ט-י)

חכמי הרמז מצאו בפסוק זה רמז נפלא לדברי הגמרא (שבת קנב). שעד גיל ארבעים, האכילה טובה לבריאות הגוף יותר מהשתייה, ומגיל ארבעים, השתייה טובה יותר מהאכילה. וראה זה פלא, שכאן בפסוק הארבעים מתחילת התורה נאמר 'טוב לְמֵאֲכָל'. ובפסוק הארבעים ואחד נאמר 'וְנָהָר יֵצֵא מִעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת'.

דרוש

השתדלות יתירה - כעבודה זרה

וַתֵּלֶד עֶדְהָ אֶת יָבֵל הוּא אֶחָד מֵאֲחֵי אָדָם וְיִשָּׁב אֶתֶּל אֶחָד מֵאֲחֵי אָדָם (בראשית ד, כ)

הוא היה הראשון לרעי בהמות במדברות, וישוב אהלים חדש כאן וחדש כאן בשביל מרעה צאנו, וכשלה המרעה במקום הזה הולך ותוקע אהלו במקום אחר. ומדרש אגדה, בונה בתים לעבודה זרה (רש"י).

אמר הרה"ק בעל שפע חיים מצאנו זי"ע: שתי דרשות אלו, משלימות זו את זו. כי מי שיש לו אמונה ובטחון באמת בהש"ת, אינו מרבה בהשתדלות לפרנסתו, אלא בוחש בהקב"ה שבהשתדלות קטנה ישלח לו את כל פרנסתו. אבל יבל שהיה להוט אחרי ההשתדלות, כשהיה יושב חודש כאן וחודש כאן, הוא הוכיח על עצמו שהוא סומך על כוחו ועוצם ידו, ומכאן שהיה בונה בתים לעבודה זרה, כי חסרון באמונה, גם נחשב בבחינת עבודה זרה.

סוד

סוד רפואת הצמחים

וַתֵּצֵא הָאָרֶץ דְּשָׁא עֶשֶׂב מִזֶּרֶע זֶרַע לְמִינֵהוּ (בראשית א, יב)

אף על פי שלא נאמר למינהו בדשאין בציוניה, שמעו שנצטוו האילנות על כך, ונשא קל וחומר בעצמן (רש"י).

נפלאות מתורתנו מגלה לנו הרה"ק רבי דוד מדינב זי"ע, על פי מה שאמר הרה"ק רבי דב בער ממעורר זי"ע, שי"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, מכוונות כנגד י"ג מידות של רחמים. ומאחר שהמידה הראשונה ממידות התורה היא מידת 'קל-וחומר', נמצא שהיא כנגד מידת 'א-ל' - המידה הראשונה ממידות הרחמים.

מידת 'א-ל', היא המסוגלת להמשיך רפואה, כמו שביקש משה (במדבר יב, יג) 'א-ל' נָא רָפֵא. ונמצא שכאשר דורשים 'קל וחומר', מעוררים את מידת 'א-ל', המסוגלת לרפואה.

והנה ידוע שרוב התרופות שבעולם, נעשים ממיני דשא. אשר על כך, בכונה תחילה לא אמר הקב"ה לדשאים במפורש 'למיניהו', כדי שהם ידרשו זאת בעצמם במידת 'קל וחומר', כך שבכל הדשאים ישאר תמיד הכח של 'קל וחומר', המעורר את השם 'א-ל' המסוגל לרפואה, וכך יהיה לדשאים כח להביא רפואה לעולם!

פרשת הבריאה והדורות הראשונים

נושאי הפרשה:

ראשית הבריאה • ששת ימי המעשה ויום השבת • אדם וחווה בגן עדן • חטא עץ הדעת • הריגת קין את הבל • הריגת למך את קין • הדורות מאדם עד נח • חטאי דור המבול.

פרשת בראשית, מתפרסת על פני תקופה ארוכה בת 1556 שנים! היא כוללת בתוכה את סדר בריאת העולם בששת ימים, ובהמשך את קורות חייהם של אדם הראשון, ועשרת הדורות הראשונים, עד לדור המבול.

א. הבריאה

לפני חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש שנים, ברא הקב"ה את הבריאה. בתחילת הבריאה, היה העולם ריק וחשוך, ורק כסא הכבוד ריחף על המים. לאחר מכן, במשך ששה ימים ברא ה' את כל הבריאה, ומיד ברגע הראשון של יום השביעי שבת ה' מכל מלאכתו, ובירך וקידש את יום השבת.

ב. האדם

הדבר האחרון שנברא בעולם, היה האדם. ביום השישי יצר ה' את האדם מעפר הגילול במים, ונפח בו רוח חיים. ה' הניח את האדם בגן העדן, אשר מהעדן יוצאים ארבעה נהרות, וציוהו עליו שלא

לאכול מעץ הדעת. אדם הראשון אף קרא שמות לכל הבהמות והחיות והעופות, ואחר כך ברא ה' את חוה כדי שתהיה לו לעזר. עד בריאת האדם, טרם יצאו הצמחים מהקרקע, כיון שלא היה אדם בעולם שיתפלל על הגשמים. עד שהאדם התפלל וירדו גשמים, ואז צמחו האילנות.

ג. החטא

ערמומי מכל החיות היה הנחש, והוא הצליח לפתות את חוה לאכול מעץ הדעת והיא אף האכילה לאדם. בעקבות כך הם הבינו שעליהם ללוש בגדים, ועשו לעצמם חגורות מעלי תאנה, והקב"ה עשה להם בגד הדבוק על כל הגוף כמו ציפורן, ויש אומרים בגד צמר רך ומחמם.

בעקבות חטא זה, הם נענשו במספר עונשים. הנחש: בקציצת רגליו, באכילת עפר, ובהימצאותו בעימות תמידי עם האדם והאשה. חוה: בצער גידול בנים. האדם: את לחמו יאכל בועת אפו, האדמה תגדל לו קוצים, וכשימות ישוב אל האדמה. בנוסף, אדם וחווה גורשו מגן העדן, כדי שלא יאכלו מעץ-החיים, ובפתח גן עדן העמיד ה' את להט החרב המתהפכת.

ד. הריגה

שני בנים היו להם לאדם וחווה: הבכור - קין, ואחיו - הבל. לאחר שה' קיבל רק את קרבנו של הבל, קינא בו קין והרגו. על כך הענישו ה' להיות נע ונד בארץ, ובכל מקום שהיה הולך היתה הארץ מזועזעת

תחתיו, ואנשים הצביעו עליו ואמרו 'התרחקו ממנו, הוא הרג את אחיו'. כשהוא חזר בתשובה עשה לו ה' אות במצחו שלא יפגעו בו חיות השדה.

למך, דור ישישי לקין, היה עיוור, ובטעות ירה חץ על קין והרג אותו, וכן הרג למך בטעות את תובל-קין בנו. בעקבות כך כעסו נשותיו של למך עליו ועזבו אותו, והוא פייס אותן שהוא עשה זאת בשוגג.

ה. הדורות

התורה מפרטת בקצרה את עשרת הדורות מאדם עד נח, ואת שנותיהם הארוכות.

ו. החוטאים

דורו של נח, הכעיסו את ה' בהתנהגות בלתי מוסרית, ולכן ה' רצה למחות את האדם מהעולם, אך נתן להם ארכה 120 שנה, ורק נח מצא חן בעיני ה'.

התורה וההפטרות

הקשר לפרשה: היות ובפרשתנו אנו לומדים על בריאת העולם, מפטירים בספר ישעיהו בו נאמר 'שה' נוטה שמים ורוקע הארץ. בנוסף, בפרשתנו נלמד 'שה' רצה למחות את כל היקום בדור המבול, ובהפטרות מבואר שכאשר יחטאו יחריב ה' הרים וגבעות, נהרות ואגמים. **מה מפטירים:** למנהג התימנים: ישעיהו פרק מ"ב מפסוק א' עד אחרי פסוק ט"ז. למנהג הספרדים: עד אחרי פסוק כ"א. למנהג האשכנזים: ממשכילים עד סוף פרק מ"ב, וכן בפרק מ"ג עד אחרי פסוק י'.

"בשביל רש"י הקדוש נברא העולם"

חיים של תורה

הרה"ק המגיד רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע אמר, שבשביל רש"י הקדוש היתה בריאת העולם, ובראשיתנו נוטריקון: ב'שבייל ר'בי שלמה יצחקי.

(מגן אברהם פרשת בא)

כח הרצון

לפתח חטאת רבץ ואלו תשובתו ואתה תמשל בו (בראשית ד, ז). ואלו תשובתו של חטאת, הוא יצר הרע, תמיד שוקק ומתאווה להכשילך. ואתה תמשל בו - אם תרצה תתגבר עליו (רש"י)

אי אפשר לעבור על פסוק זה עם פירוש רש"י, בלי לשאוב מלא החופן חיווק ועידוד, לקול הקריאה העולה מדברי רש"י אלו 'אם תרצה - תתגבר עליו'. בורא עולם נותן התורה, שברא את האדם וברא גם את היצר, ויודע את יחסי הכוחות, הוא יודע מה כוחו של היצר ומה כוחו של האדם, מבטיח ואומר: אם רק תרצה - תצליח!

תוכחת השר הסורי

מדי יום לאחר תפילת מנחה, היה הגה"ק רבי אברהם ענתבי ז"ע, מחכמי חאלב שבסוריה, מוסר שיעור במשך שעות עד תפילת ערבית. רוב בני הקהילה השתתפו בשיעור זה, מלבד עשר אחד, בשם שאול, שהיה עוזב את בית המדרש ונוסע לביתו.

באחד הימים כשבריר רבי אברהם אצל הגביר מדוע אינו נשאר בשיעור, ענה הגביר: אני פשוט לא יכול להקשיב לשיעור של שעותיים. השיב לו הרב: אתה יכול, אלא שאתה לא רוצה! אך הגביר ענה עזות: לא, אני מאד רוצה, אבל איני יכול.

יצא הגביר מבית המדרש ועלה על מרכבתו. הוא לא נסע מרחק רב והנה הוא גילה את עגלתו של שר ערבי, ששקעה בבוץ בלי יכולת להיחלץ. זעק השר לעבר הגביר: 'שואל! בוא לעזור לי!'. אך הגביר התחמק והשיב: 'איני יכול!'

כששמע השר את תשובתו, ניגש אליו וסטר על פניו סטירה גזונה, והכריחו לרדת לחלץ את העגלה מהבוץ. בלית ברירה עשה הגביר כפקודתו, ולאחר מאמצים הצליחו לחלץ את העגלה.

נענה השר ואמר לו: אתה רואה שאול, אין כזה דבר 'אני לא יכול', אלא 'אני לא רוצה'--

והיו הדברים כמו מענה משמים לגביר על התשובה שהשיב זה עתה אודות ההשתתפות בשיעור: אתה יכול, אבל אתה לא רוצה!--

רצון בשערי הישיבה

נער יהודי שנולד להורים הרחוקים מתורה ומצוות, חשקה נפשו בתורה וביקש מהוריו ללמוד בישיבה קדושה. כשראו הוריו את רצונו העז נתנו את הסכמתם, הנער נסע יחד עם אמו להירשם בישיבת 'אור ישראל'

עוד מטרה צדדית...

ויאמר אליקים יהי מארת בך קיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיה לאתת ולמועדים ולמים ושנים, והיה למאורות בך קיע השמים להאיר על הגרץ (בראשית א, יד). והיו למאורות - עוד זאת ישמשו שיאירו לעולם (רש"י)

היה רבינו יחפץ חיים ז"ע מצביע על דברי רש"י הללו ואומר: צא וראו כמה גדול המרחק בין דעת אנשי העולם לבין דעת התורה. אילו היו שואלים אף את החכם הגדול בעבור איזו מטרה נבראה השמש, ודאי שהוא היה משיב לתועלת הברואים, להאיר, לחמם, ולסייע בצמיחת פירות, כי אמנם ישנם דברים נוספים שהשמש מועילה בהם, כמו לתת סימנים מתי ולמי יהיה רע בעולם, וכן הירח לקבוע את המועדים והזמנים, אך דברים אלו הם טפלים לעיקר.

ואילו התורה מגלה לנו את ההיפך הגמור. עיקר כוונת הבורא בבריאת השמש והירח היתה במטרה לתת בהם סימנים לישראל ולאומות העולם, כמו שפירש רש"י 'זהו לאותות - כשהמאורות לוקין סימן רע הוא לעולם, וכן לקבוע על ידם את העיתים והזמנים,

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

אות קין | וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו (בראשית ד, טו)

בפסוק זה אנו לומדים שהקב"ה חקק על מצחו של קין אות כשמירה. מה היא אותה אות? א. רש"י כותב שהכוונה לאחת מאותיות משמו של הקדוש של הקב"ה, ובתיקוני זוהר (ק"ח, ב) מובא שהכוונה לאות ו'. ב. מהרש"ל כתב שהכוונה לאות ה'. ג. יש מפרשים שכוונת רש"י לאות משמו של קין, דהיינו האות 'ה' (מהרש"ל, שפתי חכמים). ד. במדרש רבה (כב, יב) אמר רב, שהקב"ה מסר לקין כלב לשמור עליו. ה. שיטה אחרת במדרש, שהקב"ה הצמיח לקין עץ על מצחו. ו. במדרש אחר (במדבר ז, ה) מובא שעלתה צרעת לקין על מצחו. ז. יש מפרשים (אבן עזרא; רד"ק) שהכוונה שהקב"ה נתן בלבו של קין גבורה שלא יפחד. ח. יש מפרשים (אבן עזרא; חזקוני) שהקב"ה מסר לקין איזה סימן ואות שיאמין על הבטחתו.

עיניים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

שיח | וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ (בראשית ב, ה)

עם תחילת החורף נערכו בעירייה במבצע לכריתת ענפי העצים הגבוהים העלולים ליפול ברוחות, ובמקביל נערכו לגיוס השיחים הנמוכים בגינות הציבוריות.

משום מה, מקובל בימינו לקרוא בשם 'שיח' רק לעצים נמוכים. אולם בפרשת השבוע אנו לומדים את הפסוק (בראשית ב, ה) וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ, ומבואר בתרגום ובפרש"י, שהכוונה לכלל סוגי האילנות (וכ"ה ברש"י איוב א, לד). גם בפסוק בפרשת וירא (בראשית כא, טו) ותשלך את הלך תחת אחד השיחים, מבואר בתרגום ובאבן-עזרא שפירושו: האילנות. הרד"ק (השרשים, ערך שיח) מביא כמה פסוקים בתנ"ך שמוזכרת בהם המילה 'שיח', והוא כותב שלפעמים הכוונה לאילנות, ולפעמים לעשבים, אך בכל מקרה אין הכוונה דווקא לעץ נמוך.

אזניים לשמוע

כללי רש"י הק' בראשית

בשגם או בשגם | ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר (בראשית ו, ג)

רק לאחרונה, קראנו ב'מפטר-יונה', ביום כיפור את הפסוק (יונה א, יב) 'כי ידע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם'. מי שזכה לומר את הפסוקים בכוונה והבנה, הבין שפירוש המילה בשלי היינו: בגללי ובעבורי (ואין פירושו שהסערה היא במקום שלי).

מעניין לגלות השוואה למילה כזו גם בפרשת בראשית.

על הפסוק (בראשית ו, ג) ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר, מסביר רש"י: שהקב"ה אמר, כעת אני דן ברוחי האם להשחית את הברואים או לרחם עליהם, אבל לא לאורך ימים יתקיים ספק זה. וזאת בגלל שיש באדם גם עוד דבר רע, דהיינו: שראוי היה שהוא לא יחטא אלא ייכנע מפני, שהרי הוא רק בשר.

הוא אומר, פירוש המילה 'בשגם' היינו: בגלל שגם. וביתר הרחבה (על פי הספר דקדוקי רש"י): ככל מקום שהאותיות ב"ת וש"ן משמשות יחד בתחילת מילה, הרי הן משמשות במקום המילה 'בעבור', או 'בגלל' 'בשביל' [כמו בפסוק בשלי הסער הגדול], כך גם כאן שנאמר בשגם הוא בשר, הכוונה: בשביל שגם [רעה זו יש בו] שהוא בשר.

אך רש"י מציין, שלפעמים במקום הניקוד סגול תחת האות ש' [בשלי] יש ניקוד פת"ח, כמו שנאמר כאן בשגם, כי לפעמים הניקוד תחת האות ש' בתחילת מילה יכולה להתחלף מניקוד של סגול לניקוד פת"ח, כמו בפסוק (שופטים ה, ז) עד שקמתי בדבורה, או לניקוד קמ"ץ כמו בפסוק (שופטים ו, יז) שאאתה מדבר עמי.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיווק, מתוך פסוקי הפרשה

כפירוש 'למועדים - על שם העתיד, שעתידים ישראל להצטוות על המועדות והם נמנים למולד הלבנה'. אלא שבדרך אגב נוספה עליהם עוד מטרה להאיר לארץ ולדרים, וכלשונו של רש"י: 'עוד זאת ישמשו, שיאירו לעולם...'

יצר הרע בבית הסוהר

וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום (בראשית ו, ה) כאשר ישב הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע במאסר, נענה ואמר: מעולם תמתי מדוע היצר הרע נקרא 'מלך זקן כסיל' (קהלת ג, יג), אמנם מובן מדוע הוא נקרא 'מלך' כי הוא שולט על בני אדם; גם השם 'זקן' נחא, כיון שלפתח חטאת רובץ (בראשית ד, ז) מתחילת היוולדו, והיצר טוב בא רק לאחר י"ג שנים. אבל מדוע נקרא הוא 'כסיל', הרי היצר הוא חכם מחוכם להרע.

אכן, בעת שישבתי בבית הסוהר, וגם שם בא היצר הרע אלי, אמרתי לו: אמנם אני אנוס לשבת תחת דלתיים סגורות כי השלטונות אין מניחים לי לצאת, אבל אתה היצר הרע, מי הכריח להיכנס מרצון אל תוך בית הסוהר? אכן אין לך כסילות גדולה מזו...

אל תיקח ללב...

לבליתי הכות אתו כל מצאו (בראשית ד, טו)

כלומר: לא יהיה האדם מוכה ושבור ברוחו מכל מאורע המוצא אותו...

(הרה"ק רבי מרדכי מלכוויטש ז"ע)

היכן נמצא ה'גן-עדן'?

בכדור הארץ הגשמי, או בעולמות עליונים רוחניים?

חלק מרכזי מפרשת בראשית, עוסק בגן אשר ה' נטע בצד מזרח של העדן, שם הניח את אדם הראשון, ושם הצמיח ה' אילנות, ונהר יוצא מהעדן להשקות את הגן, והנהר מתפצל לארבעה נהרות.

היכן היה אדם הראשון?

כשלומדים את הפסוקים כפשוטם, אנו מבינים שאותו 'גן עדן' נמצא כאן בכדור הארץ, בעולם הגשמי שלנו. שהרי הפסוק אומר שמגן עדן נמשכים הנהרות הידועים פרת וחידקל וכו'. אך מצד שני, ידוע מפי ספרים וסופרים שהגן עדן הוא דבר רוחני נעלם, הנמצא בעולמות עליונים, ובו ניתן השכר לנשמה.

כיצד, אפוא, משתלבים שני דברים אלו יחד? וכיצד עלינו לפרש הפסוקים בפרשתנו? האם אדם הראשון היה בגן עדן רוחני או בגן עדן גשמי?

מאחר וידיעת הדברים נחוצה מאד להבנה נכונה של פסוקי הפרשה, נזכיר ראשי פרקים שנאמרו בענין זה, ותן לחכם ויחכם עוד.

גן עדן בעולם הזה

אנו מוצאים כמה מקורות בחז"ל בהם מפורש בפשטות שיש גן עדן תחתון בעולם הזה, כגון דברי הגמרא (עירובין

יט.) המציגים את המיקום המדויק של פתח הגן עדן בארץ. או גמרא אחרת (תמיד לב.) המספרת על אלכסנדר מוקדון שהגיע אל אחד מפתחי גן עדן. עוד אמרו (תענית י.) גשמי העולם הם תמצית ממימי גן עדן. ועוד אמרו (ב"ב פד.) שהשמש מאדים מצבע הוורדים בגן עדן, עוד מסופר בגמרא (ב"מ קיד:) על רבה בר אבובי שלקח עלים מגן עדן, ויש דעה במדרש (ב"ר לג, ו) שעלה היות שהביאה היונה לנח מקורו בגן עדן.

מקום דשן

דברים מפורשים כתב הרמב"ם בפירוש המשניות (סנהדרין י, א) לאחר שמאריך לבאר שהעולם הבא יהיה כולו עונג רוחני, כותב הרמב"ם שיש גם גן עדן בעולם הזה, וז"ל: "אבל גן עדן הוא מקום דשן בכדור הארץ, מרוכים בו המימות והאילנות, ג'להו ה' לבני אדם בעתיד, ויורה להם את דרכו ויתענגו בו, ואולי ימצאו בו צמיחים נפלאים מאד שתועלתם גדולה והנאתם מרובה".

שני גן-עדן

הדעה הרווחת המובאת בהרבה ספרי קדמונים, היא שיש שני גן עדן, האחד בארץ, ואחד למעלה בעולמות הרוחניים, כדברי הוזהר הק' (מדרש הנעלם, וירא דף קו, ב): 'כשם שברא קודש בריך הוא גן עדן בארץ כך ברא גיהנם בארץ, וכשם שברא גן עד למעלה כך ברא גיהנם למעלה, גן עדן בארץ'.

**"אסקלפיוס חכם
מקדוני, וארבעים
איש מהחרטומים,
הגיעו אחרי הודו
לקדמת עדן,
למצוא קצת עצי
הרפואות ועץ
החיים, ובבואם
אל המקום ההוא
ויברק עליהם
להט החרב
המתהפכת"**

ראו את להט החרב!

דברים פלאיים כותב הרמב"ן בספרו תורת האדם (שער הגמול), שם מרחיב בדברים לפרש את מושג הגן עדן, וכותב: 'דבר זה עיקרו בתורה ופירושו בדברי סופרים, שגן עדן מצוי הוא בעולם הזה במקום ממקומות הארץ... וכל מה שבא בכתוב מפשוטי סדר בראשית הכל אמת, אין מקרא מהן יוצא מידי פשוטו, ואנשי המדות עצמן יאמרו שגן עדן תחת קו ההשויה, שלא יוסיף היום ולא יחסר, ובספרי הרפואות ליונים הקדמונים, וכן בספר אסף היהודי, יספרו כי אסקלפיוס חכם מקדוני וארבעים איש מן החרטומים מלומדי הספרים, הלכו הלוך בארץ ועברו מעבר להודו קדמת עדן למצוא קצת עצי הרפואות ועץ החיים... ובבואם אל המקום ההוא ויברק עליהם להט החרב המתהפכת ויתלהטו כלם בשביבי הברק ולא נמלט מהם איש... וכל אלה דברי אמת הם ידועים ומפורסמים, גם היום כי רבים מבאי הארץ הלזו ארצה בני קדם יראו מרחוק הלהט המתהפכת...'

משל ודוגמא

בהמשך מסביר הרמב"ן, שכל העניינים הללו הם כפולים, דהיינו שהגן עדן והכרובים ולהט החרב וארבע הנהרות בעולם הזה, הם משל ודוגמא כנגד מה שיש בעולמות העליונים סודות נעלמים, וכאשר הקב"ה הניח את אדם בגן עדן בעולם הזה, הבין אדם משם את הסודות המרומים במשלים אלו (וכ"כ הרמב"ן בפרשתנו, בראשית ג, כב. וכ"כ הרשב"א בחידושי אגדות ע"מ ברכות לד:).

התלבשות והתגשמות

בסגנון אחר, מסביר האלשיך הק' (בראשית ב), שכל אותם עניינים הנמצאים בעולמות רוחניים, כשהם יורדים לעולם השפל הם מתלבשים בלבוש גשמי, כך שאורות גן עדן העליון הרוחני, כשירדו בעולם הזה הם התלבשו בדמות אילנות ונהרות, ע"י"ש באריכות.

חומר זך מאד

דברים נפלאים כותב הגה"ק בעל בן איש חי ז"ע בספרו שו"ת רב פעלים (ח"ב אר"ח ס"א) בשם האר"י הקדוש, שגן עדן התחתון, אינו ממש מקום גשמי, וקרקע הגן אינה כחומר קרקע שלנו, אלא היא חומר זך מאד, והיא מובדלת מקרקע שלנו, כי 'לוגעת ואינה נוגעת בקרקע שלנו'.

אינו תופס מקום

ואילו בספרו בן יהוידע (חגיגה יב, א ד"ה שם אידי; ב"ב פד, א) כותב בעל בן איש-חי, דבר פלא, שאמנם גן עדן התחתון הוא כאן בארץ, אבל הוא בנס הוא עומד ואינו תופס מקום מהעולם הזה.

עומקו של רש"י

עומק ועיון בדברי רש"י
בפרשת השבוע

האדמה התקללה פעמיים?

וַעֲתָה אֲרֹר אֶתָּה מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת פִּיהָ לִקְחַת אֶת דְּמֵי אֲחִיךָ מִיָּדָּה (בראשית ד, יא).
ארוך אתה מן האדמה - יותר ממה שנתקללה היא כבר בעונה, וגם בזו הוסיפה לחטוא. אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך וגו' - והני מוסף לה קללה לא חוסף תת כחה (רש"י).

'ארוך אתה מן האדמה - יותר ממה שנתקללה היא כבר בעונה, וגם בזו הוסיפה לחטוא'. כלומר: אכן האדמה עצמה ראויה לקללה, ולכן, כאשר התקלל קין, התקללה עמו גם האדמה, דהיינו שהאדמה לא תוסיף לתת כוחה לקין, וזו קללה גם לקין, וגם קללה לאדמה עצמה החפצה להוציא פירות טובים.

אם כן, כוונת הפסוק היא כך: 'ארוך אתה מן האדמה' - הקללה שלך, קין, תבוא מהאדמה.

קללה נוספת

ומה שכתב רש"י 'יותר ממה שנתקללה', לא היה כוונתו לפרש בכך את המילים 'מן האדמה' - יותר מקללת האדמה, אלא שרש"י בא לתרץ את הקושיא השלישית, איך שייך לקלל את האדמה, והרי האדמה כבר התקללה פעם אחת, לכן כתב רש"י 'יותר ממה שנתקללה היא כבר בעונה', כלומר: בנוסף על מה שהתקללה כבר לגבי שאר האנשים להוציא קין ודודר כך שיצטרכו לעמול קשות בעבודת האדמה, הרי עבור קין היא תוסיף להיות מקוללת עוד יותר, שאדם לאחר עבודה רבה היא תוציא תבואה כחושה ומועטת.

השאלות הסמויות:

כאשר לומדים פסוק זה, עולות כמה שאלות וקושיות:

א. מה פירוש המילים 'ארוך אתה מן האדמה', האם הכוונה לקללה שהיא באה מהאדמה, או קללה שהיא יותר ממה שהתקללה האדמה.

ב. האם הקללה היא לקין, או קללה לאדמה? כי בפסוק הבא נאמר 'לא תסוף תת כחה' קף, דהיינו שכאשר קין יעבוד את האדמה, האדמה לא תצמיח עבורו פירות ותבואה כהרגלה. ויש להבין האם מדובר רק בקללה לקין (כפי שסובר הרמב"ן), או שזו קללה גם לאדמה עצמה, כי האדמה חפצה להצמיח לכולם דבר טוב.

ג. אף אם האדמה אכן ראויה לקללה, בגלל שפתחה את פיה לקבל את דם הבל, מה שייך לקלל אותה שוב, והרי היא כבר התקללה לעיל (ג, יד) 'ארוהה האדמה', בגלל ששינתה מציווי הבורא להוציא עץ פרי (א, יא).

קללה לאדמה

מסביר הגור-אריה, שלפיכך כותב רש"י:

פתגמי אורייתא

תורה: וַיִּטֶּע ה' אֱלֹקִים גֶּן עֵדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יָצָר (בראשית ב, ח).

בפסוק זה נחלקו רש"י והתרגום בפירוש המילה 'מִקְדָּם'. רש"י פירש: 'מקדם - במזרחו של עדן נטע את הגן'. דהיינו שהמילה 'מקדם' פירושה: צד מזרח [כמו שכתב רש"י בפרשת במדבר (ג, ב) שצד מזרח נקרא קדם].

אולם אונקלוס לא סבר כן, כי אם היה מפרש בלשון מזרח היה מתרגם כאן 'לְמִדְיָנָא' [כמו שתרגם להלן על הכתוב

תורה והלכה

האם צריך לומר קידוש מתוך הסידור?

יוֹם הַשַּׁבָּת, וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צִבְיָא (בראשית א, לא; ב, א). בפסוקים אלו הכתובים בפרשת השבוע, מתחיל כל יהודי את הקידוש על הכוס מדי ליל שבת. ולהלן נבקש לברר, האם מותר לומר פסוקים אלו בקידוש בעל פה, או שיש לאומרם דווקא מתוך הכתב.

מנהג הט"ז

זאת ועוד, יש המקפידים לקדש תמיד מתוך הסידור, גם כשאין מוציאים אחרים ידי חובתם, וכן נהג רבינו הט"ז ז"ע (הובא בספר טעמי המנהגים), וטעמו מפני קדושת האותיות, וגם כי אם יתארח אצלו עם-הארץ לא יתבייש הלה לקדש מתוך הסידור.

קידוש בעל פה

אך יש המקילים לקדש בעל פה, ואפילו כשמוציאים אחרים ידי חובתם, וסומכים על דעת המקילים (עולת תמיד סק"ב: שלחן טהור סעיף א, ועוד) שאם הפסוקים שגורים בפי כל, מותר לאומרם בעל פה גם כשמוציא אחרים ידי חובתם.

לדעת המשנה ברורה כשמוציא אחרים ידי חובתם יש לקדש מתוך הסידור, ויש נוהגים תמיד לקדש מתוך הסידור. אך יש הנוהגים לקדש בעל פה גם כשמוציא אחרים ידי חובתם, כדעת הפוסקים המקילים בזה.

הלכה
למעשה:

וְיִהְיֶה עָרֶב, וְיִהְיֶה בֹקֶר, וְהָנָּה טוֹב מְאֹד: וְיִהְיֶה אֹרֶךְ!

מבצע
'תורה אור'
לומדים ונבחנים
ברציפות
מבראשית
ועד חנוכה
וזוכים בשי אישי
ללא הגרלה!

אור חדש מתחיל בחיך

מבראשית!

זה הזמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה
בלימוד יומי מתוק וקבוע של חומש ורש"י

מצטרפים לרבבות אלפי לומדי חומש ורש"י מדי יום	נרשמים במערכת 'קול התורה' או בנדרים+ וקהילות	כך מתחברים אל האור:
זוכים בידיעת התורה שבכתב, וגם במתן שכרה בצדה	עודכים את הסיכומים היומיים והמבחנים השבועיים	

02.500.20.18

T S 0 2 5 0 0 2 0 1 8 @ G M A I L . C O M

גם אותה יכול:
לתחבר, תאיד
לעצמך את החיים!

אגף שיעורי תורה קו 'קול התורה' סיכומים ומבחנים שעשועי תורה הגרלות ופרסים גיליון שבועי ניזולטר יומי

"בְּשִׁבִּיל הַתּוֹרָה וַיִּשְׁרָאֵל שִׁמְקָרְאוֹ רֵאשִׁית"

צָרוֹר אִמְרוֹת קוֹדֶשׁ וְעוֹבְדוֹת הוֹד מֵרַבּוֹתֵינוּ מֵאוּרֵי וְצִדִּיקֵי הַדּוֹרוֹת זי"ע
עַל הַחֲתָחַדְשׁוֹת ב' שֶׁבֶת בְּרֵאשִׁית בְּלִימוֹד פֶּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ עִם חוֹמֶשׁ ורש"י

בחייהם], היינו שהוא זמן שמחה כמו היום שהאב מכניס את בנו בפעם הראשונה לתלמוד תורה, וכשם שאין לך שמחה גדולה יותר כאשר הילד מתחיל לעסוק בתורה, כך שמחה יתירה איכא בשבת בראשית שמתחילים שוב את התורה.

שנים מקרא – חובה ולא מידת חסידות

בשיעור שמסר מרן הראשון לציון הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצ"ל, במוצאי שבת חול המועד סוכות תשנ"ח (ספר 'משיעורי מרן הראשון לציון') עורר את שומעי לקחו ואמר:

"דין זה שיש לקרוא שנים מקרא בכל שבוע הוא חובה גמורה שיש לקרות את הפרשה שקורין הציבור באותו שבוע. יש החושבים שזה דבר חסידות בלבד, ואין זה נכון, כי זה מובא בגמ' (ברכות ח, ב) ונפסק בשו"ע (סימן רפ"ה) להלכה, חייב אדם להשלים פרשיותיו שמו"ת עם הציבור, ומי שלא קיים דין זה ולא קרא עד היום, ישוב בתשובה גם על עבירה זו, ויקרא מעתה את הפרשיות כסדרן מדי שבוע, ולפני שתכנס שבת בראשית יקרא כבר ביום שישי את פרשת בראשית, ואם אינו יכול, ישלים בשבת, וכן יקרא כל פרשה ופרשה שבת בשבתו שנים מקרא פעמיים יקרא את פסוקי המקרא ופעם אחת תרגום. ודין זה הוא חובה כמפורסם על כל אדם מישראל ואם לא עשה זאת הרי החסיד ממצוות הקודש.

ובשיחה אחרת הוסיף מרן הרב עובדיה והבהיר את דעתו על הדרך בה צריך לקיים את מצוות שנים מקרא:

לצערנו יש רפיון בענין 'תורה שבכתב'. איני מדבר על חומש, כל אחד שומע ב"ה קריאת התורה בצבור, וכל אחד חוזר על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ואינו חושד את האברכים שלא יקיימו את דברי ההלכה שנאמרה בגמרא ברכות דף ח (סע"א): "אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי, לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, ואפילו עטרות ודיבון, שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו. ובדאי

יב) שהקבלה שאיש ישראל מקבל בדבר מצוה, נעשה מזה התעוררות בכל העולמות, ואור מקיף נמשך עליו, והוא מסייעו שיוכל לקיים הקבלה בפועל".

הדרך להבטיח עלינו ההשפעות של חודש תשרי

ביום שמחת תורה שנת תרצ"ז, פתח הרה"ק הריי"צ מליובאוויטש זי"ע ואמר:

"מחר הוא שבת בראשית, וצריכים לזכור להשלים הסדרה חומש עם רש"י. בכלל, שבת בראשית היא השבת הראשונה, וזה הדבר הראשון כדי להמשיך עלינו את כל המשכות השפע של החודש השביעי, אשר זה הרמז באות ב' רבתי של בראשית – בשביל ישראל ובשביל התורה. ובכלל, הלימוד בכל יום פרשה עם חומש ורש"י (דהיינו ביום ראשון עד שני, ביום שני עד שלישי וכו') ואמירת תהלים בכל יום וכו', זאת צריך לשמור, וזה נוגע לכל אחד, לו ולבניו ולנכדיו".

בשבת בראשית האריך בהעברת הסדרה

על הרה"ק בעל צמח צדק מליובאוויטש זי"ע מסופר (קובץ סיפורים עם ביאורים והוראות בעבודת ה') שבשבת בראשית היה נוהג להאריך בעת שהעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, ואמר שהטעם לזה: "ווי משטעלט זיך אוועק, אזוי גייט עס" [באותה מידה שמעמידים את היסוד, כך הולך כל ההמשך].

שמחת שבת בראשית כתינוק הנכנס לבית רבו

עוד מובא (באר החיים, ירח האיתנים עמוד שמא) בשם הרה"ק בעל הצמח צדק מליובאוויטש זי"ע שהיה קורא שבת זו של שבת בראשית בשם 'שבת קינדער פירען' [השבת בו מולכים את הילדים לתלמוד תורה לראשונה]

מתנה של מרן הרב ט"ח ב'שבת בראשית'

פעם ב'שבת בראשית' הגיעו אל מרן ראש הישיבה רבינו הגרא"מ שך זצ"ל נכדיו וניניו לביקור, ואחד הנינים בכה, ואמר: סבא... סבא... שאלו הסב הגדול: מדוע אתה בוכה? והילד ענה: לא נתנו לי לרקוד בשמחת תורה עם ספר התורה. נענה הרב שך ואמר לו: אני אתן לך משהו גדול מאוד שתרקוד איתו, הנה לך 'ספר בראשית' ובו כתוב שהקב"ה ברא את כל העולם כולו, דע לך שזה היסוד של כל התורה, וכעת קח תרקוד ותנשק את הספר כמו את ספר התורה! (מתוך הספר משכני אחרין)

לקבל על עצמנו בשבת בראשית, קבלה טובה ביותר שלא רמזנו

והלא כה דבריו כאש, של כ"ק האדמו"ר מפינסק קרלין זי"ע בספרו ארחות אהרן:

"כעת שכל ישראל מתחילים מבראשית, וכבר התחילו היום בפרשת בראשית, שומה על כל איש ישראל לקבל על עצמו כיתד בל תימוט ללמוד מדי שבוע פרשת השבוע חומש עם פירש"י, חק ולא יעבור. וסדר לימודו, שיקבע ללמוד בכל יום פרשה אחת מאותה סדרה בעיון ובעומק ולא באמירה גרידא והעברה בעלמא, ולהתייגע בדיבורים המוקשים המצויים בכל פרשה ופרשה ואין צריך לומר בפרשיות הקשות בכללן, ללומדם ביסודיות ולהבין היטב מהו הפירוש הראשון ברש"י ומה הוא הפירוש השני ומה נפקא מינה יש ביניהם. וכאשר ילמד כל יום פרשה אחת יוכל לירד לעומקן של דברים ולהשיג הבנתן, מה שאין כן באם ישאירנה לערש"ק, לא יהיה סיפק בידו להבינה על בוריה".

"ואל יקשה בעיניך דבר זה, כי הוא קל מאד לעשותו אחר ההרגל. ואף שהפרשה הראשונה מורכבת מעט, יתגבר בלימודה, ויקבל על עצמו בקבלה גמורה על כל השנה, בקבלה אמיתית וכנה, קבלה גמורה כיתד שלא תימוט. כי אז יקבל סיוע מלמעלה כמו שהובא בנה"ח (שער א') פרק

שלא נחשדו גם כן שלא ללמוד את פירוש רש"י על החומש, כמו שפסק מרן בסימן רפ"ה (ס"ב) "וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י" - שהרי מי יכול לומר על עצמו איני ירא שמים?!

והנסיון מורה, שמי שאינו יודע את רש"י על החומש, אינו מוצא ידיו ורגליו בבית המדרש! לפעמים מזמינים אותי לבחון תלמידים בכתות ה'-ו' על מסכתות בבא קמא ובבא מציעא, ואני שואל תלמיד מי הם ארבעת השומרים? והוא עונה שומר שער, שומר חנם, שואל ושוכר. אני שואל: "היכן הם כתובים בתורה?" התלמיד אינו יודע מהו היסוד, המלמד לא אמר להם. האם זו לא בושה?! יושבים ולומדים ומפלפלים פרק שלם על ארבעה שומרים, בלי לדעת את מקור ושורש הדברים. ראוי שהמלמד יפתח להם את החומש ויראה להם את הפסוקים בפנים: 'כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו'." לכל דבר יש יסוד. חז"ל לא אמרו שום דבר מדעתם ח"ו, אלא הכל מיוסד על התורה.

אם אין יסוד - אין בנין! אם כן - בטרם יתחילו את המשנה, יאמר להם: "תלמידים יקרים, הבה נפתח את החומש ונראה את המקור והיסוד לדינים אלה". ולאחר מכן ילמדו את המשנה ויבינו אותה כהוגן. שאם לא כן לימודם 'עורבא פרח', כבונה בנין ללא יסודות, ובנפול היסוד נופל הבנין.

בשבת בראשית מקבלים עול תורה בחדש

לקראת 'שבת בראשית' שנת תשל"ו, השמיע כ"ק האדמו"ר הרה"ק בעל שפע חיים מצאנז זי"ע דברי התעוררות וחזיון לפני עדת צאן מרעיתו אודת ההתחזקות בלימוד חומש ורש"י מדי שבוע:

נוהגים לקרוא לשבת זו הבעל"ט "שבת בראשית", ודווקא בשבת זו מתחילים את התורה מחדש ולא בחג השבועות זמן מתן תורתנו, והענין בזה נראה, שבשבת זו יהודי ברוב ענותנותו מתבונן שגם אחרי כל העבודות של הימים הנוראים לא הגיע לשלמות הנפש כראוי, ומתבונן ומבין שאין עצה אחרת אלא לקבל עליו עול תורה מחדש, והוא מתחיל שוב מבראשית כמו תינוק הנכנס ללמוד בבית רבו לראשונה, ומקבל על עצמו שמכאן ולהבא יהיה בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה וילילה, ורק בכח התורה יוכל לשבר את כח הטומאה והסטרא אחרא ולהתחיל דף חדש בחייו בעבודת ה' באמת ובתמים.

עוד זאת מתעורר אדם בלבו בעת התחלת התורה מבראשית, לדעת שרק על ידי קבלת עול תורה בטוהרה אפשר להיות יהודי כשר ולהאמין באמונה פשוטה כי 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ'.

וכאן מקום אתי לעורר גם על חובת קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ה, א) לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום, ומעיקר הדין (שו"ע או"ח סי' רפה, ד) יש להשלים פרשיותיו קודם שיאכל סעודת שבת, ורק בדיעבד אם לא השלים קודם אכילה יכול להשלים אחר כך. עוד זאת יש לדעת מה שכתב הטור (או"ח סי' רפה) שאם למד הפרשה עם פירוש רש"י נחשב כמו תרגום, כיון שאין כוונת התרגום אלא שייבן הענין, ועל כך הביא שם הבית יוסף דעת כמה ראשונים (סמ"ג עשין יט, קג ע"ג; מרדכי מסכת ברכות סימן יט; הגהות מיימוני הלכות תפילה פרק יג אות ש) שלימוד פירוש רש"י עדיף יותר מהתרגום, כיון שפירוש רש"י מפרש יותר מהתרגום, והכריע שם הבית יוסף שירא שמים יצא את כולם ויקרא גם התרגום וגם פירוש רש"י, וכן פסק שם בשלחן ערוך (סעיף ב).

מבוא לחומש הבעל"ט - חומש בראשית:

חומש בראשית, החומש הראשון והארוך ביותר מחמשת החומשים, יש בו 12 פרשיות, והוא עוסק בתקופת ארוכה למדי, בת 2309 שנים, מבריאית העולם, ועד אחרי מיתת יוסף וכל השבטים במצרים. בכל חומש בראשית ישנם רק שלש מצוות בלבד.

האברבנאל (בהקדמה לחומש שמות) מכנה את חומש בראשית בכינוי "ספר היחידים" שכן לדבריו, חומש בראשית "נתייחד לספר המעשים שקרו לאנשים יחידים, המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם, כאדם ונח, ושם ועבר, אברהם יצחק ויעקב ובניו, ושאר יחיד סגולה". זאת בשונה מחומש שמות שהוא "ספר האומה" כלשונו, והוא נועד "לבאר ולהגיד עניני האומה הישראלית".

באופן כללי אפשר לחלק את חומש בראשית לשלושה חלקים:

החלק הראשון: עוסק בבריאית העולם, אדם וחווה ותולדותיהם, נח ותולדותיו והמבול.

החלק השני: עוסק בחייהם של שלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב ותולדותיהם.

החלק השלישי: עוסק בשבטים ובמכירת יוסף, בירידת ישראל למצרים והתיישבותם שם.

ויהי אור, קדור יוסף ארבל

ובזמני בונס
ובסיים עסקה

פה, ושם
ואתה מחכה ממילא
מי חכם
וישקר אלה

ואותם רגעים
קטנטנים
אט אט מצטרפים
לחשבון מזמנים

ויהי אור!
בפתח, תוחש
ותקרא דרור
במחש!
אור תורה
שבכתב
שמאירה, ששורה
מהלך חיים מנתב

ויהי אור
להם ולדורות, חקה
ויהי דור
להעברת אור אבוקה
ולכשישוב הנער
מבית תלמודו
כלו טהר
ברוך אשר בידו

דפי הפרשה
עמוסים
חמש ורש"י
מתנוססים
וכל מגמתו
סובב סביב
ואלי תשוקתו
מפצירי, מרהיב

למד עמי
טאטע
לי, בשבילי, לשמי
תחנה מבטא
והרבי בחידר
ספר
ולמד, ובאר
ושפר

ואהיה שם, בשבילי
וגם בשבילי
מה טוב חלקו וחבלו
ומה טוב חבלו!

ויהי ערב
של שגרה
ויהי בקר
נוסף, בסדרה

יוצא אדם לפעלו
למלאכתו
כל אחד בשלו
עושה לביתו

ששת ימי
העשיה
קול דמי
הגיגה

מבראשית
מתחיל המרוץ
היומית, השבועית, החודשית
עמל חרוץ

ואור עלול
להתעמעם
לאורך המסלול
הסואן, הזועם

אצים, מתרוצצים
עד קצה גבול היכלת
אכל עם תרוצים
לא הולכים למכלת...

והחלטה נחושה
אחת!
ברגע של קדשה
של נחת

יכולה לחולל
נצורות!
מהפך מולל
לדורות

להאיר את הימים
בקץ ובחרף, בחם ובקר
יחדיו יהיו תמים
ויהי - אור!

כי רגעים ודקות
אם נחשב
אפשר ללקט
לרב

בין סדרים
וכשהברות מתמהמה
ערבים ובקרים
צמאה נפשי, כמה

ועל האוטובוס
או בהפסקה

סיום התורה והתחלתה מבראשית ע"י רבנות אלפי לומדי ונבחני 'תורה שבכתב' מוקדשים לעילוי נשמת

הרה"ח רבי יהושע פנחס בהרה"ח רבי צבי הכהן זצ"ל שווארטץ

נלב"ע שמיני עצרת תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

קניינים בכל חלקי התורה

מִדְּרָשׁ הַגָּדוֹל

רבי משה הלל הידע שליט"א:

"כשהייתי בחור גם עשו חזיון ועידוד רב ללמוד את פרשת השבוע עם פירוש רש"י, אשר התועלת גדולה עד מאד. כשבחור או אברך לומדים ויודעים היטב את כל חומש ויקרא עם פירוש רש"י, יש להם קניינים גדולים ונחוצים בדיני קדשים, טהרות, נגעים, ועוד. קניין גדול מאד בתורה!"

"חומש ורש"י הם היסוד לכל התורה כולה ובוודאי שצריך להתחיל מהיסוד ולהיות בקיא ושלם בתורה שבכתב כיסוד ומבוא ללימוד התורה שבע"פ. בעבר היה זה פשוט וברור לכל, אבל דברי תורה צריכים חזיון, ובוודאי שכל אחד חייב להשלים פרשיותיו עם פירוש רש"י כמובא בהלכה".

יסוד של תלמיד חכם

מִדְּרָשׁ הַגָּדוֹל רבי דב
לנדו שליט"א:

"כשלומדים יודעים את הפרשה חומש עם פירוש ורש"י, התועלת גדולה עד מאד! זה דבר גדול וחשוב מאד מאד! לימוד פרשת השבוע חומש עם רש"י זה אחד מהיסודות להיות תלמיד חכם ולזכות לכל המעלות, זה היסוד של הכל. מה שמפעל 'תורה שבכתב' עושה הוא דבר גדול וחשוב עד מאד!"

"כשלומדים חומש בלי רש"י, בוודאי שאין מבינים מאומה, ואפילו לא פירוש המילות, אבל גם כשלומדים רש"י אין הכוונה ללמוד מקופיא, אלא ללמוד בהבנה עמוקה. יש בפירוש רש"י עניינים עמוקים מאד. פירוש רש"י הוא פירוש קשה ולא לחינם התתברו עליו הרבה פירושים, כמו המזרחי, הלבוש, גור אריה, ועוד רבים. ללמוד ולהבין היטב את פירוש רש"י אין זה דבר של מה בכך, ודבר טוב וחשוב אתם עושים במבחנים המעודדים את הלומדים ללמוד היטב ולא מקופיא".

חובה וזכות עצומה ללמוד חומש ורש"י, ולערוך מבחן

מִדְּרָשׁ הַגָּדוֹל

חכם רבי יהודה כהן שליט"א:

"רש"י היה ראש לכל המפרשים. משום כך רואים שהרמב"ם מרבה לדון בדבריו, מביא את רש"י ומפליג בדבריו. וכן שאר הראשונים והאחרונים עיינו בפירוש רש"י על החומש ופלפלו בדבריו. הרי כל גדולי התורה בכל הדורות כולם למדו את רש"י. לכן ודאי זו חובה וזכות גדולה ועצומה, שכשאדם לומד את הפרשה, חרץ מאשר קריאת 'שנים מקרא ואחד תרגום', יקרא גם את רש"י על הפרשה, כדי שישגי להבנה. כשקורא את הפסוקים עם רש"י סופגת נשמתו הבנה, מבין עכשיו ומתחדש לו כוננת התורה בקיום המצוות והזהירות מאיסורים".

"הרי כבר כתב מרן בשלחן ערוך (סימן רפה ס"ב): 'וירא שמנים יקרא גם תרגום וגם רש"י', ודאי גם בחורי ישיבות ואברכי הכוללים שתורתם אומנותם בכלל זה, וגם הם צריכים למצוא זמן על מנת ללמוד את רש"י בכל שבוע. זה לא שייך רק לצעירי הצאן, אלא לכל אחד".

"פשיטא וברור הדבר שיש תועלת גדולה בקיום מבחן, כדי להתעמק בלימוד וכדי להתמיד בו. בחינה עצמית בהחלט יכולה לסייע לאדם לבדוק את עצמו ואת ידיעותיו, ולדרוש מעצמו לעמול היטב על הבנת הדברים כראוי. ודאי טוב ששואלים שאלות כדי לראות אם הם מבינים את הדברים. גם אצלנו בישיבה היינו עושים בישיבה בכל שבוע מבחן, וגם במשך הלימוד שואלים אותם קצת שאלות, כדי לזרז אותם שילמדו טוב וישימו לבם להסביר ולהבין היטב את הדברים".

מבחן לבחורים מדי שבוע

מִדְּרָשׁ הַגָּדוֹל רבי משה שטרנבוך שליט"א:

"הרי כבר נפסק בשלחן ערוך (או"ח רפה) שירא שמנים יקרא בכל שבוע את הפרשה עם רש"י. בימי נעורי ביישיבה היה מורי ורבי הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל דורש מכלל בחורי הישיבה ללמוד ולהיבחן מדי שבוע על חומש ורש"י (מלבד בחינות נוספות על משנה ברורה והלכות לשון הרע ועוד)".

"כ"ק האדמו"ר מגור בעל בית ישראל זי"ע ביקש פעם ממני שבכל שבוע אקפיד ללמוד פירוש רש"י על התורה, והפטיר הרבי ואמר לי בדרך צחות: זה טובה אישית בשבילי..."

"דבר גדול עד מאד לחזק לימוד זה וביותר על ידי בחינות וסיכומים שזה הדרך לזכור הלימוד ולדע על בוריים את דברי התורה הקדושה".

"זכות וחובה קדושה לכל אחד ואחד"

לקט קצר של הדרכות קודש
והוראות אשר נשמעו מפיהם
מרנן ורבנן עיני העדה
מנהיגי עדת ישורון שליט"א

בדבר החשיבות והנחיצות
ללמוד ולהיבחן דבר יום ביומו
ומדי שבוע בשבוע
על פרשת השבוע
חומש עם פירוש רש"י

[רשימה ראשונית,

ועוד חזון למועד

להרחיב היריעה]

קבלה טובה בתחילת השנה לבחורים ואברכים

כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א:

"בעומדנו בפתחה של שנה, בשבת קודש שבת בראשית, הזמן גרמא לעורר את הבחורים תלמידי הישיבה, וגם את אברכים היושבים באהלה של תורה, בענין העברת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, שהוא דין מפורש בשו"ע (אורח חיים רפה, א). ואף שחיובה מוטל בכל שבת בשנה, אולם דרכם של בני אדם שלא הקפידו על כך הוא להמתין לשעת הכושר ולהתחיל אז, ואכן כעת עם חלוף הימים הקדושים והתחלת סדר בראשית מתחילתו, ראוי והגון לכל אחד לפתוח לכל הפחות בקבלה טובה קטנה זו, שתהא זו פתח טוב לכל שאר הקבלות הטובות והתעוררות התשובה שהיו בימים הנוראים".

וכמובן אין דין רק במקרא ותרגום, אלא יש להוסיף בזה וללמוד הפרשה עם פירוש רש"י, שגם זה מפורש בשו"ע (שם, ב), וכ"כ אדמו"ר זי"ע היה מעורר על כך רבות, והיה אומר שלימוד מקרא ללא פירוש אינו נחשב לימוד, שכן הוא ללא הבנה לאמיתתה של תורה. ומלבד זאת, מקובל מצדיקים (ע"י אמרי פנחס, עניני לימוד, אות י; קונטרס זכור למרים לבעל החפץ חיים, פרק כא) שפירושו הקדוש של רש"י מסוגל ליראת שמים, שנכתבה כידוע בקדושה ובטהרה, וכל אות ואות שבו תורה שלימה היא. ולך נא וראה מה שכתב החיז"א בשם הגדולים (מערכת ר, בערך רש"י), וז"ל: שמעתי מפה קדוש רב מופלג שקיבל מרבו, דרש"י התענה תר"ג תעניות קודם שכתב פירוש התורה".

"ופעמים שעולה מחשבת הבל בלב אברכים ובחורים, שלא ניתן לימוד פרשת השבוע כי אם לצעירי הצאן, וצריכים למודעי דאדברה לימוד חומש ורש"י מסייע ללימוד הגמרא וההלכה, שכן בלי זה אין בקיאים בפרטים שונים והלכות חשובים הנזכרים להבנת הרבה סוגיות. וכדי לחזק זאת היטב היה כדאי באם לקבוע בזה כל אחד לעצמו חברותא וללמוד היטב ובמתינות כראוי".

"טענות הוא מה שנפוצ בקרב אברכים ובחורים לתרץ עצמם שאינם לומדים חומש ורש"י מחמת שחייבים להספיק שיעורים אחרים ומוטל עליהם עול של בחינות, ואין הזמן מוכשר להוסיף עוד לימוד, שכן אדרבה, לא זו בלבד שלימוד פרשת השבוע עם רש"י אינו מפריע לשיעורים הקבועים, אלא הוא אף סגולה וערובה שיהא קיום ותוקף לשיעורים האחרים".

"וכפי שנפסק בשו"ע (שם, ד), יש להשלימה בטרם שאוכלים סעודת יום שבת קודש, ומצד עיקר הדין רק בדיעבד ניתן להשלימה עד שעת המנחה, עיי"ש. ולכן מי שרואה שאין עתו בידו ואין לו פנאי להשלים הפרשה עם רש"י טרם הסעודה, יראה להשלים עכ"פ שנים מקרא ואחד תרגום, ואילו רש"י ישלים עד שעת המנחה, או לכל היותר במוצאי שבת".

"וכרנו ימים מקדם אצל כ"ק אדמו"ר זי"ע, שעורר בראשית השנה לסיים בשמחת תורה הבעל"ט את כל הש"ס כולו, ואמנם הוראה זו היתה לפי השגותיו הקדושים, אך אנו לפי השגותינו הפעוטים צריכים אנו עכ"פ להתחזק בהעברת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום עם רש"י, בכל שבוע, וכך נזכה לסיים התורה עד שמחת תורה הבעל"ט, זאת כמובן מלבד שאר הלימודים הקבועים בגמרא רש"י ותוס' ובהלכה".

מובטח שלא יצא לתרבות רעה וסגולה לשמחה וסיפוק הנפש

כ"ק מרן הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א:

"יש לי בקבלה מאבי זצ"ל, כי כשיהודי לומד עם בנו חמשה חומשי תורה עם פירוש רש"י הק' לפני היכנסו לעול התורה והמצוות, אזי מובטח לו שלא יצא חלילה לתרבות רעה, ומעיד אני בעצמי שכך נהג אאמ"ר גם איתי ולמד עימי את פרשת השבוע עם רש"י מדי שבוע".

"בחורים בימי חורפם בלמדם בישיבה חותרים תמיד להגיע לשמחה, אולם באמת העצה היעוצה הפשוטה להרחקת הדאגה והרגשת השמחה בעודו בישיבה, היא לדעת היטב את השיעור של אותו יום. וכמו כן לעבור היטב בהבנה על החומש ורש"י של אותו יום. פעם אחת קבלתי אגרת מבן ישיבה המבקש עצה לשמחה - השבתי לו שיבדוק בעצמו אם הוא יודע היטב את השיעור של הגמרא וחומש רש"י של אותו יום של כתיבת המכתב... ואפשר שהיא הסיבה לעצבותו... לאחר התבוננות הודה לי שאכן כן הוא הדבר. והענין בזה שע"פ רוב העצבות נגרמת לאדם כשהוא אינו על מקומו. ולכן בן ישיבה הנמצא בין כתלי הישיבה ואינו ממלא כראוי וכיאות את התחייבויות הישיבה, נמצא שלא על מקומו. ואם אדם משתדל להתנהג כפי הראוי לאותה תקופה בה הוא חי והוא נמצא, הרי הוא על מקומו ממש... והוא הדין לגבי לימוד קביעות חומש רש"י של אותה סדרה בכל יום היא סגולה בדוקה להכניס את האדם למקומו הראוי, וזה בודאי יביא לו שמחה ושיעור רצון".

בפרט בעקבתא דמשיחא יש להקפיד על לימוד חומש ורש"י

מרן הגה"צ המקובל רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א:

"לאחר שבשמחת תורה ששו ועלו ורקדו לכבוד גמרא של תורה ועתה מתחילים את ספר התורה מחדש ובפרטות מתחילים ספר בראשית שהוא ספר האמונה וכו' ארוחותיהם של האבות והאמהות הק' מן הראוי שבשבת בראשית ילכו מחיל אל חיל להתחיל את התורה ביתר שאת וביתר עז ולהתחזק ללמוד את הפרשה עם פירושו של רש"י הק'".

"ידוע מצדיקים שעיקר הנסיון בעקבתא דמשיחא יהיה בענין האמונה, ומכיון שרואים מדברי החפץ חיים שללמוד חומש עם רש"י ולדקדק בזה היטב הוא חיזוק לאמונה, א"כ הרי זה נחוץ לימוד זה מאוד בעקבתא דמשיחא, ובאמת בפרשה זו יש הרבה יסודות עצומים בפ"י רש"י שבכוחם לחזק מאד את האדם לעבודת הבורא וחיזוק האמונה הטהורה, וכגון בראשית ברא אלקים, כל בריאה העולם בשביל התורה וכן בשביל ישראל, או ואתה תמשול בו - אם תרצה תתגבר עלי".

ללמוד חומש רש"י בעיון ולסכם היטב

מרן הגאון הגדול חכם רבי משה צדקה שליט"א:

"הורגלנו לייגע עצמנו שעות יומים תמימים על קטעי גמרא ודיבורי התוספות, ואף על תיבות ספורות בהם, ומדוע יגרע חלקו של פסוק או תיבה בתורה מלהבינו על בוריו. כל אות ותיבה בו כדבעי". "הלוא רש"י שעל התורה - הוא הרי אותו רש"י שעל הש"ס, ומה נשתנה זה שעמלים להבינו להבינו ולדקדק בו, יותר מאשר דיבור בפירושו לתורה!?"

"אני אומר להם בישיבה לבחורים המיוחדים המובחרים, שיכתבו סיכום של הפרשה, אני מבקש מהם לסכם את הפרשה, שאם לא כן, הוא עלול להיות עם הארץ מ"דאורייתא"... אמנם 'מדברנן' - הוא לא עם הארץ, את הגמרא הוא יודע, אבל אם לא ישיקיע בלימוד הפרשה הרי ש"מדאורייתא" (- תורה שבכתב) הוא ח"ו עם הארץ. לכן, אני תמיד בישיבה מדבר על זה עם הבחורים הראויים לכן, שיכתבו סיכום של הפרשה. כל פרשה - לסכם אותה. כדי שהאדם לא יהיה עם הארץ מדאורייתא..."

"גמרא זה ודאי עיקר העמל, אבל כמה שהאדם ילמד גמרא, זהו מים שאין להם סוף, קשה לזכור את כל הפרטים, אבל ע"י לימוד רש"י על הפרשה, הלימוד ישאר תפוס בידו. בפרט בזמנים שקשה על האדם ללמוד גמרא, לא תמיד אפשר להתרכז, אז ודאי טוב לעסוק בלימוד הרש"י".

צריך לדעת שהחזון של בית כנסת - שקורא בתורה, הוא בעצם אומר 'שיעור', קריאת התורה זה 'שיעור' שתיקנו לנו חז"ל, אם אדם לא מבין את 'השיעור' מה זה שווה?! הקורא בתורה הוא לא שליח ציבור של תפלה, לא חזן, הקורא בתורה הוא 'מוסר שיעור', והשומעים צריכים להכין את השיעור, לכן כתוב חייב אדם להשלים פרשיותיו 'שנים מקרא ואחד תרגום', כי זה שיעור, החזן בעצם אומר שיעור, והשומעים צריכים להכין את עצמם בלימוד רש"י להבין היטב את הפסוקים".

מבחן לבחורים מדי שבוע

מרן הגאון הגדול

רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א:

"מאד חשוב שבחורים ילמדו חומש עם פירוש רש"י ויערכו על כך מבחנים כדי לדעת היטב! רש"י הקדוש לא עשה סתם פירוש חלילה, אלא היה לו רוח הקודש וכל חיבורו נכתב ברוח הקודש. כל מה שכתב בחיבורו הוא ממה שבחר ובירר מתוך מדרשים נבחרים. ובוודאי המבחנים זה דבר חשוב, זה עוזר לזכור ועוזר לדעת יותר טוב, חשוב מאד שייבחנו על זה, חשוב מאד!".

כך גדל החתם סופר להיות ראש גדולי הדור

מִן הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבִּי יִצְחָק יוֹסֵף שְׁלִיט"א:

"הטור (סימן רפה) פסק כדברי הרא"ש, שאם למד את הפרשה עם פירוש רש"י חשוב כמו תרגום, שאין כוונת התרגום אלא שיבין הענין. ע"ש. וז"ל מִן בְּשִׁלְחָן עֵרוֹךְ (שם סעיף ב'): אם למד הפרשה בפירוש רש"י, חשוב כמו תרגום. וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י. ובספר ים של שלמה (פרק ב' דקידושין סימן יד) כתב, שפירוש רש"י בא לתוספת על התרגום, אבל אינו במקום תרגום. וגם רבינו האר"י ז"ל הזהיר מאד על קריאת התרגום על פי הקבלה. וכן כתב מִן הַחֵיד"א בברכי יוסף. ולכן אף מי שאינו מבין כל כך שפת התרגום, עליו לקרוא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום".

"ומבואר בפוסקים, דמעלת פירוש רש"י היא הבנת הסדרה והוא העיקר, ומעלת התרגום יש אומרים מפני שניתן בסיני. וכתב בבאור הלכה (שם) שיש לתרגום עדיפות על פירוש רש"י, שהוא מבאר את הענין ביתר הרחבה, ובספר ויקרא יש ענינים שאי אפשר להבינם רק עם תוספת פירוש רש"י. ועל כן הוא מורה לנהוג כמו שכתב הבית יוסף, לקרוא גם את התרגום, וגם פירוש רש"י".

"ובספר חוט המשולש מביא בשם מהר"ש איגר שאמר על גיסו הגדול הגאון החתם סופר שמאמרים איש ביניהם למדנים מופלגים משתתפים בשיעור חומש עם רש"י ומפיגים תועלת מרובה מזה ע"כ, ובמחנה סופר מגלה שאכן בתחלה ולולו בזה אבל לימוד זה בער בעצמותיו ולבסוף דין גרמא שנהיה ראש גדולי הדור (קן סופר מכתב קכא יב). ובשו"ת בנין ציון החדשות (סימן נד) כותב: ולכן איעצך הוי מרגיל עצמך להיות בקי מאד במשניות וברש"י על התורה, שהוא לתועלת גדול לכמה ענינים, וכן פירש"י על התורה הוא לתועלת גדול להיות בקי בספרא וספרי ובמדרשים מלבד התועלת הפשוט להבין פירוש הפסוקים על נכון".

יש לעשות מבחן לדעת אם יודע מה למד מִן הַגָּה"צ הַמְּקוּבֵּל

רַבִּי בִּנְיָהוּ יֵשׁׁשְׁכֵר שְׁמוּאֵלִי שְׁלִיט"א:

"ידוע שיש קבלה שמי שנוהר להתמיד בפירוש רש"י, יצא רש"י לקבל את פניו בעת פטירתו וגם יזכה לישב בשיבה של רש"י בעולם בעליון. חובה קדושה ללמוד כל שבוע ושבוע הפרשה עם פירוש רש"י ולחזור עליה כמה פעמים, כדי שידע את כל התורה כולה ע"י פירוש רש"י לפחות, שאם לא כן, יהיה לו בושה גדולה לעתיד. ולכן כדאי ללמוד טוב, ולעשות 'בחינה' אם יודע מה למד".

הלומד חומש רש"י, הוא וצאצאיו יהיו יראי שמים

כ"ק מִן אַדְמוֹר מֵרֵאשִׁית מֵרֵאשִׁית שְׁלִיט"א:

"שמעתי בשם הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א, שיהודי הנוהר ללמוד בכל שבוע חומש עם פירש"י, יזכה להיכנס להיכל ישיבתו של רש"י בעולם העליון. וכמוכן שיזכה בזה כל אחד לפי דרגתו. אולם בכוחו של כל אחד להיות לו שייכות עם רש"י ולהיכנס לשיבתו".

"על רבה של ירושלים, מִן הַגָּאוֹן רַבִּי זְעִלִיג רַאבִּין בֶּעֲנַגִּים זצ"ל מסופר, כשהיו באים רבנים צעירים להיבחן אצלו על שו"ע כדי לקבל הימנו סמיכה 'יורה יורה', היה מקודם מוציא מארון הספרים חומש, והיה מתחיל לבחון אותם על חומש רש"י, ורק לאחר שנוכח לדעת כי הרב העומד לפניו בקי בחומש עם פירש"י, היה מתחיל לבחון על שו"ע או"ח ויו"ד. וכשלא ידעו חומש עם פירוש רש"י, הוא לא היה ממשיך לבחון אותם, אלא היה משלח אותם שייכלו ללמוד את הבסיס, חומש עם פירוש רש"י".

"ולכן מה שראשי המפעל 'תורה שבכתב' עושים זהו ממש מוירא'דיג, זהו דבר גדול מאד, לפעול ולעשות שיהודים יידעו חומש ופירוש רש"י על בורין, זה דבר גדול מאד, לתקן את הדבר החשוב הזה שיהודים ישובו ללימוד הנחוץ והקדוש הזה".

"ברור שמי שלומד חומש עם רש"י בכל יום או לכל הפחות בכל שבוע על הסדרה, יש לו זכות גדול הפועל לו ולזרוע, שהוא וצאצאיו יהיו יראי שמים עד עולם! שכן כשיהודי מתיישב ללמוד תורה הק' עם פירוש רש"י, עליו לשמוח על שזכה ללמוד תורת הבורא ועל שזכה להתדבק בתורה ה'. ויחשוב בלבו: הלא מלאכים ושרפים היו מאחלים לעצמם ללמוד פסוק מפסוקי התורה, או דיבור מפירוש רש"י הק', ונטלו זאת מהם, הם ביקשו והתחננו לפני הבורא שיתנו להם את התורה ולא עלתה בידם. ויש לשמוח על שבחר בנו הבורא ונתן לנו שעשועיו".

סגולה ליראת שמים ושמידה מכל פגעים

כ"ק מִן אַדְמוֹר מֵרֵאשִׁית מֵרֵאשִׁית שְׁלִיט"א:

"אחד מהענינים שעמדו עליה כל הצדיקים וגם אאמו"ר ז"ל היה מיוחד וזויר בענין זה, הוא ענין לימוד כל שבוע את הסדרה חומש עם פירוש רש"י הקדוש, שכבר כתב הטור (או"ח סימן רפ"ה) שהלומד החומש עם פירש"י הוא כמו תרגום, ונפסק כן גם בהלכה שירא שמים יוצא ידי שניהם גם פרש"י וגם תרגום (עיין פרמ"ג א"א סק"ג)".

"וכן ידוע על הרה"ק מסאטמאר ז"ע שהיה מקפיד ע"ז ומהזויר תמיד לדעת פירש"י, וזה היה אצלו לכלל גדול, עד שמסופר שפעם אחת באו לפניו שתי בחורים אשר יבחו אותם על שולחן ערוך ויו"ד, ושאל אותם קודם פירוש המקראות שבפרשת יצא בעקודים נקודים וברודים, ומשלא ידעו לענות אותו, שלחם מעל פניו באומרו להם שקודם ילמדו היטב חומש עם פירש"י ואח"כ יבחו אותם בשו"ע יור"ד".

וזכור לכולנו כמה היה אאמו"ר מהזויר ע"ז תמיד, והוא עצמו היה עוסק בקביעות בכל שבוע, לגמור היטב החומש עם פירש"י, והיה חוזר תמיד לפני התלמידים דבריו הקדושים של הרה"ק מקארין ז"ע אשר פירש"י על החומש הוא סגולה להנצל ממשכבות זרות בעניני אמונה (עיין בספר פאר לישרים אות מט), ובכלל ידוע כמה הפליג ע"ז הרה"ק מקארין לעיין בפירש"י עה"ת בכל שעה בדבואי יצול ע"י תמיד מהרהורי עבודה זרה, ואמר שמוכסחנו על אלו הלומדים חומש עם פירש"י שהיו אנשים כשרים, ונקיים בחותם היסוד, הרי לנו גודל הקדושה הנשפע ע"י לימוד רש"י הקדוש, בנוסף מה שהרה"ק מקארין עשה לימוד זה כסגולה להנצל מכל מיני פגעים רעים המתרגשות ובאות בעולם".

הלומד ונבחן על חומש ורש"י זה דבר נורא ונשגב ויש לו דין תלמיד חכם

כ"ק מִן אַדְמוֹר מֵרֵאשִׁית מֵרֵאשִׁית שְׁלִיט"א:

רש"י הוא הפשט המקובל שלומדים אותו. רש"י נכתב ברוח הקודש. הלימוד של חומש ורש"י הוא מוראדיגע זאך וגיוואלדיגע זאך (דבר נורא ונשגב), הרה"ק השר שלום מבעלזא ז"ע אמר שמבטיח שמי שילמד כל שבוע חומש רש"י שרש"י יכניסו להיכלו, זה מוראדיגע זאך (דבר נורא). המקור והיסוד ללימוד חומש רש"י הוא הרי חיוב עפ"י שו"ע כמה החיוב להעביר הסדרה. הגמ' הרי אומרת ע"ז מאריכין לו ימיו ושנותיו. חז"ל אומרים שמאריכין לו ימיו ושנותיו, כל אחד מחפש סגולות לבריאות וכדומה, וכאן שחז"ל מבטיחין שמאריכין לו ימיו ושנותיו, האם אינו מאמין בחז"ל??

זה מוראדיגע זאך, אחד מהגיוואלדיגע זאכן, זוכים כל שבוע ללמוד חומש רש"י, ונבטנים על זה ויודעים את זה. יש אחד מהפוסקים שאומר שמי שיועד חומש רש"י, יש לו דין של תלמיד חכם. בחומש רש"י מונח הכל.

יש זכיה עצומה גם למי שיועד את החומש והרש"י, וגם הזכות העצומה מביא מוראדיגע קדושה לעולם, יסוד האמונה זה לימוד חומש רש"י. הפשט הראשון שלומדים הוא רש"י אם לומדים כל שבוע חומש רש"י זה מוראדיגע זאך לכל החיים, ודבר נצחי לאחר מכן ואחר המאה ועשרים זה גיוואלדיגע זאך.

הדרן עלך כל התורה כלה

מגוון מבחנים ושעשועי תורה
פתוחים במערכת

לסיכום, שינון וידיעת כל התורה כולה

מבחן
חידודי בקיאות
על כל התורה
כולה

מבחן
'בקיאות בתורה'
30 שאלות

מבחן
'ידיעת התורה'
100 שאלות
(מחולק לזמנים)

אחרי שנת עמל ולימוד התורה הקדושה זה הזמן לשנן
ולרפוך את הלימוד לאוצר מנוצר וקנין נצחי בקרבכם!

מתן שכרה בצדה - הגרלות על פרסים יקרי ערך
המבחנים פתוחים עד ליום ג' פרשת לך לך הבעל"ט

האור שלא כבה!

רבבות אלפי ישראל מקבלים
על עצמם עול תורה שבכתב
מבראשית ומתחילים בלימוד
רצוף, עקבי וקבוע
של חומש עם פירוש רש"י הק'
וממשיכים את אור התורה
עד לאור החנוכה

במסגרת
מבצע 'תורה אור'

לומדים
ונבחנים בקביעות וברציפות
את כל חומש בראשית

זוכים
127 שבועות של אור תורה וחיבור
יום יומי קבוע ונשגב עם התורה
הק', עד לימי החנוכה המאירים

ומקבלים
שי אישי מיוחד לכל אחד
מהלומדים והנבחנים
בהצלחה

ללא הגרלה!

מחפשים אותך!

לקראת התחלת התורה מבראשית
הבעל"ט ממשיכים אנו בניביש רשימת
'שיעורי תורה שבכתב'
להרחבת גבולות התורה
שבכתב וריבוי לומדיה

קבוצה קטנה או גדולה
שמעוניינת בייסוד
שיעור / במינוי
מגיד שיעור

אתם מוסרים שיעור
שבועי / יומי בחומש
ורש"י ורוצים
להרחיב גבולות?

מחפשים מידע
על שיעור קיים
באיזור מגורכם,
או לסייע בהקמת
שיעור חדש

שיעור קיים בגמרא /
הלכה וכדו' שרוצים
להוסיף לימוד יומי
בחורש"י לפני או אחרי
השיעור הקבוע

פנו אלינו בטלפון 02-500-2018

בשעות המענה האנושי, או בהשגרת הודעה באיזור האיש
בדוא"ל ts025002018@gmail.com או בנדרים+

וסייעו לנו להרחיב את גבולות התורה ולהרבות
את לומדיה לתפארת ולשם

02.500.20.18
TS025002018@GMAIL.COM

גם אותה יכל:
תתחב, תאידי
לעצמך את החיים!

אגף שיעורי תורה | קו"ל התורה | סיכומים ומבחנים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ביטול יומי

יעמד בתן בראשית!

מתן שכרה בצידה

הגרלות ופרסים
לאברכים ותלמידי ישיבה גדולה

הגרלת יומית

ע"ס 200 ₪ | 4x זוכים

הגרלת שבועית

ע"ס 500 ₪ | 3x זוכים

הגרלת בונוס חודשית

ע"ס 600 ₪ | 3x זוכים

הגרלת גמרא

על ש"ס פנינים קטן

הגרלת הפטרה

על סט כל ה"ך

הגרלת בונוס שבועית לנבחנים קבועים

ע"ס 100 ₪ | 3x זוכים

הגרלת 'יוסיף דעת'

ע"ס 200 ₪ | 2x זוכים

הגרלת 'חידוד בפרשה'

ע"ס 100 ₪ | 2x זוכים

הגרלת 'כמונה בקופסא'

ע"ס 150 ₪ | 2x זוכים

281
זוכים
בסך למעלה מ-
45,000
₪ מדי חודש

הגרלות ופרסים לתלמידי ישיבה קטנה וילדים

הגרלת יומית

ע"ס 50 ₪ | 3x זוכים

הגרלת שבועית

ע"ס 100 ₪ | 2x זוכים

הגרלת בונוס חודשית

ע"ס 100 ₪ | 2x זוכים

הגרלת בונוס שבועית לנבחנים קבועים

ע"ס 50 ₪ | 2x זוכים

הגרלת 'חידוד בפרשה'

ע"ס 50 ₪ | 1x זוכים

הגרלת 'כמונה בקופסא'

ע"ס 50 ₪ | 1x זוכים

המפעל העולמי 'תורה שבכתב' ערוך ומוכן לקראת התחלת התורה מבראשית

ומקדם בברכה את רבבות אלפי הלומדים הוותיקים
והמצטרפים החדשים ללגיונו של מלך!

תורתך שעשועי

יוסיף דעת

פולמוס שבועי

חידוד בפרשה

הבנת הפרשה

כמונה בקופסא

בקיאות בתורה

ניק וחכים

מחכים בפרשה

קטן היודע

חידודים בפרשה

מבחנים

חדש!
מבחני
שישי ושני
פתוחים גם
ביום ראשון

סיכומים יומיים

בסיסי | בעיון

מבחנים שבועיים

בסיסי | בעיון

מבחנים שונים

הפטרה | גמרא | הדרן | ועוד

הוצאה לאור

הגיליון השבועי

עם תוכן עשיר ומרתק על פרשת השבוע
עם פירוש רש"י הק'

מופץ באלפי נקודות הפצה
בכ-40 ערים ברחבי הארץ

מכון תורה שבכתב

הפקת חומרי עזר וסיוע
חוברות וקונטרסים | מהדורות
חומש ורש"י בהוצאה מיוחדת,
ספרי תורה שבכתב | ועוד

הניחולטר היומי

מלא וגדוש בתוכן איכותי
שימתיק לכם את היום
מופץ להמוני מנויים בעולם כולו

שיעורי תורה

קו קול התורה

- סיכום יומי מתומצת
- שיעור יומי מורחב
- שיעור שבועי מסכם

במגוון שפות וסגנונות:
עברית | לשון הקודש | אידיש

אגף השיעורים

- הקמת שיעורי חומש ורש"י
- סיוע לרמ"ם ולמארגני שיעורים
- התאמת רמ"ם וחברות ללימוד חורש"י

חדש!

02.500.20.18

T S 0 2 5 0 0 2 0 1 8 @ G M A I L . C O M

גם אותה יכול:
ותחננו, תאיר
לעצמן את החיים!

אגף שיעורי תורה | קו קול התורה | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניחולטר יומי

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פר' בראשית תשפ"ו

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גיליון יום-כיפור בענין 'הכשרת השרץ'

המאמר שלך על ההגנה של "הכשרת השרץ", הוא מאמר נפלא ומרתק (כרגיל), ועורר בי הרבה מחשבות. במהלך יום כיפור הרהרתי המון ברעיון של המאמר. הבעיה שלי היא, שההגנה היא לעתים כל כך חזקה, עד שאני אפילו לא הייתי מבחין בכל מיני עוולות שעשיתי.

נזכרתי שעד לפני כמה שנים בכלל לא ידעתי לומר על כל מיני מעשים שלי, שהם לא בסדר. בזמנו, הייתי מצדיק את עצמי ומרגיש את עצמי לגמרי בסדר. הייתי צריך לקלף שכבה רצינית כדי לגלות מה לא בסדר בי.

*

שמעתי מהרב יעקובסון בשם האדמו"ר מקוצק שאמר: "אני מעדיף ליפול בידיים של רשע מאשר בידיים של שוטה". וזה מפני שלרשעות יש גבול, אבל להשתטות - אין גבול.

כשאדם מודע לרוע שהוא פועל, גם אם הוא רשע בעיני עצמו, סוף סוף יש מצפון שעומד מאחור ומנסה כל הזמן לעצור.

*

אני חושב להוסיף על הדברים שלך. זו הכוונה מדוע תיקנו חז"ל לומר "לפניך" על כל 'על חטא'. כי גם אם אני חושב שהחטא הוא לא כ"כ חטא מתוך הגנה כזו או אחרת... אבל, רבש"ע, שנינו יודעים שלפניך הוא חטא כמו שכתוב. תודה על העומק, תודה על התבונה שנולדה בזכותך, וכמו תמיד משאיר אחריו שובל ארוך של מחשבות ורגשות הלאה.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני מחפש נעת עבודה חדשה, לאחר שכבר החלפתי שלוש מקומות בשנתיים האחרונות. אני מנסה להבין האם יש משהו שאני לא פועל נכון? אם כן - עדיף לי לבדוק עוד לפני שאני מחפש מקום אחר. תשובה: צריך לבדוק את הדבר לעומק, מה גורם לך להחליף מקומות עבודה. אך ניתן לומר פרט אחד כללי שיכול להיות נכון גם עבור אחרים.

יש כאלו שמתלהבים ונדלקים מהר מהצעות עבודה וממהרים לקבל את ההצעה, גם אם היא לא באמת מותאמת עבורם. הם חוסר ההתאמה, הם מגלים כמובן תוך כדי עבודה.

העניין הוא, שאלו אנשים שכל דבר נראה להם מרחוק, כאילו הוא הדבר הטוב ביותר בעולם. זו הסיבה שהם גם מתפתים מהר לכל הצעת רכישה.

בלי להיכנס לעומק הרגשי של התופעה, יש צעד חשוב לעשות. וזה להסכים לרשום על דף, את כל המעלות של ההצעה, ולצד זה את כל החסרונות. לפרט אותם אחד לאחד. רק לאחר מכן לקבל החלטה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

"כל ההתחלות קשות"

השאלה היותר מציקה במקרים הללו, זה החלוק שמעורר ספקות. זה שמעלה לבטים.

האם אני רוצה באמת?

האם אני מחובר לזה בפנים?

אולי הבחירה שלי לא היתה נכונה?

אולי הייתי פזיז מדי, מיהרתי לקבל את עצמי?

המחשבות הללו הן ההרסניות, כי תיכף גם מגיעות המסקנות. פתאום שלוימי מחליט שהוא בכלל לא צריך 'שמחת בית השואבה' כדי לשמוח. 'זו כמיהה ילדותית גרידא' - אומר לעצמו ובוחר להישאר בבית. יעקב מגיע למסקנה שהוא לא באמת זקוק לתפילות אצל הרבי, דווקא טוב לו יותר בבית הכנסת השכונתי. וכן הלאה.

והן גם עלולות להמשיך להרוס. אם אני חוזר לעצמי למחשבות של הבוקר. 'אולי היום לא צריך לכתוב? הרי אנשים עמוסים עם פריקת הסוכה. אף אחד לא צריך באמת את המאמר שלך השבוע'.

וזה יכול לפקוד את כל אחד ואחד מאיתנו.

*

ומה שחסרה כאן זו ידיעה חשובה עד מאוד. שרק אם נדע עליה, נוכל להתמודד נכון.

במשפט קצר: הרצון שלנו נמצא במשכן הנשמה. הביצוע למעשה עובר דרך כלי הגוף.

ולמי שמחפש את ההקשר בפרשה, הנה זה נמצא. "וייצר ד' אלוקים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים". בספר התניא מופיעה החלוקה הידועה: החלק האלוקי והחלק הבהמי. כאן טמון כל הסוד.

כל עוד הרעיון נמצא בראש, בהשראה בלבד, זה עוד לא יצא מגבולות משכן הנשמה. החלק האלוקי. באותו משכן אנחנו מרגישים רצון עז, השתוקקות, כמיהה. ברגע שהרעיון עובר לביצוע, הגוף או החלק הבהמי נדרש להתחיל לעשות את הצעדים מצידו, ואז זה נתקל בכבידות.

הגוף צודק לא מעט פעמים. הוא לא מרוויח מזה בכלל. לעתים הוא מתאמץ נורא, ואין לו כל גמול.

*

הבעיה בדרך כלל תהיה בצעד הראשון. כי זה 'נטו' מאמץ עבור הגוף, בטרם הנשמה טועמת טעמה ראשונה של הנאה.

כשמוליק צריך להיכנס לבית הכנסת במקום לעמוד בחוץ עם החברים, זה מאמץ גופני ונפשי. ועדיין הנשמה לא התחילה ליהנות.

ניתן 'טיפ' קטן שיכול להועיל במקרים הללו.

פעמים רבות אנחנו נדרשים 'להכריח' את הגוף לזמן קצר. נעשה את זה באופן שנדע שהנשמה שלנו רוצה, שמחה ומשתוקקת. אך אנחנו צריכים לעבור את הכפייה הרגעית הזאת.

יש לכם תוכניות חשובות שלקחתם על עצמכם? הכריחו את עצמם, ממש בכוח, לעשות צעד ראשון. ברגע שהנשמה תתחיל ליהנות, זה כבר יזרום לכם בעזרת השם. א געזונטן ווינטער והמון הצלחה בס"ד.

"מה המניע שלך לכתוב מאמר מדי שבוע?"

זו שאלה שאני נתקל בה הרבה. התשובה הקלה והנפוצה: "בוודאי, זה פרסום בשבילך".

התשובה נכונה, אך לא מספקת.

המאמרים השבועיים, זו אכן גם במה שיווקית. לא מכחיש. אך זה לא המנוע העיקרי שלי.

הכול מתחיל מכך, שיש לי רצון עז לכתוב. תחושת שליחות חזקה. וכמובן, סיפוק אדיר.

כשמישהו כתב לי בסוף השנה החולפת את המשפט הבא: "אני מרגיש שהמאמרים שלך משנים לי את החיים", זה שימח אותי הרבה יותר מאשר היה קונה אצלי משהו.

*

ולמה אני בוחר לכתוב על זה באסרו-חג סוכות?

כי הנה למרות שאני אוהב ומשתוקק לרגעים להתיישב ולכתוב את המאמר השבועי (בדרך כלל בשעות המוקדמות של יום רביעי) היום הרגשתי קושי עצום להתיישב ולכתוב.

זה נדחה אצלי שוב ושוב.

ואז עלתה השאלה בשיא עוצמתה: 'אם אני אוהב לכתוב, אז למה קשה לי?' או 'ממתי קשה לעשות משהו שאוהבים לעשות?'

לא הייתי מטריח אתכם עם השאלות הללו, אם זה לא משהו שאנחנו נתקלים בהן בהרבה הזדמנויות בחיים.

הנה דוגמאות אחדות דווקא מהחודש הנוכחי. (השיתופים אמיתיים, השמות בדויים)

שלוימי סיפר. "אני כל כך אוהב להשתתף ב'שמחת בית השואבה'. אני נסחף לשמחה. השירים מתנגנים שלי בראש זמן רב לאחר מכן. יש לי רגעי התרוממות. ולמרות הכול, כל פעם שאני צריך לצאת מהבית, ללכת או לנסוע לשם, אני מרגיש כבדות עצומה בכל הגוף".

יעקב שיתף. "אני משתוקק כל השנה לתפילות ראש-השנה במחיצת הרבי שלי. אני נזכר בקטעים מסויימים ועולות לי דמעות. ועדיין כל שנה לקראת חודש אלול, צצים הלבטים. 'אולי נישאר בבית?' אני רק מתחיל לחשוב על איתור דירה, על סחיבת מזון, על המקום הצפוף, ונהיה לי קשה".

שמוליק התוודה. "קורה לי תמיד בימים הנוראים. אני מגיע לבית הכנסת לתפילות. בחוץ ממתינים לי החברים. אני יודע שאם אני נכנס פנימה, אני נשאב לתפילה טובה, נהנה מכל רגע, חש סיפוק עצום. זה רצון אישי שלי. ובכל זאת, פיתוי עצום להישאר עם החברים לפטפט. אני יודע שאחר כך ארגיש ריק מדכא בלב. יובש מאכזב. ועדיין..."

והשאלה הזו רלוונטית כל השנה, ואולי ביותר בימים האלו. קיבלנו על עצמינו קבלות שונות לרגל תחילת השנה. משימות קטנות יומיומיות או גם משימות מרכזיות בחיננו. שינויים גדולים שהבטחנו לעצמינו ל"אחרי החגים". קיבלנו על עצמינו, ממקום אמיתי לגמרי. ממקום של רצון. ממקום של השתוקקות.

והנה זמן הביצוע הגיע. "אחרי החגים" הפציע. ואז כבדות בכל האיברים. רצון להיכנס מתחת לשמיכה ולישון או לשבת על הספה עם עיתון.

פניני ביה"כ

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו | 058666447 | 058566447

מאמר הרב

תמיד יש תקווה

ל שנו רעיון נפלא בפרשת השבוע, שבה מספר על אדם הראשון וחוה בגן עדן. היה להם הכל, הם לא חסרו דבר, מלבד צווי ואזהרה מהקדוש ברוך הוא שמותר להם לאכל מכל מה שירצו, מכל הנטיעות והאילנות, חוץ מעץ אחד - עץ הדעת. כידוע דוקא מה שאסור על האדם, עליו יש תאוה וחשק ויצר הרע, ככתוב: "מים גנובים ימתקו" (משלי ט, יז). מגיע הנחש, הוא השטן הוא היצר הרע, ומפתה את חוה. הוא אומר לה שלא תדאג ושלא יקרה לה דבר, ומשכנע אותה לגנוע בעץ. לאחר שעשתה כן ולא נהקה, המשיך לפתות אותה עד שנפלה ואכלה מפרות העץ, ומשראתה שהטעם הוא טעם גן עדן, פתה גם את בעלה שיאכל, ולאחר שעשה כן הבחינו שניהם שהם ערמים, ואז שמעו את "קול ה' אלקים מתהלך בגן לרוח היום, ויתחבא האדם ואשתו" (בראשית ג, ח). אדם התחבא מפני ה' אלקים בתוך הגן! צריך להעיר, וכי שיד להתחבא מפני הקדוש ברוך הוא? אלא הפשט הוא, שהאדם הראשון הרגיש שהוא מרחק מבורא עולם, כי החטא למעשה גורם שנפשו של אדם מתרחקת מידית מהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא קורא לאדם ואומר לו "איכה?" היית קרוב אלי יחד עד עתה, איפה אתה? מה קרה שהתרחקת? אבל עלינו לדעת שלאדם שחוטא יש תקווה, ומשמעו שודאי יש לו סכוי לחזור ולהיות במצב הקודם. אחרי שיתקן את החטא יזכה לחזור ולהתקרב לקדוש ברוך הוא. אך למעשה, לאחר שהאדם הראשון התרחק מהקדוש ברוך הוא, השטן נסה להוליכו שולל, באומרו שאין לו שום תקנה וסכוי, תכל על המאמץ וכדאי שישאר במצבו. כאשר הקדוש ברוך הוא שמע שהשטן גורם לאדם לכזה יאוש, ואומר לו שאין לו סכוי להתקרב שוב לקדוש ברוך הוא, אמר הקדוש ברוך הוא - בראש ובראשונה אעניש את הנחש. אמנם גם האדם ואשתו נענשו, אבל העניש הגדול ביותר היה של הנחש, ומה היה ענישו? לאכל עפר. אומר הקדוש ברוך הוא לנחש - לך מעלי. אתה רצית להרחיק ממני את האדם? אני ארחיק אותך ממני, יש לך עפר בכל קצוות תבל שאותו תוכל לאכל בכל שעות היום, אתה לא צריך אותי ואני לא צריך אותך, וכך הנחש הסתלק ממחצתו של הקדוש ברוך הוא.

לעמיתו, ענישו של האדם הראשון היה "בזעת אפיק תאכל לחם" (שם, יט) - גזר עליו לעמל קשה למחייתו. מה עושה אדם שעבד קשה ועשה הכל ובסוף היום אין לו מה לאכל? קורא לקדוש ברוך הוא ומבקש עזרתו, וזועק "תן לי מה לאכל!" הרי אין מי שיכול לעזר מלבד הקדוש ברוך הוא. אדם בעל דעת יודע שהפרנסה היא רק מידיו של בורא עולם, ואף אחד אחר לא יכול לעזר בכהוא זה ולהוסיף לאדם אפלו פרוטה אחת מעבר למה שהקדוש ברוך הוא קצב למחייתו. אם כן, כיצד יכול אדם להגיע לפרנסה, שייכל לכל הפחות להנות ולחיות ברוח? רק בעזרת הקדוש ברוך הוא שנותן לו, משפיע עליו וקוצב את מחייתו.

אבל אם חס ושלום אדם חושב שהפרנסה היא בזכותו, ממה שהוא עובד טורח ויגע, אומר לו הקדוש ברוך הוא: "אם אתה מסתדר לבד, לך לפרנסתך ונראה אותך מסתדר לבדך". ועל כך אומר שלמה המלך:

אחד משמותיו של היצר הרע הוא "אויב", "איבך" בראשי תבות הוא "אין יאוש בעולם כלל" - דע לך שאם אתה מתיאש, סימן שאתה נמצא עכשו במצוות האויב - הוא היצר הרע, והיאוש גרוע הרבה יותר מהחטא

"לא לחכמים לחם" (קהלת ט, יא). ומדוע? כי מי שחכם ובטוח שיצליח להסתדר לבד, וחושב "אם אעבוד קשה ואתמסר לעבודה ואשקיע, ודאי אסתדר". הקדוש ברוך הוא משאירו לבדו עד שלבסוף הוא נשאר ללא לחם. אדם צריך להפנים שהפרנסה שלו היא רק מבורא עולם, רק הוא יכול לעזר ולזון ולפרנס.

נמצא, שהקללה שהיתה לאדם היא בעצם ברכה. כאשר אדם הצריך מזונות נושא עיניו כלפי שמיא ומבקש מהקדוש ברוך הוא לחם לאכל ובגד ללבוש, הוא מבין שבלי הקדוש ברוך הוא לא יכול להסתדר. כמובן שחייב לעשות השתדלות וללכת לעבד, וכמובן שגם ההשתדלות היא מבואר עולם, ככתוב: "וברכה ה' אלקיך בכל אשר תעשה" (דברים טו, יח) - אדם צריך לעשות כמו שהתורה אומרת, אתה תעשה ומכך תהיה ברכה.

ללמדנו שדרכו של היצר הרע היא ליאש את האדם, לומר לו שאין לו סכוי, שאם עבר או פגע ואם חס ושלום מרד בקדוש ברוך הוא, הוא יכול לשכח מקרבת ה' ושאין דרך חזרה. אחד משמותיו של היצר הרע הוא "אויב", "איבך" בראשי תבות הוא "אין יאוש בעולם כלל" - דע לך שאם אתה מתיאש, סימן שאתה נמצא עכשו במצוות האויב - הוא היצר הרע, והיאוש גרוע הרבה יותר מהחטא. לכן התביעה על האדם היא אחרי העברה. בודקים אם הוא מתעורר ומנסה לקום, לשכח מהעבר ולהתחיל דף חדש, שהוא סימן שהוא יודע להלחם ביצר הרע. אבל אם חס ושלום האדם נשאר בחטאו, זה הדבר הגרוע ביותר, היאוש - הוא נתקן סופי מהקדוש ברוך הוא.

כשאדם יודע לזהות את היצר הרע, היכן היצר מנסה לתפס ולהפיל אותו, לפחות יודע שהוא נמצא במלחמה ומי שנמצא בעת מלחמה - מנסה לתפס מה שייכל. כך צריך אדם להרגיש כל ימי חייו, "אני במלחמה!" וכמו שבמלחמה פעם נופלים ופעם קמים, העקר בסוף הוא לצאת בחיים. אך נתן להשיג זאת רק אם מנסים לקום - חייבים לקום אחרי נפילה, הרי אף אחד לא ישאר בנפילה בשדה הקרב, תמיד צריך להתרומם ולעשות את מרב המאמצים, למסור נפש ולהרגיש שיוציאים בשלום מהמלחמה. זהו למעשה יעוד האדם בחיים, לנסות ולחטף כמה שאפשר, לברח מהיצר הרע ולהזהר מעצותיו ומאחיותו.

מספר על אדם שהיה לו קשי גדול בפרנסה. הוא נסע לטורקיה וחשב לפתח שם עסק. היה זה לפני שנים כשעוד לא היו טלפונים ואפן התקשרות ישירה, אלא מכתבים. לאחר כמה חדשים הוא שלח מכתב לבני משפחתו, ובו כתב שהמצב עדין קשה והוא מנסה להתפרנס. עבר חדש והוא שלח עוד מכתב, שכתב בו שהוא מצא עבודה כלשהי, מקנה שהיא תניב לפחות מעט פרות. לאחר חדש הוא שוב שלח מכתב ובו כתב שברוך ה' יש לו הצלחה מרבה. עובר חדש ושוב מכתב ובו הוא מפרט שיש לו הצלחה מסחררת, ויש באמתחתו הרבה כסף. אשתו קראה את המכתבים האחרונים והתעוררה. אבל עבר חדש והוא שלח עוד מכתב, והפעם תאר במכתב אסון

המשך בעמוד 3 >>

ע"פ לוח שנה
החיים נפי
זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:29	18:38	19:18

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
שאול חי
בן מרים ז"ל

לע"נ
ישראל בן חביבה
ז"ל

לע"נ
רחל בת שושנה
ע"ה

לע"נ
דוד בן השאבה
ז"ל

נס ספר התורה

לא האמין למראה עיניו... המבטים של כולם היו בטרומה שהפכה להיות אושר, שמחה וצחוק גדול... מה קרה? החזן וכל הקהל מגלים לתדהמתם כי ספר התורה החדש לא מתחיל במילים: "בראשית ברא א-לוקים...", אלא מתחיל במילים: "את השמים ואת הארץ", כשיש ריווח של שני מילים ריקות בהתחלה.

כלומר, מתברר כעת שספר התורה הזה מעולם לא היה עדיין ספר תורה. הוא אפילו לא נחשב לספר תורה שנפסל, אלא הינו ספר תורה שלא סיימו לכתוב אותו, ונחשב כחומש לכל דבר. קולות של צהלה מילאו את בית - הכנסת... רבים מהמתפללים התרגשו ואף הזילו דמעה, בעוד כמה מהמתפללים רצו החוצה אל היהודי שנפל לו ספר התורה, היושב בודד ועצוב, וסיפרו לו: "נס! זה כלל לא ספר

הוא התיישב בספסל מרוחק מבית הכנסת, כשהוא המום ומדוכא. שאר המתפללים הביטו בתדהמה אחד על השני ולא ידעו מה עושים כעת. משמיים הפילו לנו את ספר תורה, ואולי אין חפץ לה' בשמחה והריקודים שלנו ביום הקדוש הזה. אצל חלק מהקהל החל להתפתח ויכוח האם הם היו במעמד הנפילה וראו או לא, וממילא האם צריכים לצום או לתת צדקה.

תורה! חסרות לו שני מילים ואינו נחשב עדיין ספר תורה. איננו צריכים לצום, ואין זה נחשב שנפל לנו ספר תורה! אותו יהודי נדהם וסירב להאמין, עד שבא בעצמו לגלות את הפלא הגדול. מיד במוצאי החג התקשרו אל הסופר של ספר התורה ושאלוהו כיצד אירע הדבר הזה שחסרות שני מילים בספר התורה החדש שנרכש השנה. "זה לא יתכן", נזעק הסופר בבהלה, "עשינו לספר הזה 3 בדיקות ממוחשבות ועוד 2 בדיקות שלי אישית". לפתע, תפס הסופר את הראש וזכר: "כעת אני זוכר, הבעלים של ספר התורה ביקש ממני שאשאיר פסוק שלם ריק בסוף הספר, בכדי לכבד בכתיבת האותיות כמה אנשים מכובדים ובני משפחה, ובנוסף, הוא ביקש גם שאשאיר את שלושת המילים הראשונות של התורה: 'בראשית ברא א-לוקים' - ריקות, בכדי לכבד עוד כמה אנשים בכתיבת האותיות. וכשכתבנו את האותיות במעמד הכנסת ספר התורה, שכחנו למלא את המילים הראשונות של התורה, והכנסנו את הספר באופן שזכה אל בית הכנסת שלכם."

הקהל כולו עמד נדהם ונרגש מהמחזה - אותו יהודי שהפיל את הספר היה בצער ועצב, מפני שהוא חשב כי נגרם בגינו דבר קשה ומצער. אך התברר ההיפך הגמור, בורא עולם סיבב שהוא יפיל את ספר התורה הזה, בכדי לגלות לקהל שספר התורה הזה חסר, ודווקא בזכות כך, הם טיפלו בספר שיהפוך להיות כשר ע"י השלמת האותיות. (טוב להודות לה').

כמה הדברים נכונים לפרשת בראשית, שם מסופר שלאחר שהקב"ה לא שעה למנחתו של קין, ונפלו פניו של קין עוד בטרם הרג את הבל אחיו, אמר לו הקב"ה לקין, "למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תיטיב שאתה...". אומר לו הקב"ה במילים אחרות, אמת הוא שלא קיבלתי את מנחתך, אמת הוא שהמצב שנקלעת אליו נראה לך לא נעים, אבל דע לך שזהו רצוני יתברך ולעליך לקבלו באהבה, ואם תיטיב לעשות זאת עוד תגיע אל הטוב האמיתי. קין כידוע נכשל ולא ראה את הטוב, אבל נסה אנחנו למצוא בכל דבר את הטוב בכדי להתעלות בעבודת ה'.

מה מהמתפללים תפסו את ספרי התורה והחלו לרקוד עימם, כשכל הקהל מסביב משתתף לקולות הצהלה והשמחה. לפתע, אירע דבר נורא: אחד המתפללים שהחזיק ספר תורה שהיה חדש ונרכש באותה שנה, נתקל ברגלו של מתפלל אחר, ונפל ארצה, כשספר התורה נשטט מידו ונזרק ארצה בבזיון נורא. כל הקהל השתתק ונחרד לגודל המחזה הנורא. ספר התורה החדש נפל ארצה, ומה עוד שהדבר אירע ביום בו שמחים עם התורה - שומו שמיים!

לפי רבים מהפוסקים, כל הקהל שהיה במעמד נפילת ספר התורה ארצה מחוייב להתענות, עקב חומרת הדבר. ברגע אחד, קולות הצהלה והשמחה הפכו לצער ותוגה. הריקודים הופסקו, חיש מהרה הורם מהארץ אותו יהודי וספר התורה ששכב ארצה לידי. האדם שהפיל את ספר התורה ארצה, החוויר כולו ונעשה אדום. הוא לא האמין שבגינו אירע דבר כזה נורא - ספר תורה הנופל ארצה ומחייב את כולם לצום יום שלם, הגם שלא עשה זאת בכוונה.

הוא הרגיש נורא ואיום, ואחר שקם מהרצפה, יצא בריצה מבית הכנסת מרוב בושה וצער שנגרמו על ידו. הוא התיישב בספסל מרוחק מבית הכנסת, כשהוא המום ומדוכא. שאר המתפללים הביטו בתדהמה אחד על השני ולא ידעו מה עושים כעת. משמיים הפילו לנו את ספר תורה, ואולי אין חפץ לה' בשמחה והריקודים שלנו ביום הקדוש הזה. אצל חלק מהקהל החל להתפתח ויכוח האם הם היו במעמד הנפילה וראו או לא, וממילא האם צריכים לצום או לתת צדקה.

לפתע, התעשת הגבאי החשוב ר' מרדכי פישמן הי"ו, ואמר לכולם "הסכיתו ושמעו, אם משמיים מראים לנו כי יש פגם במעשינו ולכן נפל ספר התורה, אדרבה, עלינו להתחזק יותר כעת בכבוד התורה ושמחתה, ולהרבות ולהוסיף בשירים והריקודים לכבודה של תורה, כמי שמראים שאנו אוהבים את תורתנו הקדושה ונשמח בה בכל מצב! הבה ונמשיך בשמחה ובריקודים", חתם ומיד תפס את ספר התורה שנפל והחל לקפוץ ולרקוד: "אשרינו, מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו... נשיש ונשמח בזאת התורה", כשהוא מנסה לסחוף את הקהל ולהשיב להם את רוח השמחה והאורה.

אך זה לא הצליח. הקהל עמד במקומו קפוא, שבור והמום, כשאינו מצליח לרקוד כלל. ראה זאת הגבאי ר' מרדכי פישמן וביקש שוב את רשות הדיבור: "אני מבין את גודל הצער והתדהמה שבגינה קשה לכם לרקוד ולשמוח, זה בסדר גמור. אך הקשיבו, הרי לקרא בתורה עדיין לא קראנו, ומחוייבים אנו לקרוא את קריאת שמחת תורה. אם כן, ככפרה וכתשובה על מעשינו, בואו נראה לבורא עולם שאנו רוצים לחזור בתשובה ולפתוח דף חדש ע"י שנקרא את תחילת התורה: 'בראשית ברא א-לוקים את השמים ואת הארץ', דווקא מתוך אותו ספר תורה שנפל ארצה".

הקהל התחבר לדברים אלו של ר' מרדכי, וכולם נאספו מלאי רצון ותשוקה להתחיל בקריאת התורה ולקרא בספר החדש את תחילתה של התורה. בינתיים, יצאו כמה מהקהל החוצה וביקשו מהיהודי שהפיל את ספר התורה להיכנס פנימה ולהמשיך איתם בקריאת התורה. הוא מירר בבכי ולא יכל לזוז מהספסל, גם כשהם הציעו בפניו את ההצעה של הגבאי להתחיל התחלה חדשה ולפתוח את התורה עם אותו ספר התורה.

בלית ברירה, הוא נותר בחוץ והם החלו את הקריאה בתורה. והנה, כשהגיעה העת לעלות לתורה ולקרא בספר את התחלת התורה של בראשית, נעמד אחד המתפללים, ביוך את הברכה שלפני העליה, הקהל ענה אמן, אך אז אירע דבר מופלא. בעל הקורא השתתק ולא החל בקריאה. כולם החלו לחשוש שוב והביטו לכל עבר: "מה קורה פה? מדוע לא קוראים בספר התורה את תחילת התורה בפרשת 'בראשית'? האם שוב יש בשורה לא טובה?".

בעל הקורא סימן בידיו לכל הקהל לבוא במהירות לראות את המחזה שנגלה לו בספר התורה. תוך שניות בודדות, הגיע כל הקהל סמוך לבעל הקורא, ואף אחד

לע"נ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"נ
אברהם אבהורון
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

רוצה, ואת השאר יתן לאשה.

נוצר וכוח גדול בין האשה לאותו שליח והם לא הגיעו לעמק השווה. לבסוף אמר לה השליח: "הבא ונלך אל הרב. הרי יש באמתחתי מסמך המעיד שאני יכול לקחת כמה שאני רוצה". הם הלכו אל הרב ששמע את הדברים ושאל את השליח: "מה בעצם הוא אמר לך?" השיב השליח לרב: "הוא נתן לי פתק המעיד שאני יכול לקחת כמה שאני רוצה". הרב בקש לעיין בפתק וקרא את תוכנו. לאחר מכן שאל את השליח: "אמור לי בבקשה, כמה רצית לתת לאשה וכמה חפצת לקחת לעצמך?" השיב לו השליח: "לאשה רציתי לתת עשרים דינרי זהב, ולקחת לעצמי תשע מאות ושמונים!"

השיב לו הרב: "אם כן, תשע מאות ושמונים תן לאשה ועשרים קח לעצמך!" השיב השליח בתקף: "מה פתאום, היה לא יהיה, ענייך ראות מה כתב לי בעלה". הרב קרא את הפתק בקול לעיני כל, ושם היה כתוב בזה הלשון: "לכבוד פלוני אלמוני... אני ממנה אותך שליח וכו'... מה שאתה רוצה תן לאשתי". אמר לו הרב: "האם אתה מבין מה כוננו במכתב שכתב לך? מה שאתה רוצה לעצמך - את זה תן לאשה, וכיון שאתה רוצה תשע מאות ושמונים, זה מה שמגיע לאשה. את השאר קח אתה". השליח הבין שאין לו ברירה ולקח לעצמו את אותם עשרים דינרים. הוא הפסיד את הכל וברוך ה' האשה זכתה לקחת את הסכום כמעט במלואו.

לעניינו, צריכים אנו לדעת שמה שצייר הרע מנסה, להוריד מהאדם מצוות בשביל לקחת לעצמו. אנו צריכים להיות חכמים ולענות לצייר הרע: "כל מה שרצית להוריד ממני - אני לוקח לעצמי. אני מותר על שום קבלה". הרי מטרת הצייר הרע היא להפיל את האדם ולמשוך אותו לצד הלא נכון, אבל אדם שיש לו קצת מח בנקדקדו, יודע שעל כל מצוה וקבלה קטנה, ועל כל למוד תורה וצדקה, הוא צובר לעצמו שכר וענג עצום. ואדם שמבין - יודע שאת כל הדברים האלו צריכים לחטוף. לכן עליו לומר לצייר הרע, מה שאתה רוצה - אני לוקח לעצמי, וכך האדם יכול להתעלות ולזכות גם לחיי העולם הזה וגם לחיי העולם הבא.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

קשה במיוחד. הוא כתב לאשתו שפרצה בעיר מחלה מדבקת ומסכנת מאד, וגם הוא נדבק באותה מחלה. הרופאים לא נתנו לו סכני להיות ואמרו שגזירתו לו כמה ימים לכל היותר. הוא המשיך וכתב שהוא יודע שאין לו סכני לחזור לארץ, אבל לפחות ישלח לה את מה שהורו. למעשה הוא כתב שישלח לה אף דינרי זהב, סכום ענקי ובעזרת ה' השליח גיע תוך כמה ימים. כך נפרד הבעל מאשתו.

בעודו במצב הקשה שנגזר עליו, הוא חפש שליח שיבקש את הכסף. הוא פגש אחד מהידידים שהכיר בטורקיה, בקש ממנו טובה ואמר לו: "אתה יודע שלצערי אני במצב קשה, ולא אוכל לחזור לביתי. אני רוצה שתעשה לי טובה, סע לארץ ישראל ותן לאשתי את הסכום שהורוהי". השיב לו הידיד: "לנסע במיוחד זה לא פשוט, לא אעשה זאת בחנם". שאל אותו האדם החולה: "כמה אתה רוצה? אני מוכן לתת לך עשרה דינרים, סכום מכבד מאד. אבל אותו ידיד השיב: "מה פתאום, בשביל עשרה דינרים ודאי שלא אצא למסע ארוך כזה". "אתן לך חמשים דינרים", ושוב הוא סרב. "מאה דינרי זהב!" ושוב סרב. וגם במאות ושלש מאות דינרים הוא המשיך לסרב, באומרו שרק הנסיעה לכל כוון תעלה כסף רב, והוא לא מוכן לעשות כן בשום פנים ואופן.

אותו אדם חולה הבין שיש לו עסק עם אדם לא ישר ולא הגון, ולכן אמר לו: "כמה שאתה רוצה מתוך הסכום הזה - תקח, ואת השאר תתן לאשתי". אותו ידיד שמח לשמע הדברים ובקש שיכתב לו את הדברים שחור על גבי לבן, שהוא יכול לקחת מה שהוא רוצה. אכן הוא נסח לו את הדברים על מכתב, מסר לו את המכתב עם אותם אף דינרי זהב ואותו שליח יצא לדרכו.

השליח נכנס לעיר והגיע לבית האשה. דפק על הדלת ואמר לה: "לגבי מצב בעלך לא נתן לדעת, יתכן שהוא כבר נפטר ה' ירחם, או שעתיד למות בימים הקרובים, אבל הוא הביא לי סכום כסף ובקש ממני לתת לך אותו". שאלה האשה: "כמה הוא הביא לך?" ואתו שליח השיב: "אף דינרי זהב". מיד בקשה האשה את הכסף והשליח השיב: "מה פתאום, אתן לך כמה שאני רוצה". וכאשר האשה התעקשה בתקף לקבל את כל הכסף בטענה שהוא שיד לה, אמר לה השליח שבבעלה הבטיח לו שהוא יכול לקחת כמה שהוא

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (י') - העולם מתגבש נגדנו

ערב ראש השנה תשפ"ו, התכנסו נציגי אומות העולם בניו-יורק, והכריזו רשמית שהם מכירים במדינה פלסטינית. מי שהוביל ויזם את ההליך, היה הליצן הצרפתי מקרן, נשיא בירת האסלאם האירופאית. מי שמכיר מעט היסטוריה, יראה שמשנת 1988 למניינם יעד ימינו, הכירו יותר מ-80 אחוז (!) מהעולם במושג הזה הנקרא "פלסטיני". ההכרה, כמובן, באה כתוצאה ממניע אירופאי צבוע ל"שלום בעולם", "שתי מדינות לשני עמים", "פתרון לסכסוך הישראלי-פלסטיני" רב שנים שבכך גיע לקצו.

טוב בצרפת לא ארע שביעי באוקטובר, באוסטרליה כמובן שאין פיגועי התאבדות, ובריטניה המנומסת והשלווה השוכנת לה על תעלת 'למאנש' כמובן שלא דואגת לשלום חטופיה הנמצאים בשבי, כי הם אינם בשבי. אירופה על מי מנוחות, צופה לה באירועים המתרחשים בארץ הדמים של המזרח התיכון, ושופטת כיצד עלינו להתנהג. וכמובן אנטוניו גוטרש, מזכ"ל החיזבאללה... סליחה, האו"ם, שבמו עיניו ראה 47 דקות של זוועות מהשביעי באוקטובר, לא בוחל בשום אמצעי לגנות... את הנטבחים. ושוב - הכל במסווה של: "רצח העם הפלסטיני", "הרעבה", "פשעים נגד האנושות".

הפלא המדהים הוא, שהלא לכאורה השביעי באוקטובר היה אמור לגרום לתוצאות חיוביות של התאגדות כלל עולמית נגד הרוצחים השפלים, תמיכה כללית בישראל, גינוי חריף לטרור מכל האומות, הטלת סנקציות על ארגוני הטרור בכל העולם כולו, עמידה לצידו בכל המישורים, ולכל זה מצורף תיעוד חמאסי מוסרט שלא ניתן להתכחש לו, ובמקום זאת התמונה אחרת לגמרי - מאז פרוץ המלחמה, רף האנטישמיות בעולם עלה ב-235% בעולם כולו, 19 מדינות נוספות הכירו במדינה פלסטינית, אמברגו נשק על ישראל, סנקציות נגד מתיישבי השומרון, צווי מעצר נגד בכירים בישראל, מה קורה פה?! ניחא יש כאן נקמה גרידא, אבל כולי עלמא יודעים שיש 48 חטופים בשבי, וכי לחינם ישראל נלחמת!?

ובגמרא (ב"ב, י'): "רבי אליעזר המודעי אומר... 'וחסד לאומים חטאת' - כל צדקה וחסד שעושים עושים חטא הוא להן שאין עושים אלא לחור אותו בו"

אך האמת, שכאן אנחנו מגלים את מאמר רשב"י* (ספרי על בראשית, ל"ג, ד*) במלוא הדור: "הלכה - בידוע שעשו שונא ליעקב". מה פשר המילה "הלכה", וכי למדנו משהו שצריך ליישם מבחינה הלכתית? ודאי! מכאן תלמד שמגוי אל תצפה לכלום! גם אם הוא בעל צווארון לבן ומדבר אנגלית רהוטה, אפילו חסד הגוי שנדמה בעיני היהודי לדבר נאצל ומקסים, עליו כבר נאמר (משלי יד, לב): "וחסד לאומים חטאת". ובגמרא (ב"ב, י'): "רבי אליעזר המודעי אומר... 'וחסד לאומים חטאת' - כל צדקה וחסד שעושים עושים חטא הוא להן, שאין עושים אלא לחור אותו בו".

חז"ל ברוח קודשם כיוונו לדורנו, כאשר האומות מתאחדות ועושות "חסד" עם הפלסטינים כאשר הן מכירות במדינה משלהם, וכל זאת לא בא להם מאהבת המן, אלא משנאת תהומית למרדכי. טרם נקשר את העניין האקטואלי למלחמה האחרונה באחרית הימים, נשאל, במה מתבטאת הקמת מדינה פלסטינית? התשובה לכך בקצרה - כמו שלא שייך לחצות את גבול מצרים לטפל בארגוני טרור שנמצאים מעבר לגבול, אלא סומכים על המדינה הריבונית שתטפל בהם, כך, חלילה אם תקום מדינה כוזב, הריבונית תעבור לערביי ארץ ישראל המתכננים להקים את מדינתם על הגדה המערבית, ובטח אתם חושבים שהם יטפלו בארגוני טרור... הלא הם מממנים אותם ותומכים בהם, ואיזה אירופאי מבטיח שלא יהיה טבח נוסף?! דבר שני, יש גבולות פיזיים ברורים שאסור יהיה לצלחם, כי למדינה ריבונית יש צבא ושטח מוגדרים משלה, ממילא הגדה המערבית תגבול עם ירדן מהיבשה, ועם מצרים בים, ללא פיקוח צבאי ישראלי כמה נשק מועבר דרך הגדה או הים. אז אם זה מה שקרה בשביעי באוקטובר עם הברחות הנשק, תתארו לעצמכם מה יקרה אם יהיה ניפוק חוקי של נשק מטורקיה ורוסיה למדינה הפלסטינית... יפה חשבתם. כמו כן, אין רצון המדינה הפלסטינית לחיות בשלום, אלא רק להשמיד את היישוב הציוני ולרשת את הארץ. ומעל הכל - מזרח ירושלים כעיר בירה למחבלים. ועליה נדבר אי"ה במאמר הבא.

הרב עמרם טובי הי"ו
להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

לקוּטִים וספורים נפלאים

פרשת בראשית

"בראשית ברא אלוקים... והארץ היתה תוהו ובוהו"

(א, א-ב)

אם בראשית היום נותן האדם אל ליבו שהאלוקים ברא את השמים ואת הארץ, הוא חש במשך היום שה'ארץ' אינה אלא תוהו ובוהו.

(רבי חנוך מאלכסנדר)

כשחזר רבי לייב אייגר מקוצק שאלו אביו, רבי שלמה: מה למדת בקוצק? השיב לו: שלושה דברים למדתי שם.

למדתי שהאדם הוא אדם ומלאך הוא מלאך.

עוד למדתי, שאם האדם ירצה ביכולתו להיות יותר ממלאך, ולמדתי שהקב"ה ברא את ה'ראשית' בלבד, ואת השאר השאיר לאדם לעשות.

"ויעש" (א, כה)

"ויעש - תקנם בצביונם בתיקונם ובקומתם" (רש"י) אפילו החוקרים מודים שהאינסטינקטים של בעלי החיים הם יד ה',

למשל, הזבוב מטיל את ביציו בתוך שעועית בזמן שהיא רכה, ואחר כך הוא קודח בה חור, כי אחרת השעועית תתקשה והולד לא יוכל לצאת.

כמו כן יש צרעה שעושה את הקן שלה בתוך החול, ובכדי שיהיה מזון לולדות, היא לוקחת זבובית ומשתקת אותם - משום שאם תמיתם, הם ירקבו לגמרי - ושמה אותם בקן, כדי שכשהולדות יצאו לאויר העולם יהיה להם מה לאכול, אחר כך היא מכסה את הקן בשכבה דקה של חול, להגן עליו מפני שאר השרצים, ואחרי שהולדות גדלים הם פורצים את שכבת החול

ויוצאים לאויר העולם.

מהיכן יודעים הזבוב והצרעה את כל זה? גם ליונים יש חוש לקן שלהם. בברלין עשו ניסיון, ששלחו יונים במטוס לבריסל - כאלף ק"מ מברלין, ושם שחררו אותם. כעבור זמן קצר הם חזרו לברלין. פעם נוספת הטיסו את היונים ללונדון - ושוב הם חזרו לקן שלהם. אין שום ספק שבתוך הטבע ניתן לראות את יד הבורא. (שיעורי חומש)

"ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו"

(א, כו)

א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לברוא את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים - אל יברא, ומהם אומרים - יברא

וכו', רב הונא רבה של ציפורין אמר, עד שמלאכי השרת מדיינין אלו עם אלו ומתעסקין אלו עם אלו, בראו הקב"ה, אמר להן, מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם (מדר"ח, ה).

והנה, לעיל במדרש אמרו שם, בשעה שבא הקב"ה לברוא את האדם הראשון, נמלך במלאכי השרת, ואמר להם, נעשה אדם, בצלמינו כדמותינו, ומדוע נמלך

ה' במלאכי השרת, "ללמדך דרך ארץ וענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן" (רש"י)

כשנצרך שני הדברים יחד יוקשה הדבר מאוד, הקב"ה שואל ונמלך במלאכי השרת - בשביל מידת ד"א שימלך הגדול בקטן, ולבסוף, עד שהספיקו המלאכים להכריע - "אמר להם הקב"ה מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם", ומה זאת?

סיפר הגה"צ רבי בן ציון ברוך זצ"ל עובדא דהוי בדידיה, כשרצה לייסד ישיבה בעיר לוצק, היה זה קרוב לחג הפסח, ולא היה בידו שום אמצעים לסדר להם

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים" (בְּרֵאשִׁית א, א)

"תַּן דַּעְתָּהּ, שְׁלֹא תִקְלָקֵל וְתַחְרִיב אֶת עוֹלָמִי, שְׁאֵם קִלְקֵלְתָּ, אֵין מִי שְׂיִתְקֵן אַחֲרֶיךָ" (מִדְרַש קֶהֱלֵת ז, יג)

שְׁאֵל אֶחָד הַחֲבֵרִים אֶת הַרְה"צ ר' אֶשֶׁר פְּרִינְד זצוק"ל, אַחֲרֵי שֶׁהִפְנִמְנוּ וְלִמְדְנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ בְּהַ נַעֲלָה בֵּית אֶ-ל, מָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת?

הַשִּׁיבּוֹ ר' אֶשֶׁר - "אַל תִּקְלָקֵל!"

הַכִּיצַד אוֹכֵל לֹא לִקְלָקֵל - תִּמָּה הַחֲבֵר.

בְּחִיוֶךְ קֵל עָנָה לוֹ ר' אֶשֶׁר - "אַל תִּתְקַן!"

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

באותה שעה שיבח דוד את ה' וכך אמר: רבש"ע מי יעשה כמעשיך וכגבורותיך, שכל מעשיך נאים.

"ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו" (ב, ג)
כידוע נקראת השבת "כלה" - כפי שאנו אומרים בכל שבוע בקבלת שבת: "לכה דודי לקראת כלה... כי היא מקור הברכה".

ובכן, נשאלת השאלה: מה היינו אומרים אילו היינו מגיעים לחתונה, מבחינים בחתן ובכלה העומדים תחת החופה, וממתינים לאם הכלה אשר טרם הגיעה.

והנה, היינו רואים את האימא היקרה מגיעה, אולם אבוי, איך היא נראית; נעלי בית בלתי תואמות, מטפחת בלויה וקשורה ברישול, חלוק בית ישן ומרופט, וכל כולה אומרת עליבות... נו... מה היינו אומרים? כך מגיעים לקראת כלה?? גם אילו הייתה האם טוענת להגנתה כי עבדה והתכוננה לחתונה ולשבוע הברכות עד הרגע האחרון ממש, לא היה בכך כדי להוות התנצלות הולמת... זו תשובה מטופשת!! כך לא מגיעים לקראת כלה, נקודה.

אם כן, מדוע איננו מזדעזעים, כאשר בכל שבוע אנחנו מקבלים את השבת - את הכלה המיוחדת הזו - בערך בצורה הזו? מדוע איננו מזדעזעים כאשר ההכנות לשבת מסתיימות הרבה אחרי הרגע האחרון, וכשנכנסת שבת - כל בני הבית נראים כאילו זה עתה הגיעו ישר מהמיטה? מדוע איננו מזדעזעים כאשר שבת הכלה מגיעה אל ביתנו - ומוצאת כי איש כלל לא ציפה לה?

ושוב, לא תועיל כאן טענה כביכול ההכנות לשבת הן אשר גרמו למראה המרושל... לקראת כלה - לא יוצאים כך, וכל שכן שלא מקבלים כך את פניה של הכלה המלכה!! לצערנו, לפעמים המצב אצלנו אפילו גרוע יותר... עקרת הבית, אשר טרחה ועמלה לכבוד שבת - מגיעה אל הסעודה כשהיא עייפה עד מוות, וממתינה בכליון עיניים לסיום הסעודה בכדי שתוכל ללכת לישון. היא מזרזת את בעלה, דוחקת בילדים למהר ולאכול, ומבהירה כי היא כבר רוצה להגיע למיטה... כך מקבלים פני כלה??

אם אתם חושבים שחילול שבת זה רק לנסוע בשבת - אתם טועים. לחלל את כבודה של השבת ולפגוע בכבודה באופן שכזה - גם זה נחשב לחילול שבת!! כאשר יוצא אדם מבית הכנסת בליל שבת - מלווים אותו שני מלאכי השרת, וכשמגיעה המשלחת ומוצאת את הבית במצב המתואר - הרי זו ממש כמו סטירת לחי למלאכי השרת רח"ל!! את השבת, צריך לקבל כשכל בני הבית לבושים כיאות, כמו שיוצאים לחתונה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה! את השבת צריך לקבל כשהשולחן ערוך, וכשאבי המשפחה חוזר מבית הכנסת עם המלאכים - צריך הוא למצוא יין וחלות על השלחן. כך מקבלים שבת!! וטענת העייפות, כאמור, אינה מתקבלת...

כשם שלחתונה לא מתכוננים ביום האחרון, כך לכבוד שבת המלכה צריך להקדים ולהתכונן... לא

אכילה ושינה וכו', ואעפ"כ סיפר, שלחתי טלגרמה שיבואו הבחורים ללוצק, ובאו כחמש עשרה בחורים, וסמכתי ע"ז שלאחר שיבואו כבר אדאג אצל הבעלי בתים להתרימם כנהוג, ואולם כשבאתי לפני בעלי הבתים התרעמו עלי וטענו נגדי, מדוע לא עשיתי אסיפה קודם שהבאתי את הבחורים, לדון עמהם אם לעשות כאן ישיבה או לא ועלה בדעתי רעיון נפלא כדי לפייסם, ואמרתי להם כך: הנה אמרו במדרש שנתיעץ ה' עם המלאכים לפני שעשה את האדם, ועד שהמלאכים הספיקו לדון אמר להם ה' כבר נעשה אדם.

ויש להבין ממה נפשו, אם נמלך הקב"ה למה בינתיים ברא את האדם בלא תשובתם, אלא שכך אמר להם הקב"ה, על מי אתם דנים אם לברוא או לא, על האדם! וכי יודעים אתם טיבו של האדם - מהו כדי שתדונו עליו? והרי עוד לא נברא! הנה הוא לפניכם עכשיו תוכלו לדון אם היה כדאי!...

ואח"כ באמת הראה להם הקב"ה שיש בו חכמה יותר מהם, שידע לקרא שמות וכו'.

כמו"כ סיים בנידון דידן, עד שאבא ואדון עמכם אם לפתוח ישיבה או לא, הנה לפניכם צורת בני תורה, כעת תוכלו לראות במעלתם ולדון, ובוודאי תראו שכדאי היה הדבר!

(לב שלום)

"וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" (א, לא)

בטרם מלך דוד על ישראל, ישב יום אחד בגנו וראו עיניו צרעה אוכלת עכביש.

ריבונו של עולם - פנה דוד אל הקב"ה בתמיחה - מה הנאה בבריות הללו שבראת בעולמך? הן הצרעה מפסדת דבש ואין בה כל הנאה, והעכביש, אמנם אורג כל העת אך אין מעשה טווייתו יוצר לבוש.

השיבו הקב"ה: דוד, לועג אתה לבריות אלו? בוא תבוא השעה שתצטרך להן! ואמנם - כך היה, כשנחבא דוד במערה מפני שאול מלך ישראל, שלח הקב"ה עכביש שיארוג חוטיו על פי המערה ויסגרה, והנה קרב שאול אל פתח המערה, וכראות עיניו את קורי העכביש המכסים את הפתח, אמר: בוודאי לא נכנס לכאן איש, אילו היה נכנס היו קורי העכביש נקרעים, ומיד פנה והלך משם, בלי שמצא את דוד.

בפעם אחרת, כשראה דוד את שאול שוכב וישן בתוך מעגל אנשיו, היה שר צבאו אבנר בן נר ישן בפתח האהל, ראשו בצידו האחד של הפתח ורגליו בצד שנגדו, והיו רגליו זקופות. נכנס איפוא דוד בין רגליו, נטל את צפיחת המים וביקש לצאת, אך בדיוק בזה הרגע פשט אבנר את רגליו וכיסה את גופו של דוד, עד כי היו שתי הרגלים עליו כשני עמודים גדולים, ביקש דוד רחמים מלפני הקב"ה: קלי קלי למה עזבתני! מיד עשה הקב"ה נס: שלח את הצרעה וזו עקצה את רגלו אבנר, ומעצמת העקיצה מיהר אבנר לזקוף את רגליו, ודוד הצליח לצאת.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

והפלא הלזה אינו משל אלא נמשל ממש, שהרי זה מתרחש בכל אדם ואדם, המורכב מגוף ונשמה. הגוף הוא אלקפונא - רצונות ותאוות שפלים; והנשמה - החפץ חיים.

שני הפכים כביכול שוכנים באדם אחד, נלחמים זה בזה כל ימיו - אם להמליך את הנשמה על הגוף, או חלילה להיפך.

הח"ח ואלקפונא לומדים יחד בבית המדרש, משתובבים יחד במשחקי הילדות, גדלים יחד, אוכלים יחד וישנים יחד - הכול בשיתוף מלא.

ומה נפלא המראה לראות, איך שהאדם חוזר בליל שבת מבית הכנסת, והח"ח שבו פותח באמירת "שלום עליכם" ומקדש על היין בסילודין.

וכשאומר "ויכולו השמים והארץ" נאחז כולו ברגשי קודש, שהרי כל האומר "ויכולו" כאילו נשתתף עם הקב"ה בבריאת שמים וארץ.

וכך מסיים הח"ח את הקידוש, ואלקפונא מזדרז להתיישב ושונה מלא לוגמיו יין מתוק וערב לחיך.

הח"ח נוטל ידיו ומברך "המוציא", ואלקפונא אוכל לתיאבון.

הח"ח מזמר זמירות שבת בדביקות, ואלקפונא נועץ מבטו במנת הברש שעל השולחן.

וכשהאוכל ערב מאוד לחיך - מתפרץ אלקפונא ורוצה להיות בעה"ב, אך הח"ח אומר לו תיכף: "לכבוד שבת קודש!"

והנה, לאחר שמילא את כריסו והתעייף מאוד - גם כן לכבוד שבת קודש - עתה כבר אלקפונא הוא זה שלוקח את הסידור ומברך את ברכת המזון.

אח"כ נאבקים מעט זה עם זה: הח"ח רוצה ללכת לבית המדרש ללמוד, ואלקפונא רוצה לישון שינה עמוקה.

בסוף מתפשרים, ואלקפונא נופל על הכורסה וקורא את העיתון... לכבוד שבת קודש.

ומהי אפוא מטרת האדם ותכליתו עלי אדמות?

לא להמית את אלקפונא - אלא להפכו לר' אלקפונא.

שאותם כוחות הגוף, אותם שרירים ותשוקות, לא יובילו אותו אל פי פחת, אלא ייהפכו להיות כלי קודש לעבודת ה'.

וכך אמרו חז"ל (ברכות נד): "ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך - בשני יצריך", ביצר הטוב וביצר הרע.

ללמדך, שאין באדם דבר שנברא לריק; גם החומר, גם התאוה, גם הכוח - כולם ניתנו לו כדי שיעמידם בשירות הנשמה.

וכשעמל האדם בתורה ובמצוות, ונושא את ליבו לשמים, הרי כל גופו נהפך שותף לנשמתו, וכל חייו מתעלים עמה, אז מתגשם בו הכתוב: "כל עצמותי תאמרנה ה', מי כמוך" - כי אז גם הגוף מדבר בלשון הנשמה, וגם אלקפונא שבקרבו אומר אמן - אמן של אמת.

(ע"פ ספר לב שלום)

להתחיל ביום שישי - אלא ביום שלישי, ביום רביעי!! מי שמתחיל להכין לשבת ביום שישי - אל יתפלא על ש"אינו מספיק" לסיים בזמן... מי שמתחיל בזמן - מספיק בזמן, ומקבל את פני הכלה כראוי לה! (נתיבי אור)

"וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה" (ב, ז)
ידועה אמרת העולם אשר "אבא אחד יכול לגדל עשרה ילדים, ואילו עשרה ילדים אינם מסוגלים 'לגדל' אבא אחד".

מבאר האדמו"ר מאוסטרובצה: אדם הראשון הנחיל אחריו את כל הטבעים והתכונות שלו לבניו, ובניו העבירו לבניהם בשלשלת הדורות, וכך גם את הדאגה ואת המסירות של אב לבן שאדם הראשון התמסר לבניו, אבל תכונה אחת אדם הראשון לא יכל להנחיל, והיא: מסירות הבנים לאבא, משום שלאדם הראשון לא היה אבא, שהרי נוצר מהאדמה.

מכיוון שהתכונה הזאת לא השתרשה אצלו, הוא לא העביר אותה לבניו, וממילא בניו לא העבירו את זה לבניהם...

"וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים" (ב, ז)

במשל חודר המשיל הגאון ר' ליב חסמן את ההרכב המנוגד שבאדם, שנברא מעפר מן האדמה ונשמת חיים יחד, ונוסיף אנו לתארו, ונמשיך אל המוסר השכל היוצא ממנו.

פעם, בעקבות הלשנה של שונאי הדת, גזרה המלכות על ה"חפץ חיים" זצ"ל מאסר ממושך, והח"ח נלקח אל מאחורי סורג ובריה וישב בכלאו.

באותה תקופה נתפס גם "אלקפונא", שהיה בשעתו ידוע כפושע גדול ורוצח נתעב, ולרוב רשעותו ואכזריותו הטיל אימה ופחד גם על המלכות עצמה, ואף הזכרת שמו לבד עוררה חלחלה אצל רבים.

לאחר מאמצים רבים הצליחה המלכות לאוסרו בנחושתיים, והכניסוהו לבית הסוהר - ולאותו חדר שהח"ח כלוא שם.

ננסה לתאר לעצמנו את החפץ חיים זצ"ל ואלקפונא יושבים יחדיו בבית האסורים בכפיפה אחת. מן הסתם הח"ח, שהיה אדם נמוך קומה וצנום, חלש ותשוש, יושב בצד אחד, ומולו אלקפונא - גבה קומה ורחב מידות.

ואולם מחזה פלא והפלא היה שם: הח"ח פונה לאלקפונא ושואלו הלכה תמוהה ברמב"ם, ואלקפונא מניע באגודלו ומשיב מן הרשב"א! הלא לא נאמין למראה עינינו אם נראה את המחזה, ונחשוב בודאי כי אנו חולמים בהקיץ. אך כך בדיוק הדבר - כשגמרו לדבר בלימוד עברו ל"אגדתא", והח"ח מביא זוהר ואלקפונא עונה כנגדו מכתבי האר"י.

אח"כ נתיישבו שניהם לסעוד את סעודתם, והח"ח מברך "המוציא" ואלקפונא עונה אמן. הח"ח אומר דברי תורה בשעת האכילה ואלקפונא מאזין היטב - פלא פלאים!

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

אמנם על עצם השאלה יש לומר שלנחש לא היה אפשרות לדבר רק שאדם וחוה הבינו את שפת החיות כפי ששלמה המלך הבין את שפתם.

והחזקוני כתב, שמה שהנחש דיבר היה זה נס כמו שבאתון של בלעם הקב"ה עשה נס שהאתון דיברה, וממילא לא קשה מדוע לא הזכירה התורה שניטל מהנחש כח הדיבור, משום שאדרבה, הנחש קיבל את הכח לשעה בלבד.

"וישע ה' אל הבל ואל מנחתו" (ד, ד)

משל לכפרי אחד ולו בת יחידה וחביבה, ומילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה כסף עבור נדוניה נכבדה. מה עשה, ייחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה, כך עשה חודש אחר חודש, שנה אחרי שנה, וחפזת שטרי הכסף הלכה ותפחה. כשהגיעה הבת לפרקה פתח הכפרי את התיבה והוציא חופן שטרות נאים, בוהקים כחדשים, נסע אל העיר הגדולה ונכנס לחנות יקרה ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום. מאן המוכר לקבלם בטענה שאין הוא מכיר את השטרות. התמרמר האיש ואמר: הלא כסף כשר הוא וחוקי הוא, בעמלי הרווחתיו, ובמשך שנים חסכתיו.

משכו בכתפיהם ואמרו: אנחנו לא יודעים, לך לעיר הגדולה אולי שם יחליפו, יאמרו לך שהכסף חוקי וימירו אותם בשטרות מוכרים.

נסע האיש לעיר הגדולה, לבנק הממשלתי, וחיכה בתור, ראה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים והחלפנים גוערים בהם "כלום כך שומרים על שטרות יקרי ערך, איך מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע? ועם כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים.

יהודי זה שמח בלבו: אם כך נוהגים בשטרות בלויים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים יפות נאה את שטרותיו החדשים והיפים.

כשהגיעו תורו, הניח את חבילת השטרות, נטלם הפקיד עלעל בהם והחזירם לידי, ואמר "אינם שווים מאומה".

מחה הכפרי וזעק: במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, על אחת כמה וכמה שאתם חייבים לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי.

אמרו לו: הירגע, אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים הם ונפסל מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך גם אם חדשים ונאים הם, אבל הללו אמנם הביאו שטרות ישנים ובלויים אבל עודם בתקפם ושווים הם.

והנמשל: מי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגער ויוכיחו אותו, הרי זמן תפילה היא, ואם כיון בתחילתה ובסופה הרי היא בחזקתה, אבל מי שירבה בהכנות ובכוונות ובגיגין יעבור זמן תפילה, שוב לא יועיל אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי לאחר נעילת שערים עלתה, והתפילה לא בזמנה.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

"זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" (ב, כג)

הגמ' במסכת נדה (לא) אומרת, שלשה שותפים באדם - הקב"ה, אביו ואמו.

מאביו מגיעים העצמות, הגידים, הציפורניים, המח שבראשו ולבן שבעין.

מאמו מגיעים עור, בשר, שערות ושחור שבעין, והקב"ה נותן בו רוח ונשמה, קלסתר פנים, ראיית העין, שמיעת האוזן, דיבור פה והילוך רגליים, בינה והשכל.

שואל רבי שמואל יוסף רבינוב, בספרו "דברי שיר", לחוה לא היתה אמא, א"כ מהיכן קיבלה את הבשר שבדרך כלל בא מהאמא?

אלא ברור שקיבלה מאדם הראשון, אבל זה היה חד פעמי, שהרי לא היתה אפשרות אחרת, אבל בהמשך קיום העולם, הבשר תמיד יבוא מהאמא, וזה מה שאמר אדם הראשון, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", רק הפעם לקחו את זה ממני, אבל מכאן ולהבא, האשה היא זו שתתן את הבשר.

"ויאמר ה' אלוקים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך" (ג, לד)

יש מקום לשאול, בפסוקים מבואר שהנחש דיבר עם האשה, וכיום הנחש אינו מדבר, א"כ גם כח הדיבור ניטל ממנו ומדוע התורה לא מדגישה זאת שניטל ממנו כח הדיבור, ובפרט שמה שניטל ממנו כח הדיבור הוא עונש יותר גדול ממה שניטלו ממנו הרגלים, שהרי אם היינו שואלים בן אדם איזה עונש הוא מעדיף לקבל, להיות רח"ל בלי רגליים או אילם שאינו יכול לדבר, בודאי יעדיף להיות בלי רגליים מאשר ללא אפשרות לדבר, כי בלי יכולת הדיבור אין לו אפשרות לעשות כמעט כלום כי זה עיקר החיים, אז למה התורה לא כתבה לנו שגם הפסיד את דיבורו?

מתרץ רבי חזקיהו מישקובסקי ע"י משל, אדם שהפקידו אצלו מיליון דולר וגנב אותם לעצמו, כעת תובעים אותו להשיב מיליון דולר וגם רוצים להושיבו במאסר כמה וכמה שנים, הנה תביעת הכסף אינה עונש אלא רק החזר מה שגנב, אבל שנות המאסר שרוצים להשית עליו זהו העונש.

כך גם בעניינינו, הקב"ה נתן פיקדון לנחש - כח הדיבור, הנחש הלך פיתח את חוה וגרם שיהיה מוות בעולם, וא"כ צריך להיות שהקב"ה יקח בחזרה את פיקדונו - כח הדיבור, כי הוא לא השתמש טוב עם הפיקדון שנתנו בידו, אך זה לא בתורת עונש, אבל מה שמעתה ילך על גחונו, זה נחשב עונש.

ואף אנו צריכים ללמוד מכך, שהקב"ה נותן לנו כל מיני כוחות ועלינו להשתמש בהם לדברים טובים, כפיקדון, ואם חלילה הקב"ה רואה שאנחנו לא משתמשים בהם כפי רצונו, עלול הקב"ה חלילה לקחת זאת מאיתנו, לא מדין עונש אלא מדין פיקדון. לכן עלינו לנצל את כל הכוחות שאנחנו מקבלים לעבודת ה'.

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

בטחוני בצורה

גיליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים

פרשת בראשית פ"ו ~ עה' 1 ~

לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים, תגובות והערות: מרדכי הכהן מלאכי ביתר עילית 5834817@gmail.com תא קולי 073-2490589

כוונות הנענועים לפנות בוקר

במוצאי יום טוב הראשון של סוכות יצאתי מהבית בשעה מאוחרת, כדי "להקפיץ" את בתי המתגוררת ברחוב הסמוך. בדרך עברתי ליד מתנ"ס פריימן וראיתי המולה רבתי. מתברר שמתקיימת במקום "שמחת בית השואבה" בהשתתפות הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א.

הבאתי את בתי למחוז חפצה, וקפצתי לשם, להרוויח לפחות את רגעי הסיום.

האולם הגדול היה חשוך, והציבור היה בעיצומה של שירת "חמול על מעשיך" בדבקות רבה.

כאשר פילסתי לי דרך והתמקמתי על אחת ה"פארענצ'עס" מצאתי את עצמי בחברתו של ידידי ר' לוי: ניכר היה כי הוא נרגש לראות אותי כעת לידו.

"בבוקר בעת התפלה ראיתי מוצמד על קופסת האתרוג של שכני ר' יצחק יוסף את "כוונה פשוטה לנענועים" של הרה"צ ר' משה וולפסון, אותו הוא גזר מהגיליון שמסרת לו בערב החג" אומר ר' לוי.

התלהבתי מאד, ואמרתי לו: אני חייב להשיג זאת עד שחרית של מחר! לא ידעתי איך זה יגיע אלי... והנה אתה פה לידי, נכנס ברגעים האחרונים, תיכף כבר שחרית!

עכשיו נודע לי על מה ולמה נקראתי לצאת מהסוכה בשעת ליל מאוחרת...

הקב"ה עשה לי תרגיל

ליל הושענא רבה, השעה 2:00 בלילה.

זה עתה שבתי מאמירת ספר התהילים ליד הכותל המערבי. אני מנסה לתכנן את אירועי יום המחר העמוס מתמיד, בעקבות ביקורו של "הקיסר טראמפ ירום הודו". אני מנסה לחשוב מה כדאי להספיק לעשות עכשיו במקום מחר.

החלטתי להכין את תערובת הטבק המיועדת להרחה ביום שמחת תורה. בבית כנסת שבו אלפי מתפללים ברצף כמעט לאורך כל היממה, זהו מוצר מבוקש במיוחד, לא מותרות.

למחרת, הושענא רבה אחר הצהריים, ברגע שהגיעה הידיעה שהקיסר עם סוסיו ופרשיו המריאו לדרכם, יצאנו לדרך העולה ציון. אחרי נסיעה ארוכה, תוך קיום

הפסוק: "סובו ציון והקיפוה", הגענו למחוז חפצנו בירושלים עיר הקודש.

בזמן הקצר שגותר עד שהחג פרס את כנפיו, התארגנתי בזריזות, ואז גיליתי שקופסת הטבק היקרה נותרה כנראה מאחור, בביתר. הכל משמים וגם זו לטובה.

כעת עלי להיות מוכן לחג שכולו התנצלויות... זה לא אירוע טראגי חלילה ברוך השם, ואפילו לא סיבה להתלונן... אבל להתנצל מאות פעמים במשך החג - זה לא הדבר הכי נעים.

ואז פוסע מולי ידידי הוותיק הר"ר מרדכי רבהון שליט"א. הוא דורש בשלומי ואומר לי בענוות חן:

"יש לי תובנה". שמעתי הרצאה של בעל תשובה ששרת בעבר ב"יחידת המסתערים" הפועלת בתוככי קיני הצרעות שבכפרים הערביים הפזורים סביבנו. הוא תיאר בצבעים עזים את הקושי להתקבל ליחידה המובחרת הזו. זה כל כך קשה, עד שמתוך שלוש מאות שמתחילים את התהליך נבחרים ליחידה חמשה עשר בלבד! הם מתאמנים לבצע משימות קשות תוך כדי הסוואה, עם ציוד מלא, וביצוע מאמץ שיא לאחר שעות של פעילות חשאית. התרגילים הקשים ביותר הם אלו המדמים התחזות לתושבים מקומיים. זה דורש לימוד מעמיק של תרבות, שפה והתנהגות, ויכולת להיטמע בצורה מושלמת בסביבה עוינת. כל טעות קטנה עלולה לחשוף את הלוחמים ולסכן את המשימה.

וכך הם מבצעים במשך תקופה ארוכה אלפי פעולות מפרכות שחוזרות על עצמן שוב ושוב, רק כדי שברגע האמת של הקרב האמיתי - הם יתגברו על כל קושי אפשרי, ויפעלו בצורה הנכונה ביותר, כפי שלמדו בשעת התרגול.

חשבתי לעצמי: הרי העולם הזה הוא עולם הניסיונות. אנחנו כל הזמן מבצעים פה תרגילים, שוב ושוב. כל קושי שעובר עלינו, מלבד ההכרה שהוא לטובתנו, הוא גם תרגיל. אנחנו אמורים ללמוד איך להגיב. להפנים את ההתנהגות הנכונה כשקשה לנו, עד כי נצא מחוזקים ומחושלים באמונת אומן תמימה!

הקשבתי מהורהר, ונזכרתי בקופסת הטבק שגותרה מאחור. אמרתי לעצמי: "לא קושי ממתין לך, ממתין לך תרגיל!" תרגיל שעומד לחזור על עצמו אינספור פעמים ביממה הקרובה! מאימתי חייל קץ בתרגילים? כל תרגיל מקדם אותך אל המטרה! העינים נשואות אל ה"דרגה"

שניתנת "בסוף האימונים!"

תודה לך ידידי על התובנה היקרה.

מעלה נכנסתי לכוננות תרגילים, שאכן נמשכה עד השעות המאוחרות של מוצאי החג. הרגשת החמיצות הבדיעבדית - פינתה את מקומה לתרגולת קרב. ותודה להקב"ה שהתרגיל נסוב הפעם על קמצוץ טב"ק. יש בחיים שלנו משימות מורכבות יותר!..."

הושע נא: אדמה מארץ בהמה משפלת גרן מגזם דגן מדלקת הון מארץ ואכל מקהוקה זית מנשל חטה מתגב טרף מגובי יקב מילק קרם מתולעת לקש מארבה מגד מצלצל נפש מבהלה שבע משלעם צדדים מדלות פרות משדפון צאן מצמיתות קציר מקללה רב מרזון שבלת מצנמון תבואה מחסיל הושע נא הפיוט מפרט את כל סוגי הברכות שזכה בהן האדם, ומבקש הצלה עבור כל אחד מהם **מהאיום העיקרי** המסכן אותו: כך הוא מכוון אותנו לבקש באופן ממוקד הגנה מהמכשול המרכזי, מהקללה העיקרית שעלולה לפגוע ולסכן אותנו ענין: כך לדוגמה - האיום על **בהמה** הוא - **משכלת**, האיום על **כרם** הוא **תולעת**, וכן הלאה.

ומה האיום המרכזי על נפש האדם?
הושע נא נפש מבהלה: הושע נא!

ולאיום הזה יש פתרון אחד ויחיד: **מנוחת נפש הבוטח!**¹

האתרון בתור - מרוויח פי כמה

מספר הר"ר יצחק אייזיק רובינשטיין ביתר:

בתקופת נישואי, חפצתי מאד לזכות בקורת גג משלי. השקעתי תקופה ארוכה בלימוד יסודי של הפרטים והאפשרויות של "דירה בהנחה" "מחיר למשתכן" וכדומה. מתוך שעסקתי בענין לצורך עצמי - עסקתי רבות גם בסיוע לאחרים, מכתת בין טפסים, מעודד בני משפחה קרובה - וכן ידידים מהכולל ועוד כמה יהודים יקרים להשתתף בהגרלות השונות. ב"ה, הצלחתי לגרום להם להשתתף בהגרלות הממשלתיות, והתוצאה הרנינה את לבי: כמה מהם זכו בדירה!

וכך נוצר מצב אבסורדי ואף מתסכל קמעא: הידידים והסובבים אותי מסתובבים שבעי רצון, כשהמפתחות לדירה משלהם בדרך. ואילו אני, ה"שדכן" של הדירות, ה"שליח" וה"מומחה" שהוביל אותם לזכייה הזו - נותרתי מאחור. בכל ההגרלות שהשתתפתי התברר שמזלי לא שפר, ונותרתי ללא דירה.

כך חלפו להן קרוב לארבע שנים של ציפייה מתסכלת ותקוות נכזבות, ובעוד הסובבים אותי עסוקים בפענוח תוכניות משורטטות, בטיפול במשכנתאות ובבחירת אריחים ושדרוגים לדירה שבדרך, אני ממשיך ומשלם שכירות גבוהה מידי חודש, ומצפה בכליון עינים להודעה שתגיע על הגרלה חדשה שבדרך, שמא יתמזל

בראשית תשפ"ו ~ עמ' 2 ~

מזלי סוף סוף גם אני...

במהלך התקופה הזו, השתדלתי להתחזק: כל מה שנעשה משמים הוא לטובה.

שמעתי הסבר נאה מדוע חז"ל כינו את נחום איש גמזו בכינוי הזה. למה **גם זו לטובה**, במקום פשוט **"הכל לטובה"**? אל מאי, המציאות היא שקל לאדם לשנן **"הכל לטובה"**, ואף לחשוב כך.

אך כשמגיעה שעת הניסיון, והוא לוחץ על היבלת הכי מציקה וכואבת - דווקא אז נדרשת התחזקות כפולה ומכופלת. **"אכן הכל לטובה"**, אבל הסיבון המעצבן הזה ברגע האחרון, עם זה קצת קשה לי להשלים, אולי זה עונש שמגיע לי... לימדונו איפה חז"ל כיעלינו לומר: **"גם זו - גם הבעיה הבוררת, המעיקה והכואבת הזו, שאינה נותנת לי מנוח כרגע - גם זו לטובה."**

ואכן, התחזקתי להאמין שגם העיכוב ברכישת הדירה שלי - לעומת כל אלו שקרבתיים אל המנוחה ואל הנחלה - **גם הוא לטובה.**

ויום אחד, באיחור של שנים, הגיעה ההפתעה.

קיבלתי טלפון ממשרד השיכון: **"מר רובינשטיין, אתה זכאי לדירה."**

ולא סתם דירה, אלא דירה נחשקת בלב בני ברק!

מתברר שזכיתי בהגרלה הראשונה, בתקופת נישואי, אלא שהייתי ממוקם נמוך מאוד ברשימה ולא נותרה דירה עבורי. כעת קרה הלא יאומן: אחד הזוכים הראשונים דאז, הסתבך עם דירוג האשראי שלו, ואין לו דרך לקבל משכנתא מהבנק בשום אופן. הזכייה שלו נפסלה.

כעת, פנו למחזיקים בתור שבאו אחריו. רובם ככולם של אלו שהיו מעלי ברשימה כבר הספיקו לזכות בהגרלות שונות ברחבי הפריפריה - והשתחררו מהתור!

כך יצא, שדווקא אני, **"ביש המזל"** שלא זכיתי בשום הגרלה במשך ארבע השנים הללו, נותרתי היחיד הרלוונטי לגבי הזכייה בדירה המבוקשת ביותר.

ולא זו בלבד, אלא שזכיתי בדירה שכבר נמצאת בשלבי בנייה מתקדמים, כך שזמן ההמתנה למימוש החלום והצורך לגלגל כספים הוא קצר ביותר, בעז"ה.

כל העיכובים, הלב הנחמץ, כל השנים שבהן חשבתי ש"הייתי השליח ולא הזוכה" - הכל היה מתוזמן בדיוק מופלא כדי שהדירה המרכזית והטובה ביותר, תגיע דווקא אלי, ברגע הנכון!

כל עכבה לטובה! לטובתי נשברה רגל פרתי!

קרמיקה בשעה 14:59

שבועיים לאחר מכן, הגיעה יום אחד התראה דחופה,

¹ שמעתי בחג ולא זכור לי ממי

תיקון.

הטעות של נהג התגבור היתה חלק מהתכנית השמיימית שהובילה אותי, "האחרון בתור" אל הדירה שלו - בזמן. גם ברכישה, וגם בהמשך הדרך!

28 קצות הנכתב, - תוצאות n682:

מכתב שהתקבל בעילום שם:

מעבר לתוכן המחזק שעליו אתה מקבל ב"ה הרבה פידבקים ומעבר לכתיבה היפה, הברורה, המובנת שזה בוודאי ג"כ רבים מחמיאים, רצינו לציין דווקא פרט אולי שולי:

את הגרפיקה שכתבת עליה בעבר, שכאילו היא לא לכתחילה מבחינתכם:

אנו מאד נהנים ממנה, יש בה משהו מאד מיוחד, בהדגשות במקומות הנכונים, בכתב הקטן המבטא, ברקע האפור וכו' צורת העימוד יש בה כאילו אתה מדבר אלינו בפועל, בכל מקום בדף, זו ממש אומנות!!

לא היינו מציעים לשנות כלום!!!
מותאם לתוכן!!! מדויק!!!

ה' ישלם שכרכם בכפל כפליים, וברוב סייעתא דשמיא מודגשת ומורגשת! כוח"ט

שבועים שקלים שהולידו המשת אלפים

מספר ידידי, הרב יוסף בלוי שליט"א, ביתר:

יש לי בן דוד יקר בירושלים, גם הוא שמו ר' יוס'ל.

הוא מתגורר בשכונת מאה שערים, יהודי עמל העסוק בשידוך ילדיו, שהפרוטה אינה מצויה בכיסו כלל - ונקטתי בלשון המעטה...

הוא משתייך לקהילת קודש "תולדות אברהם יצחק", ומטעם הקהילה נערכה חלוקה של בשר לכבוד החג הקרב. כל מי שנכלל ברשימה אמור היה לשלם סכום סמלי של 70 שקלים ולקבל תמורתם קרטון של בשר לכבוד החג.

רבי יוס'ל בן דודי, עמד בתור. מזווית עינו הוא הבחין באחד מהאברכים היותר נצרכים בקהילה, ר' שלוימה שמו, שעומד בצד ואינו ניגש לקבל את החלוקה. הדבר עורר את פליאתו של רבי יוס'ל, והוא ניגש אליו בעדינות ושאל אותו: "ר' שלוימה, האם אינך נזקק לבשר לחג?"

"וודאי שאני זקוק!" אמר ר' שלוימה בכאב גלוי, "אך מה לעשות ואין בידי גם את 70 השקלים הסמליים כדי שאוכל לקבל באמצעותם את החלוקה..."

רבי יוס'ל לא התלבט לרגע. למרות שבעבורו מדובר היה בכסף חיוני ממש, היה לו ברור מה עליו לעשות. הוא ניגש אל ר' שלוימה ואמר לו ברוחב לב:

"בוא לכאן ר' שלוימה, תעמוד מאחורי בחלוקה - אני משלם עבור שנינו!"

שהכניסה אותנו ללחץ של זמן: "עליכם להגיע לבחור אריחי קרמיקה ב"סטודיו קרמיקה" שבאזור התעשייה "ברוש" ליד בית שמש - וזאת עד השעה 15:00 בדיוק!"

סוף סוף הגיע גם התור שלנו לעסוק בדירה עצמה, תודה להשם יתברך! אך כרגע - עם אתגר לוגיסטי כמעט בלתי אפשרי.

זמן הלימוד בכולל מסתיים בשעה 13:00, ועם איסוף הילדים מהמוסדות, נותרה לי חצי שעה בלבד להתארגנות - מה שהפך את ההגעה ליעד לפני 15:00 באמצעות תחבורה ציבורית למשימה אתגרית. כסף מיותר לנסיעה במונית לא עמד לרשותי.

גם הפעם, תפסתי באומנות אבותי, והתפללתי להשי"ת במילים פשוטות:

"אנא, עזור לנו להגיע למחוז חפצנו, טרם יינעל השער!"

כחלק מהמסלול המתוכנן, עלינו על קו 618 שמוביל מירושלים לאזור בית שמש. המסלול המתוכנן דרש ירידה בתוך בית שמש, ומשם המתנה לאוטובוס נוסף, פנימי, שיסיע אותנו לאזור התעשייה תוך כדי סיבובים ארוכים של 15 תחנות בשכונות בית שמש - תכנון שהיה גורם לנו לאחר את המועד כמעט בוודאות.

כאשר האוטובוס הגיע לכניסה לרמה ד' בבית שמש - המסלול הקבוע שלו - הנהג, שהיה ככל הנראה נהג 'תגבור' ואינו מכיר את הדרך, טעה בדרכו והמשיך ישר בכביש הראשי.. פרצה מהומה באוטובוס, נוסעים החלו לצעוק: "לאן אתה נוסע? זו לא הדרך!"

ואני, בלבי, כבר חששתי שהאיחור הוא בלתי נמנע, וכל הטרחה לשווא.

אך מתברר שאת ה"טעות" הזו הועידה ההשגחה העליונה במיוחד עבורי... כשהנהג עצר כדי "לפרסס" ולשוב על עקבותיו, ניבט אלי מחלון האוטובוס שלט עם מילים מוכרות: "סטודיו קרמיקה!" בגלל ה"טעות" של הנהג, עקפנו את כל המסלולים הפנימיים של הרמה, שדרכם האוטובוס אמור לעבור בדרך כלל, והגענו "בטעות" ישירות אל... החנות המיועדת באזור התעשייה המבוקש!

הטעות הגסה, שהיתה אמורה לבזבז לנו זמן יקר, הפכה לקיצור דרך שחסך לנו כארבעים דקות קריטייות. הנוסעים צועקים והנהג מתוח, הרגענו אותו ואמרנו לו: "עצור לנו בבקשה כאן! אנחנו יורדים - זו בדיוק הכתובת שלנו!"

הנהג הנבוך פתח את הדלת לרווחה, וכך, בגלל "טעות", הגענו ישירות לחנות "שוהם קרמיקה" "בדיוק בשעה 14:50, עשר דקות לפני הדד-ליין הבלתי אפשרי.

התפילה עלתה לשמים, ונענתה דרך השיבוש שהוא

הרגלת אותנו למבט עמוק על מושג ה"עשירות".

כתבת בעבר והסברת היטב, כי לא תמיד העשיר הוא זה שהכספת שלו מלאה, אלא "העשיר הוא זה שמקבל מה שהוא זקוק לו בהארת פנים מן השמים".

אני רוצה לשתף אותך בעובדה יוצאת דופן שנמשכת כבר כמה שנים, שהיא המחשה נפלאה של כיוון המחשבה הזה:

הפרנסה שלי אינה מצויה ברווח גדול, ומאידך חשוב לנו, בעיקר לרעייתי, להלביש את הילדים באופן מכובד, וכך גם אותנו עצמנו.

אלא שהדרך לכך נתקלת בבעיה כפולה. מעבר לאתגר הכלכלי, אני, ובדומה לכך גם רעייתי, מתקשים מאוד לצאת ולרכוש בגדים חדשים. קיים אצלנו קושי של ממש לצאת לחנויות, למדוד בגדים שוב ושוב - לבחור, להתלבט, ולהחליט. בקיצור, קשה לנו מאוד עם הקטע הזה של רכישת בגדים בחנות.

אבל הקדוש ברוך הוא לא עוזב אותנו, ויש לו דרכים משלו לסדר לנו את הבעיות...

יש לי חברותא בכולל, שהוא בן עשירים. ההורים שמעבר לים מספקים לו גרדרובה חדשה לקראת כל עונה מתחלפת. וכך, יום אחד, החברותא פנה אלי ושיתף אותי בקושי שלו: הוא מקבל בגדים חדשים בשפע לכל בני המשפחה, אך לא ראוי בעיניו לזרוק את הבגדים הקודמים - שהם בגדים יקרים, יפים וראויים לשימוש, אשר בקושי נעשה בהם שימוש מועט במשך עונה אחת.

אמרתי לו כמובן שאשמח לקבל ממנו את הבגדים עבור בני משפחתי.

וכאן התגלתה אלינו ההשגחה הפרטית המדהימה:

הבגדים שלו - מתאימים בדיוק רב למידות שלי.

הבגדים של רעייתי - הם בדיוק במספרים המתאימים לרעייתי, ונראים כאילו רכשה אותם זה עתה בחנות יוקרתית אחרי מדידות חוזרות ונשנות.

וכך גם בגדי הילדים! למרות הגילאים השונים, כל אחד מילדי מקבל בגדים בהתאמה מדויקת אותם לבש בעונה הקודמת אחד מילדיו של החברותא שלי. וכך ילדינו לבושים במיטב המחלצות, בלי לטרוח כלל.

כך נחסכה מאיתנו זה מספר שנים ההתמודדות עם הבעיה הכפולה: אנו גם מקבלים בגדים מכובדים מאוד ללא כל תשלום, וגם נחסכת מאיתנו ההתמודדות עם משימת הקניות, הבלתי אפשרית מבחינתנו.

נודה לך השם לעולם, נספר תהילתך לדור ודור!

במבוכה ובהכרת טובה, נענה ר' שלוימ'ה להצעה. ר' יוס'ל שילם בלב שלם עבור הבשר שלו ועבור זה של ר' שלוימ'ה. הוא לא יכול היה לעמוד מול הקושי של חברו, שהתברר כגדול יותר מקשייו שלו.

למחרת בבוקר נכנס רבי יוס'ל כהרגלו לחנות המכולת "כאן זול" ברח' שומרי אמונים, שבה הוא רוכש את המוצרים היומיומיים למשפחתו הברוכה בלי עין הרע. הוא רוכש בחנות בהקפה, והחשבון כבר תפוח למדי גם בלי להוסיף לו משפרי אפייה - אך בעל החנות מכירו כאדם נאמן, ומאפשר לו לרכוש באשראי עד שמגיע יום מרווח יותר, ור' יוס'ל פורע את החוב שהצטבר.

כאשר קיבל ר' יוס'ל לידי את החשבונית, הציץ, כדרכו, אל השורה התחתונה כדי לוודא בכמה מסתכם החוב.

ולתדהמתו הרבה, הופיעה שם רק השורה שבה מסתכמת הקנייה הנוכחית: "אין חוב קודם!"

הוא ידע היטב שהחוב תופח כבר לא מעט זמן, גם ללא עזרת חומרי משפרי אפייה. ניגש ר' יוס'ל מיד אל משרד החנות, פנה אל האחראי וביקש לברר את פשר העניין.

האחראי הביט אליו בעינים מאירות: "אכן, רבי יוס'ל! אין זו טעות! היה פה אתמול יהודי אמיד שאינו מעוניין להחשף, וביקש רשימה של חשבונות גבוהים שבעליהם נראים כמתקשים לשלם. הגשנו לו רשימה כזו, וביניהם הופיע גם החשבון שלך שעמד על מעל 5000 ש. האיש בחר במספר חשבונות לפי הבנתו ושיקוליו, ופרע את החוב כולו - עד השקל האחרון!" החשבון שלך נפרע!

"אין לי ספק!" מסיים רבי יוס'ל את סיפורו בהתרגשות. "בזכות 70 השקלים שנתתי במאמץ ובלב שלם לר' שלוימ'ה הנזקק, הם שעמדו לזכותי - והקדוש ברוך הוא נתן לי מידו הרחבה פי כמה וכמה!"

נ.ב. סיפור פלאי זה נבדק ואומת על ידי במלואו. מ.מ.

לצעקה צריך להקשיב?

² "אנו אומרים בתפלה: "צעקת דל תקשיב ותושיע".

מה פירוש המילים? כשמישהו צועק שומעים אותו גם בלי להקשיב... היה מתאים לכתוב צעקת דל תשמע ותושיע!

אלא שיש לא מעט מקרים ש"דל" צועק במרירות לבו, והוא אפילו לא יודע לבטא את המעיק עליו, קשה לו, מר לו בלב!

והקב"ה האב הרחמן מקשיב לצעקה עמומה זו, וגם לו הוא מושיע.

צריך רק לצעוק!

יש לנו הרדה מרכיפת בגדים חדשים

כותב ידידי הרב י. מרדכי הרצל שליט"א מבני ברק:

גליון מס' 1236

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

בראשית - מברכין החודש - כ"ט תשרי תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

האדם מצווה להתרחק מהקנאה, התאוה והכבוד וכלשון המשנה (אבות פר' ז' משנה כא): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם".

המקור בפרשה: כי תאוה הוא לעיניים (בראשית ג, ו) חוה ראתה כי תאוה הוא לעינים ורדפה אחר הכבוד להיות כאלוקים ובשל כך היא והאדם הראשון וכל זרעם אחריהם הוצאו מן העולם..

הוראה למעשה

האדם צריך להזהר מאד בקדושת המאכלים שמכניס לפיו שלא יהא בהם שום נדנוד ספק

ספיקא.

המקור בפרשה: "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלוקים לא תאכלו ממנו", כל אכילתו של האדם צריכה להיות בקדושה שבמותר. וכמו שהאכילה מסטרא דשמלא גורמת מיתה, כן האכילה הקדושה הנרמזת במה שנאמר: "מכל עץ הגן אכול תאכל", מביאה חיים והרמז: "אם כל חי" "אם-כל" אותיות מאכל.

הוראה למעשה

האדם ילמד מקונו להיות נדיב לב, להטיב לזולתו מצד נדבת ליבו, לא על מנת לקבל גמול כי זה אינו נקרא נדיב אלא נקרא סוחר, וילמד מ-ה' ברוך הוא אשר ברא העולם מצד נדבתו הטובה להטיב לזולתו (היינו לנבראים שהרי

העיקר הוא המעשה

שמחת התורה של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א

שמחת תורה היה היום בהא הידיעה עבור מורינו הגה"צ רבי משה וובר זיע"א.

ביום החג הזה הוא היה רוקד עם התורה בכל כוחו ומרצו. מי שהיה רואה אותו בשמחת תורה, לא היה יכול שלא להתפעל מההתלהבות והשמחה שבקעו ממנו.

והוא לא הסתפק רק בשמחתו הפרטית. הוא היה סוחף עמו את כל מתפללי בית הכנסת ולא היה מניח לאף לא אחד לשבת על מקומו.

את כולם הוא היה מושך לעבר הבימה שבמרכז בית הכנסת ושם היה רוקד יחד עם ספר התורה כשמסביבו רוקדים שאר המתפללים.

וכך היה נמשך המעמד הזה במשך שעה ארוכה. פניו היו מתאדמות ומתכסות בזיעה והוא היה ממשיך וממשיך לרקוד.

רבים מן המתפללים חששו לשלומם וניסו לעצור אותו או לפחות להאית את קצב הריקוד שלו, אך הוא לא היה שועה להפצרותיהם.

ולמחרת ביום, הוא היה רוקד שוב בהתלהבות ובשמחה עצומה מבלי שיוגרש שרק אמש הוא רקד עד כלות כוחותיו.

אולם שנה אחת נבצר ממנו מלרקוד בשמחת תורה. היה זה לאחר שהוא שבר את שתי רגליו בתאונת דרכים. המכונית שבה הוא נסע, התהפכה ובנס, חייו

ניצלו. באותה השנה הוא לא יכל ללכת על רגליו. כשהגיע שמחת תורה, הוא ביקש מאחד מתלמידיו שיביא אותו לבית הכנסת. כשהגיע לשם, הוא נשכב על הספסל. הוא לא יכל לשבת מעוצמת היסורים שהיו לו. אבל למרות זאת הוא לא ויתר על השתתפותו בשמחת התורה. הוא הלהיב עם ידיו את קהל המתפללים והמריץ אותם לרקוד עוד ועוד. כדרכו בקודש הוא במסירות נפש נשאר אותה השנה עד תום הריקודים בבית הכנסת.

תמונות וספרות...

מתפללי בית הכנסת חב"ד "אהל יצחק" בשכונת מאה שערים, בשמחת החתונה של הרב קלמן סגל שיחי. נראים משמאל לימין: החתן, הגה"ח המשפיע רבי שמעון יעקובוביץ זצ"ל, הגה"ח המשפיע רבי פינחס לייבוש הרצל זצ"ל, יבלח"א הר"ח ר' צבי חנון שיחי - גבאי בית הכנסת, הר"ח עדי וובר שיחי, הגה"ח רבי זאב (וועלו) סגל שיחי, הר"ח רבי דוד מאיר ברגמן שיחי, משפיע ביהכ"ג הגה"ח רבי משה וובר זיע"א

אין צורך ל-ה' בעולם, רק בראו בנדבה בכדי להמציא מציאות שיקבלו טובה ממנה).

המקור בפרשה: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ.

הוראה למעשה

האדם מצווה לעשות תשובה מיד אם חלילה עבר עבירה שאם לא יעשה כן הרי "עבירה גוררת עבירה" (כלשון המשנה בפרקי אבות פרק ד' משנה ב.).

המקור בפרשה: "הלוא אם תיטיב שאת".... הנה אם קין היה שב בתשובה מיד, הוא לא היה חוטא אחר כך. ומאחר שלא שב, בא לידי עבירה גדולה - שפיכות דמים וגם כפר בהשגחה שאמר: "לית דין ולית דיין"

והי רצון שיקויים בנו הפסוק באיכה (ה, כא): "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם"

סיפור קטן על יהודי גדול

זה קרה לפני כמה עשרות שנים ברחבת הכותל המערבי, יהודי עטור זקן וחבוש בכובע גדול, הוציא ספר תורה מארון הקודש והניחו על גבי "הבימה". תוך דקות ספורות הוא קיבץ מניין לקריאת ספר התורה.

הגה"צ רבי משה וובר זיע"א נכח במקום.

לפתע ביקש אותו היהודי לעשות דבר מה בענין קריאת התורה שנוגד את ההלכה, כשהבחין בכך רבי משה, פנה אליו כשדמעות מציפות את עיניו ואמר לו: כיצד אתה רוצה לעשות דבר שכזה?! וכי אין תורה בישראל?! כשראה אותו היהודי את עיניו הדומעות של רבי משה והבין מכך כיצד המעשה שביקש לעשות נוגע לליבו, נסוג אחורנית ונמנע מלעשות את אותו המעשה.

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידי:

1. מה הקשר בין סופה של התורה לפתיחתה?

תשובה: אם נחבר את שלושת המילים שפותחות את התורה למילים שמסיימות אותה, נקבל את המשפט הבא: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ. "לעיני כל ישראל".

המסר שמעובר באמצעות המשפט הזה הינו: העולם נברא לעיני ישראל, לטובתם ולתועלתם. מסר זה תואם להפליא את פירושו של רש"י על פתיחת התורה: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ"החדוש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. ומה טעם פתח ב"בראשית"? משום כוח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם (ישראל) אומרים להם: כל הארץ של ה' היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

2. האות "ל" מסיימת את התורה והאות "ב" פותחת אותה. צריך להבין מדוע כשמצרפים את שתי האותיות לפי סדר שהפרשיות שלהן נקראות בבתי הכנסת זו אחר זו נוצרת המילה החיובית "לב" ואילו כשמחברים את הסדר שלהן מתקבלת המילה "בל" שמשמעותה היא - לא לעשות?

תשובה: האות "ל" מייצגת את זקני העם משום שהיא מופיעה בסיומה של התורה ואילו האות "ב" מייצגת את הצעירים שבעם כי היא מופיעה בתחילתה של התורה (בדרך כלל מי שמסיים הוא הותיק-המבוגר ומי שמתחיל הוא הצעיר-הטרי). ובנוסף האות ל גדולה ב-28 מספרים מהאות ב.

התורה מעבירה לנו איפוא, מייד בפתיחתה את המסר הבא: כאשר תבססו את החברה בישראל על הזקנים שהם בעלי הנסיון וחכמת החיים, לב החברה יהא תקין, ואולם אם תדחקו אותם הצידה ולא תתחשבו בדעותיהם, תזיקו בכך לעצמכם והרמז לכך הוא: "בל - לכם מלנהוג כן".

3. ראשי התיבות של המילים "בראשית ברא אלוקים" זה "בבא", מה מילה זו באה לבטא.

תשובה: המשמעות של מילה זו הינו: שער, פתח, מבוא, התורה באה איפוא להורות לנו מיד בפתיחתה: אם נהגה בה נקיים את מה שכתוב בה, יהא זה עבורנו השער והפתח להגשים את מאווינו ורצוננו.

4. מה הקשר בין תחילת פרשת בראשית לסופה?

תשובה: הפרשה פותחת בפסוק: "בראשית ברא ה' את השמים ואת הארץ" והיא מסתיימת בפסוק: "ונח מצא חן בעיני ה'".

ומכאן ניתן לומר שבתחילת הבריאה ה' עסק בשמים ובארץ בכך שבראם ואולם לאחר שברא את האדם וצאצאיו, יותר מצא חן בעיניו לעסוק בהם ובמיוחד בצדיקים שבתוכם כדוגמת נח.

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

בראשית (א, א)

הטעם שפתח בתיבת "בראשית", אפשר לומר על פי מה שמובא בספר הרוקח שכל אדם צריך לרשום שמו בתחילת סיפרו, ובתיבת בראשית מרומז שמו של משה רבנו עליו השלום, שעל משה נאמר (דברים לג, כא) "וירא ראשית לו".

ועיין ברמב"ן שפירש "בראשית ברא אלקים", שבזכות משה נברא העולם.

בראשית

תיבת "בראשית" היא אותיות ברית-אש (כמבואר בתיקוני זוהר תיקון כג). אש היא התורה, כמו שנאמר (ירמיה כג, כט) "הלא כה דברי כאש", וברית כתוב קדם לאש. בזה נרמז מה שאמרו במדרש (פרשת משפטים), אם אין אדם נמול אינו יכול ללמד תורה.

עוד נרמז בתיבת "בראשית", ברית-אש, אש היא האלוקות, כמו שנאמר (דברים ד, כד) "כי ה' אלוהיך אש אוכלה הוא", דווקא על ידי שמירת הברית (וכמו כן מי שמקבל לשמור, שמשקבל עליו לעשות מעלה עליו הכתוב כאלו עשה) יכול האדם להמשיך אלקות.

בראשית ברא אלקים

אפשר לפרש הקדמת תיבת "בראשית" לתיבת 'אלקים', על פי פירוש רש"י שתיבת 'בראשית' רומזת לישראל שנקראו ראשית, והקדימה התורה תיבת בראשית, להקדים שמן של ישראל לשמו יתברך.

והוא על דרך המבואר במדרש (דברים רבה ב, ט): "הקדוש ברוך הוא כביכול עושה לישראל עיקר, אלקים אשר לו גוי קרוב אין כתוב, אלא גוי אשר לו אלקים קרובים אליו".

עוד אפשר לומר, על פי המבואר ברמב"ן שבתבת "בראשית" מרומז משה רבנו עליו השלום, שנאמר (דברים לג, כא) "וירא ראשית לו". והקדימה התורה תיבת בראשית לפני שמזכיר שמו יתברך, על דרך שמצינו (ילקוט שמעוני נ"ד רמז רא) שהקפיד הקדוש ברוך הוא על כבודו של צדיקים יותר מכבודו.

תדשא הארץ דשא וגו' ויהי כן ותוצא הארץ דשא וגו' (א, יא-יב)

יש להבין כפל הלשון, מכיון שאמר כבר "ויהי כן", מהו עוד הפעם "ותוצא הארץ".

אפשר לבאר על פי פירוש רש"י בפסוק "תדשא הארץ גו' עץ פרי", "שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי".

ובמדרש (בראשית רבה פרשה טו, ח) מביא שהאתרוג עצה נאכל כפרי.

ואם כן ניחא, שבפסוק תדשא הארץ שנאמר ויהי

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

לתפילת כל פה! ואתה מחליט מתי להיענות לתפילות. אני ממש מודה לך מעומק הלב, ריבונ של עולם!

התחלתי לרקוד בבית הכנסת כמו משוגע. ואמרתי: 'ריבונ של עולם! שזה יהיה סוד ביני ובינך במשך שלשה ימים. אני לא רוצה ששום אדם ידע'.

ואתם יודעים, רבי, כמה כבדים הם דליי מים? אבל אתמול, ממש רקדתי כשנשאתי מים מבית לבית! ואתם יודעים, בדרך כלל אני לא מדבר עם איש. אבל אתמול, הייתי כל כך שמח שעצרתי וברכתי כל מי שנקרה בדרכי.

מאוחר בלילה חזרתי לבית הכנסת, לתפילת ערב. ושם ליד הפתח אני רואה התקהלות. התקרבותי, ואני רואה את חנה'לה, אלמנתו של אברהם'לה שואב המים, עומדת ובוכה. אתם זוכרים, רבי, שהוא נפטר לפני חודש, וכל מתפללי בית הכנסת ארגנו התרמה לאלמנה, והשיגו בשבילה אלף רובל. ועכשיו היא עומדת שם ובוכה שהכסף אבד לה.

אמרתי: 'ריבונ של עולם, אם רצית לתת לי אלף רובל, למה לקחת אותם מחנה'לה?' ואז, אמרתי: 'אבל דע לך, ריבונ של עולם, לא אתן אותם בחזרה! תן אותה לחנה'לה אלף רובל אחרים!'

יצאתי מבית הכנסת על דעת שלא לשוב אליו עוד. אבל בפנים בפנים, כל כך בכיתי. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. הלכתי הביתה, שכבתי על המיטה, כיסיתי את פני בכרית. לא רציתי שאשתי תראה כמה אני בוכה.

נמנמתי עד חצות לילה. ופתאום...

פתאום שמעתי את הנשמה שלי בוכה. שמעתי אותה אומרת לי: מושי'לה שואב מים! אתה תמיד מתפלל. ודווקא עכשיו שאתה הכי זקוק להקב"ה, למה אתה לא מתפלל?

התחלתי להתפלל. אוי, רבי, כמה התפללתי! אמרתי: 'ריבונ של עולם! תן לי לשמוע פעם אחת את קולך! ריבונ של עולם, אמור לי מה לעשות עם הכסף!'

אני נשבע לכם, רבי - שמעתי את קולו של הקב"ה. צלול כפעמון.

הוא אמר לי: 'מושי'לה! קום התלבש ולך מיד להחזיר את הכסף! הוא לא שלך, הוא של חנה'לה.'

ואתם יודעים, רבי, כשאתה שומע את קולו של הקב"ה... פתאום הלב מלא שמחה! פתאום הכל טוב!

התלבשתי ורצתי באישון לילה לביתה של חנה'לה. דפקתי בדלת וצעקתי: 'חנה'לה! מצאתי המשך בעמוד הבא

פתח לי. כשראה אותי הסמיק, ואמר במבוכה: 'רבי! באתם לבקר אותי? לא מגיע לי כבוד כזה'.

השבתי: 'מושי'לה! האמן לי, הכבוד הוא כולו שלי. רציתי לדעת: מה אתה חוגג הערב?'

כנראה שגם לשאר המוזמנים הוא עדיין לא סיפר כי כולם התאספו סביבו כאשר התחיל מושי'לה את סיפורו:

'אני שואב מים. כשהתחתנתי עם אשתי, היא היתה האישה הכי יפה בעולם. אבל עכשיו... החיים הקשים כיערו אותה. ושבעת ילדינו, לצערי - רזים כל כך. בכל לילה הם מתעוררים, בוכים שהם רעבים. לא יכולתי לעמוד בזה עוד. לא יכולתי להביט לאשתי בעיניים. כל כך שבורה. כל הזמן בוכה.

רבי, אל תצחקו עלי - כך אני נוהג כבר כמה שנים: בכל לילה בשלוש לפנות בוקר, אני רץ לבית הכנסת, פותח את ארון הקודש ואומר:

'ריבונ של עולם! אתה מכיר אותי, אני מושי'לה שואב מים. אנא, בבקשה ממך! רק פעם אחת, תן לי אלף רובל! אני מתחנן לפניך! ילדי רעבים, אשתי שבורה. עם אלף רובל אני יכול לפתוח עסק קטן ולפרנס את משפחתי בכבוד'.

לומר לכם את האמת, רבי, אחרי כמה שנים של תחינה התחלתי לפקפק אם הקב"ה באמת שומע תפילת כל אחד. בכל זאת המשכתי. אולי מתוך הרגל...

והנה אתמול, בשלוש לפנות בוקר, הלכתי כדרכי לבית הכנסת, כדי לפתוח את ארון הקודש ולהתפלל. והנה ליד דלת בית הכנסת אני מוצא אלף רובל!

לא האמנתי למראה עיני...

פתחתי את ארון הקודש ואמרתי: 'ריבונ של עולם, תסלח לי שהפסקתי קצת להאמין בך! האמת היא שאתה אל יחיד ומיוחד, ושומע

ר' יצחק זעליג מסוקולוב היה נינו של ר' מנחם מנדל מקוצק, ובהיותו כבן שלושים נקרא לשבת על כסא רבנותה של העיר סוקולוב.

ברבות הימים, נהג לערוך לחסידי סעודה מיוחדת, אחת בשנה 'לכבוד הארציט של מושי'לה שואב מים'. כך אמר.

ובסעודה היה מזמזם כל הזמן בניגון: 'מושי'לה... מושי'לה שואב מים...'

בסוף הסעודה היה מספר את הסיפור הבא:

'המעבר מקוצק לסוקולוב לא היה קל. כרבה החדש של העיר, ביקשתי להכיר את תושביה. ובתור חסיד קוצק, מה שהיה לי הכי חשוב הוא - למצוא יהודים אמיתיים.

טוב, לפחות אחד...

באתי לבית הכנסת, התבוננתי על היושבים בשורות הראשונות - תלמידי חכמים, עשירים, נשואי פנים... כולם יפים ומתוקים, כל אחד מיוחד.

אבל אמיתיים?

לא כל כך.

אחר כך למדתי להכיר את העניים, פשוטי העם. הם היו באמת מתוקים.

אבל אמיתיים?

עמדתי לצאת מבית הכנסת, ופתאום אני רואה מאחורי התנור יהודי אחד קורא תהילים...

הוא היה ממש אמיתי!

הוא התפלל ממש בכל לבו. היה אפשר לראות את השכינה בפניו. ניגשתי אליו ושאלתי אותו: 'מי אתה, יהודי יקר ומתוק? מה שמך?' הוא השיב רק: 'מושי'לה שואב מים'.

רציתי לפתוח איתו בשיחה, אבל אולי מפני שלא האמין שאני, רב העיר, מעוניין באמת לדבר איתו, ואולי מתוך מבוכה - קם והלך.

כמה וכמה פעמים ניסיתי לדבר איתו, אבל הוא תמיד ענה לי קצרות והתחמק.

כל כך רציתי להכיר אותו, היהודי הכי אמיתי בעיר.

יום אחד יצאתי לטייל לפנות ערב מחוץ לעיר. עברתי ליד בית עלוב, ודרך החלון השבור אני רואה: זה ביתו של מושי'לה שואב מים! הוא יושב שם עם חברים - שואבי מים, חייטים, סנדלרים... נראה שזוהי מסיבה. מושי'לה עמד באמצע החדר כשכוס יין בידו, וכולם רקדו סביבו.

שוב - יכולתי לראות שכינה שרויה על פניו.

לא יכולתי להתאפק ודפקתי בדלת. מושי'לה

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

ופדויי ה' ישובון

שצריך לערוך בדק בית נוקב בכל הנוגע למצב יהדותו. חז"ל הקדושים הרי העידו שיהודים רחמנים בני רחמנים הם ולכן אחד שרגש הרחמנות לא התעורר בליבו למראה ילדים שאיבדו את הוריהם ונשים ששיכלו את בעליהם ומשפחות שלמות שנרצחו, הינו יהודי שמהותו היהודית לוקה בחסר.

המשנה במסכת סוכה אומרת שכשיורדים גשמים בלילה הראשון של חג הסוכות, משול הדבר "לעבד שבא למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון על פניו". אז בודאי שהוא הדין בנוגע לציווי של "ושמחת בחגך" שהתקשינו לקיימו ברגעים מסויימים בימות החג בשל האירועים שהתרחשו במהלכו ולכן עלינו לתקן זאת על ידי שנקבל על עצמינו החלטות טובות בנוגע לקיום המצוות בין אדם לחבירו ובין אדם למקום. והי רצון שלא יישמע עוד שוד ושבר בשנה החדשה שנכנסנו לתוכה ותקויים בנו ההבטחה של חז"ל (מסכת סנהדרין דף צז): "בן דוד בא במוצאי השנה השביעית".

י"ד / כ"ג אדר א' תש"ע

יהודי אחד אמיתי - המשך מעמוד קודם

את הכסף שלך!

ותנו לי לומר לכם משהו, רבי: כל הכסף שבעולם לא יכול היה לגרום לי שמחה כמו שהרגשתי כשנתתי את הכסף לחנה'לה. היא הסתכלה עלי ואמרה: 'תודה, מויש'לה! תודה לך בשם אחד עשר ילדי'.

אוי רבי, זה היה כל כך טוב! כל כך טוב הוא ריבונו של עולם! החיים כל כך טובים!

אז הסעודה הזו היא סעודת הודיה לקב"ה, על כך שנתן לי כוח להחזיר את הכסף.

וכך היה הרבי מסוקלוב מסיים:

'רבותי! האם ראיתם פעם יהודי אמיתי? אני זכיתי לראות יהודי אחד אמיתי: מויש'לה שואב מים.

האם שמעתם פעם את קולו של הקב"ה?

אני פגשתי יהודי ששמע את קולו של הקב"ה: מויש'לה שואב מים'. והוא חזר לזמזם בעונג פנימי:

'מויש'לה שואב מים... מויש'לה שואב מים...'

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

החיים לאחר כשנתיים, בתנאים קשים מאוד שקשה להבין איך הם שרדו לולי ההשגחה הא-לוקית שעמדה לימינם מול נבלי אדם מהאכזריים שניתן להעלות על הכתב, לקיים את מאמר הפסוק "ופדויי ה' ישובון ובאו לציון ברינה". ומאידך גיסא, חשים אנו כאב צורב על אלה שנהרגו במיתות שונות ומשונות ועל נפילת החיילים במערכה בעזה כנגד החמאס.

הרי יהודי שמגלה אדישות לנוכח המראות הקשים שהתרחשו בשנתיים האחרונות בארצנו הקדושה, הינו יהודי חסר מצפון

ג הסוכות שחלף עלינו השנה, הותיר בנו תחושת התעלות נפלאה שהייתה מהולה במחשבות נוגות. מחד גיסא אנו חשים הרגשת סיפוק מופלאה מהעובדה שזכינו לשבת במשך שבעה ימים תחת הסכך שנקרא צילא דמהימנותא (צל האמונה) וזכינו לברך במשך ששה ימים על ארבעת המינים שעצם ההסתכלות בהם מחדירה בליבנו שמחה וחדווה בלב (כדברי ספר החינוך).

ובעיקר בסופו של חג - שחרור כל השבויים

נתינה לחיים... ולאלו שיוכלו להנות ממנה

היה היה פעם אדם עשיר, שלא היה נוהג לתת צדקה לכל מי שנכנס אליו כדי לבקש. פתגם היה שגור בפיו, כי הוא יתן צדקה, רק למי שאפסה כל תקווה לגביו, שיוכל להצליח בחיים ולהגיע למשהו בכוחות עצמו. כל פעם שמישהו היה מבקש ממנו צדקה היה האיש העשיר שואל אותו: "האם וויתרת על התקווה לצאת אי פעם למרחב".

"חלילה, היה העני משיב, אף פעם אסור לוותר על התקווה". אם כך, היתה תשובת העשיר, אין הוא יכול לתת נדבה, ובכך היה הענין מסתיים לגביו. לעתים רחוקות בלבד היה העני שהשיב, כי אכן וויתר כבר על כל תקווה וממילא היה העשיר נותן צדקה לעתים נדירות ביותר.

פעם אחת הוא הלך בדרך וראה עני מוטל באשפה "הנה זה וודאי איבד כל תקווה" - חשב הגביר בלבו. ניגש אליו איפוא והושיט לו מטבע, תוך שהוא אומר לעני, כי הוא רואה שמצבו לאחר יאוש. "לי יש דווקא למה לקוות" - אמר לו העני - "אולם אתה, ר' יהודי, נראה לי כמי שאבוד לחלוטין". הסתכל בו העשיר, כשהוא מופתע ומשתומם ואמר: "אני נותן לך צדקה, ואתה עוד מקלל אותי".

"חלילה וחס, אין אני מקלל איש" - השיב העני - "האמת היא כי לי באמת יש תקווה, כי הרי דוד מלך ישראל אמר בתהילים "מקימי מעפר דל, מאשפות ירים אביון".

"וכי מי הוא זה, שבאמת חסר תקווה" - שאל העשיר. "כל זמן שאדם חי יש לו תקווה" - השיב העני - "רק למתים אין כבר שום תקווה בעולם הזה".

"אם כך, אתן מכאן ואילך צדקה למתים" - אמר העשיר התמהוני. הוא הלך תיכף ומיד לבית העלמין וקבר שם סכום כסף ניכר, עבור המתים שכבר איבדו כל תקווה.

עברו שנים מאז אותו מקרה והגלגל המסתובב עשה

הקבצן הלך לבית הקברות ומצא את כספו הקבור שם ושוב נהפך הגלגל ושוב הוא נהיה עשיר. אולם הפעם הוא כבר לא חיפש מקרים "חסרי יישע" כדי לתת להם צדקה. הפעם הוא כבר נתן צדקה כפי שיהודי צריך לתת.

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודית עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

968

בראשית

כניסת השבת: 17:47

יציאת השבת: 18:36

רבנו תם: 19:14

ע"פ אופק ת"א

כו' בתשרי התשפ"ו

טוב העלון השבועי להסות בה'

מי נחשב גדול אצל הבורא

שלימה בכל הכוח, ולמרות שהוא עומד להירדם, הוא מחזיק את עצמו בכל הכח ומספיק לקלוט בקושי כמה דברים, בעיני בני האדם, הראשון יותר גדול וצדיק, שהרי הוא זוכה ומספיק ללמוד יותר, אך בעיני הקב"ה שניהם שווים! שניהם גדולים! מדוע? והרי השני למד רק שעה בלבד? לפי שה' יתברך מביט ביכולת ובמאמץ, ואם לך יש את האפשרות ללמוד רק שעה ביום, אך אתה לא מוותר ונלחם - אצל ה' זה כמו אחד שהיה פנוי ללמוד 4 שעות וניצל אותם!.

"אחד המרבה ואחד הממעט - ובלבד שיכוון ליבו לשמיים!". "שאצל הקב"ה אין גדלות בכמות, אלא באיכות שימוש בעבודת ה'", חותם החת"ם סופר. לכן, הקב"ה קורא ללבנה בבריאתה המאור הגדול, לומר לך, שאם ה' ברא אותך אפילו עם יכולות וכישורים קטנים, ואתה מנצל אותם כראוי, - אצל ה' אתה גדול, לא פחות מחברך שיש לו יכולות וכישורים גדולים יותר!.

מסופר על תלמיד הבעש"ט הקדוש... - המשך בעמוד 3

הקב"ה ברא את העולם בצורה מופלאה. ביום הרביעי יוצר הקב"ה את המאורות - השמש והירח: "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים, את המאור הגדול לממשלת היום, ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים" (א, טז).

תמיד ידענו כי תחילה נבראו השמש והירח שווים בגודלם: "שני המאורות הגדולים", אלא שעקב תלונת הלבנה, כי אין שני מלכים יכולים לשמש יחדיו, העניש הקב"ה את הלבנה ומיעט אותה.

אלא שמגיע החת"ם סופר ומגלה לנו חידוש מיוחד במינו: "אין צל של ספק שהשמש היתה בתחילת יצירתה במעשה בראשית גדולה יותר מהירח, בדיוק כפי שהינה היום. ומדוע? מפני שרק בגלל גודלה הקטן ניתן לקדש את החודש ולקבוע מועדים ושנים (כמובא במסכת ר"ה), וכל ענייני הימים והנהרות מושפעים מגודלה של הלבנה, וכל ההבחנה בין יום ובין לילה יכול להיעשות רק כשהלבנה יותר קטנה מהשמש. על כן, אומר החת"ם סופר, כבר בבריאת העולם נבראה הלבנה קטנה.

אם כן, מדוע נכתב בפסוק: "ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים"? והרי הלבנה יותר קטנה?

אומר הצדיק דבר נורא: 'רצה הקב"ה לגלות בתורתו כי אין צורתו ומראהו של האדם קובעים את גדלותו בשמיים, אלא הכל לפי היכולת והיגיעה שמתייגע'. שני אנשים זכו ללמוד היום תורה: אחד זכה לפרנסה בריווח, ולכן הוא מסיים את העבודה מוקדם ויושב ללמוד תורה כל שעות הצהריים, כ-4 שעות ביום ושב לביתו דשן ושמח אחר שהספיק המון בלימוד. מאידך, חברו העובד קשה לפרנסתו עקב דוחקו הכלכלי, אך אינו מוותר ומגיע מיד אחר העבודה ללמוד שעה

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהה ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה.

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה רות בת מרים הי"ל. ינון בן רחל. יאיר חיים בן ענבל ושרה

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

מתוך הפלא ופלא - 03-5707894

(1) כתב ה'נופת צופים' (קס): "הממעט באכילה - יחיה יותר מהמרבה באכילתו. וכן בבהמות הוא כן: בהמה המרבה באכילה, משך ימיה מועטים. והחיה הממעט ביותר במאכל היא הגמל, ולכן ישנם גמלים החיים 80 שנה".

וכן כתב ה'כלי יקר' (תרומה כה): "וזה יסוד לכל הבריאות, שלא ימלא האצטומכא מאכל כאשר יוכל שאת, כי זה דבר המזיק אל העיכול, אלא יחסר כמו שליש מכדי שביעה".

(2) מובא במסכת בכורות (מד): "מידת האף של האדם היא כמידת אצבעו הקטנה. ואדם שמידת האף שלו שונה ממידת אצבעו הקטנה - נחשב כאדם בעל מום".

ובתיקוני הזוהר (תיקון ט) הביא כי אדם בעל אף ארוך הינו בעל רחמנות, מאידך, אדם בעל חוטם קצר, הינו בעל רוגז.

(3) כתב ה'שבילי אמונה' (נתיב רביעי): "רוב מה שיתחדש החולי בגוף האדם, הוא שמתמיד החולה המנוחה, ומתרפה מהתעמלות, עם ריבוי מאכל ומשתה. מפני שאלו הדברים יולידו מותרות הגוף".

הלכות והליכות

הלכות ומנהגים לימי חג הסוכות

שאלה: האם מותר לקפל טלית בשבת? ואם כן, מה הדרך הנכונה?

תשובה: גמרא (שבת קיג) אומרת כי מותר לקפל בגדים בשבת, אם לובשם בשבת עצמה. והסיקו מכך התוספות שאסור לקפל הטלית של בית הכנסת לפי שהם לצורך יום חול.

אלא, שישנה דעה המתירה לקפל כל טלית בשבת (הכלבו), כיוון שהגמרא דיברה דוקא על קיפול בגדים בזמנם שהיו נעשים בצורה של גיהוץ ומתיחת הקמטים, אך בזמננו שמקפלים בלי להקפיד לפשט הקמטים - מותר.

ולמרות שהשולחן ערוך השמיט דעה זו, **העידו כמה מחכמי ספרד שמנהג העולם לקפל את הטלית של שבת**. וכתב מרן הגר"ע יוסף **כי המיקל - אין למחות בידו בחזקה אפילו שהוא נגד דעת מרן, כי יש סמך להיתר הזה. ומכל מקום אם יכול להעיר לו בלשון רכה ולהסביר לו שאסור לעשות כן - ראוי ונכון להעיר לו.**

ישנו היתיר של קיפול הטלית שלא כסדר הראשון, מפני שמרן השו"ע הביא דעה זו (סעיף ג') ואמר כי נראים דבריו. והכוונה "בשלא כסדר קיפולו הראשון", הוא שמקפל את הבגד על הצד ההפוך ממה שרגיל לקפל, וקיפול זה מותר לחלוטין בלי חשש.

אלא שגם בזה חלקו כמה פוסקים (בא"ח) כיוון שהוא עושה זאת לצורך חול. **ולדעתם, הטוב ביותר להניחה על כסא עם כמה קיפולים לא רגילים, ובלבד שלא יניח אותה זרוקה, שאינו כבוד!**

בורא עולם ברא את אדם הראשון ביום שישי, שעות בודדות טרם כניסת שבת קודש. ודווקא בשעות קריטיות אלו נעשה החטא שגרם לגירוש אדם וחוה מגן עדן.

ללמדנו, כי זמן ההכנות לשבת, הוא זמן מרומם וקדוש טרם לובש העולם מעטה רוחני, אך דוקא בגלל כך, יצר הרע נאבק בכל כוחו לגרום ללחץ, מריבות, כעס ועצבים. ובפרט בשבתות החורף הקרובות שהשבת נכנסת מוקדם ומגיעים להדלקת הנרות בלחץ אדיר, יש לזכור כי יצר הרע מתזמן את הרגעים האלו, על מנת שנאבד את השמחה וההנאה של השבת - מעין עולם הבא, בדיוק כפי שעשה לאדם וחוה טרם הגיע עולם הבא.

ובאותה שעה שהסתובבה חוה, ופגש אותה הנחש ונתן לה מהעץ? היכן היה אדם הראשון? כותבים חז"ל כי באותה העת אדם הראשון - ישן! ולעניינו נלמד, כי בשעות לחוצות שכאלו, אין להשאיר את האשה לבד עם כל עול הבית והמטלות, אלא על הגבר לתת עזרה לאשה ולהיות עמה יד ביד.

בשבתות קצרות אלו, עלינו להיות חכמים ולהכין כמה שיותר דברים מראש מיום חמישי או ביום שישי מוקדם, על מנת לזכות לאור ולנועם של שבת קודש!

זמני החגים

כמה שנים אחר חתונתו, בא תלמידו של הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל לפני רבו והתלונן שאין בביתו 'שלום בית'. "תאר לי" - ביקש ממנו רבי אייזיק - "כיצד נראה אצלכם בבית, יום שישי אחר הצהריים?" "... בכל יום שישי", השיב התלמיד בתמימות, - "אני יושב בסלון ולומד כל הזמן, וכחצי שעה טרם שבת, אני נכנס למטבח ואומר בניחותא: 'עשרתם, ערבתם? הדליקו את הנר!'".

"הניחותא שלך הורגת את אשתך", אמר לו רבי אייזיק, "הרי היא כורעת תחת נטל ההכנות לשבת, היא לחוצה בעבודה עד הרגע האחרון... ואתה יושב בסלון ולומד במתיקות ובערבות, ואז בחצי שעה הכי לחוצה שלה, כשהיא בשיא המתח, אתה נכנס שליו ורגוע, כאילו לא קורה כלום בבית, ואומר בניחותא: 'עשרתם ערבתם?' חשבת פעם מה עובר לה בראש באותן דקות?"

רבי אייזיק לא נשאר בייסוריו לתלמידו, הוא המליץ לו כיצד לשפר את התנהגותו: "שעתיים לפני ה'חצי שעה' תיכנס למטבח ותעזור בהכנות לשבת, אז האווירה בבית תהיה הרבה יותר נינוחה ורגועה, והיא תהיה בשלה ל'ניחותא' - וכך תראה שהשלום בבית שלכם ישתפר פלאות, כי לעתים דבר 'קטן' משבש את הכל!".

מי נחשב גדול אצל הבורא

בכל העולמות. אשריך שנבחרת לכך! בשמיים יום הכיפורים שלך גדול וקדוש בהרבה ממה שזכה יהודי רגיל בתוך העיר!"

הקב"ה לא מביט בתוצאה, הוא מביט ביכולת, במאמץ וברצון. "רחמנא ליבא בעי" - הקב"ה רוצה את הלב שלך, ואם אתה מסוגל להתפלל רק במניין מהיר, אך אתה עושה זאת בהשקעה - אתה גדול לא פחות מצדיק שמתפלל שעות ארוכות. כי כל אחד עושה את מה שהוא מסוגל ב-100%.

אדם חסר אמצעים שתורם 20 ₪ וזה המון בשבילו, גדול בשמיים כאותו אחד התורם 1,000 ₪.

כעת, עם תחילת שיעור החורף, הלילות מתארכים, ובפרט לילי שבתות. הסעודה נגמרת באיזור השעה 19:00, ויש כל כך הרבה שעות לצלול אל עונג שבת אדיר של שיעור תורה, לימוד בחברותא בבית המדרש. אפשר להזמין שכן אחד או שניים לבית: האשה מגישה עוגות וכל אחד קורא הלכה ומסביר. לומדים פרשת שבוע בצוותא. אל תגיד אני לא יכול! הרי אינך ישן בשעה כזו.

התבונן, אם תתחיל ללמוד בכל ליל שבת שעתיים של הלכה, פרשה, משניות או גמרא - אחר כמה חודשי החורף - תהיה גדוש ומלא בלימוד תורה שלמדת בזמן הכי מענג ומהנה של השבוע - זמן ליל שבת קודש, ואז כל השבת נראית אחרת, וכל השבוע שאחר כך נעשה שונה, ומחכים בציפייה לשבת הבאה.

לא להישאר בבית ללמוד, זו סגולה להירדם. אתה קורא עלון ונרדם. אלא, לקום לבית המדרש הקרוב, להצטרף לשיעור, לשבת עם חברותא עם קפה, עוגה ופיצוחים וללמוד בהתלהבות וחמימות בחורף המיוחד!. "שני המאורות הגדולים" - ה' נתן בך יכולות, נצל אותם!.

בשמיים, והתלמיד עשה את דרכו אל העיר, על מנת להיפרד מרבו הבעש"ט הקדוש. הוא נעמד בתור, כמו כל התלמידים שבאו להיפרד מרובם ולקבל ברכת חג שמח ופתקא טובה, אך בתוכו הוא הרגיש בושה נוראה, כשיספר לרבו שפספס את התפילות ושהה ביער לבדו בכל עת היום הקדוש.

והנה, הגיע תורו של התלמיד. הוא נעמד מול הבעש"ט הקדוש, ואז לפתע... פניו של הצדיק אורו.

הרב קרן מאושר ואמר לו: **"יודע אני את כל אשר עבר עליך, אך דע לך, כי כל זה היה בהשגחה פרטית מדויקת. משמיים עשו הכל כדי שתשהה כל יום הכיפורים ביער, מפני ששליחות גדולה הוטלה עליך."**

יהודים רבים התפללו בכל הדורות ביערות, יש כאלו שעשו זאת אחר שברחו והתחבאו שם, וישנם כאלו שהיו בדרך ונותרו להתפלל שם. **ודע לך, כי תפילות רבות שהיו 'תקועות' ולא זכו לעלות מעלה חיפשו תיקון ועליה, ומשמיים בחרו בך להצילן, לכן, על ידי התפילה שהתפללת מתוך שברון והכנעה, מתוך השתוקקות ורצון להתפלל ולהיות קרוב לה' - פתחת להם את כל שערי השמיים, והעלית בתפילותיך את כל אותן תפילות עד לכסא הכבוד והן עושות כעת רעש**

אשר השתוקק מאד לעשות את יום הכיפורים הקדוש במחיצת רבו. הוא עלה על הסוסים שהיו ברשותו והחל במסע לעבר עיירתו של הצדיק.

לאחר מסע של שלושה ימים, זכה להגיע אל היעד. היה זה כמה שעות טרם התקדש ליל יום הכיפורים. התלמיד שראה כי הסוסים מאד רעבים, אחר שלא הכניסו מאכל לפיהם כל שלושת הימים, חיפש לקנות להם תבן ושיבולים, אלא שלא היה לו את הסכום המספיק לרכוש זאת. לכן, מה עשה?... בלית ברירה, שעות ספורות קודם יום הכיפורים, הוא לקח את הסוסים אל יער סמוך לעיר, ונתן להם לרעות ולאכול בכדי שיוכלו להמשיך להתקיים.

בינתיים, נשכב התלמיד לצד אחד העצים ונח. עיניו נעצמו והוא נרדם. לא היתה זו תנומה קלה, אלא התלמיד שהיה עייף מהנסיעה הארוכה, שקע בשינה ארוכה. חלפו להן השעות, עד שהתלמיד התעורר, וכשהוא ראה את השעה הוא נדהם!. השעה כבר היתה מאוחרת בלילה. הוא פספס את תפילת מנחה וערבית של כל נדרי, אך יותר גרוע מכך, הוא לא יכול לחזור לעיר, עקב המרחק האסור עליו מבחינה הלכתית לשוב למקום יישוב.

לא היתה לו ברירה, אלא להעביר את היום הקדוש ביער. ליבו נשבר בקרבו: **"עשיתי דרך כה ארוכה של שלושה ימים על מנת לשהות עם רבי הבעש"ט ביום הקדוש בשנה, והנה אני מוצא את עצמי במקום שומם שכזה, ללא סידור ומחזור וללא בית כנסת"**. הוא נעמד והרים את עיניו לשמיים, וניסה להיזכר בכמה מקטעי התפילה של יום כיפורים, כשהמילים יוצאות לו מהלב עם דמעות של אכזבה ובושה. הוא התפלל את התפילות ואמר את הווידוים, עד כמה שזכר. יום הכיפורים הסתיים, הכוכבים נראו

רוצה את עץ הדעת!

לא התכוון לעניין זה?

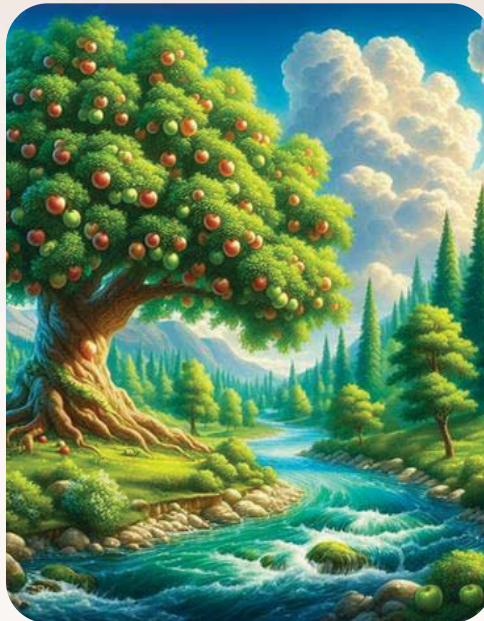
חטא עץ הדעת - היה החטא הראשון בעולם אשר בגינו נסתלקו בני האדם מגן עדן, ועד היום כולנו גורשנו אל עולם החומר הזה, על מנת לתקן את אותו חטא. ומה היה החטא?

הקב"ה בורא את האדם הראשון ביום האחרון לבריאה, על מנת שיוכל לקבל את הכל מוכן ומושלם, כאדם המגיע לסעודה מוכנה ודשנה. הכל עשה ה' כדי שיהא לאדם טוב בעולם הזה, מפני שדרכו של הטוב - להיטיב, ומי יותר טוב מה' יתברך: "הטוב ומטיב לכל".

אלא, שמבקש ה' יתברך מהאדם הראשון רק בקשה אחת: "מכל עץ הגן אכול תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו" (ב. טו-יז). הכל שלך ובשביך: ההרים, הנהרות, העופות, החיות וכל סוגי המאכלים והפירות, חוץ מדבר אחד - עץ הדעת. הנחש, הוא היצר הרע, משגע את חוה ואומר לה: "אל תהיו פראירים, את יודעת למה בורא עולם לא רוצה שתאכלו מעץ הדעת? - "כי יודע אלוקים כי ביום אוכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע" (גה). אין לך מושג כמה תרוויחו אם תאכלו מהעץ הזה, יהיה לכם דעת של אלוהים, אתם תהיו קדושים כמוהו! לבסוף, אדם וחוה אוכלים מעץ הדעת ונענשים בעונש הכבד, של סילוק מגן עדן ובקללות רבות המלוות את כל האנושות עד היום.

אומר רבנו הרמח"ל בספרו 'דעת ותבונות' חידוש מבהיל ונורא: מדוע חרה אפו של ה' על אדם וחוה, הרי הנחש הסיט אותם ולא נתן להם מנוחה? ומה יעשה אדם כאשר יצר הרע משכנע אותו כי ה' בעצמו לא

עונה הרמח"ל תירוץ מבהיל: "החטא של אדם הראשון לא היה האכילה עצמה מעץ הדעת! זו היתה התוצאה. החטא היה - אתה מאד רוצה לאכול מעץ הדעת כדי לקבל שכל אלוקי? ראייה אלוקית? אתה חושב שזה יעשה לך טוב בחיים? - אין בעיה! תפנה אליי ותבקש!". רבוננו של עולם, אני יודע שאמרת לי לא לאכול מעץ הדעת, אך אומרים לי שזה יתן

לי דעת מיוחדת להיות קדוש ומיוחד כמעט כמוך. האם תוכל לתת לי אפשרות לטעום מהעץ?"

אומר הרמח"ל כי העוון של אדם הראשון היה שהוא לא ניסה לבקש, הוא לקח בכח וניסה להשיג זאת לבדו בלי עזרתו של אלוהים. הקב"ה אשר הינו תכלית הטוב רוצה שהאדם יפנה אליו, יבקש וירצה - "הרחב פיך ואמלאהו" - אני משתוקק לתת לך, כי אני אבא טוב שלך. אם היית מבקש, גם הייתי נותן לך לטעום מעץ הדעת! אבל אתה יודע מהו העוון

הנורא עשית? שאתה רוצה להסתדר לבד, בלעדיי. אם ככה, אין בעיה, מעכשיו תרד לעולם החומר ותעשה הכל לבד! תחרוש, תזרע, תעבוד קשה. לא רצית לבקש ממני ולראות אותי, מהיום אהיה נסתר ואשגיח עליך מהצד.

לפנות לאבא בשמיים: "אני רוצה להשיג דירה, תעזור לי. נכון שיש לי קשרים עם הקבלן, אבל רק אתה תקיף ובעל כל היכולות, ואם אתה רוצה שהדירה תהיה שלי - לא יעזור לאף אחד שום דבר. אם אנסה להסתדר לבד ולא אבקש את עזרתך - לא אוכל להסתדר ולו לרגע אחד".

סיפרו זוג מאיזור המרכז: "היתה לנו דירה בבית שמש, וניסינו למכור אותה מעל שנה. אנשים רצו את הדירה, אך במחיר נמוך ואנו התעקשנו. והנה, לאחר כשנה, הגיע קונה שהיה מרוצה מהדירה, ולאחר משא ומתן ארוך, נסגר מועד חתימה אצל עורך דין!.

הגיע המועד. עמדנו לצאת מהבית כשאנו שמחים ונרגשים, אלא שאז עצרנו ליד המזוזה ופנינו לה': "רבוננו של עולם, גם שהכל סגור, אנו זקוקים לך, אם זה טוב לנו - תעשה שהכל ייחתם בצורה טובה ומהירה", ונתנו פרוטה לצדקה.

הגענו לפגישה ואנו רואים את הקונה זועם: "לא עושה איתכם עסקים. אתם מאחרים וגם הבאתם לי כתובת שגויה", אמר והלך. אין מכירה! וואוו.

רבתי, באותו ערב ממש, הגיע אדם שראה את הדירה, סגר איתנו בסכום יותר של 50,000 והעסקה נסגרה למחרת! תוך יום אחד! תודה ה'!

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שולה בת עיישה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. יעקב בן עזיה. זיווג הבנו: שירן בת חוה. לע"נ: דבורה בת חנום יוכבד.

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". ניתן לקבל החזר מס

דיון משפחתי

שאלה לסעודת שבת: מי עוד אכל מעץ הדעת, מלבד אדם וחוה? ומי התנגד לאכול מעץ הדעת? ומה השכר שזכה בגלל כך? (התשובה במדרש רבה פרק יט)

ניתן עדיין להצטרף לברכת השנה בעלון הקדשה למשך שנה לרפואה / פרי בטן / לע"נ

החידה השבועית!
זמן ומתי מת קין?
סוף לא אלוטס, סוף לוטס - אלוטס
יחסי לא סגא אלוטס 9591
יחסי לא אלוטס אלוטס (ס-ט) סגא אלוטס

העלון להצלחת החפץ בעילום שם
דפוס
צבעים אמיתיים
למוציאה
052-7137136

daniel777achiel@gmail.com

052-7137136

משפחת אחיאל • משה בריל 9 ת"א •

פני עין חמד

יזכר לאלוהי י"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת בראשית - אנחנו מאמינים?

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (בראשית א', א')

הרבנית חסיה סורוצקין ע"ה (אשת חבר לגאון ר' אליעזר סורוצקין, ראש ישיבת טלז בארה"ב ומקים קריית וישיבת טלזסטון) חלתה במחלה מסוכנת והיתה צריכה לעבור ניתוח גורלי דחוף. קרובי משפחתה ביקשו לקבוע תור אצל פרופסור הידוע כמומחה גדול בתחום.

נודע להם כי התור הפנוי הוא רק כעבור כמה חודשים. בני המשפחה עשו מאמצים גדולים מכיוון שרצו שהניתוח יתבצע רק ע"י אותו רופא. ואכן הצליחו להקדים את התור.

לפני תחילת הניתוח הרבנית אמרה לרופא: אני מודה לך שקיבלת אותי לניתוח מוקדם. אני לא יודעת אם אצא בחיים מהניתוח, אבל אני מודה לך מראש. אל תצטער אם הניתוח לא יצליח, זה לא אתה אלא השם, הרי הכל ממנו ואין לך מה להצטער.

הרופא התפעל מאוד ממנה שבזמן שהיא בין חיים למוות אינה חושבת על עצמה אלא ש הרופא לא יצטער. הדבר השלישי שאמרה לרופא: אם בעזרת ה' הניתוח יצליח, ואני אצא ממנו בשלום, גם אז אל תתלה את ההצלחה בכישרון ובמומחיות שלך, אלא תדע שהכל מידי ה' ולו מפתח הרפואה.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

שבת שלום

19:18	18:39	17:29	י"ב
19:14	18:37	17:47	י"ג
19:15	18:38	17:47	י"ד
19:17	18:39	17:48	י"ה

הצלחה בגור
יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רון אברהם וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שרי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניציר בת סטה-
מרדכי ניציר בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבירה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים
שירה ברכה בת מלכה חיה

המצב ששרר בארץ בשנת ה'תשפ"ד היה מאוד כואב. היה אפשר לשמוע אנשים תוהים על המחדל החמור: "איך לא ידעו? איפה היה המודיעין?"

ראוי להתחזק בביטחון ובאמונה בה' ולא לדבר בצורה שכזאת אנחנו מאמינים בני מאמינים- כי יש בעל הבית המנהיג את הבירה. **העולם לא הפקר! הכל מעשה ידיו של הקב"ה והכל מושגח תחת ידו.**

האדמו"ר מגור (אמרי הרי"מ ואתחנן): "אין זה עניין קל לדעת ש'אין עוד מלבדו', יאמר אדם עשרה פעמים ויותר, עד שיהיה נקבע בליבו שאין עוד!"

הדבר דומה למכונית הנוסעת ביום גשום וסוער, והגשמים ניתכים בזעף על השמשה הקדמית. במצב כזה הנהג מפעיל את צמד המגבים (וישירים) שיגרפו את טיפות הגשם. לא די שהמגבים יפעלו פעם אחת, אלא במשך כל הנסיעה המגבים יפעלו ללא הרף לגרוף את הטיפות. **כך גם בנסיעות החיים שלנו, מבול של טבע מסתיר את האמונה הפשוטה של אין עוד מלבדו.**

אנחנו זוכים השבוע להתחיל את חומש בראשית, לשנן שוב את פרשת בריאת העולם, שהיא יסוד האמונה.

האמונה שבורא העולם ברא את העולם בששת ימי המעשה היא לא רק אמונה שה' ברא את העולם לפני 5786 שנים, אלא היא גם יסוד לאמונה שבורא העולם הוא העושה לכל המעשים הנעשים עימנו היום, ואין נסיבות טבעיות כלל.

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניציר בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

להצלחת ולרפואת כל עם ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לרפואה שלימה
לנוריא בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - בשר וחלב - חלק י"ד

אדם שטעם מעט בשר בלשון ללא לעיסה ופלט, האם צריך להמתין שש שעות?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א, רב הקהילה:

טעם מעט בשר בלשון ללא לעיסה ופלט ולא בלע כלום, אין צריך להמתין כלל, אולם יקנח פיו מן הטעימה קודם שתיית החלב. **הערה:** מכיוון שאין טעם הבשר נותר בפה וכן אין חשש של בשר שנותר בין השיניים כיוון שלא לעס. ראה זבחי צדק (סימן פט אות ה) שדווקא בטועם ופולט, אבל בטועם ובולע- צריך להמתין. כ"כ הבן איש חי (ש"ב פרשת שלח אות ט), והגר"ש קלוגר בהגהותיו בסוף השו"ע (סימן פט), וכן הובא בדרכי תשובה (סק"י). בשו"ת כפי אהרון (סימן ל) הביא שבטעימת לשון לחוד ליכא מאן דמצריך שהיה, דליכא לא טעם דרש"י ולא טעם דהרמב"ם, כך הביא הרב כף החיים (אות ד). כתב בספר בדי השלח (סימן פט ס"ק טז) מכל מקום צריך לקנח פיו ולהדיחו. ע"ע בשו"ת אבני ישפה ח"ה (סימן קא), ובשו"ת דברי בניהו חט"ו (סימן כב אות ה).

אדם שמבשל ורוצה לטעום בלשון את המרק כדי לדעת אם יש מספיק תבלין וכדומה, ולא טועם מהבשר עצמו שהתבשל בו, אינו צריך להמתין ומספיק לשיקח וידיח את פיו. **מקורות:** פרי חדש (יו"ד סימן פט ס"ק יח), ערוך השולחן (שם אות יד) הובא בכף החיים (שם אות נו). שוב ראיתי בספר ילקוט יוסף ח"ג (דף שפב ה"ג): הטועם בלשון ופלט מיד, אינו צריך להמתין שש שעות לכולי עלמא. לכן אותם הטועמים את הרוטב של התבשיל בערב שבת, מותר להם לאכול אח"כ חלב. מ"ית בשם שו"ת כפי אהרון (סימן ל) דבטעימת לשון לחוד ליכא מאן דמצריך שהיית שש שעות. ע"ש.

אדם שנמצא תוך שש שעות לאכילת בשר, מותר לטעום עבור תינוק חלב בלשון להרגיש מידת החום וכדומה. **מקורות:** הגרי"ש אלישיב הובא בשו"ת אבני ישפה (שם אות ד).

המשתמשים בשיניים תותבות, מותרים באכילת בשר וחלב ככל אדם ואין צריכים להחליף. אולם יש לשטוף אותם בין אכילת בשר לאכילת חלב וכן להיפך. **הערה:** אין צורך להגעיל את השיניים בין בשר לחלב מכיוון שכאשר מכניס את המאכל לפיו אינו בשיעור חום שהיד סולדת, והוא בכלי שני אין צריך להחמיר, כך העלה הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ג (חאו"ח סימן כד) ובשו"ת משנה הלכות ח"ד (סימן סח). כ"כ הגרש"ז אויירבך בספרו הליכות שלמה- מועדים (עמוד שפג) כתב לעניין הטעם הבלוע עיקר הסברה להקל, מפני שחום הטבעי שבתוך הפה מקלקל ומפסיד את הטעם הבלוע, וגם לאחר זמן קצר דינו כאינו בן יומו. כ"כ הגרי"ש אלישיב זצ"ל הביא בספר שבות יצחק- דיני בישול (פי"ט סק"ג אות ג). לעניין הכשרתם בערב פסח, ראה בהלכות פסח.

מי שיש לו בפיו גשר ברזל ליישור שיניים [פלטת], לאחר המתנה של שש שעות מותר באכילת חלב. וכן הדין מי שיש לו שיניים מזהב וכדומה. אולם טוב שינקה אותם לאחר האכילה. **מקורות:** שו"ת משנה הלכות ח"ב (תניא סימן יג). כ"כ בשו"ת מנחת שלמה ח"ב (סימן מו).

מידות מופלאות

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך הספר 'במחיצתם'. מסיפור זה ניתן ללמוד אלו מידות מופלאות יש לרבותינו וכמה הם דאגו לזולת. להלן הסיפור מפי בעל המעשה, הרב שלמה לורינץ זצ"ל ששימש שלוחא דרבנן במשך עשרות שנים, אשר פעל ללא לאות למען הכלל בהתייעצות מתמדת עם גדולי ישראל: בשנת ה'תשי"א נפלתי למשכב. באותה תקופה, הרביתי לבקר במעברות העולים. מאחר שתנאי ההיגיינה באותם מקומות לא היו מהמשופרים. רבים מהשוכנים שם נדבקו במחלות זיהומיות. לצערי הרב אשפז אותי בבית החולים 'אסותא' בתל אביב למשך מספר שבועות.

זה היה בסוף חודש אלול. לפני יום הכיפורים של שנת ה'תשי"ב רעייתי נכנסה לבית מרן החזון אי"ש כדי לשאול האם מותר לי לצום ביום הקדוש. אחרי שמרן ערך בירור מקיף ויסודי הוא פסק שאני נחשב כחולה שיש בו סכנה ולכן אני צריך לאכול ואסור לי לצום. רעייתי שמעה את פסק ההלכה והפטירה: "אני חושבת שבעלי יצטער לשמוע זאת", ויצאה לספר לי על כך.

בערב יום כיפור בשעות הצהריים הופתעתי. לא יכולתי להאמין למראה עיני. מרן החזון אי"ש הופיע בפתח החדר שלי בבית-החולים. מרן פתח ואמר: "לא היה לי ספק שתציית להוראתי ותאכל ביום כיפור. אבל חששתי שתהיה לך עוגמת נפש על מה שאתה נזקק לאכול ביום כיפור. לכן באתי להגיד לך, שכשם שמצווה לצום ביום כיפור, כך מצווה לאכול למי שהוא חייב לאכול. אני רוצה שתאכל בלב שמח, לך אכול בשמחה לחמך"

הוא בירך אותי ואיחל לי 'גמר חתימה טובה', ושב לביתו. עבור מרן החזון אי"ש הביקור היה דבר קשה ביותר. באותם הימים הדרך מבני ברק לבית החולים 'אסותא' ארכה זמן רב, הוא נסע בכמה אוטובוסים, וכל זה נעשה בערב היום הקדוש ביותר, יום בו כל אחד מתכנס ועורך חשבון נפש על כל מעשיו במשך השנה. מדוע עשה זאת? רק כדי להרגיע אדם צעיר שלא תהיה לו עוגמת נפש מזה שהוא צריך לאכול ביום הכיפורים.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבית אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

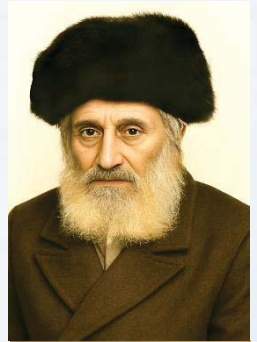
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- האדמו"ר הרב ישכר דב בעריש הכהן טורנהיים מוואלבראז צ"ל

האדמו"ר הרב ישכר דב בעריש הכהן טורנהיים מוואלבראז צ"ל- נולד בשנת ה'תקס"א (1801) בפּיטְרְקוֹב. כשהיה כבן שמונה שנים בלבד התייתם מאביו. משחר נעוריו ראו כי לגדלות נוצר. בהגיעו לפרקו, החסיד רבי אברהם צבי צ"ל מוואלבראז לקח את רבינו לחתן עבור בתו היחידה. סירב ליהנות מכספי החסידים ואת פרנסתו מצא מחנות שניהלה אשתו. מיד לאחר נישואיו, רבינו ביקש רשות מבני ביתו ונדד לגלות למקום תורה בעיר זגרזש, שם למד תורה מפי הגאון החסיד רבי שלום צבי כץ צ"ל. לאחר כשנה חזר לוואלבראז. כעבר זמן קצר נפרד שוב מביתו ונסע לעיר קאמינסק, שם למד אצל הרה"ק רבי חיים מוואלבראם זיע"א. בנוסף נהג להסתופף בצל הרה"ק האדמו"ר רבי ישכר בער מרדושיץ זיע"א. בשנת ה'תרכ"ב (1862) לאחר פטירת רבו, ר' אלעזר הופשטיין מקוז'ניץ רבים הגיעו לרבינו וביקשו את עצתו וברכתו ורבינו התחיל לשמש כאדמו"ר מוואלבראז. סיגף את עצמו בתעניות. היה צם משבת לשבת.

לא היה נכנס לישון. כשחטפתו שינה היה מכניס את רגליו בכיור מים קרים לבטל השינה וכך למד תורה לשמה. קדוש, גאון וחסיד. כל ימיו ישב על התורה והעבודה. שלח סכומים עצומים לעניי ארץ ישראל. נהג לקדש על כוס מארץ ישראל. ביתו היה פתוח לרווחה לעניים ולכל אדם. מלומד בניסים. בשבת היה מאכלו מעט מן המעט. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. היה מקבל את האנשים משעה עשר בלילה עד חצות. אלו שלא זכו להיכנס אליו מפאת הדוחק העצום היה מקבל אותם בעלות הבוקר לפני התפילה. כל חייו עבר לפני העמוד במשך כל התפילות הן בימי חול והן בימי שבתות ובחגים. היה קורא בתורה בעצמו. גם בשנותיו האחרונות בעת חוליו כשהרופאים אסרו עליו לעשות כל דבר הכרוך במאמץ גופני, בכל זאת לא שמע לדבריהם ועבר לפני העמוד.

ענוותן מופלא. הירבה מאוד באמירת תהילים. השתוקק מאוד לעלות לארץ ישראל ואפילו קנה חלקת אדמה בירושלים אבל משמיים לא סייעו בעדו. ידע את מועד פטירתו. נפטר ב-ב' חשוון ה'תרל"ח (1877). חי כ-76 שנים. על פי צוואתו הובילו את גופו הטהור לפיטרקוב מרחק ט"ו פרסאות על הכתפיים ושם נקבר. קודם פטירתו אמר שכל מי שתהיה לו צרה וישתטח על קברו, יוושע בכל משאלות ליבו. גם היום רבים נושעים בתפילתם בציון.

אביו: ר' משה. **אשתו:** בת הרב אברהם צבי מוואלבראז. **ילדיו:** חמישה בנים ובת. בן ובת שנפטרו בינקותם. **בניו:** האדמו"ר ר' יעקב משה (ממלא מקומו בוואלבראז), האדמו"ר ר' יעקב עקיבא מאיר אדמו"ר בלוקובה (lokow), רבי שלמה יצחק שעלה לארץ ישראל, ר' יוסף שלום, ר' מיכאל אהרון (נפטר בחי' רבינו). **חתנו:** ר' פלטיאל שלום צבי וואלף. **מרבתי:** הצדיקים האדמו"ר ר' ישכר בער מרדושיץ (הסבא קדישא), האדמו"ר ר' חיים מאיר יחיאל (רבו המובהק, השרף ממוגלינצא), האדמו"ר רבי אלעזר הופשטיין מקוז'ניץ, האדמו"ר רבי חיים (אב"ד קאמינסק וולברום מח"ס זיכרון חיים, מתלמידי הצדיקים האדמו"ר ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ, החוזה מלובלין והאדמו"ר ר' מאיר הלוי רוטנברג האור לשמיים מאפטא), רבי שלום צבי כץ (מבחירי חבורת פשיסחא, הרב של זגרזש). **מספריו:** **עבודת יששכר**- על התורה **אמרי נעם**- מדברי תורתו **סדר הזמנים**- מדברי תורתו **אמרי בינה** **אוהל יששכר**.

בעיר סקרנביץ היה גר אחד משרי המלך באחוזה מפוארת. במשך שנים רבות ספק החצר היה יהודי. לימים השר נסע למדינת הים, שם מצא גויה משכלת שמצאה חן בעיניו. הוא ראה כי היא חכמה ולכן הציע לה לבוא לנהל את משק ביתו והיא הסכימה לכך. כשהשר חזר לביתו, הדבר לא נעם לאשתו, אבל בלית ברירה נאלצה להסכים להסדר החדש. כאשר אשת היהודי באה לבית השר ובידה המזון לכלכלת הבית, המשרתת הודיעה לה כי מהיום והלאה עליה לפנות אל מנהלת הבית.

האישה ניגשה אל מנהלת המשק שהגיעה, ברכה אותה לרגל תפקידה החדש ומסרה את המזון שהביאה. מנהלת המשק החדשה שקלה את המזון ומצאה כי הסחורה חסרה ממשקלה. היא כעסה על היהודי ורצה בבהלה אל השר וסיפרה שהיהודי ואשתו מתעשרים על חשבונם והם לא מספקים את כמות המזון שהם אמורים לספק. אשת היהודי הצטדקה והתנצלה בבכי וסיפרה שלא בה האשמה, כך נרכשה הסחורה הישר מהסוחר היסטונאי. אבל המנהלת הכריזה: "אני לא רוצה יותר שכף רגלכם תדורך בבית זה".

כדי לתת תוקף להוראתה היא הורתה למשרתי הארמון שלא יתנו רשות כניסה ליהודי ואשתו. היא בעצמה נסעה לעיר. כאשר ראתה שם חנות גדולה של יהודי אחר היא הזמינה אצלו את כל צרכי הבית. בעל החנות ידע מה שאירע אבל הבין שאם הוא לא ימכור לה, היא תקנה במקום אחר. הוסכם ביניהם שהוא ישלח לארמון הכל ובכל חודש היא תשלם לו עבור הסחורה. כשאשת היהודי ראתה את מצבה, היא ניגשה לרבינו כדי לשטוח לפניו את בקשתם וצערם. היא ידעה כי איש אלוקים הוא. שעת קבלת הקהל היתה בחצות לילה. האישה נכנסה לרבינו. בחדר הרבי עמדה ככל הנשים מאחורי מחיצה שהפסיקה בינה לבין הרבי. היא פרצה בבכי קורע לב וסיפרה מה קרה לה.

כאשר היא סייעה את דבריה הרבי אמר לה: "אותה מנהלת לא תנהל עוד את הבית". האישה התחילה לבכות יותר וטענה כי רק לפני זמן מועט התחילה לנהל את הבית. הרבי השיב בשנית: "כבר אמרתי שהיא לא תהיה יותר מנהלת הבית". האישה שבה לביתה. באותה לילה השר התעורר בפחד. הוא ראה בחלום את המנהלת החדשה שהביא עומדת סמוך למיטתו כשסכין גדולה בידה ורוצה להורגו. השר כתב מיד פתק למנהלת החדשה והורה לה לעזוב מיד את ביתו והוא יצא מהבית. בבוקר המנהלת קראה את המכתב. רועדת ובוכה פנתה לידידיה שידברו עם השר שברך בינתיים לוורשה ויבקשו ממנו לחזור מהחלטתו לנשל אותה ממשרתה.

השר השיב להם כי הוא חושש להיות במחיצה אחת איתה. הוא סיפר את דבר החלום. הם ניסו לשכנע אותו כי מדובר בחלום ולא יותר. השר הודיע בפסקנות כי יתן לה סכום הגון ובלבד שתעזוב את ביתו. לא היתה בידה ברירה אחרת והיא חזרה לעיר מולדתה. השר שב לביתו ואשת השר מיהרה להזמין את הספק הותיק שימשיך בעבודתו כמקודם ולבית היהודי היתה הרווחה כאשר אמר רבינו. (מעובד מתוך 'אוהל יששכר')

הוציא בכח את היהלום מהשן בה הוטמנה, שיחד את אחד השומרים שידע שניתן לסמוך עליו. כעבור מספר ימים הביא לו הלה תמורת היהלום זוג נעליים, אבל לא סתם נעליים, אלא נעליים מרופדות עם פרווה חמה של צמר.

באותו יום שקיבל את הנעליים מהשומר הגרמני יוסף לייב שמע את זעקותיו של מנחם מרגליו המיוסרות. הוא שמע את מה שאירע לו עם הקצין הגרמני. בהחלטה אמיצה החליט לתת לו את נעליו הבלויות בחינם וללא תמורה. לנעליים היה ערך רב במחנה וניתן היה לקבל עבורם מנות של לחם.

בעודו הולך לתת לו את הנעליים הוא חשב אולי יתן לאותו יהודי מסכן את נעלי הפרווה. הוא חשב: "הרי את כל רכושי נתתי עבורם וגם אני סובל מקור". המלחמה בליבו היתה קשה מאוד. הניסיון היה קשה מאוד. "מה עושים?"

הוא ניגש בגבורה ליהודי המסכן שכלל לא הכירו ונתן לו את נעלי הפרווה. בהתחלה מנחם סירב לקבל את נעלי הפרווה וטען: "אתה זקוק להם לא פחות ממני". יוסף לייב לא ויתר ולבסוף מנחם לקח את נעלי הפרווה.

חלפו שנים, המלחמה הסתיימה. יוסף לייב עבר לארה"ב. הוא הקים משפחה. ההצלחה האירה לו פנים והוא הפך לאיש עסקים עשיר. באחד הימים קיבל חבילה מארץ ישראל. הוא לא הכיר את שם השולח. הוא פתח את החבילה ופרץ בבכי. היו אלו נעלי הפרווה אותם העניק למנחם באחד ממחנות העבודה בערבות פולין. הוא הבין שמנחם הצליח לאתר אותו.

כעבור מספר ימים מנחם התקשר אליו וסיפר ששמע מאדם שהוא בחיים. לאחר שווידא שמדובר במושיעו הוא שלח לו את החבילה. כעבור שבועיים הם נפגשו בביתו של יוסף לייב.

בעיניים דומעות הם נפלו איש על כתפי חברו. מנחם חש הכרת טובה עצומה ליוסף לייב שהציל את חייו. מאידך יוסף לייב שמח שמחה עצומה על שזכה לעמוד בניסיון כה קשה.

בסופה של אותה פגישה מרגשת יוסף לייב הושיט את הנעליים עם הפרווה למנחם ואמר לו: "זה שלך, תשמור עליהם ותראה אותם לבני משפחתך. ספר להם על עברם וכיצד הגיעו אליך. אני נשאר עם הנעליים הקרועות והבלויות".

הוא הכניס את מנחם לסלון בביתו. שם עמד ארון מרהיב. בפנים היו כלי כסף יקרים ורבים. במקום הכי מכובד היו מונחים נעלי עץ קרועות, בלויות, מאובקות ומלוכלכות.

הנעליים היו חשובות ליוסף לייב עד שלא מצא להם מקום אחר חוץ מהמקום המכובד ביותר בביתו. כשנפטר יוסף לייב והלך לבית עולמו הוא כתב בצוואה שמבקש שיכניסו לקברו את הנעליים הקרועות והוסיף: "כשתעלה נשמתי למעלה רוצה אני שנעליים אלו יהיו לצידי בבית דין של מעלה".

על כל לוחות המודעות באחד מאזורי הכיבוש בפולין פורסם ע"י הגרמנים שעל כל היהודים מגיל 30 עד 50 להתאסף בשעה מסוימת ברחבה גדולה שברחוב אומשלג פלאץ. ניתן לקחת דברים מינימליים ביותר, מי שיסרב פקודה אחת דתו למות! אלפי יהודים התאספו במקום שנקבע. תחת שמירה קפדנית של קציני אס-אס הועברו כולם לתחנת הרכבת למחנה עבודה.

כשהגיעו לתחנה הסופית כל החבילות שלקחו עימם נלקחו מהם. האנשים שהיו בגילאי 30-50 נשלחו למחנה עבודה. בכניסה עברו חיטוי. לאחר מכן כל אחד קיבל בגדי אסיר וזוג נעלי עץ מגושמים.

בכל יום לאחר המסדר הם צעדו מספר קילומטרים ליער עבות, שם חטבו עצים עד שעות הערב. העבודה היתה קשה ומפרכת. בכל יום יהודים כרעו תחת העבודה ויותר לא קמו. עם סיומו של יום נטלו עימם גם את אלה שנפלו ויחד עימם שבו אל המחנה ללינת לילה.

באחד החורפים השלג נערם על האדמה. שיירה של אלפי יהודים צעדו לעבר היער למקום בו אמורים הם לעבוד. אחד היהודים בשם מנחם נפרם שרוך נעלו ונקרע.

הקצין הגרמני ימ"ש שצעד לצידם הבחין בדבר. הוא פנה ליהודי והסב את תשומת ליבו לנעל שאינה קשורה. "לא הולכים כך", פקד על היהודי, "תשרוך מיד את הנעל!"

היהודי התכופף וניסה בכל כוחו לקשור את הנעל, אבל מה לעשות, החוט נפרם והוא לא הצליח לקשור את הנעל. הגרמני ימ"ש פקד עליו: "ככה לא הולכים, אם אין לך שרוך תוריד את כל הנעל!"

היהודי נאלץ לשלוח את הנעל וללכת בלי נעל על השלג הקר. לא עברו רגעים ספורים והגרמני פנה שנית ליהודי ואמר לו: "זה לא דרך ארץ לצעוד רגל אחת עם נעל ורגל שניה ללא נעל. צריך סדר בחיים. תוריד גם את הנעל השניה, ששתי הרגליים יהיו אותו דבר!"

המסכן נאלץ ללכת עם רגליו על השלג הקר. הרגליים קפאו, נדבקו לשלג והעור התנפח. כל פסיעה על השלג הקפוא גרמה לו ליסורים קשים.

בערב כששב למחנה נכנס היהודי לצריף, השתטח על הרצפה וזעק מכאבים עצומים. באותו צריף היה יהודי יוסף לייב שמו. לפני המלחמה היה איש עשיר. כשפרצה המלחמה, הוא ביקש מרופא השיניים שלו לשתול בתוך אחת משיניו יהלום שווה ערך, לכל צרה שלא תבוא.

כשהגיע למחנה היו לו זוג נעליים ישנות ובלויות. מאחר והוא סבל מהקור הוא החליט לעשות מעשה. הוא לקח חתיכת עץ,

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
ר' עוליאלי ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת שושנה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דג'יטו ע"ה	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	אריה בן מרים ז"ל
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל	אלון בן סעדה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה	אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
סעידה בת תופעה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	שפרה בת פסיה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעמה בת שרה ע"ה	שרה גבריאלית בת נאווה ע"ה	שרה גבריאלית בת נאווה ע"ה

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע

לע״נ יואל בן ברוך

גליון 13 פרשת בראשית תשפ״ו

לתרומות הנצחות והקדשות ולקבלת העלון בדוא״ל יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com.

וַיֵּרָא אֱלֹקִים כִּי־טוֹב – מהי המשמעות?

בו, ובכל זאת נאמר "לא טוב". מכאן עולה שהמושג "טוב" איננו על עצם הבריאה כשהיא לעצמה, אלא על צירופה עם אחרים. השלמות האלוקית היא במארג שלם, בהרמוניה בין כל הברואים.

על פי דברי הרמח"ל, הקב"ה פועל שלמויות, וכל נברא נברא בשלמותו. אך כדי שישתלב במערכת כוללת, עליו להיות חלק ממכלול רחב יותר. לפעמים הדבר מחייב שהנברא יוותר במעט משלמותו העצמית כדי שיוכל להתחבר עם זולתו, ובכך הוא משתתף בבריאה גדולה וחזקה יותר.

ומכאן המסקנה: כאשר הנברא מוותר מעט משלימותו הפרטית כדי להיצמד אל הכלל, אין זה חסרון אלא להפך – זו שלימות גדולה בהרבה גם עבורו עצמו. בכך הוא נעשה שותף בהרמוניה עליונה, שהבריאה כולה מתקיימת מכוחה.

שבת שלום.

אחרי בריאת האור נאמר: "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר" כִּי־טוֹב". נוסח דומה מופיע גם אחרי בריאות נוספות. רש"י מביא מדברי האגדה שמדובר באור הצפון לצדיקים לעתיד לבוא. הראב"ע מפרש ש"ראייה" כאן איננה ראייה חושית, שהרי אין זה שייך כלפי הקב"ה, אלא "ראייה מחשבתית".

הרמב"ן חלק על שניהם. לדבריו, ההנחה שהקב"ה ברא ולאחר מכן ראה מה לעשות ביצירתו – זו תכונה אנושית, לא אלוקית. האדם, כאשר הוא יוצר דבר, מתבונן במוצר הגמור ורק אז מתכן כיצד לשכללו. אבל אצל הבורא אין זה כך: כבר קודם אמירת "יהי אור" ידע בדיוק מה ייראה ומהן תכונותיו. לא שייך לומר שראה ואחר כך החליט. לכן מפרש הרמב"ן ש"וַיֵּרָא" הוא לשון פעולה, השקפה שהכניסה בבריאה כוח קיום והמשכיות.

אפשר להוסיף רעיון נוסף: בהמשך נאמר "וַיֵּאמֶר ה' לֹא טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ". הרי האדם היה יצור שלם ונעלה עד שמלאכי השרת היו משתבחים

סיפור לפרשת השבוע

מתנת חנים

תו, וכל שורת קוד היתה תפילה לאל אחר, 'אל הזמן'. המסך הקיא עליו את אורו הכחלחל, צופן ופותר, בונה עולמות של היגיון צרוף, מבצרים של 'אפס' ו'אחד' שבהם היה שלמה המלך הכל-יכול.

המקלדת היתה מזבח, ואצבעותיו של שלמה היו כהנים זריזים המקריבים עליו קורבנות של זמן. הן רקדו על גבי המקשים, לא ריקוד של שמחה אלא פולחן מדויק, יעיל, נטול רגש. כל הקשה היתה

במעמקי התודעה, במרתפים החשוכים של הנפש, שם, במקום שאור השבת לא תמיד הצליח להגיע, המשיך לפעום שעון קטן, עקשן. הוא לא תקתק בקול, אלא פלט רטט דק, כמעט בלתי מורגש. רטט של החמצה. בשעות העונג של סעודת השבת, בעודו טועם מן הדגים ומאזין לדבר תורה, היה הרטט הזה עולה בו לרגע: עשרים וארבע שעות. ועוד שעה קלה. יממה שלמה שבה המזבח קר. יממה שבה המכונה הגדולה של העולם ממשיכה להסתובב, והוא, שלמה, עומד בצד. הוא ידע, כמובן, שזהו איסור גמור. אפילו הרהור בעסקים אסור. אך לא היה זה הרהור בעסקים, זו היתה תחושה פיזית כמעט, תחושת בערה תת-עורית של הזמן הבורח, של הפוטנציאל הלא ממומש. "טיים איז מאני" לא היה מחשבה; זו היתה אקסיומה, חוק טבע שהוטבע בו עמוק מאוד. ובשבת, חוק הטבע הזה התנגש עם ליבו של שלמה, והנפש רעדה. הוא היה מנער את ראשו, לוחש פרק תהילים, והתחושה היתה נעלמת, נדחקת חזרה למרתף. אך היא היתה שם. תמיד. ממתינה.

השמש של שבת אחר הצהריים היתה רכה, צפתית. היא נשפכה על אבני הבתים ועל עלי הגפנים המטפסים על הגדרות, והכל נראה שליו, נצחי. שלמה צעד לאיטו לכיוון בית הכנסת לתפילת מנחה. בנו הקטן, אפרים, אחז בידו, מקפץ מדי פעם בהתלהבות ילדותית. השקט היה כמעט מוחלט, מופר רק על ידי זמזום דבורה או קולות לימוד שעלו מאחד הבתים.

הוא חלף על פני בית שכנו, ר' חזקיה, איש פשוט, מסגר במקצועו, שידיו היו קשות ומיובלות מעבודה, אך פניו האירו תמיד בסבר פנים יפות. ר' חזקיה ישב במרפסת הקטנה עם בנו הצעיר, ילד כבן שבע, וקולו נשמע, רגוע וסבלני, מסביר דבר מה. שלמה האט את צעדיו, לא מתוך סקרנות, אלא מתוך נימוס, כדי לא להפריע.

מחוץ לחלון משרדו הביתי, העולם התנהל בקצב אנושי, רגיל. אנשים הלכו, דיברו, בזבזו שניות יקרות על חיוכים ועל מבטים. שלמה ראה אותם מבעד לזגוגית כמי שצופה במין חייטי מוזר, שאינו מבין את חוקי הקיום האמיתיים. והחוק, חקוק היה באותיות של אש על לוח ליבו: 'טיים איז מאני'. זמן הוא כסף. אך לא, לא הייתה זו היתה הגדרה בלבד. אצל שלמה, זמן עבודה היה המהות עצמה. הכסף היה רק תוצר לוואי, עשן העולה מן המזבח. המהות היתה היעילות, הניצול המוחלט של כל אטום של הויה.

שעות העבודה הרשמיות היו מושג גמיש, כמעט לא קיים. הן היו המסגרת שהגדיר לו המעסיק, אך הוא, שלמה, היה עבד למעסיק גדול יותר, תובעני יותר: השאיפה שלו עצמו. הוא עבד כשהילדים ישנו, עבד לפני שהתעוררו. ארוחת הערב היתה הפסקת תדלוק קצרה, והשיחות הקטנות שניהל היו איסוף נתונים הכרחי לתחזוקת המערכת המשפחתית. הוא אהב את משפחתו, אהבה עמוקה, אלא שאהבתו נמדדה אף היא במדדים של יעילות. האם סיפק את כל צרכיהם? האם הבטיח את עתידם? המדד היה חיובי. המערכת פעלה כהלכה.

רק בשבת נדם המזבח.

עם הישמע צפירת השבת, היה כוח מסתורי וקדמון מנתק את אצבעותיו מהמקלדת. המכונה דממה. האור הכחלחל כבה. שלמה היה פושט את בגדי החול, ולובש את בגדי השבת. הוא חש בנשמה היתירה נכרכת סביב נשמתו שלו כטלית של אור, והיה נושם לרווחה. "באה שבת באה מנוחה", היה ממלמל לעצמו את דברי רש"י הקדוש. "מה היה העולם חסר? מנוחה". והוא הרגיש זאת בכל נימי גופו. הכתפיים השחוחות התיישרו, המתח בעיניים פג, והוא היה הופך לאב, לבעל, ליהודי פשוט.

הוא שר זמירות בקול ערב, למד עם בנו בכורו, התענג על דברי התורה ששמע בבית הכנסת. השבת היתה אי של שלוה בתוך אוקיינוס סוער של דרישות ושל יעדים. אלא שגם באי השקט ביותר, עדיין מגיעים הדים מן הסערה.

קדושה. של שקט. האיסורים של שבת, כל המלאכות שאסור לעשות, הם לא גדרות כדי שלא תברח. הם השומרים שעומדים בדלת של חדר האוצרות ואומרים לכל הדאגות ולכל העסקים: 'עד כאן. היום לא נכנסים. היום חיים'ל נח עם המלך'."

שלמה עמד קפוא על המדרכה. ידו של אפרים הקטן עדיין נתונה בכפו, אך הוא לא מרגיש בה. המילים הפשוטות של המסגר חדרו מבעד לכל חומות ההיגיון והיעילות שבנה סביב ליבו. הוא הרגיש כאילו ברק הכה בו ביום בהיר. כל חייו ראה את השבת כהפסקה מה'ביזנעס' האמיתי של החיים, הפסקה הכרחית, קדושה, אך עדיין הפסקה. ועכשיו, פתאום, הבין. השבת איננה הפסקה. השבת היא-היא ה'ביזנעס'. העסק הרוחני המתוק ביותר, הרווחי ביותר.

הוא, מהנדס התוכנה המבריק, שמחשב רווח והפסד בכל נשימה, חישב כל חייו לא נכון. הוא הכניס את השבת לעמודת ה'הוצאות' – עשרים וחמש שעות של חוסר תפוקה. והנה בא מסגר פשוט ומראה לו שהיא שייכת לעמודת ה'הכנסות' הגדולות ביותר, הכנסה שאי אפשר למדוד בכסף, אלא רק בדופק של הנשמה. המנוחה אינה בטלה. המנוחה היא פעולה. פעולה של קבלת מתנה. וכל רגע שהוא חש את אותו רטט של החמצה, הוא בעצם סירב למתנת המלך, עמד בפתח חדר האוצרות והביט בגעגועים החוצה, אל ערימת האבנים הנוצצות והריקות.

ידו של אפרים משכה בשלו. "אבא? נאחר למנחה."

שלמה הקיץ מהעולם שאליו נשאב. הוא הביט בבנו, ונדמה היה לו שהוא רואה אותו לראשונה. לא כ'פרויקט' חינוכי, לא כהשקעה לעתיד, אלא כילד. נשמה טהורה. הוא התכופף, ובעיניים שהיו לחות במקצת, נישק את ראשו. "לא נאחר, בני. אנחנו בדיוק בזמן."

"אבל אבא," שמע את קולו הדק של הילד, "לא הבנתי. אם הקדוש ברוך הוא רצה שננוח, למה הוא קורא לזה 'מתנה'? מתנה זה משהו שמקבלים, כמו אופניים. מנוחה זה... לא לעשות כלום."

שלמה נעצר. השאלה, בתמימותה, נגעה בעצב חשוף. זה בדיוק מה שהרגיש. 'לא לעשות כלום'. ריק. היעדר.

קולו של ר' חזקיה היה חם. "שאלה יפה, חיים'ל. שאלה של פיקח. המלמד שלכם בחיידר, מה הוא אמר לכם על הגמרא בשבת?"

"הוא סיפר לנו," אמר הילד בגאווה, "שהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבנו: 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה'."

"נכון מאוד," אמר האב. "עכשיו תקשיב טוב. תחשוב על חדר מלא באוצרות הכי יקרים בעולם. יהלומים, זהב, כתרים. ואתה עומד בחוץ. הבעלים של האוצר אומר לך: 'אני רוצה לתת לך מתנה'. מה אתה חושב שהוא ייתן לך?"

"יהלום!" קרא הילד.

"יפה. אבל מה אם הבעלים אומר לך: 'המתנה הכי טובה שלי היא לא יהלום ולא זהב. המתנה הכי טובה, זו שאני שומר ב'בית גנזי', במקום הכי שמור, היא... מפתח. מפתח שפותח דלת סודית בתוך חדר האוצרות, ומאחורי הדלת יש חדר נוסף, חדר של שקט. חדר שבו אתה יכול לשבת, לנשום, ולא לחשוב על שום דבר, רק להיות עם המלך. האם המפתח הזה הוא לא מתנה טובה?"

הילד שתק לרגע. "אבל... עדיין יש בחוץ יהלומים."

"נכון," המשיך האב, וקולו נעשה רך עוד יותר. "אבל המלך יודע משהו שאתה לא יודע. הוא יודע שכל היהלומים והזהב האלה, הם מעייפים. הם גורמים לך לרצות עוד ועוד, לדאוג, לפחד שיגנבו לך. הם לא נותנים מנוחה. המלך יודע שהאוצר האמיתי, המתנה הכי גדולה, היא היכולת להניח את הכל בצד ולהיכנס לחדר השקט הזה. המנוחה היא לא 'לא לעשות כלום'. המנוחה היא האוצר עצמו. זה לא היעדר עבודה, זו נוכחות של

ניהל את הזמן. איזו טעות. איזו גאווה. יש מנהיג לבירה, והמנהיג הזה נותן מתנות.

הוא פתח את עיניו. האור הנחלחל של המסך כבר לא נראה מאיים, תובעני. הוא נראה ככלי. רק כלי. והוא, שלמה, ישתמש בו. ישתמש בו היטב, ביעילות, אך לא כעבד, אלא כבן חורין. כמי שיודע שבסוף השבוע, לא משנה כמה קשה יעבוד, מחכה לו חדר שקט, ובו מלך שממתין לו עם מתנת חינוך.

אצבעותיו החלו לרקוד על המקלדת. אך הפעם, היה זה ריקוד אחר. לא פולחן קפוא, אלא שיר. שיר הודיה של מי שגילה, באיחור, את האוצר האמיתי.

והשעון הפנימי, זה שתקתק ללא הרף שישים פעימות בדקה, עשרים וארבע שעות ביממה, שישה ימים בשבוע – המשיך לתקתק. אך צלילו היה שונה. הוא לא היה עוד צליל של מפקד תובעני, אלא נקישות קצובות של מי שסופר את הרגעים, לא אל הכסף, לא אל ההספק, אלא אל הדלת הבאה שתיפתח, אל המתנה. אל השבת.

הם המשיכו ללכת, אך שלמה כבר לא היה אותו אדם. האוויר היה צלול יותר, צבעי השמים עזים יותר. הוא שמע את ציוץ הציפורים לא כרעש רקע, אלא כשירה. הוא לא חשב, לא ניתח, לא עיבד נתונים. הוא פשוט היה. קיים. נושם את מתנתו של מלך.

בבית הכנסת, התפילה היתה אחרת. המילים לא היו רצף של טקסט שיש לסיים ביעילות, אלא גשר. הוא הרגיש כל מילה מהדהדת בחלל שנפער בליבו, אותו חלל שהיה פעם מלא בתקתוקו הבלתי פוסק של השעון.

כשחזר הביתה, לא מיהר ל'ידיד נפש' של סעודה שלישית. הוא התיישב בכורסה ליד החלון, והביט החוצה. הביט בשקט. אשתו, שהבחינה בשינוי שחמק מהגדרתו, הביטה בו בדאגה לרגע, אך ראתה שלוה על פניו, שלוה עמוקה יותר מזו שראתה בו אי פעם. היא לא שאלה דבר.

הוא ישב כך שעה ארוכה, עד שהשמש החלה לשקוע וצבעה את השמים בגוני ארגמן וזהב. השעון במרתף הנפש לא פלט עוד את הרטט המעיק. הוא נדם. דממה מוחלטת. ושלמה הבין כיצד אדם יכול לחיות שבוע שלם של עמל מפרך, של מרוץ בלתי פוסק, אם רק יודע שהוא שבסופו מחכה לו לא 'היעדר', לא 'ריק', אלא מתנה. מתנה טובה מבית גנזיו של המלך.

מוצאי שבת. מעמד ההבדלה. הבשמים, האש, היין. תמיד היה זה טקס של פרידה מהקדושה וחזרה אל המרוץ. אך הפעם, חש שלמה שהוא אינו נפרד. הוא לוקח איתו משהו. את ריח הגן, את טעם המנוחה.

ביום ראשון בבוקר, ניגש אל המחשב. המזבח הקר המתין לו. הוא הניח את אצבעותיו על המקלדת, אך לא מיהר להקליד. הוא עצם את עיניו לרגע וזכר בדבריו של רבו, בשיחה שמסר בבית הכנסת, אי שם לפני שנים, כי עיקר עבודת האדם היא לדעת שאינו בעל הבית על העולם, שיש מנהיג לבירה. הוא, שלמה, חשב שהוא מנהיג הבירה של חייו. הוא תכנן, הוא ביצע, הוא

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת

זהבה בת רחל
ורחל בת שמחה

785

ניתן לתרום באשראי

בנדרים פלוס: כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה

להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

תפר לתפר

מאז ומתמיד נמשכתי אל פעלולי המחט. נהייתי מהמשיכה, מהחוט הנכנס ויוצא, מתוך לתך עד ליצירה המוגמרת. זה התחיל עם בגדי בובה עוד כשהייתי קטנה ממש, בגדים שגררו התפעלות סוחפת מכל הסביבה, מה שהגביר אצלי את המוטיבציה. אהבת אומנות טבועה בדמי, כך שלא היה צריך הרבה כדי שאפתח את זה הלאה. בהמשך חיי הבוגרים נרשמו ללימוד אופנה ותפירת על. מהר מאוד נכנס שמי לקטגוריית מעצבות העל. כל בגד שתפרתי היה מעוצב ומוקפד. עבדתי לרשת חנויות בוטיק ויקרית, הרווחתי בהתאם, ובעיקר היה הסיפוק שבעשייה. אהבתי מאוד את התחום. לצערי, רשת החנויות שעבדתי בשבילה לא היתה שייכת לציבור שומרי התורה והמצוות. לא אכחיש, זה הפריע לי, אבל התנחמתי בכך שהבעלים הינם נוכריים המתגוררים בחו"ל, והרבה מהבגדים נמכרים שם. במקביל, אנשים התחילו לפנות אלי בפרט, הכסף שעשיתי כעצמאית היה טוב, אבל עדיין הייתי בן אדם שמוגבל לעשרים וארבע שעות ביממה, נאלצתי להשיב בשלילה פעם אחר פעם, עד שאנשים התייאשו ממני.

לכאורה הכל היה נראה מבטיח ופורח. השגרה התנהלה כמתוכנן. במשך השנים נולדו לי ילדים, חכמים טובי לב ונבונים, היו לי כל הסיבות להיות אישה ואמא גאה. עד הבוקר הנורא ההוא, הכל היה סגרירי בחוץ, לא באמת התחשק לי לקום, אבל השעון הציב בפניי אפשרות אחת, והמציאות לא הסכימה להתגמש. קמתי לאיטי תוך שאני מרגישה משהו מוזר וקצת כאב.

הנחתי את ידי על המקום, והנה אני מרגישה בגולה קטנה, בגודל של אפון, אבל גולה קיימת. לא ניתן היה להתבלבל בה. טרודה ניסיתי שוב ושוב לגעת ולבדוק, שמא אני מדמיינת, ואולי זה סתם. אבל היא היתה שם, בכל תנוחה שעשיתי, לא מוכנה ללכת לשום מקום.

החלטתי לקום וללכת באותו רגע למרפאה. הרופאה בדקה ומיד הדגישה שאני צריכה ללכת לבצע בדיקות. עולמי חשך עלי. לצערי, נחשפתי לכל כך הרבה סיפורים שהתחילו ככה ונגמרו אחרת. הרופאה התחילה לנחם אותי שאולי זה סתם משהו לא משמעותי, והכל יהיה בסדר. שאין לי מה לדאוג, רק לבצע את הבדיקות, אבל אני ידעתי... הבנתי...

עוד באותו היום פנו אלי מהמרפאה שסידרו לי תור להיום באופן דחוף ובוהל. לא אמרתי כלום לאף אחד מהסביבה שלי, מלבד בעלי, שגם הוא מסכן נדבק באופטימיות של כולם ש"הנה תראי שזה שום דבר". ביצעתי בדיקת דימות שאישרה את מה שהבנתי - זה גוש, וצריך להוציא אותו בניתוח כדי לקחת ביופסיה.

הפרצופים לידי כבר לא היו מחויכים כבתחילה. החיך שלהם גדל יותר ויותר, מכסה את המתח והלחץ, וכן את הרחמים.

בקיצור, נכנסתי לסאגה של בדיקות וסחרורים. נכנסתי ללחץ אטומי.

הבנתי הכל, וזה רק הגביר בי את החרדה. חשבתי על הכל. ואז באחד הימים כשהרגתי שאני על סף קריסה, נזכרתי בריבוננו של עולם. לצערי אני אומרת נזכרתי, כי מרחב הפחד שכחתי מי מנהל את העולם, ומי אחראי כאן על הכל. ואז התחלתי לדבר איתו, ורק איתו. יצאתי כל יום לאזור מבודד, מדברת אליו את כל מה שאני חושבת ורוצה, מנקה את כל הפינות שהצטברו לי בלב. וכך התחיל בי תהליך רוחני. גדלתי מזה מאוד.

באותם ימים יצא לי לשמוע הרצאה על נושא הצניעות - מה הכוח של האשה בנושא, וכמה היא יכולה להביא ישועות לכלל ישראל ולעצמה בפרט. חשבתי לעצמי אחרי ההרצאה, מה אני יכולה לתת ממני להקדוש ברוך הוא? ככל שחשבתי יותר עליו לי דמועות, נזכרתי בכל השמלות והעבודות שאני בעצמי יצרת, ומי יודע כמה נשים יהודיות נכשלו בגללי.

החלטתי שאני אומרת שלום ופורשת. עוד באותו יום הגשתי מכתב התפטרות. אציין שהיה לי בית ברוך בילדים, ולא באמת יכולתי להרשות לעצמי להישאר ללא פרנסה כפי שהורגלתי אליה, שלא לדבר על כך שהיינו לאחר רכישת דירה גדולה שהמשכנתא שלה היתה בהתאם. זה היה צעד מטורף בכל קנה מידה, הבוסים שלי לא הבינו מה קרה, הם התקשו אלי מחו"ל, הציעו לי הצעות מפתות, אבל אני עצמתי עיניים וראיתי רק את הקב"ה מולי, הבטחתי - ואקיים.

זה היה צעד לא פשוט בכלל. כל האהבה, ההנאה, החשק שהיה לי מעבודת התפירה - הולכים להיפסק. באותם רגעים לא חשבתי כלום מעבר לכך. בכיתי את נפשי, יצאתי לדבר עם הקב"ה, שפכתי לפניו את הכאב, את הקבלה בלב שלם שלי למרות הקושי. אמרתי לו: "אני מוכנה לקבל כל מה שתשית עלי. למרות הקושי שלי, אני יודעת שעשיתי את הדבר הנכון שעלי לעשות. אתה מנהל את העולם, ולך יתכנו עלילות. אם תרצה שתעמוד לי הזכות הזו לרפואה, אודה לך ואפרסם זאת לכולם, ואם רצונך אחרת - אני מקבלת זאת בלב שלם". הייתי חדורת אמונה כזו, כל הזמן חזרתי על הפסוק: "הנה קל ישועתי אבטח ו... אפחד כי... וזמרת קה ה' ויהי... לישועה". זה חיזק אותי כל כך ונטע בי עוצמות מיוחדות. אף בשר ודם לא יכול להועיל ולהזיק לי מלבדו.

מאמינה שהרבה ירימו גבה אחת ואולי שתיים, אבל יומיים אחר כך כאשר נגעתי באופן ספונטני במקום בו היה הגוש, לא הרגשתי דבר. קמתי מבוהלת בודקת שוב ושוב, כמעט על גבול הטירוף - אין, פשוט אין.

יצאתי אל הרופאה, היא הטילה ספק ובדקה רק כדי שאירגע, וכן - גם היא לא הבינה מה קורה... לא היה כלום, כלום!

ושוב נשלחתי לבדיקות, כי באותו יום חזרו תשובו אחרות, והן לא היו טובות. אז חזרתי על הסבב, וכן, לא היה כ-ל-ו-ם!

קפצתי מאושר. צעקתי את הלב שלי לאלוקים. את התודה שאמרתי לו אף אחד לא יכול להבין, רק מי שהיה שם, בגיא הצלמוות הזה, מבין. הייתי אסירת תודה. הנה אני בריאה, כאחת האדם. השמש זרחה עלי, ופתאום התחילו להאיר לי כל הצבעים ביקום, הכל נראה אחרת לגמרי. הייתי

משוחררת ושמחה כל כך.

חלף חודש, ומאדי השמחה שהתפוגגה קמעה, ראיתי את המציאות. אני בלי עבודה, החובות התחילו להצטבר על דופן המקרה, היתה לי אבטלה והיא לא היתה הסכום שהתרגלתי אליו. וגם האבטלה זה לזמן מוגבל. ואז הוא הגיע שוב, היצר, שולח את ההצעות המפתות שלו, הבוס שלי שלח אלי את אחד מאנשי הקשר שלו, הוא הגיע אלי במיוחד, ביקש שאנסה, הציע שוב ושוב סכומים גדולים.

לא היה קל, בעיקר לא כשרואים את הדפים הצמודים לדופן המקרה שם. הוא הבטיח לי שיתן לי לתפוך רק שמלות, ורק ורק... אבל אני הכרתי את המציאות, ואת הנפשות הפועלות, ידעתי שזה לא באמת יתפוס בהמשך, לא רציתי לעבוד בגבול כל הזמן, רציתי מלכתחילה ולא בדיעבד, סירבתי בנחישות.

הבנתי שאני חייבת לעשות משהו בשבילי, בשביל הבית, ולו רק כדי שלא יהיה לי בכלל ניסיון כשאישי כמוהו יבוא אלי שוב עם הצעה כזו או אחרת.

החלטתי לפתוח בוטיק אישי עם בגדים צנועים, אבל היו כמה מכשולים שהיה עלי לגבור עליהם: קודם כל, הסכומים שאקבל לא משתווים לסכום שקיבלתי שם, מה גם שאני לא מוכרת כל כך. בעבר סירבתי לכל ההצעות, ועכשיו עשור אחר, מי זוכר... היה עלי לבנות הכל מהתחלה.

אז פרסמתי, התחלתי ממש מאפס. לא כולן מבינות באיכות וברמה, הן הביאו לי תיקוני בגדים ברמה הכי פשוטה, אבל לא אמרתי לא, הייתי עקובה לכל שקל. האמנתי בלב שלם שהקב"ה יביא לי את הפרנסה שלי בדיוק בזמן. ואז הגיעה אלי ההזמנה, אחת מהמשפחות העשירות בארץ פנתה אלי. יש להם אירוע משפחתי, והם - הסבא והסבתא, רוצים לממן תפירה לכל הנכדות והנשים במשפחה. מדובר היה בעשרות פריטים. הם הסכימו לשלם טוב, ואפילו טוב מאוד. היו חשובים להם העיצוב והתפירה המוקפדת שלי. הם שמעו עלי ממכרים שהכירו אותי מהבוטיק הקודם, וכך התגלגלו אלי.

הכל היה נראה טוב ומבטיח, בעיקר כי כך השם שלי יתפרסם. כל תופרת כמוני היתה שמחה להיכנס לחוג ולקבל יעד כזה. אבל היתה בעיה, הסט שהם ביקשו לעצב לא באמת עמד בכללי ההלכה... נאלצתי לסרב. הם היו המומים, אחת הבנות שעמדה מולי בקשר אפילו כעסה. זה לא היה נעים, אבל אני הבטחתי להקב"ה ואני עומדת בהבטחה שלי.

למחרת, הסבתא מתקשרת אלי. הכנתי את המשפטים הקבועים שלי, לסרב בכבוד אבל בנחישות, אבל הסבתא רצתה לשמוע משהו אחר. היא אמרה שהיא התקשרה כדי לשמוע למה. לא משכנעת, רק רוצה להבין, ואז שיתפתי אותה בכל מה שקרה לי. היתה שתוק מעבר לקול, ואז היא אמרה לי: אני רוצה שאת תתפרי. איך את יכולה לעצב את זה כך שיהיה יפה, וצנוע?

אז, אז בדיוק כאן, כל היצירות שלי נכנסה לתמונה. נכנסתי לאקשן שאני אוהבת כל כך, לעצב הכי יפה למרות ועל אף. הצעתי לה כמה עיצובים, והיא חזרה אלי לאחר שעה, עם העיצוב הנבחר.

מה אגיד לכם, זו היתה עבודה... היא יצאה פאר השלמות, הכל היה מוקפד, יצירת אומנות אחת-אחת. המחמאות שקיבלתי לאחר האירוע לא פסקו, כמו גם ההזמנות.

אבל יותר מכל, בעלה פנה אחרי האירוע וביקש ממני להצטרף לרשת חנויות בינלאומיות שבבעלותו, ולהיות אחראית על אגף משמעותי. התפירה שם לא היתה לבגדי נשים, אלא יותר טקסטיל, שגם שם היה צורך באומנות ובידיים טובות. השכר והתנאים היו טובים בהרבה ממה שהציעו לי עד אז.

לא הייתי צריכה שום דבר נוסף, ראיתי את אלוהים עין בעין, יד ביד. בשפה שלי: תן לתך, תפר לתפר עד ליצירה המוגמרת.

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים של הרב צבי נקר 0504124438)

חזק הוא צריך לכל דבר המטל על האדם לעשותו, ולכל דבר המזהר שלא לעשותו, בין מלי דרשות בין מלי דחובה, שאם כשיקשה עליו מעט ימושך ידו הרי הוא יאבד טובה הרבה, ומרעה אל רעה יצא, כי אין לך דבר טוב שלא יהא צריך עמל ויגיעה במלי דרשות כתיב (בראשית ג יט) בזעת אפך... לחם. ובמלי דמצוה יצרו של אדם מתגבר עליו ועומד על ימינו לשטנו ואדם לעמל יולד. וצריך להתחזק בחזק יד לקיים כל דבה וכבר אמרו רבותינו ז"ל (ברכות לב, ב) שלשה צריכים חזק תורה ומעשים טובים ודרך ארץ. דהינו פרנסה, ובפרט במלי דמצוה, כי יצא... האדם רע, והוא אש, כאיש מלחמות יעיר קנאה. ואם לא יתחזק האדם ברב עז ותעצומות, הן גוע אבד, חס ושלום, כי מעט מעט חלוק ילך וחסור, כי היום אומר לו עשה כך וכו' עד שאומר לו לך עבד עבודה זרה או דבר הדומה לעבודה זרה (שבת קה ב) ועד שנעשה לו כהתר גמור ואין דורש ואין מבקש. ואף אם אונזי תשמענה מה המצוה או ישמע שיש אסור בדבר, לא יעזב רשע דרכו, ועולם כמנהגו נוהג, זהו רעת האדם בארץ בעוונותיו הרבים, ועל כן עבר קציה... קיץ ואנחנו... נושענו (ירמיה ח ב):

אבל זאת תורת האדם אשר הוא יהודי ונפשו אותה להיות עובד אלקים, על כל דבר אשר ידע שהוא עברה או שזהו דרך ישרה, בתחבולות יעשה מלחמה נגד יצרו, ויתחזק ויתאמץ ברב עז ותעצומות בכל תקף לעמוד על המשמר לשמר ולעשות ולקיים כל דבר אפילו עד מות ולא יעבה, כי נבחר מות מחיים, כדי שלא לעבר על מצות מלכנו אלקינו מלך העולם. וכשם שיצור מתחדש עליו ומתגבר בכל יום, כך צריך להתגבר עליו ולהתחזק בכל יום. וכל אשר יחפץ האיש יעשה, אפילו כל הדבר הקשה לא יקשה לכשירצה, ואין לו מקום פטור ליום הדין. ואם ראשיתו מצער אחריתו ישגא, כי כל ההתחלות קשות, ואחר כשירגיל קצת זמן יהיה לכבו נכון ונאמן. ואם יקשה עליו עד מאוד לקיים שום מצוה ולמושך ידו מעברה, לפס צערא אגרא (אבות טו"ה), וזה כלל גדול בתורה:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון "דרכי חזקיה" אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

<p>לע"נ נעימה בת ככב</p> <p>לע"נ ככב בת גוהר</p>	<p>לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל</p> <p>נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!</p> <p>נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפ"ש!</p> <p>נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפ"ש!</p> <p>נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפ"ש</p> <p>נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפ"ש!</p> <p>לע"נ רחל בת מסעודה</p> <p>להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'סילה</p> <p>נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אוריית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה</p>	<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור</p> <p>נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפ"ש ולזווג הגון</p> <p>שכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 24:00 - 22:30 טל: 058-6766049 058-3297225 שעות: 21:00-22:00 שידוכים לשם שמים למגורו התורני לנשים: 053-4110655 לגברים: 053-4110655 ניתן להפסיק בנותנות אורח החכמה ועוד c9595@okmail.co.il</p>
<p>נא להתפלל להצלחה בכל העניינים ולפרנסה טובה ליהונתן בן חנה</p> <p>לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן יוקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, רחמים בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרים בת רחל, רפאל פנחס בן שמחה, מרדכי בן רבקה, שבתאי בן יושע, חנה בת צבי, רחל בת יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, חות בת בתיה, רחל חיה בת זולית, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, אורלי אורה בת נתן</p>	<p>מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יריש ולא השאיר זרע אחריו</p> <p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!</p> <p>יחזקאל בן מהין ורעייתו, כרפסית בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן נתן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו, ענבל ג'סילה בת מרגלית לבנים זכרים, דיאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו, יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו</p> <p>נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה</p> <p>נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה</p>	<p>מוהל מוסקף לשם שמים (בחנים) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקף לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסקף לשם שמים: 052-7646963.</p>

סגולה מרבי נחמן לזש"ק,

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: סעודת שבת

פרשת בראשית

בס"ד | גליון מס' 552

קרב במצרים, אטריות בטבריה...

ויקדש אותו (ב, ג)

החלטות, להוביל מהלכים בעסק, ליצור את התקדמותו, שינויים בצורתו, שיפורים וייעולים במבנה העסק... כך גם השותפות שלנו עם בורא עולם המתרחשת בעת הקידוש - מתבטאת בעובדה שאנו הופכים לבעלי השפעה מרחיקת לכת: אנו יכולים לפעול, לבקש, לפתוח עבורנו שערים חדשים בכח השותפות האמיצה שלנו!

את אותו רגע של שותפות אמיצה, הבה נצל לפתוח את השערים. בשבילנו - בשביל מה שאנו צריכים ומבקשים לשנות ולשפר, אבל גם, ואולי בעיקר, עבור החברים והידידים שלנו. נבקש עבורם, נפעל בשבילם, כי ברגע הזה של השותפות, יש לנו את הכוחות והיכולות לדאוג להם, לפעול עבורם ישועה!

זה מצריך חשיבה, התבוננות בגודל הרגע, כוונה ודבקות בקידוש. זה הכל, ומיד אנו שותפים במעשה בראשית עם בורא עולם!

לעצור את חיית הטרף!

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. התבערה הנוראה התחוללה באדמת אירופה, והידיעות על השואה האיזומה הגיעו עד לארץ הקודש, וזרות פחד ואימה בקרב העם היושב בציון. מלכתחילה, היה ברור כי שאיפתו של העמלק הנאצי היא להשתלט על העולם כולו, תוך 'ניקוי' כל פינות תבל מכל מי שבשם ישראל ייקרא.

להט החרב הנאצית המתהפכת על ראשם של יהודי אירופה, לא ידע שובעה. בזה אחר זה כילו הנאצים ערים ועיירות, קהילות ומשפחות, אשר קידשו שם שמיים בחייהם ובמותם על שמו יתברך, תחת מכוונות ההשמדה האינטנסיביות. ככל שגבר והלך זרם הידיעות על המתרחש תחת שמי אירופה הבעורים, ככל שהתרבו החדשות הרעות מהאדמה ספוגת הדם והדמעות, הלכו החרדה והאימה וקנו שביתה בלב.

בשלב מסוים, כבר לא נותר ספק בדבר כוונתו של המשטר הנאצי. כוחות גרמניה ואיטליה שהתאחדו יחדיו, חצו את גבולות אירופה והחלו כובשים נתחים נכבדים מאדמת אפריקה. תוכנית המשטר הנאצי היתה ברורה - לכבוש את כל מה שנשאר מהמזרח התיכון, ולהשתלט על יבשת אסיה כולה.

הישוב היהודי הקטן בארץ ישראל, היה נתון בחרדה קיומית. לא היה לאיש ספק, מה יעלה בגורל היהודים אם התוכנית הגרמנית תעלה יפה חלילה. הפחד הפך לחרדה, האימה לבהלה. מארץ ישראל הקטנה לא היה לאן לברוח, אירופה כולה היתה כבושה, וגם במזרח - לא היה מקלט של ממש בקרב המדיניות המוסלמיות השכנות.

מפורסמים סיפורי המופת, סביב תפילותיהם של עם ישראל בראשות גדולי ישראל באותה תקופה קשה, בכותל המערבי ובציון האור החיים הקדוש. היו אלה ימי מתח נוראיים, בהם היה ברור כי לשלטון הבריטי בארץ אין כמעט כל סיכוי להילחם מול הצבא הגרמני החזק, ונראה היה כי זה ענין של זמן עד שארץ ישראל תיפול שדודה בידי חיית הטרף הנאצית...

למרות חולשת הצבא הבריטי, בהיותו עיף ותשוש ממהלך המלחמה, הצבא הגרמני התכוון לקרב באופן מוקפד. המצביא עטור הנצחונות והשבחים רומל נשלח במיוחד

נגרשים ומאושרים, נפתח בשבת הנוכחית בקריאת פרשות התורה בשנת תשפ"ו, מתוך התרגשות וציפיה שגם השנה יאיר השם את עינינו לדלות מרגליות יקרות מתורתו.

פרשת בראשית, בה אנו פותחים, עוסקת ביצירת העולם ובריאתו. בששה ימים נברא העולם, וביום השביעי ניתנה לנו מתנה יקרה - מתנת המנוחה, היא יום השבת.

עם כניסת השבת, אנו עומדים ברגעים מיוחדים, מלאי הוד, ובעלי אורה קסומה ונדירה. בעת בה נפתחת השבת, השולחן ערוך בהדר מלכותי, כסאות יפים סדורים לו סביב, בני הבית - כולם רחוצים ומסודרים, לבושים בחן ועל פניהם שורה נהרה - זה אחד הרגעים המכוננים בחייה של משפחה יהודית, רגע של חיבור וקשר אוהב ואיתן עם המנחיל מנוחה לעמו ישראל, מנוחת אהבה ונדבה, מנוחת שלום ושלווה.

בקרב כולנו, זכרונות שולחנות השבת מילדותנו מלווים בצליל ענוג וניחוח קסום משהו. אין מילים שיכולות לתאר את האווירה הייחודית, השלווה האינסופית, האור על הפנים והתחושה הטובה, המלווה אותנו בעת פתיחת השבת, בעומדנו על יד השולחן הערוך בהדר, וכולם מתלכדים כאיש אחד בלב אחד, ילדים בוגרים עם צעירים, הורים, סבים, בנים ונכדים, מצפים לרגע הרמת הכוס בקריאה נרגשת 'יום השישי, ויכולו השמים... ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו!'

את הרגע הייחודי הזה, אנו מנחילים לילדינו ולדורות הבאים. את תחושת החמימות והאור הייחודי של יום השבת, הבאים לידי ביטוי ביתר דגש בכניסתה - בעת הקידוש על היין. הקידוש מעולם לא נעשה כבדרך אגב או כמטלה, ההיפך - את הקידוש אנו עורכים בהתרגשות, בשמחה, בהודאה, בנעימות, מתוך הבנה כי זהו הרגע המכונן בו נכריז על כניסת יום השבת, נקבל אותו בשמחה, ונצטרף למי שקידש את יום השבת - לבורא עולם שיצר וכוון וקידש ובירך את היום הנפלא.

הבה נתבונן מה מתרחש ברגעי הקידוש האציליים, באותם רגעים ייחודיים ויקרים: חז"ל מגלים לנו כי הקידוש שלנו, ההכרזה שלנו כי הקדוש ברוך הוא ברא עולם בששה ימים ונח ביום השביעי - היא זעקת האמונה המועברת מדור לדור, והופכת להתחברות חזקה מאי פעם, עד לרמת שותפות של ממש. כשיהודי מקדש על היין וקורא 'יום השישי ויכולו השמים והארץ...' וישובת ביום השביעי, באותו רגע הוא נעשה שותף עם הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית!

מדהים לחשוב על זה: יהודי, כל יהודי, בכל מקום, בכל גיל, בכל מצב, יש לו אפשרות להיות שותף אמת עם בורא עולם! זה לא קורה כל יום, זה גם לא קורה במשך יום השבת, זה קורה בעת הקידוש בלבד - באותו רגע נפלא אנו הופכים שותפי אמת, שותפים של בורא עולם!

הגילוי הזה מסעיר, אך מצריך הבנה: מה משמעות השותפות הנכבדה הזו? וכי אנחנו שותפים בהשקעה? אולי בעלי מניות? מהי אפוא אותה שותפות, ובמה היא מתבטאת?

חידש בעל האור לשמים' בשם הרבי החוזה מלובלין ז"ע: **כידוע, שותפות - היא העוצמה שבידי כל שותף להיות בעל שליטה. עוצמתו של שותף היא ביכולתו לקבל**

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקדש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

מגרמניה, לפקד על קרב הפריצה נגד הכוחות הבריטים בשלהי שנת תש"ב. עד אז עמדו הכוחות הגרמנים במצרים, נערכים לפריצה צפונה נגד כוחות בעלות הברית.

היה זה בליל שבת. בשעת ליל מאוחרת, הגיע החסיד רבי שלמה אליעזר הלפרין, מקורבו ואיש סודו של הרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע, למעון הרבי. רבי שלמה הגיע במרצה, פניו חיוורות, ובקול לא לו לחש לרבי 'שמעתי אומרים הנאצים פרצו צפונה, והם שועטים לכיוון ארץ ישראל'...

משמעות הבשורה היתה ברורה. ענין של כמה ימים עד שארץ ישראל כולה תימחץ תחת המגף הנאצי. גורל היהודים גם הוא ברור, ולא לטובה...

רבי שלומק'ע שמע את הבשורה הקשה ונחרד. עיניו נעצמו, הוא נעטף שרעפים, והחל מתנועע בדבקות עצומה. אחר כך פתח ואמר: 'חבל, כה חבל שלא באת קודם, לפני שקידשתי על היין. אילו היית בא אז, יכול הייתי להפעיל את כח השפעתי כשותף ביצירת העולם כולו, ולעצור את כוחות הרשע'...

רבי שלומק'ע נאנח, שב והתעטף בשרעפי קודש. המעמד היה גורא הוד, ניכר היה כי קדוש ישראל משוטט בעולמות העליונים, מחפש מוצא מצרת בני ישראל. הוא ירד וטבל במקוה, ולאחר שעלה, ניעור ואמר: 'לא נורא, הרי כבר עשיתי קידוש, אני כבר שותף עם הקדוש ברוך הוא... וכשותף, הריני יכול לקבוע כי הרשע הנאצי יספוג מהלומה קשה, יפול ויתרסק ולא יקום עוד, ושערה לא תיפול מראש אף יהודי השוכן בציון'!

העומדים סביב נחרדו מדברי הצדיק, הגורר גזירה בכוח השותפות שבקידוש ליל שבת. הם האזינו לדבריו במורא ופחד, אך נרגעו קמעא בשומעם את קביעתו הנחרצת...

לימים, התברר כי אכן באותו לילה פרץ רומל קדימה, בראש צבא אדיר מימדים שכלל למעלה ממאה אלף לוחמים, קרוב לחמש מאות מטוסים וטנקים רבים. אך לאחר התקדמות קלה נאלץ לעצור, וכנגד כל הסיכויים הצליח הצבא הבריטי להכניעו ולהנחית עליו מכה קשה, שאילצה אותו לסגת אחרי אבדות כבדות בכל שורות צבאו...

כי זהו כוחו של הקידוש. עוצמתו רבה, יכולותיו עצומות. כל יהודי הופך לשותף, בעל יכולת לקבוע, בעל שליטה בנעשה. את הדקות היקרות של הקידוש יש לייקר, להתכונן אליהן, להיערך, להתבונן בעובדה כי זכינו להכריז שבזאת עולם ברא את עולמו בששה ימים ושבת ביום השביעי, ובכך נהפוך לשותפיו הנאמנים בבריאה כולה!

מעניין לציין, את מה שביאר הרה"ק מטשורטקוב זי"ע, כי מסיבה זו אנו ממהרים להיפרד מהמלאכים המלווים אותנו בשובנו הביתה בליל שבת, ואומרים להם 'צאתכם לשלום'... במבט ראשון הדבר נראה מוזר – מדוע שנשלח את המלאכים מיד? מדוע לא נבקש מהם להישאר עמנו לשעת סעודת השבת כולה?

נוסח 'צאתכם לשלום', הרומז לעזיבת המלאכים את הבית מיד, עוד לפני הקידוש, מציב בפנינו עובדה יקרה: המלאכים אינם נותרים איתנו בעת הקידוש, הם אכן ממהרים לעזוב... מלאך הרואה בן אנוש מגיע לדרגת שותפות עם בורא עולם, מתמלא קנאה, אינו יכול לראות את המחזה הנורא הזה... לפיכך, אנו מבקשים מהמלאכים לעזוב את הבית לפני הקידוש, כדי שלא יראו לאיזו דרגה אנו מגיעים, דרגה שהם אינם יכולים לגעת בה...

זהו פלא מופעים: יש לנו רגע בלעדי, בו אנו הופכים לשותפים עם בורא עולם, בדרגה גבוהה יותר ממלאכי מעלה שרפי קודש! יש לנו הזדמנות חד שבועית, בה אנו הופכים שותפים בעלי השפעה רבה, בעלים של ממש על עולם ומלואו, וברצוננו ובכוחנו נוכל לשנות, להפוך, לשפר, ולקבוע!

אטריות רבות עוצמה!

היה זה בעת אשר התאכסר כ"ק הרה"ק בעל הדבר חיים' מנדבורנה זי"ע בטבריה, בבית הגה"צ רבי אהרן טויסיג זצ"ל, מח"ס 'פרי נפש חיה'. רבי אהרן כיבד את הרבי עד מאוד, ועשה ככל הניתן על מנת להסדיר לרבי תנאי אירוח נוחים ונאותים, כפי שידו השיגה. אלא שידו לא השיגה הרבה – מעודו היה מתקשה בפרנסתו, לא מצליח במקומות עבודתו, ותנאי חייו היו קשים מנשוא...

כל זאת, לא הפריע לו לארץ את הרבי בכבוד רב, ככל יכולתו. וכך, אירע פעם שהרבי נקלע לשבות במחיצתו שבת שלימה, אשר לקראתה התכונן מאוד: הבית נוקה וצוחצח, מורק ונצץ. בני הבית סידרו עבור הרבי את מיטב תנאי האירוח, וגם את סעודות השבת – השתדל להעמיד ברוחב לב ככל יכולתו.

בעת הגיע סעודת ליל שבת, ביקש הרבי לקיים מנהג ישראל ולאכול אטריות, המכונות 'לאקש'ן' באדיש. בני הבית התנצלו והסבירו, כי לא ידעו שהרבי חפץ לאכול אטריות, ולו היו יודעים, היו מכינים לו מבעוד מועד כמות נכבדה של אטריות. 'ענה', התנצלו, 'אין לנו ולא 'לאקש' אחד בבית'...

הרבי חיך קלות והשיב: 'חבל, חבל מאוד... הן למאכל האטריות – ה'לאקש'ן' בשבת, כח רב והשפעת פרנסה עצומה. הדבר מרומז בשמן של האטריות – המכונות באדיש

לאקש'ן... הרי נודע כי יש דברים שנגזר עליהם שיהיו קשים לאדם, כמו פרנסתו של אדם, שנקבע שתהא קשה כקריעת ים סוף. אך סגולת ה'לאקש'ן' – האטריות בשמן: לא קש'ן – כלומר לא קשים, לרמז כי מעתה גם כל מה שנקבע שיהיה קשה לא יהיה קשה עוד, וגם הפרנסה תהפוך לקלה ומרווחת, נוחה ובשפע רב'...

בני הבית הבינו את הרמז המיידי, כי הרבי בעצם מעניק להם סגולה יקרה: שיקפידו לאכול את המאכל השבתי הנהוג בקהילות ישראל, כי במאכלי השבת טמונות סגולות יקרות ערך בנושא בו הם מתקשים כל כך – בפרנסת המשפחה.

אם המשפחה הזדרזה לפרק חתיכה מקוגל האטריות השמור לסעודת יום השבת, הופכת את פרוסת הקוגל לאטריות בודדות. כשהוגשו האטריות לשולחן חיך הרבי בסיפוק, וכשנהרה על פניו הוסיף ואמר: 'נו, הרי מעתה כבר 'לאקש'ן' – לא קשה יותר הפרנסה'...

ואכן, כבר ביום ראשון קיבל אבי המשפחה הצעת עבודה מסודרת בתנאי שכר מרווחים ונוחים, ומאותה שבת בה הוחל לשמור בהקפדה על אכילת מאכלי השבת – לא ידעו עוד עוני ומחסור, ופרנסתם היתה ברווח רב ובשפע...

החל מהשבת הבאה, בושלה מערב שבת כמות נכבדה של אטריות, וכל בני הבית הקפידו לאכול אטריות – לאקש'ן' במהלך הסעודה, מתוך הבנה כי למאכלי השבת המסורתיים השפעה רבת עוצמה...

האטריות שהחזירו בתשובה

חלפו שנים ארוכות. לימים, סיפר נכד המארח, המשפיע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, את הסיפור המופעים לאחד מאורחיו בסעודת השבת. אותו אורח, נקלע לימים לסמינר לבעלי תשובה, וכשניתנה לו רשות הדיבור, פתח בסיפור הזה והמשיך: 'ראו נא את האושר הרב בקיום מצוות התורה. הרי אטריות הן מאכל ערב לחיר, ניתן להכין במרק, בתיבולים שונים, בתוך פשטידה ובכל צורה. האטריות הן מאכל בריא ומשביע, טעים ומזין, לא יקר וגם מצוי בשפע'...

ועם זאת, המשיך האורח בסמינר, 'ראו איזו השפעה יש לאטריות הפשוטות הללו. ברגע שהן הופכות למאכל שבת, כיוון שהן חלק ממנהג ישראל להכניסן לתפריט סעודות השבת, זכו האטריות למקום של כבוד, לסגולות יקרות, להיותן כלי שמשפר את איכות החיים ומשנה את מסלול חייו של היהודי לטוב. זה לא כרוך במאמץ או בתשלום יקר – ההיפך, חומר כה פשוט וזול, אך הוא רב עוצמה והשפעה כי הוא הופך לחלק מסעודות השבת ולמנהג ישראל! קרא האורח בהתפעלות.

השבת הסתיימה, כל משתתפי התפזור, ונדמה היה כאילו השיחה השתכחה מלב...

כשלושה שבועות אחר כך, קיבל האורח שיחת טלפון מפתיעה מהארגון שערך את השבת בסמינר האמור. 'אי אפשר להבין למה ואיך', פתח מנהל הארגון בדבריו, 'אך מה שסיפרת על האטריות וכוחן והמסר הרב הבוקע מצלחת האטריות השבתית, שינו את כיוון חשיבתה של משפחה שלמה ביחס לשמירת מצוות'.

להפתעתו, שמע אותו אורח כי בין משתתפי הסמינר באותה שבת, נמנה גם זוג אחד, בו דווקא האשה חשה שדבר לא מדבר אליה. 'דווקא הסיפור הזה' – אמר מנהל הארגון, 'תפס אותה, ריגש את ליבה והיא לא יכלה להמשיך בשגרת יומה בעקבותי'...

'היתכן?' שאלה האשה בשיחה מאוחרת יותר, 'הרי מאכלי השבת הם תפריט בעלמא, מיני מאכל שהפכו לחלק מהטעם של השבת, הא ותו לא. היתכן שהם רבי השפעה כל כך? היתכן שמצבו הכספי של אדם ישתנה מהותית בעקבות אכילת מאכל כזה או אחר? מי כעמנו ישראל שיש בידי מפתחות חזקים כל כך – להפוך מנות מזון פשוטות לכלי עבודה רבי עוצמה! אמרה האשה, ושבה לכור מחצבתה'...

עתה, התברר, כי לאטריות לא רק סגולות פרנסה, גם סגולות להחזרה בתשובה... צלחת האטריות הפשוטה שהוגשה באותו ליל שבת לפני שנים ארוכות, לא רק שינתה מהותית את מצב הפרנסה באותו בית, אלא גרמה גם למשפחה אחרת, שנים רבות אחר כך, לגלות את אור היהדות!

כי מאכלי השבת אינם קובץ של מנות שגובשו יחדיו לארוחה משותפת. מאכלי השבת מכילים בתוכם אוצרות יקרים וסגולות נפלאות, וביכולתם לשפר את מצבו של היהודי הסועד אותם לאין ערוך!

כמה כדאי להקפיד לאכול את מאכלי השבת שהורגלו בהם מנעורנו, לשמר מסורת ישראל סבא, להקפיד על התפריט השבתי העשיר והמיוחד כל כך, הנושא בקרבו ניחוח קסום של פעם ומינים ייחודיים של טעם. כי מאכלי השבת השפעתם עצומה ונרחבת, משנים הם עולם ומלואו ויכולים ליצור מציאות חדשה!

מאכלי השבת הם מתנה נוספת שקיבלנו, בתוך מתנת השבת. כמה חשוב להשתמש גם במתנה יקרת ערך זו, לנצלה ולהפוך את חיינו לטובים יותר בעזרתה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

כניסת שבת: 17:29

צאת החג: 18:40

צאת חג ר"ת: 19:21

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פרשת - בראשית

הקשר בין דוד המלך לאדם הראשון

כתוב במדרש (בילקוט שמעוני רמז,א): על הפסוק "זה ספר תולדות אדם" שהקב"ה העביר לפני אדם הראשון כל הדורות, הראהו דוד המלך חיים חקוקין לו ג' שעות, אמר לפניו רבש"ע לא תהא תקנה לזה, אמר כך עלתה במחשבה לפני, א"ל כמה שני חיי, א"ל אלף שנים, א"ל יש מתנה ברקיע, א"ל הן, א"ל ע' שנים משנותי יהיו למזל זה, מה עשה אדם הביא את השטר וכתב עליו שטר מתנה, וחתם עליו הקדוש ברוך הוא ומטטרון ואדם. הרי שאפשר לתת מתנה של חיים לאדם, בשטר כתוב וחתום.

כתב השל"ה בסידורו (שער השמים) על הפסוקים בתהילים (קמג, ג-ה) 'אל תבטחו בנדיבים' כתב כן, כשהגיע אדם הראשון לגיל תתק"ל שנים, והגיע זמנו למוות, התחרט על שנתן משנותיו לדוד המלך ורצה לחזור בו, אמר לו הקב"ה אדם אל תעשה כן, מוצא שפתיך תשמור, הבא ביוצאי חלציד ותראה שיקום אחד שקיים כל נדרי, ומנו הוא יעקב, כמ"ש וידר יעקב נדר, ומה שנדר קיים, מיד חזר אדם ונשאר בנדרו, וזהו שאמר "אל תבטחו בנדיבים בן אדם", רומז לאדם הראשון שהיה נדיב והתנדב לו שבעים שנה, אבל "תצא רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנותיו" שבשעה שיצאה רוחו, רצה לחזור בו, "אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלהיו" ורק בזכות הקב"ה אלקי יעקב, שאמר לו שעתיד יעקב לקיים נדרי, ומנע אותו מלחזור בו, בזכות זה חי דוד המלך.

ב"אור החמה" מובא: "כי אחר שאדם הראשון חטא, נפגמו אותן השנים ע"י שנגזרה עליו מיתה ואז בטלה מתנתו".

ולכן נחלצו האבות לעזרתו של דוד:

[אברהם] - הניח לדוד המלך 5 שנים. כיון שהיה לו לחיות 180 שנה כמו יצחק, והוא חי רק 175 שנים. [יצחק] - יצחק לא הניח לדוד המלך כלום, כיון שיצחק בא מצד הדין וגם דוד המלך בא מצד הדין. וכתבו גורי האר"י שיצחק נתעבר ביוסף ולכן יוסף נתן במקום יצחק. וכן, יצחק משעת העקידה ואילך נחשב כמות, כיון שקיבל דין המיתה על עצמו. ומה גם שפרחה ממנו נשמתו בפועל, ונכנסה באיל שנשחט במקומו והוא קיבל נשמה חדשה, ומאז לא היה לו לשייר לדוד כלום, לכן נכנס יוסף במקומו ושייר לדוד המלך 37 שנים בשביל יצחק, כנגד אותן 37 שנים שחי יצחק לפני העקידה, שהרי יצחק בעת העקידה היה בן 37 שנים.

[יעקב] - העניק לדוד המלך 28 שנים. היה לו לחיות בעולם כימי אברהם 175 שנים, ולא חי אלא 147 שנים.

[יוסף] - העניק לדוד המלך 37 שנים. יוסף חי 110 שנים, והיה לו לחיות 147 שנה כימי יעקב. מובא ב"ניצוצי אורות": שלמרות שיוסף לא היה גלגול אדם הראשון, יוסף נתן לדוד המלך את רוב השנים מתוך 70 השנים, כיון שמשיח בן דוד יחייה את משיח בן יוסף. אברהם 5 שנים + יוסף 37 שנים + יעקב 28 שנים = בסה"כ 70 שנה (עכ"ל).

בראש השנה תשפב התחדש לי חידוש נפלא, אומר דוד המלך בתהילים (לח,י):
"ה' נִגְדָד כָּל תַּאֲוֹתַי וְאִנְחָתִי מִמֶּנִּי לֹא נִסְתְּרָה". סופי תיבות 'איכה'.

ואולי אפשר לרמוז בס"ד כשהאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, הקב"ה רצה לשמוע ממנו אנחה, שהוא מצטער שחטא. ומובא בשם הרבי מלובביץ זיע"א שאמר כי אנחה של יהודי על עניינים גשמיים שאינו הולך לו בטוב, כבר נחשב לתשובה גדולה, אבל אם מתאנח מעומקי ליבו על דברים רוחניים, בוודאי ובוודאי שזהו כבר תשובה עילאה.

לכן אם האדם הראשון היה מתאנח, היה עושה תשובה גדולה לפני השם יתברך, ולבסוף לצערו בפועל הוא האשים את האישה שניתנה לו מהשם יתברך.

ואפשר לומר שרמז דוד המלך ע"ה, שזה מה שציפה הקב"ה מהאדם הראשון שאמר לו איכה ונסביר:
וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה (ג,ט) - וְאִנְחָתִי מִמֶּנִּי לֹא נִסְתְּרָה", זה מה שחפשי ממך. (עורך העלון).

ושמעתי פעם יסוד חשוב, שלכל אדם יש את התאוות שלו, אם הוא יקח את הכיסופין של התאוות לעבודת השם להשתוקקות למצוות וללימוד התורה יזכה לנצח את היצר הרע, אבל אם יחפש אותם במקומות בכיסופין לדברים גשמיים ולתאוות כסף ונשים אז יפול עליו העצבות. והעצבות היא הקליפה היותר קשה מכולם, שהרי העבודה זרה נקראת על שמה (תהלים קטו, ד) 'עֲצֻבֵיהֶם כְּסָף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדִי אָדָם'. ואפשר לרמוז כסף מלשון כיסופין, השתוקקות לתאוות, זהב מלשון 'זה הב' זה תתן לי שאדם לא מסתפק במה שיש לו וכל הזמן מחפש.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קִין לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ (ד,ו)

לכאורה יש להבין, מה פשר קושיית הקב"ה לקין "לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ", הרי כתוב קודם "וְהָבֵל הָבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֻלְבָּהוּ וַיִּשָּׁע ה' אֶל הָבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ. וְאֶל קִין וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו" (ד,ד-ה) הרי שחרה לקין על שהקב"ה לא קיבל מנחתו? מתוך החידושי הרי"ם, זו לא היתה שאלה, אלא תוכחה. הקב"ה מוכיח את קין ואומר לו: התבונן מניין באה עצבותך, אינך מצטער על עצם החטא, אלא על הריחוק שהרחקתי אותך. ה"אמרי אמת" מתוך, הקב"ה ידע שחרה לקין, אבל הקב"ה רצה שקין יבדוק במצפוני ליבו האם באמת חרה לו רק על זה ש"וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה", או שטמונה גם קנאה נסתרת לאחיו על שהקב"ה קיבל את מנחתו. ולכן כפל הקב"ה בשאלתו "לָמָּה חָרָה לְךָ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ", כדי שיבדוק את הסיבה האמיתית לחלישות דעתו. ובלשון אחרת אמר זאת רבי דוד פוברסקי, לא חרה לו על הכישלון שלו, אלא על ההצלחה של אחיו. ('מדשן ביתך')

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל וְכִי תֹאווֹהּ הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתָאכַל וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכֵל (ג,ו)

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב - סופי תיבות ביאה, 'הָעֵץ' - רמז לאדם, ככתוב (דברים כ,יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדָה". תֹּאווֹהּ הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד - סופי תיבות 'האדם'. רמז הכתוב שידעו מכאן ענייני תשמיש. (עורך העלון)

וַאֲיִבָּהּ אִשִּׁית בִּינָה וְגִבִּין הָאִשָּׁה וְגִבִּין זֶרַעַךְ וְגִבִּין זֶרַעָהּ הוּא יְשׁוּפָד רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב (ג,טו)
כאן רמז מלחמת האדם ביצר הרע, אם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע (ברכות ה,א), ויקדים אותו ע"י תורה שילמד ויתקדש, אז ינצח אותו. וזהו רמז בראשי תיבות דווקא כדי שתחילה יעסוק בתורה:
הוּא יְשׁוּפָד רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב ר"ת 'ע"י תורה'.

ועוד רמז על מה תמיד נלחם יצר הרע באדם: הוּא יְשׁוּפָד רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֶקֶב ר"ת 'הערויות' (כד הביא גם הרה"ג מאיר אליהו שליט"א). (עורך העלון).

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ (ב,ג)

ובגמ' שבת קי"ג. וכבדתו – 'שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול'. מעשה נפלא, סיפר בנו של רבינו הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א: פעם בליל שבת ירד רבינו שליט"א לקבלת שבת בלדרמן ללמוד שנים מקרא ואחד תרגום. בעוד הם יורדים, אמר רבינו שליט"א לבנו שכואבות לו הרגליים. פתאום רואה רבי אברהם ישעיהו שליט"א את רבינו שליט"א עולה בחזרה לבית. מיד עלה אחריו ושאל מה קרה? אמר רבינו שנזכר ששכח להחליף נעליים לנעלי שבת. לאחר שהחליף וירד שוב ללדרמן, אמר רבינו שליט"א: "עכשיו פתאום עברו לי הכאבים". (שיח אהרן)

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה טוֹב מְאֹד (א,לא)

מובא ב'דברי ישראל' זיע"א (פרשת בשלח): 'כשהאדם מאמין שאין מקרה בעולם, רק הכל בהשגחה פרטית מן השמים וכל ההווה ומתרגש בעולם אפילו תנועה קלה ואפילו צעדי רגליו ספורים בהשגחה (כמו שאנו מברכים בכל יום 'המכין מצעדי גבר') אזי ע"י אמונה זו ניצול ממרה שחורה ועוגמת נפש כי ע"י שמאמין ששום דבר בעולם אינו נעשה ע"י רצונו של האדם רק הכל בהשגחה מן השמים ממילא לא יכעוס ולא יתקצף ולא ירהר'. רמז נפלא לכך מהפסוק הנ"ל: 'וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה' אדם הרואה את א-לוקים בכל מעשיו ויודע שהכל ממנו אזי 'וְהָיָה טוֹב מְאֹד' בעיניו.

ובעניין זה שואל רבי פנחס מקוריץ זיע"א: חז"ל אמרו ש'רשעים מלאים חרטות' וידוע שחרטה היא שלב חשוב בתהליך התשובה. אז מדוע הם נקראים רשעים? ותיירץ הרב זיע"א: לא מדובר על חרטה על עוונות ופשעים, אלא חרטה על דברים שאירעו להם, למה עשיתי כך? למה לא עשיתי כך? וכיו"ב...

וכך היא דרכם של רשעים להתחרט על מה שעשו או על מה שלא עשו כיוון שהם תולים את המקרים באנשים ולא בקב"ה. לעומתם הצדיקים חיים ללא חרטות כי משייכים את כל המקרים על ה' יתברך ויודעים שהוא יתברך משגיח ומנהיג, עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם.

והוסיף רבי פנחס מקוריץ זיע"א: נאמר בפיט י-ה אכסוף: 'מִחְבְּלֵי מְשִׁיחַ יוֹצְלוּ לַרֹּחָה פְּדוּתָנוּ תַצְמִיחַ וְנִסּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה'. 'מחבלי משיח יוצלו' זו בקשה שניצל מה'חבלים' שבני אדם רגילים לומר 'חבל' שעשיתי כך 'חבל' שלא עשיתי כך... ו'חבלים' אילו מטשטשים את האמונה בהשגחה פרטית. 'אך אם האדם מזריח בקרבו את אור האמונה אזי יוצל מהם לרווחה ואז 'ונסו יגון ואנחה' אין עצבות אין דיכאון ואין מרה שחורה'. (עלון 'מותק מודבש')

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמְּאֹר הַקָּטָן וְאֶת הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת הַכּוֹכָבִים (א,טז)

מסופר על הגאון מוילנא (מובא ב'פנינים משולחן הגר"א') שבעת נדודיו התארח פעם אצל אחד מבעלי הבתים, שהיה גם מופלג בתורה. המארח, שהבין שלפניו עומד אדם גדול ומיוחד, שיתף את הגאון בדבר שהטריד את מנוחתו: על אחד הדפים בחומש של אביו (של המארח), לצד המלים 'וְאֶת הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה', כתב האב ראשי תיבות: 'גועשאנ"ק המארח סיפר שהוא אינו מצליח להבין ראשי תיבות סתומים וחסרי פשר אלה, ושכבר ניסה לשאול אנשים רבים מה פשר ראשי התיבות, אך איש לא ידע להשיב לו. הגאון מוילנא עיין בראשי התיבות והסביר מיד לאותו אדם מה הייתה כוונת האב בראשי תיבות אלה: נאמר בגמרא במסכת בבא מציעא – 'גדול, וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן'. דהיינו, אדם, כל זמן שהוא סמוך על שולחן הוריו וניזון מהם ואין לו מקור הכנסה משלו, נקרא "קטן" לענין דינים ודברים מסוימים, גם אם הגיע לבגרות. ואף כאן, הירח נקרא "המאור הקטן" בדיוק מסיבה זו, שאין לו מקור אור עצמי משלו, אלא הוא מקבל את אורו מהשמש.

וזהו הדבר שרצה האב להסביר כשכתב את ראשי התיבות "גועשאנ"ק", כי ראשי תיבות אלה הן ראשי התיבות של המימרא הנ"ל בבבא מציעא – 'גדול וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן'.

ואפשר להוסיף דבר מעניין, בברית מילה מברכים את הרך הנולד במילים "זה הקטן, גדול יהיה". וגם כאן, יש לבאר בדומה לאמור לעיל – לאחר הלידה, בשנים הראשונות לחייו, אורו הפנימי של האדם מעוצב בעיקר על ידי סביבתו ומשפחתו וכיוצא בזה, שהרי בשלב זה הוא טרם פיתח תכונות וכוחות משלו, ולכן הוא עדיין בבחינת "המאור הקטן", דוגמת הירח שאין לו אור עצמי אלא מקור אורו מהשמש; ועליו אנו אומרים, "גדול יהיה" – לעתיד יתפתח ויהיה משול למאור הגדול, השמש, שיש לו אור עצמי וכוח משלו, ויזכה להיות מקור אור לאחרים. ('ברינה יקצור')

דרשו רבותינו, כי כל אחד ואחד מאיתנו כותב ספר. מדובר בספר תולדות אדם. כל מעשיו של האדם נכתבים בספר זה. עד כמה רבותינו נזהרו, שלא יפגעו חלילה באף אדם.

להלן סיפור מופלא על הגאון רבי אברהם גורביץ המעובד ממוסף שבת-קודש: בחור אחד ביקש להתחזק. הוא נסע לשיבת גייטסהד שבאנגליה. לאחר שחזר סיפר סיפור מדהים שהתרחש איתו: "יום אחד רציתי ללמוד בשקט ובריכוז רב. נכנסתי לחדר שיעורים ונעלתי את הדלת. חולפות דקות ספורות ומישהו ניסה לפתוח את הדלת. הוא הבין, שהדלת נעולה מבפנים. לכן הוא נקש על הדלת כדי שאפתח אותה".

"מכיוון שאותו אדם לא הגיע לחדר בזמן השיעורים, החלטתי להתעלם ממנו. המשכתי ללמוד אבל הוא המשיך לנקוש על הדלת. קיוויתי, שהוא יבין לבד, שאני מתעלם ממנו ולא מתכוון לפתוח לו את הדלת – אבל זה לא קרה. הוא המשיך להקיש בדלת ולהפריע לי. מכיוון שכל המטרה שלי הייתה ללמוד בשקט, החלטתי לקום ולגעור בו". "ניגשתי לדלת ושאלתי: 'מי שם?'. מהעבר השני נשמע: 'אברהם גורביץ'.

הבנתי מיד, שהדובר חומד לצון, ולא די שהוא הפריע לי במשך דקות ארוכות, הוא עוד מחקה את קולו של ראש הישיבה כדי לעבוד עלי ולהלחיק אותי. צעקתי לעברו: 'תפסיק לבלבל לי את המוח'. "התיישבתי ללמוד והחלטתי שזהו, אני לא פותח. אבל זה לא עזר לי. הנקישות המשיכו ואני שומע מעבר לדלת את קולו של אותו אדם: 'פתח לי בבקשה – שכחתי משהו בחדר'. לא פתחתי.

אולם, הוא לא הרפה ולאחר כמה רגעים אמר: 'פתח לי בבקשה את הדלת – אני נכנס רק לרגע אחד, לוקח משהו ויוצא מיד'. החיקוי היה מוצלח, אבל עלי קשה לעבוד. לבסוף החלטתי לפתוח את הדלת מאחר וכל המטרה שלי הייתה ללמוד בשקט, ואותו אדם לא אפשר לי זאת.

החלטתי להשקיט אותו. פתחתי את הדלת בשיא המהירות והתכוננתי להניס את הטרדן ו... אני רואה את ראש הישיבה הגאון רבי אברהם גורביץ עומד מולי וידיו הקדושות מכסות את פניו".

הצדיק גישש את דרכו לתוך החדר כמו עיוור. זמן רב לקח לו עד שהצליח למצוא את מה ששכח שם. לאחר מכן יצא כלעומת שבא, כאשר במשך כל הזמן הזה ידיו מכסות את פניו. הוא לא ראה אותי. הוא עשה זאת, כדי שאני לא אתבייש בעובדה שלא פתחתי את הדלת במשך זמן רב!". ('פניני עין חמד')

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה, מילנה בת סבינה, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.

לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה, לרפואת כל הפצועים.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים 7 לאוקטובר.

קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:

<https://paypage.takbull.co.il/212sh>

בראשית - תוכן ענייני הפרשה

- א. בראשית - בריאת העולם על ידי השם יתברך - מלאכת שמים וארץ בששת ימי המעשה, וינפוש ממלאכה בשבת.
- ב. סדר יצירת אדם וחוה, מעשה גן עדן, חטא אדם הראשון, העונש והגרש מגן עדן (ב, ד-ה; ג, א-כד).
- ג. לידת קין והבל, קרבנותיהם, הריגת הבל, ועונש קין (ד, א-כו).
- ד. ספר תולדות אדם עד נח - עשרה דורות (ה, א-לב; ו, א-ח).
- ה. חטאי דורו של נח, ונח הצדיק מצא חן בעיני ה'.

אֵת הַמָּאֹר הַגָּדֹל לַמַּמְשָׁלָה הַיּוֹם וְאֵת הַמָּאֹר
הַקָּטָן לַמַּמְשָׁלָה הַלַּיְלָה וְאֵת הַפּוֹכְבִּים (א, טז) -

מה פשר ראשי התיבות?

מסופר על הגאון מוילנא (מובא ב"פנינים משולחן הגר"א"), שבעת נדודיו התארח פעם אצל אחד מבעלי הבתים, שהיה גם מופלג בתורה. המארח, שהבין שלפניו עומד אדם גדול ומיוחד, שיתף את הגאון בדבר שהטריד את מנוחתו: על אחד הדפים בחומש של אביו (של המארח), לצד המלים "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", כתב האב ראשי תיבות: "גועשאנ"ק".

המארח סיפר שהוא אינו מצליח להבין ראשי תיבות סתומים וחסרי פשר אלה, ושכבר ניסה לשאול אנשים רבים מה פשר ראשי התיבות, אך איש לא ידע להשיב לו.

הגאון מוילנא עיין בראשי התיבות והסביר מיד לאותו אדם מה הייתה כוונת האב בראשי תיבות אלה: נאמר בגמרא במסכת בבא מציעא - "גדול, וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן". דהיינו, אדם, כל זמן שהוא סמוך על שולחן הוריו וניזון מהם ואין לו מקור הכנסה משלו, נקרא "קטן" לעניין דינים ודברים מסוימים, גם אם הגיע לבגרות. ואף כאן, הירח נקרא "המאור הקטן" בדיוק מסיבה זו, שאין לו מקור אור עצמי משלו, אלא הוא מקבל את אורו מהשמש.

וזהו הדבר שרצה האב להסביר כשכתב את ראשי התיבות "גועשאנ"ק", כי ראשי תיבות אלה הן ראשי התיבות של המימרא הנ"ל בבבא מציעא - "גדול וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן".

ואפשר להוסיף דבר מעניין, בברית מילה מברכים את הך הנולד במילים "זה הקטן, גדול יהיה".

וגם כאן, יש לבאר בדומה לאמור לעיל - לאחר הלידה, בשנים הראשונות לחייו, אורו הפנימי של האדם מעוצב בעיקר על ידי סביבתו ומשפחתו וכיוצא בזה, שהרי בשלב זה הוא טרם פיתח תכונות וכוחות משלו, ולכן הוא עדיין בבחינת "המאור הקטן", דוגמת הירח שאין לו אור עצמי אלא מקור אורו מהשמש; ועליו אנו אומרים, "גדול יהיה" - לעתיד יתפתח ויהיה משול למאור הגדול, השמש, שיש לו אור עצמי וכוח משלו, ויזכה להיות מקור אור לאחרים.

דבר העורך

בפרשת בראשית מתוארת בריאת העולם בשישה ימים, כאשר כל יום מביא עמו יצירה חדשה, עד לשיא הבריאה - האדם. הרמב"ן מסביר כי הסדר שבבריאה מלמד על תכנון אלוהי מדויק, שבו כל חלק בבריאה משתלב בהרמוניה עם השלם. דבר זה מזכיר לנו כי גם בחיינו האישיים יש סדר ותכלית, וכל אתגר או אירוע משתלב בתוכנית גדולה יותר. כשאנו קוראים על בריאת העולם, אנו צריכים לזכור כי כל דבר בחיינו - גם הקשיים - נברא מתוך כוונה. כמו שהקב"ה ברא את העולם עם סדר ותכלית, כך עלינו לחפש את המשמעות בכל צעד בחיינו, ולשאוף להפוך את העולם למקום טוב יותר, לעצמנו ולסביבה. ועל יצירת האדם נאמר (א, כז): הפסוק "ויברא אלקים את-האדם בצלמו, בצלם אלקים ברא אתו" - מלמד כי כל אדם נברא עם ניצוץ אלוהי. רבי עקיבא (אבות ג, יד) אומר: "חביב אדם שנברא בצלם". ה"צלם אלוהים" מתבטא ביכולת של האדם לבחור, ליצור, ולהשפיע על העולם ובמידותיו. עצם הידיעה שכל אדם נברא בצלם אלוהים מחייבת אותנו לכבד כל אדם, כשאנו מכבדים את הזולת, אנו מכבדים את הבורא עצמו.

מיד לאחר מכן מופיע חטא עץ הדעת, לאחר שאדם וחווה אוכלים מעץ הדעת, הם מתחבאים מפני הקב"ה, והוא שואל: "איפה?" - "איה אתה?" על פניו, זו שאלה מפתיעה - וכי הקב"ה, שיודע הכל, אינו יודע היכן אדם נמצא? חז"ל (בראשית רבה יט, ט) מסבירים כי השאלה אינה על מקום פיזי, אלא על מצבו הרוחני והמוסרי של האדם. הקב"ה קורא לאדם להתבונן בעצמו: היכן אתה עומד מבחינה ערכית ומוסרית ורוחנית? לאן הגעת לאחר מעשיך? ... השאלה "איפה?" היא קריאה כלל עולמית - לכל אדם בכל זמן. היא מזמינה אותנו לעצור ולבחון את מעשינו, מחשבותינו וכוונותינו. במקום להאשים את הנחש או את חוה, כפי שעשה אדם, הקב"ה מלמד אותנו לקחת אחריות על בחירתנו ולשאול: "היכן אני בחיי? האם אני בדרך הנכונה, הטובה וישרה?" ... "איפה?" היא לא רק שאלה שנשאלה בזמן בגן עדן, אלא קריאה מתמדת של הקב"ה לכל אחד מאיתנו. היא מזמינה אותנו לעצור, להתבונן, ולשאול: "האם אני חי בהתאם לערכי? האם אני מממש את הפוטנציאל האלוהי שבי?" זו שאלה שמלמדת אותנו כי גם לאחר טעויות, תמיד יש דרך חזרה דרך תשובה, התבוננות, ותיקון. במיוחד בפרשת בראשית, שפותחת את התורה ואת השנה, זו הזדמנות להתחיל מחדש, להציב מטרות רוחניות, ולשאוף להפוך את עצמנו ואת העולם למקום טוב יותר.

ה'ספורנו' מסביר כי השאלה "איפה?" היא הזמנה לצאת מהסתתרות - פיזית ורוחנית - ולהתמודד עם המציאות. דהיינו, תשובה, במובנה העמוק, היא היכולת לעמוד מול האמת, להודות בטעות, ולבקש דרך חזרה.

האור החיים (ג, ט) מוסיף כי השאלה נאמרה בנימה רכה, כמעט כאילו הקב"ה "מפתה" את אדם לשוב אליו. זו תזכורת שתשובה אינה תהליך של עונש או בושה, אלא דרך של חסד, שבה הקב"ה מושיט יד לאדם ומזמין אותו לחזור לקרבה אליו. פרשת בראשית מלמדת אותנו כי טעויות הן חלק מהחיים, אך החשוב הוא לקחת אחריות, ללמוד מהן, ולתקן. והיא היסוד לכל התורה. היא מלמדת אותנו על תכלית הבריאה, על כוח הבחירה החופשית, על האחריות שלנו כבני אדם, ועל הקשר המיוחד שלנו עם הקב"ה. כשאנו קוראים את הפרשה, אנו נקראים להתבונן בחיינו - כיצד אנו מממשים את ה"צלם אלוהים" שבנו, וכיצד אנו תורמים לעולם טוב יותר.

”וַיִּבְרַךְ אֶל־לֵהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ...” (ב, ג) - שבת היום - סיפור

את הסיפור הבא סיפר רבי יצחק ברנשטיין: בתקופת ההכשרה לקראת העליה לארץ ישראל - הקיפה תנועת הקיבוצים את כל שכבות העם, כאשר כל חוג מקים לעצמו 'קיבוצים' שונים במקומות ישוב אלו ואחרים, ומנסה למשוך אליו צעירים אשר יצטרפו אליו ויחזקו את כוחו.

כך למשל היו 'קבוצים' של תנועת ה'מזרחי', של 'אגודת ישראל', וכמובן - גם של מפלגת הפועלים הציונית, אשר הייתה רחוקה מאד מתורה, ממצוות ומיהדות בכלל. בין השאר, הוקמו 'קיבוצים' שכאלו גם בעיירה ברנוביץ - בה כיהן הגאון רבי אלחנן וסרמן ה"ד כראש ישיבה, והקיבוץ של מפלגת הפועלים שבעיר - הקים מפעל בו עבדו בחורי ישראל בכל ימות השבוע, ובכלל זאת, רחמנא לצלן, גם ביום שבת קודש.

כאשר נודע הדבר לרבי אלחנן, הוא החליט לעשות מעשה. בשבת בבוקר, לאחר התפילה - הוא דפק על הסטנדר, כינס סביבו את בני הישיבה, ואמר: "בניי! הואיל ונודע לי כי בעירנו מחללים שבת, והואיל ונאמר בתורה: 'הוכח תוכיח את עמיתך' - על כך סבורני כי מחייבים אנו במצות תוכחה! על כן, מתבקשים עתה כל בני הישיבה לצאת איתי אל המפעל שבעירנו, ולהוכיח את מחללי השבת העובדים בו!

כאיש אחד הם צעדו עם רבם הגדול, קבוצה מאוחדת של כמאתיים איש, אל עבר המפעל.

כאשר הגיעו עד לשערים הסגורים - ביקשו בני הישיבה לפרוץ אותם ולהיכנס אל המפעל עצמו, אולם רבי אלחנן סרב. "עלינו לפעול על פי הדין וההלכה!" - הסביר, והגדיר את חובתם של בני הישיבה: לעמוד מול המפעל ולמחות, מבלי לעורר מריבה ומבלי להיגרר לאלומות...

ואכן, רבי אלחנן עמד והכריז בקול רם: "שבת היום! מחללי מות יומת!" - ואחריו חזרו כל בני הישיבה.

לשמע הקריאות - יצאו מספר בחורים יהודים מהמפעל ובררו מה רצונם של המתקבלים, ורבי אלחנן נענה ואמר להם: "יהודים יקרים! שבת היום, ואסור לעבוד! האם אתם יודעים זאת - או לא?"...

ניכר היה על הבחורים כי תוכחתו של הצדיק נוגעת ללבם וגורמת להם אי נעימות, אולם למעשה - היא לא הניאה אותם להמשיך במעשיהם...

כמתנצלים הם הסבירו לגאון כי הם חייבים לעבוד, ומיד הפנו עורף וחזרו אל תוך המפעל.

כעת, פנה רבי אלחנן שוב אל בני הישיבה, ובקש מהם לחזור עוד פעמיים על המחאה: הוא הכריז את הכרזתו המצמררת - ובני הישיבה חזרו אחריו בשנית, וכך גם בשלישית.

לאחר מכן - פנו הכל בחזרה אל עבר הישיבה, בעוד בבית החרושת נמשכת העבודה כמקודם...

היה נראה שאין סיכוי שהדברים יפעלו משהו, אלא שלמעשה, השפעתה של אותה תוכחה, של אותה 'מחאה' - הייתה מעל ומעבר לצפיות...

שכן שבועות מספר לאחר אותו מעשה - הופיעו בישיבה 'פנים חדשות'... ארבעה מאותם בחורים עוברי המפעל - הושפעו מתוכחתו של הצדיק אשר חדרה אל לבם, והצטרפו אל בני הישיבה. [מתוך האור]

”וַיִּבְרַךְ אֶל־לֵהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שַׁבַּת מְפֹל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֶל־לֵהִים לַעֲשׂוֹת” (ב, ג) - שבת שלום בין הנשמה לגוף

בשבת יש נשמה יתרה, והגוף והנשמה מתענגים יחד כאחד. 'שבת שלום' - שבת של שלום בין הנשמה לגוף. ע"י השבת יש זכות לקיום הנשמה והגוף כאחד. אנו אומרים בקבלת שבת: 'לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא מקור הברכה'.

קשה להבין ולשער איזו עוצמה אדירה ואיזה שפע של ברכה יש לנו בשבת. בימים אלו, שכולם מחפשים מה לתקן ומה לשנות, כדאי שניתן את דעתנו להשתפר בעניין כבוד השבת. שלמה המלך אומר (קהלת ז, ח): "טוב אחרית דבר מראשיתו" - כאשר ההתחלה טובה, גדולים הסיכויים שגם 'אחרית הדבר' תהיה טובה. הצורה שבה נכנסים לשבת, יכולה להשפיע במידה רבה על כל השבת. על כן, ראוי להיכנס לשבת בנחת ובשמחה של מצוה, ולא מתוך לחץ ומתח.

ראוי לקבל את שבת המלכה בזמנה, ואפילו לפני הזמן, ולא ברגע האחרון ממש. שמעו נא סיפור על אברך יקר, שסובל מ'טרשת נפוצה' (סוג של ניוון שרירים).

בשלב מסוים הודיעו לו הרופאים, כי תוך שנתיים לא יוכל ללכת על רגליו, ויאלץ להיעזר בכיסא גלגלים. מאז חלפו שבע שנים. אמנם ההליכה קשה על אותו אדם, והוא צולע במקצת, אבל הוא הולך על רגליו. כל בוקר הוא קם, מודה על החסד הגדול ויוצא לתפילה.

הרופאים המומים, לא מבינים איך נעצרה ההידרדרות, בניגוד לצפוי על פי מה שהם מכירים מהשטח ומהספרות הרפואית. משנשאל אות אברך לסוד הדבר, סיפר האברך: 'הלכתי לרב שלי, והרב אמר שאני ואשתי נקבל על עצמנו להיות מוכנים לשבת קודש מחצות היום. קיבלנו על עצמנו כי מחצות היום - הפלטה כבר תהא מונחת במקומה, כל מלאכתנו עשויה, והשולחן ערוך לכבוד שבת. את כל הסידורים אנחנו מסיימים לפני כן. קרובי המשפחה והידידים יודעים, שאת כל הטלפונים אלינו צריך לעשות לפני חצות, מאחר שאחרי חצות אנחנו כבר לא ניגשים לטלפון. מחצות כבר מורגשת אצלנו קדושת השבת! מאז שקיבלו על עצמנו כך, בכל פעם שאני מגיע לבדיקות בבית החולים, הרופאים מתפלאים. איך זה?! כבר שבע שנים, והמצב שלך, יחסית, כל כך טוב? אך אין להתפלא. 'לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה'. מי ש'הולך' לקראת שבת, בזכות כבוד השבת וקדושתה בא עליו שפע של טובה וברכה. [דורש טוב/אלול- ר"ה]

”וַיִּבְלֵ אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי...” (ב, ב)

תמחו האחרונים: מדוע ברא הקב"ה את העולם בששה ימים, והרי היה יכול לבראו ברגע, ויש שתירצו לפי מה שכתב בהגהות 'עיני שמואל' (פסחים נ:): שכשם שהאור אינו ניכר רק מתוך החושך, כך ה' יתברך ברא את העולם בששה ימים למען יהיה ניכר קדושת השבת אחר כך, כי ע"י המעשה בששת הימים אז יהיה ניכר שביתת השבת, וה'אור החיים' כתב, שבא ללמדנו שאף אם החלנו במלאכה ביום השישי, ואם לא נגמור אותה יהיה הפסד ונזק גדול, אל לנו לגומרה אלא לשבות מהמלאכה. וב'ויגד משה' (מהגרמ"י כץ) כתב: כי בא להורות שנהיה מתונים בכל דבר, כשם שה' יתברך כביכול חישוב בכל דבר בבריאת העולם אם לבראו או לאו, כפי שמובא במדרש, והלא דין הוא, ומה ה' יתברך שהוא בלי גבול ותכלית וסוקר הכל בסקירה אחת היה מתון כל כך, קל וחומר בן בנו של קל וחומר אדם הקרוץ מחומר ועלול לטעות, בוודאי צריך זהירות יתירה ומתינות. [מעדני אשר]

”וְעַץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן...” (ב, ט)

על עץ החיים נאמר בפסוק, שהיה “בתוך הגן”; ומפרש רש”י שכוונת הפסוק לומר, שעץ החיים מצוי בדיוק באמצע הגן וכלשון רש”י: “בתוך הגן” - “באמצע הגן”. וכך גם מתרגם אונקלוס, “במציעות גינתא”, כלומר באמצע הגן.

מה ראה הכתוב להדגיש את היותו של עץ החיים “באמצע הגן”, ומה לנו אם הוא באמצע הגן או באחד מצדדיו?

ב”חידושי החפץ חיים על התורה”, מובא בשם תלמיד החפץ חיים הגאון רבי יוסף סגל, שהסביר זאת כך (בספרו חזון יוסף): “עץ החיים”, עניינו חיי אושר ומשמעות, חיי סיפוק רוחני. הצבתו של העץ “באמצע הגן” באה לומר, שיש דרכים רבות, ולא דרך אחת בלבד, להגיע לאותו אושר עליון. לכל אדם סלולה דרך משלו להגיע ל”עץ החיים”: יש מי שמגיע לעץ החיים על ידי עיסוק מתמיד בתורה, יש מי שמגיע לשם באמצעות תפילה ומצוות, ויש מי שמגיע לשם על ידי עיסוק בצדקה וחסד, כל אחד לפי תכונותיו, טיבו ויכולותיו. לכן העץ הוא “באמצע הגן”, כי ה”אמצע” מסמל מקום שניתן לגשת אליו מכל צד בשווה...”

(הקב”ה רצה לזכות את ישראל, שכל אחד יזכה לאושר החיים הנצחיים בהתאם לסגולותיו הטבעיות בו, ובהתאם לכוחו ואפשרויותיו שהוענקו לו, כלומר, כל אחד ואחד לפי דרכו המיוחדת לו הנתונה בידו. לזאת נטע הקב”ה את עץ החיים דווקא באמצע הגן ממש, היינו, שבאמצעות כל דרכי האנשים השונים המתחלקות לפי אפשרויותיהם וסגולותיהם, יוכל האדם להגיע לעץ החיים).

וסיפר בנו של ה’חפץ חיים’ (מובא ב”מכתבי החפץ חיים, דוגמה משיחות אבי ז”ל, אות יח, וכן בספר “חידושי החפץ חיים על התורה”, על הפסוק כאן בפרשה), שההסבר הנ”ל של “אמצע הגן” נאמר על ידי החפץ חיים לרופא ששאל אותו במה יזכה לחיי עולם הבא; והשיב לו החפץ חיים, שלכל אדם, בין אם הוא בעל תורה או בעל מלאכה, יש את דרכו שלו להגיע לעץ החיים, ולכן רומזת הצבתו של עץ החיים באמצע הגן - “שרמז לנו הכתוב שעץ החיים הוא באמצע, וכל דבר שהוא באמצע יש לו לגשת אליו מכל צד, והכוונה הוא, שלא נחשוב כי רק דרך אחד יש להגיע אל העץ, כלומר מכל צד אפשר לבוא אל עץ החיים. והיינו שכל אדם, בין מי שעוסק בתורה או עוסק בענייני העולם, כמו חכמה ומלאכה, ביכולתו לבוא אל עץ החיים”.

”עַל בֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְדָבַק

בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד” (ב, כד)

על פסוק זה אמר הגאון הרב ידידיה פרנקל זצ”ל (הדברים מובאים בספר “למדתי ממנו - רעיונות ופנינים על הפרשיות והמועדים”, המלקט דברים מתורתו ודרשותיו של הרב פרנקל): “עלינו להבין, האמנם התורה דורשת שאדם הנושא אשה יעזוב את הוריו? הלא אדרבה, כיבוד אב ואם הוא מיסודות התורה ומקומו בעשרת הדברות.

ניתן לפרש ‘עזוב’ מלשון עזבון (=ירושה).

וכוונת התורה כך היא: אדם הנישא ומקים בית נאמן בישראל, עליו לקחת עמו כצידה לדרך את ה’עזבון הערכי’ שגדל עליו בבית הוריו.

‘ודבק באשתו’, כפי שאמרו חז”ל (יומא ב.), ‘ביתו - זו אשתו’, דהיינו, את החינוך שינק בבית הוריו, עליו לקחת עמו וליישמו בביתו החדש”.

”וַיִּקְרָא ה'... אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה” -

קריאה לתשובה

במדרש (בראשית רבה יט, ט) מסופר על הרגע שבו הקב”ה שואל את אדם “אֵיכָּה”? המדרש מציין כי השאלה לא נועדה לגלות את מקום מחבואו של אדם, שכן הקב”ה יודע הכל. במקום זאת, השאלה נאמרה כדי לתת לאדם הזדמנות להודות בחטאו ולחזור בתשובה. המדרש משווה זאת לאב שיודע היכן בנו מסתתר, אך קורא לו כדי שיבוא וידבר איתו.

המדרש מלמד כי “אֵיכָּה” היא קריאה של חסד. אדם הראשון, במקום להשיב בכנות, מאשים את חווה ואת הקב”ה עצמו - “הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי” (ג, יב).

מכאן אנו למדים שהתשובה מתחילה כאשר אנו מפסיקים להאשים אחרים ומתחילים לקחת אחריות. הקב”ה ממשיך לשאול אותנו “אֵיכָּה”? בכל רגע שבו אנו מתרחקים, ומזמין אותנו לחזור אליו. כשאנו נתקלים בקונפליקט או טעות, עלינו לשאול את עצמנו: “האם אני מתחבא מאחריות? האם אני מוכן לענות לקריאת ‘אֵיכָּה’? ולחזור בתשובה...”

מסופר שפעם אחת הגיע יהודי פשוט ל’בעל התניא’, וביקש הדרכה כיצד לחזור בתשובה. הרבי שאל אותו: “היכן אתה נמצא כעת בחיך? מה מעשיך?” האיש התחיל לספר על חייו, אך התחמק מלהודות בחטאיו. הרבי אמר לו: “כאשר הקב”ה שאל את אדם ‘אֵיכָּה’? הוא לא חיכה שיאמר לו היכן הוא מסתתר, אלא הזמין אותו לעמוד מול האמת. תשובה מתחילה כשאתה אומר לעצמך בכנות: ‘הנה אני, עם כל חולשותיי, ואני רוצה לתקן’...”

הסיפור מלמד אותנו כי “אֵיכָּה”? היא קריאה להתמודד עם האמת הפנימית שלנו. תשובה אינה דורשת שלמות, אלא כנות והכרה במצבנו האמיתי. כמו שהקב”ה פנה לאדם בחמלה, כך עלינו לפנות לעצמנו בחמלה כשאנו מבקשים לתקן. כשאנו חשים תקועים או “אבודים”, כדאי לעצור ולשאול: “היכן אני באמת? מה אני מסתיר מעצמי”? כנות זו היא הצעד הראשון לתשובה.

מסופר על מלך ששלח את בנו למסע בעולם. הבן התרחק מארמון המלך, שכח את זהותו, והתחיל לחיות כפשוט עם. יום אחד, שמע קריאה מרחוק: “בני, אֵיכָּה? היכן אתה?” הקריאה הזו עוררה אותו להיזכר שהוא בן המלך, והוא החל את מסע החזרה לארמון.

בסיפור זה, המלך הוא הקב”ה, והקריאה “אֵיכָּה”? היא תזכורת לנשמה שלנו שהיא חלק אלוקי, ושהיא יכולה לשוב הביתה דרך תשובה.

”וַיֹּאמֶר אֶל־לֵהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר” (א, ב) -

כוחם של מילים - סיפור נפלא

סיפור עצום ונפלא נודע לי באקראי לפני שנים אחדות, והוא הדהים אותי עד מאוד. בהזדמנות מסוימת כשסיפרתי זאת לידיד נעורי משיבת פוניבז', להבדיל בין חיים לחיים, הגאון רבי משה גפן זצ"ל, הוא נחרד לשמעו. הוא הגיב שמוכרחים לפרסם זאת ברבים, כדי ללמד מה כוחה של מילה אחת לחולל: לפני שנים אחדות ישבתי באולם שמחות בבני ברק, לפתע נכנס לאולם אדם שהיה נראה בסביבות הגיל שלי, בלתי מוכר לי, וניגש אלי בהתרגשות, חיבק אותי ונישק אותי על לחיי לעיני כל. חשתי אז תחושה מאוד לא נעימה לקבל כך נשיקה לפני כולם מאדם בלתי מוכר. "הזכירו לי מי אתם?" שאלתי בעדינות. "קוראים לכם כך וכך", לא? "לא", "נכון", השבתי. "ולמדתם בישיבת פוניבז' בעבר?" הוסיף לשאול. "כן! כן!" "שמא זוכרים אתם בשיעור שלכם בחור בשם פלוני?"...

בבת אחת הוא הצליח להחזיר אותי בזיכרונות שלושים שנה אחורנית. אותו בחור שהזכיר אכן למד בשיעור שלי, והיה נחשב לבחור שקט ועדין, נעים ונינוח במיוחד. בני הישיבה אהבו מאוד ללמוד איתו, והיה לו מעמד חשוב בשיעור. תמיד הצליח לקבוע חברותות טובות בסדרי הלימוד. אך ביום בהיר בעיצומו של זמן חורף שיעור ג', הוא עזב את הישיבה במפתיע. בזמנו הדבר עורר פליאה רבה, אך מאז לא ידענו דבר אודותיו, וזיכרוננו נשטם מזיכרוננו.

"ובכן, אני אותו בחור", אמר האיש בחיוך מבוייש. התרגשתי להיפגש עמו פנים מול פנים לאחר עשרות שנות נתק, וקיבלתי אותו בחום ובלבביות. המשכתי להתעניין אודות הקורה עמו היום ובאיזה תחום הוא עוסק? הוא השיבני שברוך ה' הוא בעל משפחה ברוכה, ועיסוקו הוא בתחום ההנדסה ותכנות מחשבים כבר קרוב לעשרים שנה, ועושה-חיל בעבודתו. לאחרונה הצליח לקבל תואר גבוה יותר ולפרנס את בני ביתו ברווח וכבוד.

ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי אותו מדוע הוא עזב בזמנו את הישיבה ביום בהיר בעוד היה נראה לכולנו שהוא מצליח מאוד בישיבה? הוא פתח בפני את סגור ליבו וסיפר מה ארע בזמנו אז, בימי שבתו בישיבה: "הבה ואגלה לך סוד, אכן למדתי שנתיים וחצי בישיבה, אך אותם השנתיים וחצי היו עבורי הצגה אחת גדולה. הכישרון שלי הוא בדרגה די נמוכה, ויחד עם זה הרמה הלימודית שלי. כשבני הישיבה עסקו בפילפול והעמדת שיטות הראשונים והאחרונים, אני בקושי הבנתי את פשט דברי הגמרא..."

"אולם היה לי לכל הפחות שכל לשתוק, שכן רציתי ללמוד בישיבה חשובה, והיות שידעו שאני שתקן לא ציפו ממני שאראה את ידיעותיי ורמת הבנתי. כך התקיימו בי דברי שלמה המלך (משלי יז, כח): "גַם אֵוִיל מְחִירֵשׁ חֶכֶם יִחָשֵׁב אֶטֶם שִׁפְתָיו נְבוֹן", והצלחתי איך שהוא להשתלב כאחד הבחורים המצליחים בשיעור, מבחינת חברותות טובות ומעמד, גם מבלי שקיבלתי טעם אמיתי בלימוד. עד שהגיע אותו היום, באמצע זמן חורף של שיעור ג', הרגשתי שאיני מסוגל עוד להמשיך לעבוד על כולם. היתה בי תחושה של בזבז זמן, שאני מעביר את זמני לריק ולהבל מבלי לקבל שום תועלת אמיתית מהלימוד בישיבה. התייעצתי עם מי שסמכתי עליו, וקיבלתי החלטה לעזוב את הישיבה ולצאת לעבוד".

"אך עדיין לא זכיתי להבין על מה מגיעה לי הנשיקה?" שאלתי. והוא השיבני תשובה מפעימה: "בסביבות חמש שנים לאחר נישואי פגשתי בן פעם ברחוב, ושוחחנו בידידות מבלי להיכנס לפרטים בנוגע למה שעבר עלי בשנים האחרונות. בין הדברים אמרת לי בחיוך שבמחברות שלך על מסכת בבא מציעא מוזכר השם שלי, כמי ששאל בזמנו שאלה נפלאה את ראש הישיבה רבי שמואל רוזובסקי..."

הוא אכן הזכיר לי את המעמד ההוא, בו השמיע את שאלתו לפני רבי שמואל. היה זה לאחר השיעור, כאשר רבי שמואל עמד מוקף בעשרות בחורים כגורן עגולה, שבאו לשוחח עמו בלימוד, וביניהם עמד אותו בחור. כששאל הלה את שאלתו, הביע רבי שמואל הנאה וקורת רוח מיוחדת, ואף הגדיר את השאלה באופן בהיר מלוטש ומבריק, ואני לתומי כתבתי אותה בשעת מעשה במחברת.

אגב, כך הצליח רבי שמואל לרומם את הבחורים לפסגות, ולנסוך בהם עידוד לשאול טוב יותר, ולנסח גם דברים מורכבים ומעמיקים בבחירות ובחדות.

"לאחר המפגש בינינו", המשיך הלה לספר לי את סיפורו, "באתי הביתה ופרצתי בבכי. חשבתי לעצמי: האיך מתבייש שלא לפתוח ספר במשך כל היום? והרי אתה מוזכר בשיעורי רבי שמואל? ...? המחשבה הזאת רדפה אחרי שעה ארוכה, ניקרה במוחי ולא הרפתה. קמתי ועשיתי מעשה. עוד באותו ערב נכנסתי לחנות הספרים הסמוכה לביתי ורכשתי גמרא חדשה מסכת 'בבא מציעא', ויחד עם זאת את הספר "שיעורי רבי שמואל" על מסכת זו, חזרתי הביתה והתחלתי ללמוד את המסכת דף אחרי דף. אמנם לא עזבתי את עבודתי, אולם מאז קיבלתי על עצמי שכאשר אני שב בערב אני יושב ולומד לפחות דף גמרא, מתובל בעומק סברותיו של רבי שמואל... ובילולי ובמוצאי שבתות שבזמנים האלה אני יותר פנוי אקדיש כל רגע פנוי ללימוד התורה.

העונג הגדול מכל מילה של רבי שמואל הקנה לי טעם אמיתי בלימוד, ומאז שילדי היו קטנטנים הם ראו אותי יושב ולומד כל רגע פנוי, וממני למדו גם כן לעשות כך, ובזכות כך זכיתי לבנים תלמידי חכמים, בחורי חמד לומדי ישיבות קדושות. הכל אודות לאותו פירגון שהשמעת באוזני באקראי באותה הפגישה, כדי להיטיב עם רוחי..."

ברכת התורה

"לְאֶדֶם מַעֲרָכִי לֵב וּמָה' מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל ודודק
מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רוח: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בת טובה: בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חוליה) בן שמחה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיו
שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעילה: רוחה בת שמשון: דליה בת חיים
הגר בת אהרן וחרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה
רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה:

אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה
גילי בלומנר (נצור תמונות א). אלעזר בן שמחה
זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה
רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זוהרה בת אטו
נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רוח: משה בן רוח
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: מלן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורלי בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת זיוה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה
רחל בת נארה: רות בת לינה: מורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה במת תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רחל בת מניה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רנה: דניאלה בת שפורה
מאיר יעקב בן רחל: חילה בת ישראל
אשר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

הגליון להיוזק הסגולה לשמחת השבת: להזכיר בכל ליל שישי את זכות רבינו שלום מפראהבישט

סגולה שלום

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאֵהִי־שֵׁט וְיוֹעֵזְבִי"א

שנה ה'

ליל שישי
פרשת בראשית
תשפ"ו

גליון
253

אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

הנהגות ישרות

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

כאשר מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע התאוה לפרי בילדותו

יפעם אחת ראיתי את אבי ז"ל מחזיק פרי טוב בידו, תפוח יפה, ומאוד התאויתי לאכלו, מה עשיתי, ניגשתי ובירכתי 'בורא פרי העץ' ומיד נתן לי את הפרי כדי שלא תהיה ברכה לבטלה!

כת" הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערנאבל זי"ע - ירחון בית דוד, יז עמ' יג

"פי טוב העץ למאכל וכי תאנה הוא לעינים"
(בראשית ג ו).

סיפר הרה"ק מרוז'ין: אבי ז"ל [הרה"ק רבי שלום שְׁכָנָא מְפָרָאֵהִי־שֵׁט זי"ע] לימדני שאם אני רואה פרי טוב לא אֶחְמוֹד זאת אלא אֶתְאַפֵּק, אֶבֶל הרי בכל זאת הייתי ילד,

השלמות וצינונים

שהיית בדאי מחל לכולם. וכאן סיפר את הסיפור דבידיה הוה עובדא, ואחר כך המשיך ואמר: הנה גם היום כל יהודי בירך את הברכה "ברוך ה' מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכיפורים", ואם כן בוודאי מוחל לכל אחד כדי שלא תהיה ברכה לבטלה. עד כאן מהכת"י.

1 ראה שם בראשית דבריו שכתב: מספרים על הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע, שפעם אחת במוצאי יום הכיפורים בשעה מאוחרת בלילה, עדיין הלך יחף ולא רצה לתת את ידו לשלום במשך כמה שעות, והיה נסער מאוד. לאחר מכן נרגע והושיט את ידו לכולם, והסביר להם מה היה הענין, שהתבונן שאינו יודע למי מוחל השי"ת ולמי לא, עד שעלה במחשבתו

נתיבותיה שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע
הקשר עם הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע - ב - פרק נו

לחריף אותו כמנהגו וכדרכו, ועל כן סובב רבינו שוב את ראשו וישב בראש קהל חסידיו. אז שוב פייסו הרה"ק מטיטוב זי"ע עד שנתרצה ושב לשבת עמו באותו השלחן. וכך היה במשך כל זמן הסעודה שנמשכה שלש שעות רצופות - ומי בא בסוד קדושים.

פעם אחת הגיע בעשרת ימי תשובה אחד מחסידיו הרה"ק מטיטוב זי"ע אל רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע. בעודו יושב בצל קדשו שמע את הרה"ק מפראהבישט מדבר על רבו הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע. בתחילה הדברים עוררו חלחלה בקרבו בשמעו דברים כדרכונות על רבו, אך רבינו המשיך והרבה לדבר על הרה"ק מטיטוב והפליג בהם עד שהדברים החלו להכנס לאוזניו, וגמר בלבו שלא יסע עוד אל הרה"ק מטיטוב אחר ששמע עליו דברים שכאלו.

אחר שהאיר היום בא השמש לקרוא לרבינו שהגיע זמן אמירת סליחות 'שלש עשרה מידות'. ענה לו רבינו 'למה עלי לומר י"ג מידות, הלא זה עתה דיברתי מהצדיק הקדוש רבי אהרן מטיטוב שהוא הרי בעצמו ה"יג מידות. אותו חסיד שמע את הדברים מן הצד, ומיד הבין שאין כוונת דברי רבינו כפשוטם, אלא הם דברים עמוקים גבוהים ונסתרים.

מקורות: ספר צדקת הצדיקים, עמ' קה כרס בית ישראל, עמ' קכה נה

דרכו בקודש של הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע היה לדבר סרה על כל צדיקי דורו, ומנהגו היה שבעת שהיה אוכל בשחרית ובערבית היה אחד אומר לפניו מימרא או סיפור מאחד מצדיקי הדור, ואז היה הרה"ק מטיטוב זי"ע מתחיל תיכף לצחוק מאותו צדיק שסיפרו עליו או אמרו איזה מימרא משמו - וזה היה חק קבוע, ואף על שאר בשרו הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בו זי"ע ועל רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע היה מדבר רבות. ורק אם הזכירו את זקינו הבעל שם טוב הקדוש וכדומה אז לא היה מדבר עליו.

פעם אחת נודמנו הרה"ק מטיטוב זי"ע עם רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע לסעודת ברית מילה, והושיבו את שניהם בראש השלחן. מיד הורה רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע לחסידיו שיעמידו שולחן נוסף לצידו והם ישבו סביב שולחן זה. וכך עשו והתיישבו סביב השלחן כאשר בראש השלחן יושב רבם ופניו אל השלחן שבו ישב לצידו הרה"ק מטיטוב. והנה כאשר רק התיישב רבינו לסעודת המצוה מיד התחיל הרה"ק מטיטוב לצחוק עליו. הרה"ק מפראהבישט הסתובב מיד וישב בראש השלחן שבו ישבו חסידיו. מיד התחיל הרה"ק מטיטוב לפייס את רבינו, וחזקו ונישקו, וביקש ממנו שיסובב את פניו וישב יחד עמו באותו השלחן. ואכן רבינו נאות וסובב את פניו, אך תיכף החל הרה"ק מטיטוב

לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי שלמון ז"ל

משהולין רבי ישראל מרוז'ין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אני רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מינו האלקים'.

יוצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפנט | טלפון: 03-579-03-03 | פקס: 03-616-5110 | להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

לקראת שבת לכו ונלכה

חיזוק שבועי "והשיב" שבת פרשת בראשית תשפ"ו

בס"ד

"בראשית" בשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו 'ראשית'!

אומר באהבתו את ישראל שישראל קדמו לתורה, ולכן שיבר משה את הלוחות להצילם. מסתמא היו שם כאלה שתמחו על משה, בעבור איזה אנשים שיבר משה את הלוחות, בשביל צדיקים ותלמידי חכמים? ממש לא, אלא בשביל אנשים כאלה. ולמה עשה זאת? כי אליהו הנביא אומר 'ישראל קדמו'. וכן דרכו של אליהו הנביא זכור לטוב לדבר הרבה באהבתו את ישראל, 'בני ישראל הריני כפרתן'.

בשמחת תורה סיימנו לקרוא את התורה במילים "לעיני כל ישראל", ובעצם בכל פרשיות שבתורה היה ספק מי קודם למי, תורה לישראל או ישראל לתורה, כשיבר משה את הלוחות, נתברר שישראל קדמו, עמדה תורה וסיימה בסיום הטוב הזה, 'לעיני כל ישראל' וסמך תחילתה לסופה 'בראשית ברא אלוקים', ופרש'י "בשביל התורה ובשביל ישראל", כלומר, שניהם נקראים ראשית, אבל איני יודע איזה מהם קודם, ובסיום התורה יתברר שישראל קדמו. והפירוש היא, שהתחלה היא שיש ב' ראשית, "תורה וישראל", במשך כל התורה עדיין לא ידוע מי קודם למי, ורק בסיום התורה יש הכרעה 'לעיני כל ישראל' ששיבר משה את הלוחות כדי להציל את האחרון שבישראל.

המסר שנוגע לנו, כאשר אנחנו מתחילים שוב לקרוא וללמוד את התורה "בשבת בראשית", זוהי זמן מסוגל להתרענן ולהתחיל את הכול מחדש, 'שנה חדשה' ו'התחלה חדשה'. גם עבור עצמינו וגם עבור ילדינו המתמודדים, ולהבין ולהפנים שגם הם חלק בלתי נפרד מנשמות ישראל הכלולות יחד במילת "בראשית", שהיא שורש כל התורה ושורש כל נשמות ישראל!

**בברכת שבת שלום ומבורך וחורף בריא
א גוטן שבת - א געזונטע ווינטער!**

התורה מתחילה במילים "בראשית ברא אלוקים.. ופירש'י: "בראשית ברא, אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל, 'בשביל התורה' שנקראת (משלי ח-כב) ראשית דרכו, ו'בשביל ישראל' שנקראו (ירמיה ב-ג) ראשית תבואתו". נמצא לפי זה כי מילת "בראשית" כוללת בתוכה, את כל חלקי התורה שיתגלו עד סוף כל הדורות, וכן את כל נשמות ישראל שעתידות להיוולד בעולם, שבשבילם נברא העולם. והנה מטעם זה מכנים שבת זו "שבת בראשית", כדי להדגיש בכך החשיבות הנעלה של התורה הקדושה ורום ערך נשמות ישראל הכלולות יחד במילת "בראשית", שהיא שורש כל התורה ושורש כל נשמות ישראל.

כמו"כ איתא בספה"ק "תפארת שלמה" בביאור מאמר המשנה (סנהדרין לז.): "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", ומבאר הכוונה בזה שכל אחד מישראל צריך לכלול עצמו במילת "בראשית", שפירושו: "בשביל ישראל שנקראו ראשית", עד כדי כך שגם הוא ישיג לומר: "בשבילי נברא העולם", גם אני כלול בתכלית הבריאה "בשביל ישראל", ובלשון קדשו: "ענין האמירה הזאת, למען יזכור וישיב אל לבו, אחרי כי בשבילי נברא העולם, וכל התבל כולו עומד עלי, אני מחויב לסגל תורה ומצוות כנגד כל העולם כולו לבל יתמוטט".

איתא ב'תנא דבי אליהו' [רבה, יד]: "שני דברים יש בעולם ואני אוהבם בלבבי אהבה גמורה ואלו הן תורה וישראל, אבל איני יודע איזה מהם קודם, אמרתי לו בני, דרכן של בני אדם אומרים התורה קדמה שנאמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו וגו', אבל אני אומר ישראל קדמו שנאמר (ירמיה ב) קודש ישראל לה' ראשית תבואתה". אליהו הנביא גם הוא אוהב את ישראל באהבה שלימה, והוא

» הפצת הענין לוידי חרדים נתרם: לעז מרצא ורצא חקודש רבנו משה סופר - בעל החתם סופר זצ"ל »
נלביע כ"ח תשרי ת"ד ו נתרם ע"י אחד מצאצאיו לזכות ולזכות משפחת שיחיו

להצטרפות לקבלת העלון במייל ולהנצחות: 3137526@gmail.com

משפחת "והשיב" - הבית החם להורים לנוער מתמודד
קו המערכת - "והשיב" | השארת הודעות: 02.313.7526

קו החם • ייעוץ והכוונה • סדנאות • קבוצות תמיכה • כינוסי חיזוק • חיזוקים שבועיים

מאוצרות הפרשה

בראשית (א, א)

'בראשית' נוטריקון בטחון רצון אהבה שתיקה יראה תורה, והן שש המידות החשובות ביותר לאדם. (הגר"א, אדרת אליהו)

ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן (א,א)
וברש"י כתוב, שיהיה טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי ולא העץ פרי לפיכך כשנתקלל אדם על עונו נפקדה גם היא על עונו ונתקללה.
ונשאלת השאלה, למה הקב"ה חיכה לתת את העונש לאדמה עד אחרי שאדם הראשון חטא ונענש, הרי כבר מיד כשחטאה היה צריך להענישה.

ושמעתי להסביר בזה, שבפרשת האזינו כתוב (לב, ד) "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט קל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". ושואלים מה הכוונה אין עול צדיק וישר הוא, הרי ודאי שהקב"ה לא יעשה משפט מעוות, ומה השבח הגדול בזה.

ואומרים בשם רבי אליהו לופיאן זצ"ל שכתוב בגמרא בר"ה (יז). שבראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, ואחד הביאורים בגמ' מה זה כבני מרון שעוברים כמו חיילים או כמו צאן שעוברים אחד אחד, ומאידך כתוב שם בגמ' שכולם נסקרים בסקירה אחת, שנאמר "היוצר יחד ליבם המבין אל כל מעשיהם", ולכאורה זה סתירה, ואמר רבי אליהו לופיאן שאין כאן סתירה, שבאמת הקב"ה דן את כל אחד בפני עצמו לפי מה שמגיע לו, אבל מ"מ הקב"ה עושה חשבון גם שלא יגרם עי"ז לאחרים צער אלא אם כן מגיע להם גם. ולדוגמא אם נגזר על בן אדם להפסיד את כל הכסף שלו, הרי כל המשפחה שלו וכל הקרובים שלו יסבלו צער מזה, ואם לא מגיע לאחד מהם שיבוא לו כזה צער, הגזירה תתבטל. וזה הכוונה בסקירה אחת, שהקב"ה בודק אם עי"ז יבוא למישהו אחר צער שלא מגיע לו. ולכן כשהיה רבי אליהו לופיאן שומע על מישהו חולה, היה אומר שכולם צריכים להצטער על זה, כדי שעי"ז יהיה כמה שיותר צער לאחרים, וכך אולי תתבטל הגזירה אם יהיה מישהו שלא מגיע לו כזה צער. וזה הכוונה בפסוק בפרשת האזינו "הצור תמים פעלו", שהקב"ה עושה לכל אחד מה שמגיע לו, אבל "קל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא", דהיינו שאפילו אם לפי המעשים שלו מגיע לו עונש, אבל הקב"ה לא גורם לאנשים אחרים שלא מגיע להם שיהיה להם איזה צער, וזה רק אצל הקב"ה, אבל אצל בשר ודם אף שופט לא מתחשב בקרובים והמשפחה שלו.

ולפי"ז מסבירים למה האדמה קיבלה עונש רק אחרי שחטא אדם הראשון ונענש, כיון שקודם לכן, אמנם היה מגיע לאדמה עונש, אבל עי"ז היה מגיע לאדם צער מזה, ולכן היא לא נענשה, ורק אחרי שהוא חטא, היה אפשר להעניש את האדמה.

וצריך להתחזק מזה, א' איך אצל הקב"ה הכל מדוד והוא לא גורם לאף אחד אפילו איזה צער אם זה לא מגיע לו, וב' שאם בן אדם מצטער בצער של השני הוא יכול להציל אותו עי"ז.

ויעש אלקים את שני המארת הגדולים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים (א, טז) וכתב רש"י שוים נבראו ונתמעטה הלבנה על שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. וצריך להבין הרי לכאורה הלבנה צדקה בטענתה, שלא שייך ששתים ישמשו בכתר אחד.

ושמעתי מהגאון רבי גבריאל זאב ריגלים זצ"ל שביאר עפ"י משל, כשמוגעים למשרד יש שם הרבה פקידים, האם גם שם שייך לומר שאי אפשר שכמה ישמשו בכתר אחד? ודאי שלא, והחילוק הוא פשוט, מלך או מנהל לא שייך שיהיה שתיים, כיון שמלך ומנהל הוא מקבל החלטות וקובע את כל הכללים, ובוה לא יתכן ששתים יהיו צריכים להחליט, כי כל אחד יאמר אחרת, אבל פקידים שהם לא מחליטים לבד, אלא להיפך, הם עושים את מה שקבע להם המנהל, שם ככל שיש יותר פקידים יש יותר עבודה שנעשית. וזה היה הטעות של הלבנה, שהיא חשבה שהיא מושלת, ואם כן באמת לא שייך ששתים ישמשו בכתר אחד, אבל האמת היא שהם רק שלוחים של הקב"ה לפרסם את שם השם הגדול, וכמו שכתוב בפסוק בישעיהו (מ, כ"ו) "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה", שמתפעלים מהבריאה ומכירים בשם.

והלימוד מזה לנו הוא שכל אחד ואחד אנחנו רק פקידים ושלוחים של הבורא עולם, והתפקיד שלנו הוא לפרסם את שם השם, ולכן לא שייך לבוא בטענות שפלוני עשה לי כך וכך. ולקח ממני כך וכך, כי אנחנו פה רק כדי לעשות רצון השם, ולא מושלים על משהו. ואדם שחי כך הוא לא ירגיש שלוקחים לו משהו והכל יהיה טוב לו, וזה הדרך להצליח בחיים. (הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א, דברי הישרה)

כי עפר אתה ואל עפר תשוב (ג, יט)

נוהג היה הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זצ"ל לשיר בניגון שמח את הפזמון 'אדם יסודו מעפר וסופו לעפר'. שאלוהו: מה כל כך משמח במילים אלו? ענה להם בחכמה: אילו היה האדם יסודו מזהב וסופו לעפר, אזי היה על מה לבכות, אבל עכשיו שיסודו מעפר וסופו לעפר, וביני לבנינו אפשר לחטוף פרק משניות, דף גמרא, וכמה תפילות, אין לך שמחה גדולה מזו...

ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי (ג, כ)
שאל רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל מדוע לא קרא האדם שם לאשתו רק אחרי חטא עץ הדעת, ואילו לכל הבהמות והחיות כבר קרא שם קודם? ותירץ: מלכתחילה אדם הראשון סבר שהאשה אינה זקוקה לשם, כיון שהיא ממש כמותו וטפילה לו, שהיא תשמע לכל מה שיגיד לה ותעשה כדבריו, וכמו שאמר מיד אחרי שנבראה (ב, כ"ג) ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי. אבל אחרי ששיכנעה אותו לאכול מעץ הדעת וחטא ואכל ונגזר עליו עונש מחמתה, ראה שזה לא כמו שהוא חשב. היא לא הולכת בדיוק אחריו ולא עושה כל מה שטוב לו, היא לא עצם מעצמיו... אם כן צריכים לקרוא לה שם, אז: ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי! (שבענו מטובך)

להתגבר על נסיון – לפני מעשה

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וְכִי תֵאָוֶה הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל וְתִקְחָה מִפְרִיו וְתֹאכַל וְתֵתֶנּוּ גַם לְאִשְׁתָּה עִמָּה וַיֹּאכַל (ג', ו')

אם נתבונן בלשון הפסוק, נמצא דבר פלא. שכן הנה, הפסוק פותח ומספר: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל, וכי תאוה הוא לעינים, ונחמד העץ להשכיל", כלומר: הוא מתאר כי חוה ראתה את העץ והבחינה במעלותיו, אולם מיד לאחר מכן הוא ממשיך: "ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל" – כאשר כאן כבר מדובר על פרי העץ! ולכאורה, מדוע פתח הפסוק ב'עץ' וסיים ב'פרי'?

את התשובה, נוכל להבין באמצעות סיפור מופלא, שאירע עם הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז'. ומעשה שהיה כך היה: מנהגו של ר' דוד היה, להתעורר מדי לילה בשעה שלש לפנות בוקר בדיוק, ליטול את ידיו, לברך את ברכות התורה, ולצאת אל הישיבה בשעה שלש ועשרה בדיוק – כדי ללמוד מספר שעות בנחת, עד התפילה. בכל לילה חזר על עצמו אותו הסדר, בדיוק מופלא. ניתן היה לכוון את השעון על פי השעה בה יצא ר' דוד מביתו: שלש ועשרה בדיוק, לא רגע קודם – ולא רגע אחר כך... כך, מלבד אותו הלילה, לילה סוער בעיצומו של החורף. באותו הלילה, כאשר יצא ר' דוד מביתו וסגר את הדלת אחריו – הביטה הרבנית בשעון, ולפליאתה גילתה כי השעה הינה שלש וחמשה! ראש הישיבה יצא לדרכו חמשה רגעים לפני הזמן, מאורע אשר דוגמתו לא אירע מעולם! "מה ההסבר לכך? הלא עשרות שנים לא קרה כדבר הזה!" תהתה הרבנית בליבה, אולם את התשובה – קיבלה מספר רגעים מאוחר יותר, בשעה שלש ועשרה, אז נשמעו נקישות על הדלת, ובפתח עמד בנה, ר' ברוך דב, שהתגורר במרחק מספר רחובות מבית הוריו... "מה מעשיך כאן, באמצע הלילה?" שאלה הרבנית בפליאה, תוך שהיא משתוממת לפשר צירוף המקרים המוזר שאירע באותו הלילה, ואילו ר' ברוך דב נענה והסביר: "אבא סיפר לי אתמול, שהוא אינו חש בטוב. מזג האוויר נתן בו את אותותיו, והוא התקדר כנראה. לפיכך, כאשר התוודעתי לסופה המשתוללת בחוץ, ראיתי את הברקים ושמעתי את הרעמים – החלטתי שעלי למנוע ממנו לצאת אל הישיבה באמצע הלילה, בקור הנורא! 'הרי זה ממש פיקוח נפש!' הרהרתי בליבי, והחלטתי כי בשעה שלש ועשרה, השעה המדויקת בה אבא יוצא לישיבה – אתייצב בפתח, ואמנע ממנו לצאת לדרכו, תוך הבטחה כי אשארו ללמוד איתו כאן, בבית!" סיים ר' ברוך דב. "צר לי, אך איחרת את המועד... אבא כבר יצא לישיבה!" השיבה הרבנית לבנה המסור, שלא האמין למשמע אזניו: "אבא יצא לישיבה? איך זה יתכן? הלא רק כעת השעה שלש ועשרה! מעולם הוא לא יצא מהבית בשעה אחרת!" התפלא ר' ברוך דב, אולם אמו, הרבנית, כבר הבינה מה גרם לבעלה הגדול לשנות ממנהגו ולהקדים בחמשה רגעים את שעת צאתו... הוא הכיר היטב את בנו, וידע כי יעשה הכל בכדי למנוע ממנו לצאת לישיבה כהרגלו... משום כך, הוא הקדים ויצא מהבית, בטרם יספיק ר' ברוך דב להגיע... זהו איפוא המעשה המופלא, שמעורר תהיה מסויימת: אילו כה נחוש היה ר' דוד לצאת לישיבה כמנהגו, הלא יכול היה לומר זאת לבנו במפורש, ולסרב להפצרותיו כי ישאר בבית! מדוע היה עליו לשנות ממנהגו, מהרגליו, ולהקדים את שעת צאתו לישיבה? אולם התשובה ברורה... לפני שעת הנסיון, הרבה יותר קל להתגבר... לעומת זאת, כאשר הנסיון כבר עומד בפתח – נדרשים כוחות נפש מרובים ועוצמתיים בהרבה בכדי להתמודד מולו חזיתית! ר' דוד חשש, כי לאחר שכבר יתייצב הבן בפתח ביתו, ויבקש להניאו מלצאת לישיבה – הוא לא יעמוד בנסיון, ובסופו של דבר – ישתכנע לבטל את קביעותו... משום כך, הוא מיהר לצאת מהבית בטרם תגיע שעת הנסיון!

ומכאן, לענייננו... אילו היה הנחש מגיע מלכתחילה, ומנסה לשכנע את האשה כי תאכל מפרי העץ אשר הבורא אסר עליה לאכול ממנו ואף תתננו לבעלה – לא היה מבוקשו עולה בידו... שכן בטרם טעמה האשה מהעץ – לא היתה זו 'שעת נסיון', ובשלב זה, היה ביכולתה להתגבר בקלות רבה יחסית! לפיכך, מבאר 'אור החיים' הקדוש, פיתה הנחש את האשה לטעום מהעץ עצמו – אשר האכילה ממנו לא נאסרה עליה, ואז, כאשר חשה בטעמו הערב וכבר הגיעה ל'שעת נסיון' – עלה בידו אף לפתותה כי תאכל מפרי העץ, ואף תתן ממנו לאישה...

פינת ההלכה

אמר מוריד על דעת להמשיך מוריד הטל

יש לדון במי שטעה בימות הגשמים, ונתכוון לומר מוריד הטל אלא שזכור מיד שאמר מוריד, ואם יתקן עצמו ויאמר משיב הרוח ומוריד הגשם הוי מילת מוריד הפסק בברכה ואין ראוי להפסיק בתיבה אחרת, מה נכון לעשות. בגמ' בתענית ג. תנא בטל וברוחות לא חייבו חכמים להזכיר מ"ט אמר רבי חנינא לפי שאינן נעצרים, וכ' רש"י ד"ה בטל וברוחות משיב הרוח ומוריד הטל לא חייבוהו חכמים להזכיר אפילו בימות הגשמים. וכן הוא בתוס' בברכות כט: סוד"ה הא דאידכר הביאו שיש בני אדם שמזכירים טל בימות החמה כדי שאם בימות הגשמים לא יזכירו גשם רק טל לא יצטרכו לחזור ע"ש, ומבואר שאין ריעותא בהזכרת טל בימות הגשמים רק שאין חיוב להזכיר. אכן, הר"ן בריש תענית כ' שזה שנהגו להזכיר טל בשאלה ולא בהזכרה ורוח בהזכרה ולא בשאלה, כדי לעשות היכר ולידע שמצות הזמן במטר ולא בטל ורוח, לפיכך לא הזכירו שניהם גם בשאלה וגם בהזכרה עכ"ד, ומבואר שסבר שהוא לעיכובא שאין להזכיר טל בברכת אתה גיבור. ונמצא לפי זה שלסיים מוריד הטל תליא ברש"י תוס' והר"ן, דלרש"י ותוס' נראה שיכול לסיים מוריד הטל, ולהר"ן אין להזכיר טל. ומיהו אפשר שימשיך ויאמר מוריד הגשם ומשיב הרוח, ולכאורה סדר ההזכרה אינו מעכב, אלא שכיון שכשהתחיל לומר מוריד היתה דעתו לסיים מוריד הטל ומשנה זאת למוריד הגשם הוי כפתח אדעתא דברכת הגפן וסיים בדשיכרא, ובברכות יב. הוי בעיא דלא איפשיטא אי אזלי' בתר מחשבתו או לא. ולא רק בברכות אמרי' כן אלא בכל דבר, דבתרומת הדשן סי' י"ד למד מסוגיא דפתח בדשיכרא שגם מי שפתח בתפילת שבת אתה ודעתו היתה לומר אתה חונן אינו ממשיך לומר אתה קדשת או אתה אחד כיון שהתכוון לכוונה אחרת, וכן פסק בשו"ע סי' רס"ח ס"ג שאם התחיל אתה אדעתא דחול ממשיך לומר אתה חונן, ומבואר שהכוונה מעכבת בכל מקום, והכא נמי כיון שכוונתו היתה למוריד הטל לא יועיל להמשיך מוריד הגשם כיון שלא פתח אדעתא דהכי. אמנם המג"א שם לס"ל כהמחבר וכן נוטה דעת המשנ"ב וס"ל שיכול להמשיך לומר אתה קדשת וכדנקטי' לענין ברכות בסי' ר"ט, ואם כן לדעה זו יכול להמשיך ולומר מוריד הגשם. ונדון זה שייך גם בברך עלינו שהתחיל לומר ותן אדעתא דותן ברכה, ונזכר שצריך לומר ותן טל ומטר, אם יכול להמשיך לומר כדבעי ליה או שצריך לחזור ולומר ותן. וכמו כן ביעלה ויבא אם אמר ביום אדעתא דר"ח וצריך לומר אדעתא דמועד אם צריך לחזור או שיכול להמשיך ולומר ההזכרה הנצרכת. ויתכן לומר בכל זה, שעד כאן לא דנו הפוסקים על פי סוגיא דפתח בדשיכרא אלא כשפתח בברכה אחרת, ומתפרשת פתיחה זו כלפי הברכה האחרת, אבל בתוך ברכה שהוא באתה גיבור או ברכת השנים והגדון אם מה שאמר מוריד הוא כלפי טל או כלפי גשם, בזה כיון שמשמעות מוריד בתרומתו אחת היא, ואין כוונתו לברך ברכה אחרת אלא הכל בתוך אותה ברכה, בזה אין נ"מ ככוונתו ויכול להמשיך ולומר ההזכרה הנצרכת ועיי'. (הגאון רבי צבי רותן שליט"א)

השוכה לחירה: שולחנו בתוך הבית (שמן ימשך), חא"ש אינו יוצא, באשה חידש מרן הגריש"א זצ"ל, שבאשה לא גזר שמא ימשך כיון דבלא"ה אינה מצויה, וגם אם תימשך לא תעבור על דין, ונמצא דאשה י"ח.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת פלאי לאירוסים הבת
משפחת עומר יעקב להולדת הבת
גני הדר: משפחות הרב אלפר לנשואי הבן הנכד
משפחות פיליפס-אינגבר לנשואי הבן הנכד

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני למייל a7608833@GMAIL.COM

בס"ד "רבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא עלון 177

בדחי רבנן..."

פרשת בראשית

למה אדם הראשון נברא תחילה ורק לאחר מכן יצרו ממנו את האשה, הרי יותר טבעי היה אילו הייתה נבראת קודם חוה והיא תלד את האדם?

וי"ל שזה דרכו של עולם בכל דבר, אחרי שמייצרים משהו מקורי יוצא מיד אחריו חיקוי... ולכן רק אח"כ נוצרה האשה.

ויש לדחות שבכל דבר, לפני שמייצרים אותו קודם עושים טיוטה... ולכן יצרו קודם את האדם.

ועוי"ל שלא יכלו לברוא מראש את האשה כיון שהאשה דברנית ואם הייתה נבראת ראשונה לא יהיה לה עם מי לדבר ע"כ נברא קודם האיש כדי שמיד שתיווצר האשה היא תוכל להתחיל לברבר.

אלא שקשה שהרי שניהם נבראו ביום שישי ואילו פי האתון נברא רק בין השמשות סמוך לשבת, וא"כ בכל מקרה לא היה לאשה אפשרות לדבר עד כניסת שבת?

וי"ל שלעולם האשה יכלה לדבר מיד כשנוצרה, ואילו פי האתון משמש למטרה אחרת, שהרי אדם וחוה נוצרו וגם התחתנו ביום שישי, וא"כ באותה שבת היה שבע ברכות - והיו צריכים מישהו שידרוש.

וכן מוכח להדיא שהיה דרשות שנאמר 'ויפל ה' תרדמה על האדם וישן' אם הוא נרדם בהכרח שהיה דרשה.

ומזה לימוד זכות לכל הדרשנים הלא מוצלחים - שהם לא יותר גרועים מדרשת האתון, אמנם יש לזכור שיחד עם פי האתון נברא גם פי הארץ כי אחרי כזו דרשה הוא רוצה שהאדמה תבלע אותו.

ויש להוסיף עפ"י מה שמובא בספרים שמכיון שאהרן מסר נפשו על המנורה הוא זכה שהוא עומד ליד כל יהודי שמדליק נרות חנוכה. וא"כ לפי דברינו ליד כל דרשן עומד האתון.

אמנם לכאורה כל היסוד מופרך מעיקרא, כי לא יתכן שפי האתון נברא לצורך הדרשה, שהרי אתון זו הנקיבה, ואשה לא דורשת?

אבל עדיין ניתן להוכיח מזה שהיה דרשות, כיון שאע"פ שהאתון לא דרש מ"מ היא השמיעה את קולה ברעש מחריש אזנים - להפריע לדרשה מעזרת הנשים.

אף תרבה שיהא עם האשה

הג'ג'ים

* אין על ההומור של האשכנזים, מגיעים אחרי 3 שבועות ואומרים "קידמנוך תחילה".

* בערב יום כיפור יש מצוה לאכול, ולכאורה נשים פטורות כי זה מ"ע שהזמן גרמא, ונפק"מ לספרדיות שלא מברכות על זמן גרמא, שהן אוכלות בלי ברכה.

* למה לא אוכלים קרבן פסח בסוכות הרי יש גזירה שווה ט"ו ט"ו? וי"ל כי יש הו"א שמילה זה באוזן, וא"כ מי שחושש להו"א הרי שהוא ערל.

* השיר הכי מתאים לסוכות "מה אשיב לך - והקושעלאך".

* ר' מייילך בידרמן זכה לאושפיזין גם ביום א' של סוכות (אברהם) וגם בהושענא רבא (דוד המיילך).

* בחגים משמינים, ולכן מתאים שחודש תשרי יוצא בחודש ה-9.

* כשקין רצח את אחיו, פרסמו מודעות אבל (הבל)?

* איך אדם הראשון חי 1,000 שנה? כי לא היה לו שויגער. אז למה רק 1,000? כי אשה כן היה לו.

* למה האיש חייב במזונות ולא האשה? כי פעם אחת חוה היתה אחראית על האוכל, ועד היום נקנסה מיתה על כולנו

* סגולה לשידוך: לעשות שני"צ, אדם הראשון נרדם - וכשקם מצא את זיווגו.

להערות או הוספות בכל נושא שהוא ולהוספה לרשימת התפוצה

badchey.r@gmail.com

קריינא דאיגרתא - קיש קיש קריא (קורא העלון - קישקושים הוא קורא)

פרשת בראשית

גדול כוחו של מזכה הרבים

ויתהלך חנוך את א-לוקים ואינו כי לקח אותו א-לוקים החתם סופר (מובא במעינה של תורה) כותב שהסיבה שלקח אותו אלוהים היא משום שחנוך כל הזמן התבודד ולא השפיע על אחרים ודורו היה מקולקל והיה חשש שאם יתערה עם דורו יתקלקל מהם כיון שאע"פ שהוא היה צדיק לא זיכה את הרבים אין לו את זכות הרבים שתגן עליו כמו שמובא במס' אבות כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו

הגמ' במסכת כתובות דף קג: אומרת אמר רבי כמה גדולים מעשי חייא ר' חנינא ור' חייא התנצחו ביניהם א"ל ר' חנינא לר' חייא יתני אתה מנצח שאם חס ושלום נשתכחה תורה מישראל אני יחזיר אותה בפלפול א"ל רבי חייא אני עשיתי שלא תשתכח תורה מישראל שהבאתי פשתן וזרעתי. ומהפשתן עשיתי רשתות וצדתי צבאים ואת בשר הצבאים האכלתי יתומים ועשיתי מגילות מעור הצבאים והלכתי לעיר שאין שמה מלמדי תינוקות וכתבתי חמישה חומשי תורה ולמדתי ששה סדרי משנה לשש תינוקות כל תינוק סדר אחר ואמרתי לכל אחד שילמד את הסדר שהוא יודע לשני וזהו שאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא שאף על פי שגדול כוחו של רבי חנינא שיכול להחזיר את התורה בפלפול מכל מקום המעשים של רבי חייא שמזכה את תינוקות של בית רבן במקום שאין מלמדי תינוקות זכרו עצום ורב

הגמרא בבא מציעא דף פה: מספרת ריש לקיש היה מציין מערות קבורה וחיפש את מערתו של ר' חייא לציין אותה כדי שלא יכשלו בה כוהנים ולא מצאה כיון שלא הרביץ תורה כמותו אף על פי שמובא בגמרא שם שהסכימו עימו בשמים שריש לקיש פלפל בתורה כמותו מכל מקום לא זיכה את הרבים כמותו ולא זכה אפילו שיראו לו את ציונו בגלל מעלת זיכוי הרבים הגדולה שלו

וכן מסופר בגמרא שם אמר ר' זירא אמש נראה לי בחלום ר' יוסי בר' חנינא אמרתי לו אצל מי יושב ולומד בשמים אמר לי אצל ר' יוחנן ור' יוחנן אצל מי אצל ר' ינאי ור' ינאי אצל מי אצל ר' חנינא ור' חנינא אצל מי אצל ר' חייא אמרתי לו האם ר' יוחנן אצל ר' חייא לא לומד בשיבתו של רבי חייא אמר לי במקום שיש זקוקין של אש ולפידים בוערים האם יכול הוא להכנס לשם

אמר רב חביבא סיפר לי רב חביבא בר סורמקי ראיתי את אותו תלמיד חכם ששכיח אליהו הנביא אצלו ובבוקר היו עיניו בריאות ובלילה נראו כאלו נשרפו שאלתי אותו מה קרה ענה לי שאמרתי לאליהו שיראה לי את החכמים בשמים שעולים למתיבתא דרקיעא אמר לי אליהו בכולם אתה יכול להסתכל חוץ מהקתדרא [כסא מכובד] של ר' חייא שלא תסתכל בו ומהו הסימן שזהו רבי חייא ענה אליהו הנביא שכולם מלאכים מעלים ומורידים את כסאותיהם חוץ מרבי חייא שעולה מטאלי כשראתי את כסאו של רבי חייא לא יכלתי להתאפק והסתכלתי עליו ואז יצאו שתי ניצוצות של אש על עיניו וסימו את עיניו למחרת השתטחתי על קברו של רבי חייא ואמרתי לו שאני לומד את דברו תורתו והתרפאתי וכל זה שעלה על חכמי ישראל שהיו בגלל מעלת זיכוי הרבים החתם סופר בהקדמה ל"ש"ת יור"ד כותב שהמזכה הרבים זוכה לזרע קודש וזה שכתוב כל היום חונן ומלווה היינו מזכה את הרבים ולא נשאר לו מספיק זמן לחינוך הילדים אף על פי כן זוכה על דרך הדרוש זוכה לזרעו לברכה

הגמרא אומרת אמר רבי עקיבא מובטח אני שבני יש לו חלק לעולם הבא שזיכה את הרבים אנו רואים שרבי עקיבא ראה לשבח את בנו דווקא בשבח זה שזיכה את הרבים ולא בשבח אחר ודווקא בכלל דבר זה שזיכה את הרבים מובטח הוא שהוא בן עולם הבא

מסופר על המהר"ח"ו שידע לקרא בכף היד אבל אדם שמזכה את הרבים אינו יכול לראות את עוונותיו המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו

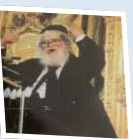
כותב רבי שמשון רבי יוחאי בעצמו בזוהר (תרומה דף קכ"ח): "ואלמלא ידעו בני האדם ל כמה זכויות ותועלות זוכים בגלל החזרת החוטא בתשובה, היו הצדיקים רודפים אחר החוטא להחזירו בתשובה כרודף אחר חיים. והקב"ה משתבח בו בכל העולמות. "מין הרב שטיינמן זצ"ל, הוא כתב בפתק בערב ראש השנה, כי הרצון והבקשה שלו מהקב"ה לשנה הקרובה היא – שיזכה לזכות את הרבים. !

זכו לבן בזכות זיכוי הרבים סיפור

המעשה שתפרסם ב- 'הידברות' מתוך עדות של בעלי המעשה: "משה ויעל, זוג תושבי בני ברק, המתינו שנים ארוכות לילדים. רופאים, תפילות, קבלות טובות, ברכות – מה הם לא ניסו, אך במשך שמונה שנים לא זכו לישועה הנחשקת. והנה, לפני כמה שנים (שנת התש"פ), הם החליטו לגשת לראשונה אל האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא מנהריה. הם נסעו עד לצפון, כשהבעל הגיע לקבלת קהל ונעמד בתור הארוך אשר זו לאיטו. בינתיים, המתינה רעייתו בחוף והתפללה מעומק הלב, בכדי שיוזכר לקבל תשובה מבורא עולם היכן נמצאת ישועתם. זמן ארוך של המתנה חלף, עד שלפתע, הורה משמשו בקודש של הרב, למשה כי הגיע תורו וכי יוכל להיכנס פנימה אל החדרון הצדדי, שם נמצא הצדיק. מי שמכיר את החדרון של רבי דוד - נעמדים בתור אחד אחרי השני, עד אשר זוכים לחזות בנועם הקדושה ולדבר עם רבי דוד כמה מילים בקצרה. התור התקדם ומשה נמצא ממש אחר האדם המדבר כעת עם רבי דוד. בעוד שניות ספורות יגיע תורו של משה. ואז, כשסיים רבי דוד עם היהודי שלפניו, היה צריך רבי דוד לצאת להפסקה קצרה. הרב קם ממקומו, אלא, שכאשר הרים את מבטו למשה, פנה אליו הרב ואמר לו, ללא להכרות מוקדמת: "ידעו לכם, מי שרוצה ילדים וסייעתא דשמיא, שיתעסק וירבה בזיכוי הרבים, זו מעלה עצומה שאין כמוה. "משה קפא על מקומו, הוא עוד לא פתח את פיו ולא דיבר מאומה, והנה הצדיק פונה אליו ואומר לו את התשובה לבעייתו. יעל אשתו שמעה זאת והחלה להתרגש ולבכות. הם החליטו מיד על פתיחת זיכוי רבים גדולה. הם יזמו לימוד 'אבות ובנים' בבית הכנסת השכונתי שלהם. הכינו שלטים גדולים בהם התפרסם כי כל אבא שיבוא עם בנו ללמוד תורה ביום שבת אחר המנחה, יקבל ממתק והפתעות. ובנוסף לכך, הודיעו גם על פתיחת תהילים לילדים הצעירים – משה ערך תהילים בשבת לבנים, ויעל אשתו ערכה את התהילים לבנות הצעירות. בשבועות הראשונים הגיעו ילדים בודדים של השכנים, אך תוך חודש – חודשיים המקום התמלא על יושביו, כשעשרות רבות של ילדים וילדות אומרים תהילים במשך שעה וזוכים שהבל פיהם עולה מעלה מעלה ומביא לעולם ברכה רבה. לאחר כשלושה חודשיים, החליטו משה ויעל לערוך טיול גדול לכל משתתפי התהילים והאבות ובנים

הושקע סכום רב של כסף בהסעות ובארגון הטיול, אלא שדוקא באותו יום, קיבלו הזוג בשורה מיוחדת במינה מהבדיקות האחרונות: לאחר שמונה שנים של ציפיה, אתם אבא ואמא! הם בכו מאושר ללא הרף והודו לה' בלי סוף. הילד נולד בריא ושלם, כשהסנדק של הילד היה... רבי דוד אבוחצירא - לא פחות ולא יותר. !אך הסיפור לא נגמר... אחד החברים הקרובים של משה, התרגש מאד למשמע הבשורה ושאל אותו כיצד זכה לכך. משה סיפר לו על ההוראה השמימית שנתן לו רבי דוד אבוחצירא לעסוק בזיכוי הרבים, ועל הברכה הגדולה שיש בה לזכות בילד ובסיועו דשמיא – עזרה של בורא עולם משמיים. אותו חבל היה מטופל בדיאליזה 3 פעמים בשבוע, והסבל שלו עלה עד לשמיים. הוא שמע זאת והחליט כי אם זה הכוח של זיכוי הרבים – גם הוא הולך על זה עד הסוף. הוא פנה למשה ואמר לו: "קשה לי במצבי לפתוח זיכוי הרבים ולעשות מבצעים, האם אוכל להיות שותף איתכם ב'אבות ובנים' ובתהילים לבנים ובנות? אתן לכם סכום יפה כהשתתפות באחזקת המפעל הגדול הגדל משבת לשבת!"

משה ויעל דוקא שמחו מהרעיון, ומאותה שבת גדל התקציב במפעלים הקדושים. רבותי, זה פשוט לא יאומן! שבועיים בלבד לאחר שהחל אותו יהודי חולה במערך זיכוי הרבים – חל שיפור משמעותי מאוד במצבו. "נס רפואי", אמרו הרופאים המתפעמים, וכי מצבו הסתדר באופן פלאי, עד אשר כמעט אינו נזקק לטיפולים. וכך אומר בעל 'חובות הלבבות' (שער 'אהבת ה'!': "וצריך אתה אחי לדעת, שזכויות המאמין, אפילו זה שהגיע לקצה תיקון נפשו לפני הקב"ה, ואפילו נתקרב למעלת הנביאים – אינן מגיעות... אינן מגיעות לזכויותיו של זה המדריך בני אדם לעבודתו יתברך, שזכויותיו נכפלות במעבר הימים ומחזור הזמנים. "מי שמזכה הרבים ומקרבם לדרך ה' גדול מדרגת הנביאים, שכל המצוות שיעשו אותם האנשים שהוא קירב – מגיעות גם אליו לנצח נצחים! כתב המאירי (הובא בבחרת בחיים פ' שמיני) ("אין לך חסידות בעולם כמו המזכה את הרבים". וכתב הפלא יועץ בהקדמתו בשם המדרש רבה (פרשת אחר) "אם אין לאדם מצוה קבועה לדורות, מה הנאה יש לו". וכתב רבי חיים ויטאל זצוק"ל "והחכמה תחיה את הכל, כדכתיב החכמה תחיה בעליה, כך הוא יהיה מורה חיים לכל העולם וגורם להם חיי העולם הזה וחיי העולם הבא".

הביא על עצמו בזיונות ועשה חסד והבן המבוגר התאסר

סיפר הרה"ק אלימלך בידרמן שליט"א מעשה מיוחד במינו: "היה זה בערב שבת קודש פרשת ויחי תשע"ח. קבוצת אברכים נסעו באוטובוסים לערוך שבת התאחדות וחיוזוק. אלא, שדקות לפני כניסת השבת, גילה אחד האברכים כי אירעה טעות נוראה – במקום להכניס את חליפת השבת המהודרת שלו למוזודה, הוא הכניס את חליפת יום החול הפשוטה, בה הוא עובד ועמל אף בעבודות כפיים, ועל כן, המראה שלה הינו בהתאם: כתמים ולכלוכים לא נאים. 'אוי, איזה בושת!', הוא נאנח ולא ידע את נפשו. יעד שאנו עושים שבת התאחדות כזו, יראו אותי כולם בזמני התפילות, הלימוד והסעודות כאילו אני באמצע יום עבודה – איך אעבור את השבת ככה! איזה בושת! 'חברו לחדר שראה את צערו הרב, העלה רעיון מיוחד: "אני רואה כי אני ואנתי באותה מידה בבגד, ולכן, קח את בגדי השבת המהודרים שלי, ואני אלבש את בגדי היום חול הפשוטים שלך. וישמח האברך לשמוע זאת, אך השיב לחברו: "אך מה הרווחנו בכך? הרי שכעת הבושה והבזיונות שהיו צריכים להיות מנת חלקי, יעברו להיות בחלקך?". חיך חברו והשיבו: "ועוד איך שזה משנה. אני אשמח מאד לקבל את הבושות והבזיונות הללו, וזאת מפני שיש לי בן מתבגר בבית, אשר שנים רבות לא מצליח למצוא את זיווגו. עשרות הצעות טובות – ירדו, ומי יודע אולי בזכות החסד איתך והבזיונות שאקבל – אהיה שליח טוב להחיש ישועה לבני היקר. "האברך שמע זאת ולא האמין לתעצומות נפשו של חברו – הוא מסכים לקבל מראש את הבושה. הוא הודה לו בחוס והם החליפו את הבגדים: השוכח התעטר מפוארת, בעוד אבי הבחור המבוגר התעטף בחלוק שחור סינטיטי מוכתם ומלוכלך. והנה, בעת כניסתם אל בית המדרש החל הניסיון הקשה בתפארתו. עניינים רבות של זלזול וחמלה נעצו באבי הבן המבוגר, כשרבים מתלחשים על מראהו המבזה והעלוב. בשעת ניסיון הלה לו לא פשוט כלל, אך הוא לחש לעצמו: "אשרי! ביזיונות במנתה לא זוכים כה יום! אגא ה', לזיווג הגון של בני היקר. "השבת חלפה, כי שכולם שבו למקומם. האברך הודה כל כך לחברו שמנע ממנו בושות, בעוד חברו מודה לו על כך שזיכהו בשבת לא פשוטה של הרבה לעג ובוז. הם שבו לביתם ובמוצי"ש האברך, אבי הבן המבוגר שהתבוה מקבל טלפון. היתה זו הצעת שידוך חדשה לבנו המבוגר. רבותי, הקישבו היטיב: הזוג ערך כמה פגישות באותו שבוע, וביום חמישי באותו שבוע, ליל שישי פרשת שמות תשע"ח, 6 במים וכמה שעות מאז חווה את הבושה – בא בנו בבית האירוסין בסימן טוב ובמזל טוב". זה שידוך שהוא נס שמימי, אות וסימן משמים על מעלת הבזיונות – "שב האב וסיפר לכל מי שהסכים לשמוע. כל כך לא נעים לעבור אירוע משפיל ומבייש, שהוא כמוות לאדם על שפיכת נפשו ברבים, אלא שמצד שני, אין לך רגע גדול ומיוחד כמוהו, שכותב רבנו משה קורדובירו זצ"ל בו מוחל ה' את כל עוונות האדם וממיר לו את כל הייסורים והצרות שהיה אמור לעבור בעולם הזה, בכמה רגעים לא נעימים של ביזיונות. "אם יהודי היה יודע את מעלת הבזיונות – היה מחפש אנשים שיבזוהו בשוק בתשלום!" – אמר הרה"ק רבי חיים ויטאל

ברכו אשר יצר והכילה שהיתה אמרוה להדחות נקלטה מצוין נס סיפור

הטורדות את הכוונה הראויה. מספרים על אברך אחד שהגיע לרבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת פונובין לצעירים, ימים ספורים לפני יום כיפור, ואמר לו כי כבר שנים שהוא משתדל לקיים את הקבלה הזו שהמליץ הרב שך, והוא מעוניין להתחזק ולקבל על עצמו קבלה נוספת שראש הישיבה יציע לו. רבי מיכל יהודה השיב לו: "האם שמת לב איך אנחנו מברכים ברכת 'אשר יצר. הנה אני נמצא כאן בישיבה ורואה את הבחורים שנוטלים ידיים ביציאתם מהשירותים, ובעודם צועדים בחזרה לכיוון בית המדרש הם ממלמלים את הברכה... וכי ברכת 'אשר יצר' היא תפילת הדרך, 'שאומרים אותה באמצע הדרך? הרי בשעת ברכה אסור לעשות שום פעולה נוספת! אסור לנגב ידיים, גם לא ללכת. מדברים עם המלך". "וכדאי שנקבל על עצמנו" – סיים רבי מיכל יהודה – "לפחות אחת ביום, תחילת הברכה עד סופה, ולומר גם את הברכה הזאת מתוך ברכון או סידור, במתינות. "ובפרט שעל ברכה זו כתב הצדיק רבי משה בן מכיר זצ"ל, בעל 'סדר היום': "המברך ברכת אשר יצר בכוונה מובטח לו שלא יחלה כל ימיו ולא יצטרך לא לרפא ולא לרפואתו. "ומה יותר מהבטחה זו לשנה הבאה?

את המעשה המדהים הבא סיפרה הרבנית הבר, אשתו של הרב אברהם ישעיה הבר זצ"ל, מייסד עמותת 'מתנת חיים', שסייעה במציאת תורמי כליה, לאנשים החולים ונוקדים לכליות בישראל, בבדי לחסוך מהם את 'סורי הדיאליזה'. אחד מחולי הדיאליזה שפנה אלינו בבקשת עזרה, היה אלכס, יהודי שחיכה במשך למעלה מ-19 שנה לתרומת כליה. ב"ה נמצא תורם כליה שהושתלה בהצלחה בבית הרפואה 'איכילוב'. הגעתי עם בעלי הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל לבקר את אלכס, כדרכנו לבקר את כל תורמי הכליה והנתרמים. עלינו לקומה השביעית, וכשהגענו לחדר שלו, אלכס היה חלש, אך צהל מאושר: "הרב הבר!", אמר בשמחה על כך שזכה בחיים חדשים. חתיתבן. אני שוחחתי עם בתו שסעדה אותו לאחר הניתוח ובעלי שוחח עם אלכס. סיימנו את הביקור ועשינו את דרכנו לרכב. היתה לנו חתונה באיזור שמיהרנו אליה אלא, שכאשר הגענו לרכב נזכרנו: לא הבאנו להם את המנגט של ברכת 'אשר יצר' ולא דיברנו איתם על מעלת הברכה! כפי שאנחנו עושים אצל כל אחד מהמחלימים. "בעלי העיף מבט קצר בשעון והבין שאם נתעכב לא נגיע לחופה. "אנחנו לא מסדרי הקידושין", אמר לבסוף, ויותר חשוב לזכות את הרבים בברכה החשובה של 'אשר יצר. "לקחנו את מנגט הברכה ומיהרנו לעלות אל חדרו של אלכס. "שכחנו לתת לך מתנה", אמרנו שוב לאלכס ובתו. "מתנה?", התפלא שניהם, כבר קיבלנו מכם מתנת חיים – כליה. איזו מתנה נוספת איתנו צריכים?". "את הכליה לא קיבלתם מאיתנו אלא מבורא עולם", השבנו להם, "הוא זה שסידר לכם מתנה מופלאה. אני חוזרת כדי לתת לכם את העטיפה, שתשמרו על המתנה לאורך זמן. יש לי כאן סגולה לאריכות ימים ולשמחה על הבראות", אמרנו והתחלנו ללמד את ברכת 'אשר יצר, את חשיבות אמירתה בבחן וכוונה וסגולותיה. הם הקשיבו בשקט מנומס, אך הרגשתי שהם עושים זאת רק בשביל לכבד אותנו. הם לא התחברו לדבר עקב היותם רחוקים מדרך ה', אך לא הפצרו בהם. בעלי ואני קיבלנו על עצמנו בלי נדר להכיר לאנשים את הברכה הזאת. מה יעשו איתה הלאה, זו החלטה שלהם. "תודה הרבנית", אמרה הבת ונפרדנו לשלום. אכן פספסנו את החופה, אך הרווחנו להכיר ליהודי את הברכה היקרה והחשובה

של 'אשר יצר. ימי רביעי וחמישי עברו. ביום שישי, כשחזרתי מעבודתי בבית הספר, בעלי המתין לי נרגש. "אלכס צלצל, "קולו רעד בהתרגשות וכך הוא סיפר לי: "הרב הבר, אגיד לך את האמת. כשהייתם פה, לא ממש התייחסנו למתנה שהבאתם לנו. מה לי ולברכת 'אשר יצר? הקשבת בנימוס, ומיד אחרי שיצאתם, הטמנת את הברכה במגירה שליד מיטת האשפוז והמשכתי הלאה. אלא, שביום רביעי בבוקר, נכנס הפרופסור לחדרי, עם פנים חמורות סבר. ידעתי שאין בפיו בשורות טובות. "אתה בנסיגה, אלכס. יש סימני דחיה של הכליה", אמר ברור. הרב הבר, אינני צריך לספר לך שנסוגה היא חלום הבלהות של כל מושתל. אני חיכיתי 19 שנים לתרומה. לא יכולתי אפילו לחשוב על זה. יתכן שהגוף שלי דוחה את הכליה! יתכן שכל מה שעברתי היה לחינם. "!!הרופא אמר שמחר בצהריים יעשה בדיקה חוזרת, לא ביקש מראש שלא אתלה בה הרבה תקווה. לא נראה לי שיהיו בשורות טובות. כשהוא יצא, פניתי לבתי. הפנים שלי היו חיוורות כמו הקיר, אבל לא היססתי. "אני בטוח כי יש דחיה בכליה רק בגלל שלא החלטנו לומר את הברכה של הרב הבר – 'אשר יצר' – אני ואת". ואז המשיך אלכס ואמר לבתו: "בורא עולם נתן לנו מתנה ואנחנו לא הסכמנו לומר תודה. הגיוני שזה מה שקרה". היא הסכימה איתי, ובאותו רגע החלטנו שינוי שמחים נגיד את הברכה לאט וכוונה, כמו שלימדום. נכנסנו למחרת לבדיקה חוזרת, אך לא האמנו שנקבל בשורות טובות. "ביום שישי בבוקר צוות של רופאים נכנס לחדר שלי ושמחה על פניהם. "אלכס, אנחנו מוותרים על הביופסי. הבדיקות שלך התייבבות והכליה חזרה לתפקד כראוי. תגיד לנו אלכס, מה עשית: איך קרה הסיפור הזה?". זנס, אמרו הרופאים, הבדיקות משתפרות והולכות והצוות חושב לשחרר אותי כבר ביום ראשון. אני מצלצל אליך כדי שתדע מה כוחה של ברכת 'אשר יצר' להציל חיים!". "קטיפה" "אני מבטיח לכם", אמר בזו הלשון הרב שמשון פינקוס זצ"ל, "כי אם תברכו ברכת אשר יצר בכוונה תהיו בריאים, אף אחד לא יוכל להכחיש אותי בזה. יש אמנם יוצא מן הכלל אבל באופן עקרוני כל אחד יודע שכשמוכונים היטב בתפילה, כשבוכים ומתחננים – מקבלים! (נפש שמשון עמ' רלד) לקחת משהו לעשות שינוי – זו הבטחה של ענקי היהדות, ולנו יש את ההזדמנות האדירה לזכות בכל הקופה, כבר בעיצומם של חודש הרחמים והסליחות!

פתח את ההיכל תגיד תהלים בבכיות ויללות והחולה הבריא

מעשה שהגיע אדם אל הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל ותינה את צרתו: גיסו חולה אנוש רח"ל. הרופאים לא נותנים כל תקווה. הוא אדם צעיר ובביתו משפחה מרובת ילדים. והנה המליצו לו – כמוצא אחרון – לתת לזכות החולה סכום עצום לדקה, שהיה בחינת "נפש תחת נפש", ברום הסכום הזה הוא מעבר ליכולתו. גם לו יש משפחה שצריך לפרנס, גם משפחת גיסו החולה נזקקים לעזרתו. מה יעשה האם בכל זאת ראוי להוציא סכום עצום כזה לרפואתו. דחה רבי מרדכי את הרעיון בהינף יד: "אין זומהתבונה לדרוש מאדם מסירות נפש שכזו... תעשה מה שהיה מקובל מזה דורות: תפתח את ארון הקודש ותגיד תהלים במנין, בבכיות ויללות... זכרנו מעשים שסיפרו על "נפטר" ש"התעורר", מכח התפלות..."

קיבל עליו להתחזק אם בתו תבריא ואכן כך היה

מספר הרב מרדכי הכהן מלאכי שליט"א | בטחוני בצורי אבי מורי ע"ה הותיר לי בירושה גמ"ח של גמרות שוטנשטיין, כשלוש מאות כרכים. הגמ"ח היה מאוסים שנים רבות בדירה שמיועדת להשכרה. בדרכו המיוחלת לו, היה לו הסכם בלתי כתוב. השוכרים שילמו על חדר אחד פחות, ותמורת זאת הם טיפלו בגמ"ח, השאילו גמרות וקיבלו בחזרה. אחר פטירתו ההסדר הזה כבר לא כ"כ החזיק מעמד, אי לכך נדרשתי להחזיק במצוה שאבי קיים במסירות, ולטול את המשמיה על שכמי. לשם כך הזמנתי ארון מיוחד מותאם לאיסוסן הגמרות, והגמ"ח בביתר יצא לדרך. כאשר הותקן הארון נתגלתה את התאמה קטנה, ולשם כך החברה נדרשה לשלוח נגר שיתקן את הליקוי. בשעה 4.30 אחר הצהריים שמע צלצול בדלת, ובפתח עמד ארז, יהודי ש"קוקו" עקם מעט את ראשו, וחיוך רחב על שפתיו. אז זה אתם גמ"ח שוטנשטיין? לרגע חככתי בדעתי אם הוא מבין את משמעות המילה, כי ביום הראשון שפרסמתי על פתיחת הגמ"ח, התקשר מישוה עם מבטא רוסי כבד ושאל אם הגיע לגמ"ח הלוי"ח [הלואות]... אבל הספק תהבהר מיד, כשארז הוסיף: "במחילה, אני עדיין לומד בגמרות של 'שטיינזלץ'... מתברר כי תחת המעטה הצברי המטעה, מסתתר לו לב יהודי חם, שיש לו חברותא קבועה עם רב נכבד וישיש... ארז לא כלא את התרגשותו, למראה שפע הגמרות הכחולות אשר למען הוא הגיע לפה. תוך כדי עבודה סיפר לי ארז על ניר, חברו ושותפו לעסקים. ניר הוא אדם שאהב למצוא את העולם הזה עד כלות. הוא נהג לטוס לחו"ל בתדירות גבוהה, וניסה כל בילוי גשמי כדי להשביע את נפשו הרעבה. עניינים שברוח היו רחוקים ממנו בתכלית.

מה מאד התפלא ארז, כאשר ניר הופיע יום אחד כשכיפה גדולה מעטרת את ראשו, ובגד של ארבע כנפות מצויצות מתנפץ מעל בגדיו... הפליאה גברה שבעתיים, באשר רק לפני שבועיים ניר הופיע, כששני קעקועים גדולים רח"ל מתווספים לאוסף הוותיק שלו... ולפתע – שינוי כה קיצוני? ניר לא המתין לשאלות... הוא ניגש ישר ולענין: תישמע אחי. אתה יודע, יש לי בת אחת, תהילה, בת חמש עשרה. מאז שהיא גדלה מעט, היא מוכרכת על כל הראש. כבר כמה שנים טובות, שהספק שאני מרוויח מתבזבז על פסיכולוגים וטיפולנים נפשיים. יום אחד נשברתי. הייתי בעיצומה של נהיגה בכביש ראשי ופתאום הרגשתי כמו כדור בגרון. חשתי שאני לא מסוגל יותר. עצרתי בשוליים, הורדתי את הראש על האגן ופרצתי בבכי בלתי נשלט. הסתכלתי משמים ואמרתי: **בורא עולם! הנה מנחם, תעזור לתהילה, ואני מבטיח לעזוב הכל ולחזור אליך! כעבור שבוע** כבר ראיתי שיפור דרמטי בהתנהגותה! ההתנהגות שלה השתנתה מקצה לקצה, אני לא מכיר את הבת שלי! ואת ההבטחה שלי לבורא עולם אני מתכוון לקיים... "ישנה חלפה מאז" – מסיים ארז, **ותהילה הבריא לחלוטין**. אין זכר לכל הצרות שפקדו אותה מאז ומתמיד. וניר – הוא מתחזק והולך. **ואני בעצמי" – מסיים ארז, "הענקתי לו שני כרכים של שוטנשטיין, שבת חלק אי ומגילה!"**

[א] מצות תפילין חמורה מאד, ומי שאינו מניח תפילין נקרא עם פושעי ישראל בגופן, וצריך שיכוין האדם בהנחתם שצונו הקב"ה בארבע פרשיות אלו שיש בהם יחוד שמו ויציאת מצרים, להניחם על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, כדי שזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו שהם מורים על יחודו ואשר לו הכח והנמהשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, וישעבד להקב"ה הנשמה שהיא במוח, וגם את הלב שהוא עיקר התאוות המחשבות, ובוה יזכור את הבורא וימעיט הנאותיו:

[ב] יתעטף בטלית יניח תפילין מיד, קודם פרשת עקידה כדי שיהיו עליו בשעת קריאת שמע דקרבנות שהיא חיוב, ואמרו רבותינו ז"ל כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין כאלו מעיד עדות שקר על עצמו: [ה"ע] **בקריאת שמע של קרבנות אין חייב להניח תפילין כיון שקורא רק פסוק ראשון ואם קורא פרשה ראשונה שכתוב וקשרתם יניח תפילין ובשעת הדחק השומן מצומצם יסמוך על האחרונים שסוברים שכל שאינו עושה מחמת זלזול מותר**

[ג] על פי הסוד צריך להניח הציצית קודם התפילין, והמניח תפילין קודם טועה ואם הניח תפילין לפני הטלית גדול כיון שלא היה לו ורק ואחר כך הביאו לו את הטלית, צריך שיחלוץ התפילין, ויילבש ציצית, ויניח התפילין אחריו בלא ברכה:

[ד] המניחין הטלית וכיס התפילין בכיס אחד, יזהר להניח כיס התפילין מן הצד של הטלית דאם יניחנו למעלה מן הטלית, נמצא פוגע בתפילין תחלה קודם הטלית, ואם יניחנו למטה מן הטלית אין זה כבוד לתפילין דקדושתו חמורה של הטלית, דאף על גב שהוא מונח תוך הכיס ואינו בגלוי, עם כל זה יש להקפיד שלא להניחו תחת הטלית, לכך יניחנו מן הצד כדי שלא יפגע בו תחלה, ואם נזדמן שפגע בתפילין תחלה, אף על פי כן יזהר ללבוש הטלית קודם התפילין:

[ה] בזוהר הקדוש הפליג מאד בשבח המגיע ליוצא מביתו מעוטף בציצית ומוכתר בתפילין והולך לבית הכנסת ואומר בפתח פסוק ואני ברוב חסדך וכו', ומצוה זו קודמת למצות עשרה ראשונים כמו שכתב הארי"י ז"ל, ובעיר שמצוים עוברים ושבים גוים במבואות, וקשה להסתירם מהגוים, היותר נכון שיניחו תפילין ר"ת קטן בביתם ובבואם לבית הכנסת מסירין התפילין הקטן הנזכר ולובשים תפילין רש"י ור"ת ומתפללין בהם: ואין לפקפק בזה ממה שכתב רז"ל בשער הכוונות שצריך להניח של רש"י קודם ר"ת, משום דבתחילה קודמין ליכנס מוחין דתפילין דרש"י ואח"כ מוחין דר"ת, ד"ל דלא קפיד רבינו ז"ל אלא בהיכא שבא להניחם לקיים עיקר מצותנו בקריאת שמע ותפלה, דאז צריך להקדים של רש"י. ועוד דהוא איירי כאשר בא להניח שתייהם ביחד, דתפילין של רש"י ג"כ מונח לפניו, דאז צריך להקדים של רש"י, משאין כן הכא דלובש ר"ת לבדו, ועוד שאינו מניחו בשביל עיקר מצותו אלא רק כדי ליכנס בו בפתח בית הכנסת ולומר פסוק ואני וכו', לית לן בה, וכאשר כתבתי דבר זה שם בתשובה בס"ד, וכתבנו דאחר שיכנס לבית הכנסת יסיר של ר"ת ויניח של רש"י ור"ת העיקרים שיש לו שם כסדרו, ויברך עליהם, וזה יותר נכון:

[ו] מברכים ברכה אחת על תפילין של יד, אך יכוין בברכה זו על תפילין של ראש, ואם הפסיק בין תפילין של יד לתפילין של ראש בדבר דחשיב הפסק, אז יברך על תפילין של ראש אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצות תפילין, וכן אם אין לאדם תפילין של יד כי אם רק תפילין של ראש יברך עליו על מצות תפילין,

[ז] אסור להפסיק בדבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש, לפיכך אם טעה ובא לברך על תפילין של ראש, וכיון שהתחיל לומר ברוך אתה ה' נזכר לא יסיים למדני חוקיק כדי שנראה כקורא פסוק, שאם כן הוי ליה הפסק בדיבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש, אלא יסיים הברכה לברך על מצות תפילין כמאן דאמר דמברכין על תפילין של ראש בפני עצמו,

[ח] רוב הפוסקים הפשטנים ס"ל יברך על תש"י מעומד, ומעוטא דס"ל מיושב, והמקובלים ז"ל ס"ל לברך מיושב. ובספרי רבינו הארי"י ז"ל לא נמצא גילוי לדבר זה. ובבגדאד נוהגים לברך מיושב כסברת המקובלים ז"ל, וכן עיקר:

[ט] יברך להניח בקמץ תחת הה"א, והברכה יברך אחר שהניח התפילין של יד על הקיבורת, ואז תכף אחר הברכה יעשה הקשירה וההידוק, כיון שהקשירה היא התחלת המצוה, ולא יברך קודם ההנחה על הקיבורת:

[י] אסור להפסיק בדיבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש, ואם הפסיק צריך לברך על תפילין של ראש אשר קידשנו במצוותיו וציוונו על מצות תפילין, במה דברים אמורים כשהפסיק בדברים חיצונים שאינם לצורך הנחת תפילין, אבל הפסיק בדברים השייכים להנחת תפילין אין צריך לחזור ולברך על תפילין של ראש, ומכל מקום לכתחילה יזהר שלא יפסיק כלל אפילו לרמוז ולקרוץ בעיניו ולרמוז באצבעותיו אסור בין תפילין של יד לתפילין של ראש, [ה"ע] **ובמקום צורך קצת כגון לרמוז לעני מותר** ואפילו אם שמע קדיש וברכו וקדושה לא יפסיק לענות אלא שותק וישמע ומכוין למה שהציבור אומרים, ואם שכח ונעה למרות זאת לא יברך על תפילין של ראש [יא] זמן הנחתם בבוקר משיראה את חבריו הרגיל עמו קצת ברחוק ד' אמות ויכירנו, וטוב לאחר ולא להקדים, ואם טעה והניח תפילין בעוד לילה ויברך עליהם אין צריך לחזור ולברך כשיאיר היום [ה"ע] **זמן הנחתם 6 דקות לאחר עמוד השחר וטוב להחמיר כשעה לפני הזריחה**

[יב] בשבת ויו"ט אסור להניחם, כיון שהם עצמן אות, ואם מניח להמשיך האור הנשפע ממדרגה שרומזת לזה תפילין של ראש דרש"י, וכל שכן של ר"ת:

זכור ליהודים ואלוהינו יהוה אחד

בהם אות אחר נמצא ממלזל בהם, וגם בחול המועד אסור לספרדים להניחם. משהם דקיימא לן גם ימי חול המועד הם אות, אבל האשכנזים [בחוץ לארץ] מנהגם להניח בחול המועד:

[יג] מי שחלץ תפיליו על דעת לחזור להניחם מיד לא יחזור לברך ואם חלצן להכנס לבית הכסא אפילו דעתו ללבשן מיד יש חולקין בזה ומאחר דספק ברכות להקל גם בזה לא יברך, אלא יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות במחשבה [ה"ע] **נכנס לבית הכסא והניחם יברך על התפילין כיון שאסור להכנס עם התפילין לבית הכסא הוי הפסק** על שמטו התפילין ממקומם שלא בכונה וממשמש בהם להחזירם למקומן לא יברך

[יד] מותר לברך על תפילין שאולין, מפני שאדם יוצא ידי חובה בתפילין של חברו, אבל אסור לברך על תפילין גזולין דהוי מצוה הבאה בעבירה, על כן לא ילבש אדם תפילין של חברו שלא מדעת בעלים דשואל שלא מדעת גזלן הוא, ובשעת הדחק דלא אפשר לו ללבוש מדעת בעלים מצוים לפניו, ואם ימתין יעבור הזמן אז יש לסמוך על נדבב לבם של ישראל דיתא להו למעבד מצווה בממונם, וטוב שאחר כך יגיד לבעלים ויבקש מהם רצון על מה שעשה למפרע אם אפשר לו למצוא אותם:

[טו] סדר הנחת תפילין, בתחלה יקשור תפילין של יד בזרוע השמאלי על הקיבורת שהוא מקום בשר הגבוה התנופה הנקרא קיבורת, ויכסה זרועו בטלית כדי שתהיה הנחת תפילין של יד בהצנע, ויש סוד בדבר על כן אפילו יושב לבדו ואפילו בבית אפל גם כן יכסה הזרוע בטלית, סימן לדבר כי יד על כס, ומהריק"ש ז"ל טעמא טעים והיה לך לאות על ידך לך לאות ולא לאחרים, ולא יעשה כריכה בקבורת, אלא אחר שיהדק היטב יקשור היו"ד ברצועה עם ההתפילין, ואף על פי שהיו"ד קשורה בחוט של גיד עם הבית משום דאין להפריד היתורא לעולם, כנ"י בזוהר, עם כל זה יש סוד בדבר לקשור היו"ד ברצועה, ואחר שקשר היו"ד ימשוך הרצועה לזרוע ויכירך אותה סביב הזרוע שבעה כריכות שלימות, ומה שנמשכת הרצועה בתחלת הזרוע מצד אחד של הזרוע אין זה נחשב כריכה ואין זה בכלל הכריכות, לכך יכירך ז' כריכות ממש שלימות, ואחר שיכרך השבע כריכות, יעמוד ויניח תפילין של ראש מעומד, דאין להניח תפילין של ראש אלא רק אחר שבע הכריכות:

[טז] אחר שהניח תפילין של ראש, אז תכף ומיד יגמור הנחת תפילין של יד בשלש כריכות כורך באצבע האמצעי הנקרא אמה, ויעשה כריכה אחת בפרק האמצעי של האצבע ושתי כריכות בפרק התחתון, ולפי דברי הרב מצת שמורים ז"ל יאמר בעת שעושה הכריכות הנזכר פסוק וארשתך לי לעולם, וארשת לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתך לי באמונה וידעת את ה'

[יז] אחר שעשה שלשה כריכות הנזכר על האצבע וגמר תפילין של יד, אז יכניס הרצועות של תפילין של ראש באבנטו, בסדר זה דהיינו רצועה של שמאל יכניסנה בקצה העליון של האבנט כנגד החזה שלו, ורצועת הימין יכניסנה באבנט למטה בקצה התחתון של האבנט כדי שתהיה כנגד הטבור, בסוד והאחת גבוהה מחברתה, וכל זה יעשה מעומד. ויזהר להשיב סופי קצוות של הרצועות ג"כ באבנט, שיכניסם כולם שלא יהיו משולשים לארץ

[יח] קודם הנחת תפילין של ראש בראשו, יסתכל בשבעה זיינין שיש בשני שיניין שיש בזה סודות גדולים, הנה המקובלים ז"ל סבירא ליה לכסות בטלית שיוריד הטלית עד סוף המצח. ודלא כמרו וכן עיקר:

[יט] יזהר שלא יוציא תפילין של ראש מן הכיס אלא עד שיניח תפילין של יד ויקשרנו במקום הקיבורת, אבל אם השמש מוציא לאחר הקשירה קודם שעשה הכריכות לית לה בה:

[כ] מי שהניח רק תפילין של ראש ואחר כך הביאו לו תפילין של יד צריך להסיר תפילין של ראש מעליו כדי שילבש תפילין של יד תחלה, ואחר כך יניח תפילין של ראש, וכן אם היה לובש תפילין בלא טלית גדול, ואחר כך הביאו לו טלית גדול שצריך להסיר התפילין וילבש הטלית ואחר כך ילבש התפילין בלא ברכה:

[כא] רבינו הארי"י ז"ל הגיד בקבלה מפי אליהו זכור לטוב ששני הסברות של תפילין רש"י ור"ת אמת, וצריך למעבד תרומייהו, [ה"ע] **צריך לכוון שהוא יוצא ידי חובת תפילין שהם אמת והשאר רצועות בעלמא שאם לא כן עובר על בל תוסיף לדעת מרו** [על כן ירא שמים יעשה ב' זוגות תפילין א' כסברת רש"י וא' כסברת ר"ת ויאחז שתייהם בידו ויכניסם בזרועו ויקשרם זה למעלה מזה, וצריך שיניח שניהם יחד ולא כאותם שמניחין של רש"י לחוד ושל ר"ת לחוד, גם צריך שיניח תפילין של ר"ת למעלה משל רש"י, בין בראש בין ביד כי מעלת בחינת תפילין של ר"ת גדול מבחינת תפילין של רש"י, והצד המחובר בזרוע הוא העליון, לכך יכניס תחלה של רש"י ויברך עליו אחר שיקשר אותו על הקבורת, ואחר כך יכניס של ר"ת ונמצא בזה של ר"ת מונחין למעלה משל רש"י, וכל זה בביתם אבל הרצועות יניח רצועה של תפילין דר"ת תחת רצועה של רש"י, לכך יעשה רוחב רצועה של ר"ת קצר משל רש"י כדי שתכסה בה, וכן בשל ראש יניח של ר"ת למעלה משל רש"י וגם הקשר דתפילין דר"ת יהיה בעורף גבוה מעט משל רש"י, ורק הרצועות היורדים מן הקשר שבעורף למטה, תעביר רצועת ר"ת תחת רצועת של רש"י שתכסה בה, , ולכל זה על פי הסוד ואלוהינו יהוה אחד יתן הקציצה של האחד על המעברתה של האחר אלא יהיו סמוכים זה תחת ומונחים כולם על הבשר: [ה"ע] **כיום הנחת תפילין ר"ת נפוצה גם לאברכים ובעלי בתים אין חשש ליוהרא ולכן מצווה על כל אחד שיחוש לגדולי הפוסקים שחוששים לדעת רבנו תם ולא יכנס לספק קרקפתא דלא מנח תפילין ומכל מקום רוקים לא יניחו ר"ת אלא אם כן יודעים שמחשבתם טהורה, היה ראוי להניחם יחד אלא כיון שקשה למצוא תפילין קטנות כל כך שיהיו פחות מ - 8 ס"מ שניהם לכן יניח תפילין בזה אחר זה** [

זכור ליהודים ואלוהינו יהוה אחד

אמירות מחז"ל: בראשית ר"ת - ראשית אברך י"ת - ה' יתברך בכונה שלמה -דהיינו מיד בבוקר אומר מודה אני בלב מודה ומשבח יהודי שהיו לו חמש ילדים לא נשואים, וגם חתם ערבות לחברותה שלו ולבסוף פנו אליו שישלם את ההלוואה והיה צריך למכור את דירתו בשביל הערבות, הוא הלך לאדמו"ר מגור הבית -ישראל ואמר לו האדמו"ר שצריך אדם לתת 60% הודאה לבורא עולם ו40% בקשה מהקב"ה הוא עשה כך ותוך שנה השתדכו כל ילדיו וגם החוב נעלם, החברותא קיבל ירושה גדולה ומודתו וכך כיסה את כל החוב שהיה חייב **בראשית ר"ת - בקול רם אברך** שמו יתברך -תמיד הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל, בספרו קול חיים עמוד קי"ז, היה אומר שראשית ברכת המזון בקול רם - מי שמברך ברכת המזון בקול רם, זוכה להאריך ימים וטובות ונענימים. **בראשית -** אותיות ברית אש, דהיינו שהעולם עומד על התורה שנקראת אש שנאמר אש דתו לא על זה עומד העולם שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ [בראית העולם] לא שמתי **וכן אותיות - ירא שבת**

יום השישי ויכולו השמים והארץ
רש"י הקדוש עונה לשאלה המתבקשת מדוע נוספה ביום
השישי האות ה' שלא קיימת בשאר הימים כגון יום חמישי
מוזכר ללא ה' ולא מוזכר יום החמישי
רש"י מביא שני פירושים, פירוש א' שכל העולם תלוי ועומד על
יום השישי הידוע שהוא ו' סיוון, פירוש ב' שכל עולם עומד על
חמישה חומשי תורה וזוהי תכלית בריאת העולם
וכבר דרשו דורשי רשומות בראשית אותיות ברית-אש לרמוז
שהקב"ה כרת ברית עם התורה שנקראת "אש" שעליה העולם
עומד

מסופר בכפר אחד, לא הרחק מהעיר לומז'ה, אחד התושבים היה שרוי במשך שלוש יממות בלי הכרה, בין חיים למות. אח"כ הוא חזר להכרתו והבריא ממחלתו, והדבר היה לפלא גדול. כאשר שמע על כך הגריי"ל דיסקין זצ"ל, הוא ביקש לבקר אותו ולשמוע מה בפיו, פה דאס באותו זמן ומדוע חזר לחיים. אותו כפר, שהיה יהודי פשוט, סיפר שבאותם ימים שהיה מחוסר הכרה, נשמתו עלתה השמימה, שם התחילו לשקול בפלס המאזנים את כל מעשיו בעולם הזה, המצוות והעבירות. המצוות היו מועטות מאוד לעומת העבירות המרובות שהכריעו את הכף לרעתו. לפתע הגיחו מלאכים לבנים עם חבילה בידה, וכאשר שמו אותה על כף המצוות היא הכריעה לזכות. ואז הוא התעורר וחזר לחיים.

הרב ביקש ממנו לספר לו על חייו, וגילה שמדובר ביהודי פשוט, בור ועם הארץ שאינו יודע להתפלל ולברך, ולא טעם מאודו טעם של חיים יהודיים. באחת השנים, שמע יהודים המדברים על מצות הסוכה, הוא החל להתעניין כיצד מקיימים את המצוה, והחליט שגם הוא יקיים השנה את המצוה היקרה. הוא קנה קרשים מתאימים והחל לטפל בהקמת הסוכה. הוא מדד את הקרשים לפי גובהו, כדי שיוכל להכנס בקלות לסוכה. כאשר הוא נשכב על אחת הקורות כדי לסמן בה את גובהו, עברו שם חבורת צעירים לצים, הם הבחינו בו, מיהרו אליו, הרימו אותו יחד עם הקורות ונשארו אותו ברחובות העיר כמו שנושאים מת לקבורה. הוא קיבל את כל הביזיונות והיסורים באהבה ונשא אותם בלב שקט. לבסוף, כאשר הגדישו את סאת העלבונות, הם החזירוהו למקומו, והוא לא איבד את עשתונותיו ומיהר לשוב למלאכתו, עד אשר הקים את הסוכה. אכן, אמר הרב, כעת הכל מובן, כאשר נשמתי של זה עלתה למעלה, ושקלו במאזנים את כל מעשיו, סאת הביזיונות ויסורים של מצות סוכה הכריעו את הכף והוסיפו לו גשלת חיים.

נס קבלת מצוות במסירות גדולה מביא ישועות מעל הטבע

לפניכם סיפור מזהים שאירע בחג הפורים שנת התשע"ג, וכך היה המעשה: "היה זה בגבעה ב', בעיר 'בית עלי', בעת שהגברת ז' טיפלה במסירות באחד מילדי השכונה. הילד שהיה רעב פנה אל המטפלת המסורה, גברת ז', שנתנה לו חתיכת 'קניידעלך' על מנת שהשקט ירעבנו של הילד והסתובבה לעבר עיסוקיה. לפתע, היא שמעת שיעור חזק המלווה בקולות מצוקה. היא מסתובבת גאחור ורואה לתדהמתה את הילדון הקטן מאבד את האויר ומתחיל להכחיל. מתברר שהילדון הרעב בלע את חתיכת ה'קניידעלך' בצורה לא נכונה והיא נשאבה לו אל תוך קנה הנשימה. המטפלת המסורה החלה לעזוק לעזרה, כשהיא מנסה להכות בגבו של הילד ולהוציא את החתיכה התקועה בגרונו. הילד להשתעל יותר ויותר, כשפרופו מאדים עד ל מאוד לשנות צבע. תוך כשלתדמהתם הם ראו את הילדון הקטן מפרפר. הם הזעיקו מיד אמבולנס שדהר למקום, בעוד שחלקן ניסה להציל את הילד, וחלקן האחר נשא תפילות בדמעות להצלת הילד. אנשי ההצלה פראצו אל הבית והרחיקו את המטפלת, גברת ז', על מנת שלא תראה בעיניה את הגרוע מכל. הילד כבר שכב על הרצפה במשך 3 דקות שלמים ללא תנועה. כולם ידעו, אם הילד יצלב – זו תהיה תחיית המתים של ממש. בעוד הנשים הרבות ששהו בבית החלו באמירת תהילים, המטפלת המסכנה פרצה בבכי קורע לב והחלה ללדרר עם בורא עולם: "ירבונו של עולם. אני מתחננת לפניך, אתה יודע כמה אני מוסרת את נפשי למען טיפול בילדי העיר 'ביתר עלי', אתה יודע כמה אני דואגת לכל אחר שלא ינוח חס ושולם. אני מבקשת ממך אבא שבשמיים, בבשכה, תציל את הילד. אנה ה' הושיעא אנה ה' הושיעא נאי", התחננה בבכי קורע לב. אנשי ההצלה המשיכו בניסיונות ההחיה. אך נשימתו של הילד היתה סתומה לחלוטין. המוות היה עניין של רגעים ספורים. ואז, הבינה המטפלת שכעת צריך לשלוח פצצה לשמיים שתשנה את מערכות הטבע ותחולל נס על טבעי, לכן היא הרימה את העיניים לשמיים וזעקה בדמעות לעיני כל הנוכחות: "אבא שבשמיים, אני מבטיחה לך, שאם תציל את הילד ותנחל לו לחיות – אני מקבלת עליי מהיום ללכת בצניעות וללבוש מטפלת,

כמוטל עליי בתור אשה נשואה. מבטיחה". קולה השובר פילא א שיערי השמיים, עד שלפתע, לאחר 3 דקות שלמות שהילד מוטל ללא נשימה, התחולל נס גלוי לעיני עשרות הנשים והאנשים ששהו במקום. לפתע, לאחר ששכב ככגר מות, החל הילד להשתעל עד שבפלט את תחיתת ה"קניידלדץ" מפיו ופקח את עיניו הטהורות. בכיות של אושר ושמחה מילאה את הבית. עשרות נשים חזו במו עיניהם תחית המתים של ממש, שניות בודדות לאחר שהמטפלת קיבלה על עצמה וללכת בצניעות. היה זה קידוש ה' שלא יתאר. כולם ראו כיצד הקבי"ה שולח ישועה מיד לאחר שהאדם משפר את מעשיו. אך הסיפור עדיין לא הגיע לסיומו. אנשי הצילה הבהילו במהירות את הילד אל רכב האמבולנס, כשהם יודעים מניסיונם שלאחר מקרה קשה כזה, נגרס בדרך כלל נזק בלתי הפיך לאדם, גם אם זכה להישאר בחיים. בית החולים הבהיר למטפלת ושאר הנשים ששהו בבית שעדיין צריכים רחמי שמיים גדולים, מפני שמוחו של הילד לא קיבל מספר דקות חמצן, וכעת הוא מובהל לבדיקות מקיפות כדי לבדוק האם יהיה משותק או פגוע מוח לכל חייו. הנשים המשיכו לבקש רחמים, והבשורה הגדולה לא איחרה לבוא: הבדיקות הראו כי הילד לחלוטין ואין לו שום פגיעה במוח מחוסר החמצן שפקד אותו במשך דקות שלמות! לאחר מספר ימים שוחרר הילד וחזר לביתו בריא ככל ילד רגיל. שכנות רבות שהיו עדות למקרה במו עיניהם סיפרו כי הן תמיד שמעו על סיפורי ניסים בכח הקבלה בצניעות ובכיסוי הראש, אך הן מעולם לא זכו לראות זאת בעיניהן. בעקבות למקרה, רבות מהן קיבלו לכסות את ראשן במטפחת צנועה, כדי לעשות נחת רוח לאלביתן שבהשמיים. הסיפור מהספר דברי יוסף ככל שנתחזק בלימוד תורה ובקיום מצוות מתוך מסירות גדולה ורואים ישועות גדולות

מילי דבדיחותא :זוג צעיר קיבל מתנה כרטיסים למופע חסידי ולכרטיס היה מצורף פתק : "נחשו ממי קבלתם" הלכו להופעה וכשחזרו ראו את כל הבית מרוקן ועל הקיר פתק "עכשיו אתם יודעים מי נתן לכם

[illegible][illegible]

והללים

פרשת בראשית

תשפ"ו

יושב

לע"נ יעקב זאב בן צבי

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

החלטה אחת

מתוך חוברת שעתידיה לצאת בעד"ה לאור

מצווה עליו לא לאכול מעץ הדעת, והעונש הצפוי אם יעבור על הציווי הוא מיתה.

לאחר הציווי בורא הקב"ה את האשה, מוכר הסיפור על הנחש שאומר לאשה כי הקב"ה ציוה אותם שלא לאכול מכל עץ הגן, ותשובתה כי מכל הגן מותר להם לאכול ורק מעץ הדעת אסר הקב"ה לאכול, וכן שהעונש על האכילה יהיה מיתה. עונה הנחש "לא מות תמותון", ואז מרחיבה התורה "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל, וכי תאווה הוא לעיניים, ונחמד העץ להשכיל, ותיקח מפריו ותאכל ותתן גם לאשה עמה ויאכל".

גם העונשים שבאו בעקבות כך ידועים, על חוה הוטל עונש קושי ההריון והלידה, ולאדם נאמר "ארורה האדמה בעבורך, בעצבן תאכלנה כל ימי חיך, וקוץ ודרדר תצמיח לך, ואכלת עשב

השדה, בזעת אפך תאכל לחם עד שובם אל האדמה כי ממנה לוקחת, כי עפר אתה ואל עפר תשוב".

והסיפור מוכר ומפורסם וכולנו גדלנו עליו מגיל ינקות, אך הר"ן מעורר מספר שאלות שתשובותיו עליהן מאירות באור חדש את הדברים ומשנות את כל ההבנה על ראשית ותכלית העולם.

(א) למה נגזרה מיתה על אכילת עץ הדעת?

(ב) אם בכל זאת אומר הקב"ה שהעונש על אכילת עץ הדעת הוא מיתה, א"כ מה היא תוספת העונשים שבאה אח"כ?

בפלורידה שבדרום ארה"ב שוכן מתחם שעשועים ענק המשתרע על שטח של 101 קמ"ר (לשם השוואה גודלה של בני ברק הוא פחות מ-10 קמ"ר, ושל תל אביב פחות מ-50 קמ"ר, בישראל רק ירושלים גדולה יותר מאותו מתחם כשגודלה כ-120 קמ"ר), המתחם כולל ארבעה פארקים מרכזיים, ועוד מספר פארקים נוספים, בתי מלון, מסעדות ומערכת של רכבות ואוטובוסים להסעת המבילים. בפארקים מבקרים מעל ל-50 מיליון אנשים בשנה, כשבממוצע קרוב ל-140,000 איש מבקרים מדי יום בפארקים השונים של המתחם הענק הזה.

שנקרא "העולם של וולט דיסני", בכניסה לאחד הפארקים שוכן לו ביתן קטן בו מוצגים חיייו ופועלו של אותו וולט דיסני, ומוסברת שם הסיבה והמטרה שלשמן רצה להקים את ה"עולם" שלו.

ביום השישי לבריאה, אחרי שברא הקב"ה את כל העולם, עמדו כבר המים והיבשה במקומם, הצמחים פרחו במלוא יופיים ובעלי החיים השונים טיילו להנאתם, התפאורה היתה מוכנה לבריאת האדם. כבר אמרו חז"ל שהאחרון להברא הוא הראשון שעלה במחשבה, וכל מה שנברא בעולם לצורך האדם הוא נברא, וכנשברא האדם אמרה התורה "ויניחהו בן העדן לעבדה ולשמרה, ויצו ה' אלוקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות", מעמיד הקב"ה את כל הבריאה לרשותו של האדם, אך

אם כן, אין המוות עונש על האכילה אלא תוצאה הנובעת ממנה, והעונשים שהוטלו בהמשך הם העונשים על הפרת הציווי של הקב"ה. חוה שחשבה לחזק את גופה כנגד הציווי, נענשה בכך שגופה נחלש, וההריון והלידה שהיו אמורים להיות בקלות, יהיו מעכשיו בצער ובקושי. האדם שבמקום לעסוק בענייני הרוח נתפתה והלך לחזק את הגשמיות, נענש שמעתה לא יהיו לו עוד התנאים האידאליים לגוף, אלא שגם בעבורם יצטרך להתאמץ ולטרוח.

ידוע שכל הדורות באים לתקן את חטאו של אדם הראשון, ובמבט ראשוני נראה הדבר תמוה כיון שהתיקון צריך להיות לכאורה מעין הקלקול, ואם כן, איך אפשר לומר שכל מה שעבר ועובר על כל הדורות, עם כל הנסיונות והקשיים, כולם באים כנגד אותו מעשה אכילה? ודאי שלא כל הנסיונות קשורים לאכילה, וגם לא היינו אומרים דבר כה שטחי. אך במיוחד כשנראה לפעמים ובפרט בדורות האחרונים שבעוד לאדם הראשון הכל היה מותר חוץ מעץ אחד, אצילנו נראה הדבר הפוך שהכל אסור חוץ מעץ אחד שמותר.

אך על פי ההסבר של הר"ן, הדברים מובנים: האדם מורכב מגוף ונשמה, והגוף הגשמי הוא דבר כלה ונגמר, ובהתגברות כח הנשמה על הגוף היא מעלה אותו איתה לרמה רוחנית – נצחית.

מטרת הקב"ה בבריאת האדם היתה שיתעסק בעניינים רוחניים, יחזק את הנשמה ויגביר את כחה, ובכך תשפיע היא על הגוף ותרומם אותו. הציווי שלא לאכול מעץ הדעת היה כדי לא להשליט את הגוף הגשמי על הנשמה הרוחנית, וכאשר אכלו אדם וחוה מן העץ העדיפו בכך את החיים הגשמיים על הרוחניים.

על פי זה ניתן להבין שכל הנסיונות שהיו ויהיו בכל הדורות, בכל דרך שהגיעו וכל צורה שלבשו, בכולם שוכן יסוד אחד – בחירה אחת – החלטה אחת, למה נותנים את הבכורה לרוחניות או לגשמיות, ובכל התגברות וכל פעם שמבכרים את הרוחניות, זהו תיקון לחטא האדם הראשון.

ואם נשתמש באותו מתחם שעשועים כמשל, הנמשל הוא העולם שלנו, גם בו שטחים נרחבים ופעילויות לרוב, וגם בו ניתן לראות ולחקור על סיבת ומטרת בריאתו ע"י הקב"ה. את אותו בית קטן עם כוונת המתכנן ביטלו מחוסר עניין לציבור, אבל בעולם האמיתי אנחנו רוצים לדעת ולעשות בדיוק מה שבורא עולם התכוון ורוצה שנעשה, מה שצריך זה לבחור נכון.

ג) למה מאריכה התורה בתיאור התרשמותה של חוה מהעץ?

מקדים הר"ן שהאדם מורכב מגוף ונשמה, הנשמה מעצם היותה דבר רוחני היא דבר נצחי, והגוף מהיותו גשמי, ככל הדברים הגשמיים, הוא דבר כלה. רק כאשר הנשמה נמצאת בגוף היא נותנת לו את כוחו וחיותו. גם אם ינתנו לגוף התנאים האופטימלים, גם אם יהיה הגוף במקום הטוב ביותר עם מזג האוויר המדויק, ויאכל הוא את המאכלים הבריאים והמועילים ביותר, לא יספיק הדבר כדי להחיותו לנצח, רק הנפש עם כוחה הרוחני-נצחי, כשהיא מתגברת ומשפיעה על הגוף, יכולה היא להמשיך ולהחזיקו לנצח.

ככל שיעסוק האדם בדברים רוחניים, כך יתגבר כח נפשו ותשפיע היא יותר על הגוף עד שתוכל למשוך אותו איתה ביחד לחיי נצח, וזאת הייתה מטרת הקב"ה בבריאת האדם, שיתעסק הוא בדברים הרוחניים ויחיה לנצח, ולכן הכין לו גן שבו הנתונים הטובים ביותר לגוף, שלא יצטרך האדם לדאוג למחייית גופו כיוון שהכל מצוי לו, אלא רק להגביר ולחזק כח נפשו. אבל ככל שמתעסק האדם בעניינים גשמיים הוא מגביר את כח גופו ולא תוכל הנפש לפעול את מלוא פעולתה וממילא יחזור הגוף להיות דבר כלה ונגמר.

קיימת מחלוקת מה היה אותו עץ הדעת, אך לכל הדעות היה זה עץ שמגביר את כח הגוף. ולמרות שבגן עדן היו עוד עצים שהועילו לגוף, בכל זאת בעץ הדעת היה הכח למשוך את האדם לגשמיות, לחזק את גופו בצורה כזאת שמחלישה את השפעת הנפש עליו.

כאשר אומר הקב"ה לאדם הראשון "מות תמות", זה לא עונש על אכילת עץ הדעת, אלא אזהרה על תוצאות האכילה. כח המשיכה לגשמיות ותועלתו הגשמית של עץ הדעת היתה כזאת חזרה עד שלאחר אכילתו הנפש הנצחית לא הייתה יכולה להשפיע מנצחיותה על הגוף, והתוצאה היא "מות תמות", כי מעצמו הגוף הגשמי הוא דבר כלה. וזאת גם הסיבה שהאריכה התורה בתיאור התרשמותה של חוה מהעץ, כיון שחז"ל לימדונו שאין בבריאה דבר שהוא טוב למראה, למגע ולמאכל ובד בבד מזיק. לכן, כשראתה חוה את כל תכונותיו החיוביות של עץ הדעת, חשבה שלא יכול להיות שהעץ גורם למוות, וטעתה לחשוב שגרימת המוות היא מסיבה גשמית כגון שמכיל רעל או כדומה, בעוד שהאמת היתה שצדקה בשיפוטה שמועיל העץ לגוף, מועיל הוא כל כך שפוגם בכח השפעת הנפש עליו.

העלון השבוע
הוקדש:

לעילוי נשמת: בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת אנשל ז"ל
אסתר הינדא בת יהודה לייב ז"ל, עיישה בת גמרה ז"ל.
לרפואת: אברהם צבי בן שרה, בנימין בן אלישבע, מתן בן טלי.
ולשפע ברכה והצלחה: ברוך ברכני בן רחל, חוה בת עיישה.

בא גם אתה להיות שותף בהפצת
העלון ותזכה את יקירך:
4663MR@GMAIL.COM

הורינו

פרשת בראשית תשפ"ו | שנה ב' 95

הורים נאמן הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים',
הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (א', א')

פירוש רש"י הידוע, הראשון על התורה, אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ"החֲדָשׁ הָזֶה לָכֶם"¹ שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל. ומה טעם פתח בבראשית? משום "כֹּחַ מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לַעֲמּוֹ לְתֵת לָהֶם נִחְלָת גּוֹיִם"². שאם יאמרו אומות העולם לישראל: "לסטטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים", הם אומרים להם: "כל הארץ של הקב"ה היא; הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

הט"ז בביאורו 'דברי דוד' על התורה, מספר שכאשר היה צעיר נתקל ב"כתב ישן נושן" ובו כתוב שהמאמר הזה שמובא ברש"י של רבי יצחק, אינו מוזכר בשום מדרש או תלמוד, אלא שרבי יצחק הזה היה אביו של רש"י, שרצה לכבדו ולהזכירו בתחילת חיבורו. ע"כ דברי הט"ז. אמנם, המגיה לספר דברי דוד מביא שבימינו זכינו לדפוס תנחומא ישן ובבראשית (אות י"א) נמצא אותו מאמר שרש"י מזכיר בשם רבי יצחק, שהיה מחז"ל ולא אביו של רש"י. ומ"מ מיישב את דברי הט"ז, שרש"י פתח בדווקא

1. שמות י"ב ב' 2. תהלים ק"א ו'

בשאלה זו כדי לחלוק ברמז כבוד לשם אביו. ויש עוד שכתבו, שיש כאן רמז נוסף בדברי רש"י, שהרי כל הטענה של הגוים "ליסטטים אתם" מתבססת על כך שלא מאמינים בתורה ובנתינתה לעם ישראל. והטענה של עם ישראל כנגד כך, שהקב"ה ברא עולם ומלואו, וברצונו נתנה לנו, ככתוב בתורה. אמנם, אם יהודי הולך בדרך אבותיו ומחזיק באמונת ישראל - בדרך בה הלכו אבותיו ואבות אבותיו, אם כן יש לנו "זכות טענה", יש לו "קושאן" על ארץ ישראל. אבל אם יהודי מתנתק מאבותיו ומדרכם, ולא שומר על שושלת הדורות ומסורת התורה מאב לבנו שזהו בסיס האמונה ומסירת התורה, אם כן איזו טענה יש לו כנגד טענת הגוים?!

על כן יעזב איש את אביו ואמו וידבק באשתו (ב' כ"ד)
כתב הרד"ק וזה לשונו: ופשט הכתוב קרוב לתרגומו, כי לא אמר שיעזוב את אביו ואימו בעבור אשתו, שלא יעבדם ויכבדם כפי כוחו, אלא אמר שיעזוב את אביו ואת אימו שכך הוא הדרך, כי יעזוב איש את אביו ואת אימו שגדל עימם עד שנשא אישה, ויעזבם מלדור עמהם וידור עם אשתו בבית אחד אחר. ע"כ. ולמדים אנו מדברי הרד"ק שאין המשמעות שאדם מפסיק את הקשר עם אביו ואימו לאחר נישואיו, אלא דיבר הכתוב בלשון בני אדם שעוברים להתגורר בנפרד וכך מנהג העולם, שאדם מתגורר אצל ההורים ולאחר מכן מתגורר עם אשתו וילדיו.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשון את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

אם עומד מפני אביו שנכנס לחדר, ממתין עד שאביו יתיישב. ואם מתעכב אביו בשיחה עם פלוני, או מעיין בספר וכדו' רשאי הן להתיישב¹ אבל אם נעמד האב עמידת עראי של רגע אחד. כגון שמחפש ספר מסוים, או ממתין שמישהו יפנה את המעבר, הרי זה נחשב עמידת עראי של אביו והבן אינו יכול להתיישב עד שיגיע האב למקומו. ואם אמר לו האב שיכול לשבת, יישב.

תניא רבי אומר: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שבן מכבד את אימו יותר מאביו, מפני שמשדלתו בדברים, לפיכך הקדים הקב"ה כיבוד אב לכיבוד אם; וגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שהבן מתיירא מאביו יותר מאמו, מפני שמלמדו תורה, לפיכך הקדים הקב"ה מורא האם למורא האב. (קידושין ל: - לא.)

צדדי הדינים למעשה - בעמידה לכבוד אביו ואימו

עיקר ההלכה היא שחייב אדם לעמוד בפני אביו מלוא קומתו, כעומד לפני אדם גדול ונכבד מאוד. ההלכה של העמידה היא גם בפני אביו וגם בפני אימו, כמו שרואים בגמ' שרב יוסף (שהיה עיוור) היה עומד כשהיה שומע את צעדי אימו מתקרבים. ואמנם בימינו מרביתם מוחלים ורבים אינם נוהגים הלכה זו למעשה, וחבל. כי הנהגה פשוטה ויסודית זו מכניסה אל הלבבות את הכבוד הראוי לגדולים ממנו, ואחר הפעולות נמשכים הלבבות. והנה, גם בזה יש מספר פרטי הלכה שראוי לחזור ולשון.

ראשית לכל, מסקנת הרבה מן הפוסקים שדין קימה הוא גם משום כבוד אביו ואימו, וגם משום מוראם. וההבדל המעשי הוא, כאשר אין הדבר ניכר לאחרים. ודוגמה לדבר, מה שכתב מרן הגרי"ז הלוי, שעמידה כמלוא עיניו היא דווקא מחמת מורא, אף שאין בה היכר לאחרים, ואם יצא והיה היכר לאחרים, מקיים גם מצוות כיבוד.

1. שו"ת משנה הלכות ד' קנ"ב, וכך מובא בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל. שו"ת אבני ישפיה א' יו"ד קפ"ה.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

מספר הרה"ג יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', סיפור ששמע מהג"ר יחיאל נוביק שליט"א מפי בעל המעשה.

יהודי אמריקאי היה נוסע במשך שנים יום יום באותה הרכבת למקום העבודה שלו. באותה שעה בדיוק היה נוסע עמו גוי אחד, בצורה קבועה. השניים פגשו זה את זה יום יום, אבל לא היה להם שום קשר זה עם זה. יום אחד פנה אליו הגוי ואמר: אם יש לך שכל תשקיע במניה פלונית של חברה קנדית, היא עומדת לזנק בימים הקרובים...

היהודי שמע את הדברים וגיחך... כמובן שלא השקיע במניה אפילו לא דולר אחד. למחרת בדק והופתע לגלות שהמניה הכפילה את שוויה. מיד מיהר להשקיע כסף באותה המניה, ובתוך כמה ימים הכפיל סכום ההשקעה את עצמו, ויהי לפלא!

לאחר שבוע שוב פגש את הגוי ברכבת, הגוי שואל, "נו, השקעת כמו שאמרתי לך?", והוא השיב בחיוב, לא היה לו נעים להודות שהוא השקיע רק יום למחרת. אומר לו הגוי: "יופי, ועכשיו הזמן למכור את המניה. הוא כבר לא שאל שאלות, מכר את המניה, ובתוך זמן קצר היא אכן החלה לרדת בצורה דרסטית.

הוא הבין שהגוי הזה כנראה עובד או קשור לאותה חברה שהנפיקה את המניה הזאת בבורסה, ויש לו מידע פנימי על הדו"חות שהיא עומדת לפרסם, מה שמשפיע על ערך המניה. אחרי תקופה הגוי שוב אומר לו להשקיע, והוא שוב מרוויח, ואז הוא אומר לו למכור והוא ניצל מהפסד, ממש פעם אחר פעם.

חבר נוסף שמע על כך והחליט שגם הוא רוצה לקפוץ לעסקה. אבל מה יעשה ואין לו סכומים מתאימים להשקעה? החליט לרכז קבוצת משקיעים. סיפור לכמה מחבריו בעלי יכולת שיש לו מקור למידע פנימי על חברה בורסאית גדולה, ובסופו של דבר הצליח לגייס סכום נכבד של 400 אלף דולרים. השקיע את הכסף כשהגוי אמר להשקיע, מכר כשהגוי אמר למכור, והכסף פשוט הניב רווחים יוצאי דופן. אולם בוקר אחד הוא מגלה שהמניה נמחקה! החברה פשטה רגל וכל הערך שלה התאפס. "זה מאוד לא נעים", הוא סיפר, "נכון שאני רק המשקיע, אבל בסופו של דבר לקחתי מהם כסף ולא החזרתי". "עברו 15 שנים מאז, והקב"ה סיבב שנודע לי על פסק בית המשפט בקנדה בעקבות תביעה גדולה למשקיעי אותה מניה קנדית, שחייב את הממשלה לפצות את המשקיעים. מיד התחלתי להיערך להגשת בקשה, פניתי למשרד עו"ד שטיפלו בתביעה, הם בקשו שורת מסמכים.

כששמעתי זאת נבהלתי אני הרי יועץ משכנתא! מאות תיקים של מסמכים עוברים תחת ידי מדי שנה, ובכל שנה בערב פסח אני לוקח כמה שקיות אשפה ענקיות, ממלא בהן את כל המסמכים וזורק... אין סיכוי שאני יכול למצוא את המסמכים הרלוונטיים ההם.

"במשך אותם שנים חמי וחמותי שהיו באים בימים שכנו בבית אבות. אבל עם הזמן ראינו שהיחס אליהם לא היה לפי כבודם. הבנו שאין ברירה, אם אנחנו רוצים לכבד אותם כראוי, אנחנו צריכים להכניס אותם אלינו הביתה. החלטנו שאנחנו נותנים להם את חדרי השנה הטובים ביותר ואנחנו נעבור לאחד מחדרי הילדים. זה לא היה קל, צריכים הרבה השקעה וסבלנות, אבל עשינו את זה בשמחה רבה, בלי להתאונן ובלי להתלונן, להיפך שמחנו בקיום מצוות כיבוד הורים וביגיעה רבה כל כך".

כעבור שבע שנים נפטרו חמי וחמותי בשיבה טובה, בהפרש של חודש. אנחנו כבר לא חזרנו ללון בחדר הזה, הרגשנו לא בנוח להיכנס ל"חדר של ההורים". אבל למעשה, בגלל שהם התגוררו בחדר הזה, לא נגעתי במסמכים שהיו מאוחסנים שם בארון. ושם, במגירה אחת שנשמרה סגורה, נותרו ממתינים בדיוק המסמכים הרלוונטיים לתביעה כלפי ממשלת קנדה. הגשתי את התביעה, ובתוך זמן קצר זכינו ב"ה להחזר מלא, ויכולתי להחזיר לכל חברי שהשקיעו אצלי, את כל סכום השקעתם.

בזכות כיבוד אב ואם, בהשגחה פרטית מופלאה חזרו אלי סכומי עתק שלא הייתי חולם לקבל בחזרה. כך ראו עיני בחוש את זכותה המופלאה של המצווה ושכרה".

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת האדינו - וזאת הברכה

הסתפקו הפוסקים האם מותר לשבת במקום הסמוך למקום הנהג במכונית השייכת להוריו, אם אימו רגילה לשבת באותו מקום בזמן נסיעה. ויש להקל בדבר במקום הצורך, מאחר שנסיעה במכונית נחשבת כדבר ארעי ועל כן מקומות הישיבה בה אינם נחשבים כמקומות קבועים.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

שלום וברכה. אני כותב בכאב גדול, לאור הנושא שהעליתם כאן לאחרונה בענייני ניתוק בין הורים וילדים. אנחנו ב"ה משפחה נורמטיבית ורגילה, מתגוררים באחת משכונות ירושלים בבית פשוט ולא גדול. אני יכול להבין שלא תמיד יש לכל אחד מילדינו את כל המרחב והפרטיות שהיה רוצה, אבל זה אופי הבית, וזכינו שתמיד האווירה שמחה. לאחרונה נכנס בגנו הגדול לישיבה גדולה. לא שבחדרי הפנימיה יש תנאי לוקסוס, אבל כנראה שם הוא "טעם" יותר עצמאות ופרטיות. ועכשיו בחגים, כשחזר הביתה, כעס מאוד על המצב, ולא הפסיק "לקטר", הוא טען שלא אכפת לנו מספיק מרווחת ילדינו ועוד ועוד.. חייב לומר שהדברים היו מאוד לא קלים לשמיעה אבל השתדלנו להכיל. אבל מה לעשות שהוא התחיל להמריד את אחיו ואחיותיו, וזה הפך להיות בלתי נסבל. בקשנו ממנו שיחדל, זה היה ביום האחרון של ימי החג. הוא כעס או נפגע, נסע לישיבה לשמחת תורה בלי להיפרד כמו שצריך, ומאז כביכול "ברוגז" עם ההורים שלו, לא מדבר ולא מחליף מילה. מה אנחנו אמורים להגיב על זה, מה אנחנו יכולים לשנות בהתנהלות שלנו, כדי שהמצב הזה ישתנה והוא יירגע, יחזור להיות הנער השמח והלבבי שהיה תמיד בבית. ובכלל, איך גורמים לכך שהמצב לא יתדרדר להיות גרוע יותר והוא ממשיך יתקן איתנו קשר לתקופה ארוכה, עוד מעט כשזמן חורף יתחיל.. נשמח להכוונה.

ומתעניינים בכנות בשלומם. ואם הוא לא עונה בטלפון, תמיד אפשר להשאיר פתק וחבילת עוגיות במזוודה לישיבה. תמיד אפשר לשלוח משהו ממאכלי הבית לשבת בישיבה, להראות לו שחושבים עליו והמקום הבטוח שלו תמיד יישאר. הוא ישוב לעצמו בעז"ה, לאחר שיירגע ויתפוס את מקומו ומעמדו בישיבה החדשה. וכדי שלא תחוו כאלו חוויות שוב, אפשר להכניס לשיח בבית יותר את הנושא של מצוות כיבוד אב ואם. ללמוד הלכה בשולחן שבת, לספר סיפור, מדרש, דיון רעיוני וכדו' ברגע שהנושא מדובר והמשפחה כולה מתחזקת, ילדים מעצמם מבינים שגם בתקופות לא קלות, חייבים לשמור על גדרי ההלכה ומצוות התורה בכל הנוגע להלכות כיבוד אב ואם והאיסור לצער אותם בשום מצב.

שלום לכם. לפי מה שאתם מתארים, העניין ממש לא קשור אליכם ואתם לא צריכים לשנות שום דבר מהותי בבית. הבן שלכם עובר כנראה תקופה לא פשוטה של הסתגלות, של חוויה ראשונה של עצמאות והתאקלמות בישיבה. הלחץ החברתי, וכנראה גם הלימודי, מאוד לא פשוט. גם אם קשה לקבל את זה, אתם צריכים להבין שכמו סיר לחץ שהאדים מחפשים מקום לפרוץ, גם הבן שלכם "מוציא קיטור" בבית, דווקא כי אתם המקום הבטוח שלו, המשענת שתמיד תהיה כאן בשבילו, אז הוא מרשה לעצמו להוציא את הרגשות בצורה כזאת. מבוגרים לא צריכים לשחק במשחקי "ברוגז", אתם תמשיכו את הקשר אתו כרגיל, תראו לו שאתם דואגים לכל צרכיו

תורת אמן

עיון והתבוננות

מדוע נמשלו אביו ואימו למאורות השמים? הרב זאב יוספי, הורינו ב"ב

עשר-עשר, עשרת הדברות נדמים לעשרה מאורות. וודאי שיש בכך עומק נוסף, שיש כאן דימוי אמיתי של ההורים ומעלתם, למעלת המאורות הגדולים. כעין זה מצאנו גם בחלום יוסף, שדימה את אביו ואימו לשמש והירח, ואם כן יש במאורות דמיון אמיתי למהות מעלת ההורים. על המאורות נאמר "טובים מאורות שברא אלוקינו" וכו' וזה דבר מעניין שהמעלה שנאמרה בהם היא "טובים". לא גדולים, מאירים, עצומים וכו' אלא טובים. המעלה המדויקת של 'טובים' היא שאי אפשר יותר מדי מזה, ואי אפשר פחות מדי. צריך בדיוק את כמות הטוב שיש לנו. כך זה המאורות, שהקב"ה תלה אותם ברקיע בדיוק נפלא, שישפיעו טוב על העולם עם כל הכוחות, ומאידך, שלא יפגעו בו, כמו למשל אם השמש תתקרב מעט אין כל בריה יכולה לעמוד בכך. וזו היא המעלה הגדולה של אביו ואימו, מלבד שמשפיעים אור וחום ונותנים לאדם את כל התנאים כדי לגדול, הרי הם במהותם "טובים", והם בדיוק ההורים המדויקים עבורו. לא מילימטר יותר או פחות. אלו הם המאורות הגדולים שלך, הם הנותנים לך את כל הכלים שאתה נדרש להם כדי לגדול. ומה הקב"ה מבקש מאיתנו ב"תמורה" למה שהעמיד לנו כאלו מאורות? - רק שנהיה זהירים בכבודם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיָּם וּבֵין הָאֲרֶץ (א', י"ד)
מובא בחז"ל¹ שהקב"ה המשיך את אביו ואימו של אדם, לשני מאורות השמים. וזה לשון הפסיקתא: נאמרו עשרת הדברות כנגד עשרה מאורות שבהם נברא העולם. **אנכי** כנגד 'ויאמר אלוקים יהי אור', וכתב 'והיה ה' לך לאור עולם'. **לא יהיה לך** כנגד 'ויאמר אלוקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים'. אמר הקב"ה הִיָּה מבדיל ביני ובין עבודה זרה שנקראה מים מכונסים, כדכתיב אותי עזבו מקור וגו' **לא תישא** כנגד 'ויאמר אלוקים יקוו המים'. אמר הקב"ה המים חלקו לי כבוד ופינו את עצמן ואין אתם חולקים לי כבוד מלישבע בשמי לשקר. **זכור** כנגד 'ויאמר אלוקים תדשא הארץ' וכו' **כבד** כנגד 'ויאמר אלוקים יהי מאורות ברקיע השמים' **אמר הקב"ה הא ברייתי לך תרין נהורין אביך ואימך, הוי זהיר ביקרהון** (הרי בראתי לך שני מאורות, אביך ואימך, הִיָּה זהיר בכבודם) העניין הזה צריך ביאור והרחבה. שהרי וודאי אין זה סתם עניין של

1. פסיקתא רבתי כ"א

סגולת השמירה המופלאה והדרך הטובה ביותר לזכות בה משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

אלו הם הדברים אשר גילה אחיו של המהר"ל מפראג ב'ספר החיים', וזו לשונו המתוקה מדבש: **'עיקר כיבוד אב ואם הוא שהבן מיטיב את דרכו, ובה משמח את אביו ואימו'** כלומר: כיבוד הורים מושלם הוא כזה שמשלב את שמחת ההורים על הצלחתו הרוחנית של בנם, ואינו מסתפק רק במילוי משאלותיהם!

וכך כתב ב'קיצור שולחן ערוך', בסימן קמ"ג: **'מי שהוא רוצה באמת לכבד את אביו ואימו, יעסוק בתורה ובמעשים טובים, שזה הכבוד הגדול ביותר, שאומרים הבריות: אשרי לאב ואם שגידלו בן כזה'** כלומר: אין להסתפק רק במילוי רצון ההורים; יש לעסוק בתורה ובמעשים טובים, וזה הכבוד הגדול ביותר להורים, המשלב עמו את קיום רצון ה'!

לפיכך, בימים אלה כשאנו זקוקים לשמירה ולהגנה, כמה כדאי להתחזק בכיבוד הורים - במלוא משמעויותיה של המצווה הנפלאה והכבירה הזו. למלא ולקיים את רצון ההורים, לסייעם ללא לאות, לשמח את ליבם, לבקר אצלם ולהתקשר אליהם, לדרוש בשלומם ולפעול למענם. ולצד זאת - לשלב את קיום רצון ה': **ללמוד הלכות כיבוד אב ואם כדי לקיים את המצווה כהלכתה**, ולהתעלות בתורה ובמצוות - כי זהו כיבוד הורים מושלם, המעניק להם נחת נצחית!

שנתיים אחרי, ועודנו מצויים בתקופה קשה ומתוחה; עת מלחמה היא בארץ. לצד שלל ההגנות הגשמיות שכל אחד מקפיד עליהן בתקופה מתוחה כזו, יהודים בעלי לב ומביני מדע מבינים שנדרש כאן הרבה מעבר לכך. עת צרה היא ליעקב, כל אחד מאיתנו זקוק להגנה ולשמירה עילאית, ולא רק כל אחד בפרטות - אלא כלל ישראל כולו, בארץ ובחו"ל, זקוק לשמירה רוחנית משמי מעל.

בעת כזו, כל אחד שואל את עצמו מה ביכולתו לעשות. כיצד יכול כל אדם פרטי להדק את השמירה העליונה? כיצד יכול כל אחד מאיתנו להגביר את ההגנה השמיימית על כולנו? כיצד נוכל להבטיח את שלומנו וביטחוננו בסייעתא דשמיא - איש במקומו וכיכולתו?

כמו אלומת אור באפילה, נוצצים לעינינו דבריו המופלאים של אליהו הנביא זכור לטוב, אשר גילה ב'תנא דבי אליהו': **'כל המבקש ימים ושנים, ועושר וכבוד, וחיים ארוכים בעולם הזה ובעולם הבא יעשה את רצון אביו שבשמים ואת רצון אביו ואימו'**. ככה פשוט, דברים מפורשים: אורך ימים ושנות חיים, עושר כספי ואושר נפשי, חיים ארוכים וטובים כל אלו תלויים בשילוב המנצח של עשיית רצון ה' ועשיית רצון הורינו.

בנוהג שבעולם, מצוי לחשוב כי כיבוד הורים הוא מילוי רצונם. אבא מבקש משהו? אני מביא לו! אמא מתקשרת? הבה נענה לשיחה בשמחה. ההורים צריכים טרמפ? הנני לרשותם. הם מבקשים קניות? קדימה, נצא לקניות עבורם. אולם בדברי אליהו הנביא יש משמעות עמוקה יותר, מרחיקת לכת: כל אלה הם בוודאי כיבוד הורים, אבל כיבוד הורים הוא משהו רוחני, משולב בקיום רצון ה'. זו מצווה ככל המצוות, לא נימוס נכבד ונחוץ בלבד. יש לכבד הורים מתוך קיום רצון ה'!

כיבוד הורים מושלם ישולב בלימוד הלכות כיבוד הורים, מתוך הבנה שזו מצווה - ויש לדעת את הלכותיה ולבצעה כהלכה. כיבוד הורים מושלם הוא כזה שמבטא את רצון ההורים גם בממד הרוחני: מעניק להם נחת, גורם להם תענוג נצחי. כיבוד הורים משולב ברצון ה' משמעו קיום רצון ה' והתעלות שיטתית בתורה ובמצוות, כדי להרוות את הורינו רוב נחת!

היו שותפים עמנו בהוצאות המרובות של הוצאת גיליון זה

וזכו בכל הברכות האמורות בתורה במצווה יקרה זו.
אפשרויות הנצחה לע"נ ולרפו"ש
ולכל ענייני ברכה והצלחה.

פנו עכשיו >

כתבו לנו בכתובת: horeinuorg@gmail.com
או בנדרים פלוס, ולציין להוצאות הגיליון השבועי.

לעילוי נשמת
זאב דוד בן פנחס

לרפואה שלמה
פעל פראדל בת חיה

לזרע של קיימא
שרגא בן שפרה
שולמית קיילא בת צפורה

לדיווג
רפאל יצחק בן שיינא חוה
ריקל

להצלחה וס"ד
אסתר חיה בת פרחיה דולי

הורינו
הורים נאמן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הורכים או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק ודיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org

כיצד מחנכין?

עלון מס' 114

כ"ק אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זיע"א רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל

להפתעתו, במקום לבקש כסף, שאלו האדמו"ר מה סדר יומו. בחוסר חשק סח לאדמו"ר כיצד הוא מעביר את ימי השבוע במעשים הרחוקים מדרך הישר, עד שלבסוף הפטיר: "אני בטוח שהאדמו"ר לא קרא לי כדי לשמוע על בילויים גשמיים. הנה הכנתי את הכסף עבור בניית הקריה החדשה בנתניה..."

למרבה תדהמתו לא רצה האדמו"ר לקבל ממנו אף פרוטה! האדמו"ר החל לנזוף בו קשות על אורח חייו המנוכר לאביו שבשמים.

הלה יצא מן החדר נרעש ונסער, עד כדי כך שלא היה מסוגל לנהוג בעצמו במכוניתו בדרך חזור...

לאנשי ביתו הסביר האדמו"ר את פשר מעשיו: "מכירו אנכי ויודע אני שאך ורק בגלל הרשעים הארורים הוא מתנהג כגוי. אמרתי לעצמי, אכן כעת הוא חי בטוב ובנעימים ויש לו 'עולם הזה' במלואו, אבל יום יבא והוא יתייצב לפני בית דין של מעלה. מה יהיה אז עליו?"...

"חסתי על נשמתו האומללה, ולכן הזמנתי לשמוע תוכחת מוסר, כי אפילו אם היו לו כאן בחדרי כמה דקות של הרהורי תשובה, כבר יהיה מצבו קצת יותר טוב..."

(מתוך 'התקרבות' גליון מס' 521)

מספר הרה"ח שלמה נויבירט שליט"א: מעשה שארע באחד ממחנות העקורים על אדמת אירופה. אחד הבחורים, תלמיד של רבינו מצאנז קלויזנבורג, נקעה נפשו מצער ורצה לעזוב את אורח החיים החרדי ולפרוק עול רח"ל. הוא הביע את רצונו לעזוב את המקום בפני רבינו. אך רבינו שאל: מה חסר לך? מה לא טוב לך? הרי יש לך כאן הכל! אין לך דאגות פרנסה. למה לעזוב ולהתמודד לבד.

הלה התעקש לעזוב והחליט להתחכם בצורה אחרת. הוא הודיע לרבינו כי רצונו לעזוב כדי ללכת לתיאטרונות ולצפות בסרטים. הוא היה בטוח שהדברים יביאו את רבינו לכלל כעס והוא יגרשנו מעל פניו.

מעשה בבחור אשר הרבי הכירו עוד לפני השואה. למרבה הצער, אחר השואה הפך לאיש קל ומצבו הרוחני התדרדר יותר ויותר. הרבי הזמינו אליו ושאלו בחיבה גלויה אודות **מצבו הכלכלי**.

השיב הבחור: "אני מחפש עבודה ולא מוצא..."

ענה הרבי: "אז בוא אלי ואממן לך את כל צרכיך..."

ואכן כעבור כמה ימים הגיע הבחור לבית הרבי ומנה בפרוטרוט את כל צרכיו. הרבי קיים את הבטחתו והעניק לו את הסכומים שבקש. טרם צאתו, אמר הבחור בעזות כי הוא מתעתד לצאת הערב לבילויים ואין לו תקציב לזה.

"אתן לך סך זה" אמר הרבי, "כי הרי הבטחתי לך". אמר ולא יסף. ואכן נתן.

הבחור לא האמין למשמע אוזניו. הוא היה בטוח שהרבי 'יגלגל אותו מכל המדרגות' בשל בקשה כזו, ותחת זה הרבי לא מוכיחו, ולא זו בלבד אלא נותן לו כפי שהבטיח, ברוגע ובשלווה.

נטל הלה את הכסף, רכש כרטיס כניסה ונכנס לאן שנכנס. אך בשעת מעשה, ללא הודעה מוקדמת, נפתח לפתע מעיין דמעות בעיניו. הוא בכה ללא הפוגות והרהר: 'הצדיק נותן לי כסף ואני משתמש בו כדי לטמא את עיניי...'.

ואז קם מהאולם והפך תוך זמן קצר לבעל תשובה גמור!

אחד מתושבי קלויזנבורג לשעבר, שהיה עשיר מופלג, התגורר בניו יורק. הלה היה איש עסקים מצליח ותרם סכומים גדולים למטרות צדקה וחסד. אך ארחות חייו היו רחוקים מאורחותיהם של היראים לדבר ה'...

באחד הימים הזמינו האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג אליו. הימים היו ימי ראשית הקמתה של קרית צאנז בנתניה. הגביר הכין סך של 000,05 דולר לתרומה, שהיה אז סכום אסטרונומי, ונכנס לאדמו"ר.

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"נ, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

אך רבינו לא נבהל כלל. "כמה פעמים בשבוע אתה רוצה ללכת לשם?" התעניין רבינו.

ענה הבחור: "פעם בשבוע ביום רביעי".

"אז בוא אלי ביום רביעי ואני אשלם לך את מחיר הכרטיס" השיב הרבי.

ואכן הוא התייצב ביום רביעי. האדמו"ר חיך אליו והושיט לו שני מארקים לרכישת כרטיס לסרט...

הדבר חזר על עצמו גם בשבוע שלאחריו. אך בשבוע השלישי הוא כבר לא הגיע. הוא התבייש מרבינו והבין לבד שהוא עלול לירד לעבר פי שחת.

סופו של דבר היה שהוא תפס את עצמו וחזר לדרך התורה במלא מובן המילה, ואף זכה להקים דורות ישרים מבורכים.

כאשר ר' דוד גרליץ שיפץ והרחיב את מאפייתו הנודעת, מאפיית גרליץ בירושלים, עבדה אצלו קבוצת פועלים יהודים. הרה"ח ר' פישל רוזנר היה מגיע לשם מידי יום ומניח להם תפילין.

אך היה שם פועל אחד שבשום אופן לא רצה להניחם. לא עזרו כל התחנונים וההסברים...

חלפו כמה שנים, ויום אחד נכנס למאפייה יהודי הנראה כראש ישיבה וספר חשוב תחת שחיו. הוא נגש לר' דוד גרליץ ומזדהה כאותו פועל סרבן...

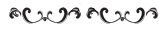
שאלו ר' דוד: איך הגעת להיות ראש ישיבה?

סח הלה: פעם נסעתי עם חבר לבלות בסוף שבוע בנתניה. בליל שבת היינו משועממים וחפשנו אטרקציה. מאן דהו הציע לנו לקפוץ לקרית צאנז והוסיף: יש שם אדמו"ר, זה מעניין...

נכנסנו לבית המדרש ובדיוק האדמו"ר עמד להתחיל קידוש. לפתע הוא הגביה את עיניו והביט בי במבט חודר כליות. לא הבנתי מה הוא רוצה ממני. כך הביט בי שלש דקות ואז פתח בקידוש.

בלילה לא הצלחתי לעצם עין. כל הזמן הרהרתי "מה הרבי הזה רוצה ממני?"... למחרת לא הסכמתי ללכת לים ואמרתי לחברי שאינני חש בטוב.

בסופו של דבר מצאתי את עצמי תר אחר ישיבה ונכנס ללמוד בישיבת פורת יוסף בירושלים...

הרה"ח אליעזר אסטרייכר שליט"א מספר: מעשה בניצול שואה שהסתובב אחר המלחמה כשהוא שקוע בדכאון קשה. מלבד משחק שחמט לא עניין אותו שום דבר בעולם. הוא לא למד ולא התפלל. רק שחמט... בזה הוא היה אלוף ואהב מאוד לשחק.

יום אחד קרא לו רבינו ובקשו לשחק עמו שחמט. עיניו נדלקו מרוב שמחה. הוא הוזמן למחרת למשחק מיד אחר תפילת שחרית. ואכן למחרת התייצב בבית רבינו בשעה היעודה והמשחק החל. כולם הגיעו לצפות במשחק והמחנה כולו היה כמרקחה... הלה לימד את רבינו בקצרה את הכללים ואז סידר את כלי המשחק. רבינו "נתן" לו לנצח והלה הסתובב כמלך בגדוד בכל רחבי המחנה כאשר כולם מספרים שהוא ניצח את רבינו במשחק השחמט...

למחרת הוא הגיע מעצמו ושאל את רבינו אם יאות לשחק עמו שוב. אמר לו רבינו: עכשיו כבר יש לי ממך דרישות. אם אתה תנצח, אני מתחייב ללמוד שש שעות ברציפות. אבל אם אני אנצח, אתה מתחייב ללמוד אתי עשרים דקות ברציפות. הלה שהיה בטוח שנצחונו מובטח, נתן את הסכמתו.

כעת הפתיעו רבינו וניצח אותו במשחק. בלית ברירה הוא נאלץ ללמוד עם רבינו עשרים דקות...

למחרת שוב הוא נכנס לרבינו ובקש לשחק שחמט כאשר הוא בטוח שהפעם הוא כבר למד לקח והוא יהיה המנצח. רבינו הסכים אך הרחיב את התנאי לשלושים וחמש דקות של לימוד איתו. הלה הסכים.

למרבה צער, גם הפעם רבינו ניצח... כך מיום ליום עלה המחיר בעוד רבע שעה... כעבור שלושים יום כבר השתתף הבחור בכל סדרי הישיבה, ושלא מרצונו הפך לבחור ישיבה מן המניין, והמאור שבה החזירו למוטב! הוא יצא מהדכאון, קיבל חשק ללמוד ועלה סוף סוף על דרך המלך.

כאשר נשאל רבינו למה לא ניצח אותו כבר ביום הראשון, השיב: אם הייתי מנצח אותו בפעם הראשונה, אזי הייתה זו גם הפעם האחרונה... כאשר הוא חש את מתיקות הנצחון פעם אחת, ממילא הוא כבר נגרר לשחק שוב בכל יום עד שהחזרתיו למוטב...

[מתוך 'המבשר תורני', חקת תשפ"ד]

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת הרה"ח **לוי יצחק** בן רבי אברהם יששכר דב **קניג** זצ"ל

נלב"ע בז"ך בתשרי תשע"ו. ת.נ.צ.ב.ה.

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוד"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכיי.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוי הכרזו:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שילמץ טוב לכל מי
שילמד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רביבות אפרים א"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"א).

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש, ו
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מוקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתלי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. ברש"י: ברא אלוקים, ולא נאמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, הקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין דכתיב 'ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים'. יש להבין כוונת מה שאמר במדרש 'ראה שאין העולם מתקיים', הלא אדרבה, אם היה העולם נברא במדת הדין היה מתקיים יותר, מפני שמחמת הפחד מהדין לא היו רשעים בעולם כלל, כי מרוב יראת העונש לא יהיו חוטאים, שהרי יראו כולם שהחוטאים נענשים מיד ומחמת כן בודאי לא יחטאו, ונמצא שכולם יהיו צדיקים, וא"כ מה הוא זה שאמר שאם יברא העולם במדת הדין לא יתקיים. ויש לומר עפ"י מה שאמר חז"ל (אבות פ"א מ"ב) שגמילות חסדים הוא אחד מהדברים שהעולם עומד עליו. ומצינו בסוטה (ד.) 'זהלכת בדרכיו וגו' ובו תדבק', מה הוא גומל חסדים אף אתה גומל חסדים. נמצא שאם הקב"ה לא היה משתף מדת הרחמים בבריאת העולם, אלא היה נוהג רק כפי הדין, לא היה שום אדם גומל חסדים עם חבירו, והיה גם כן נוהג עם חבירו רק כפי הדין, שהרי כל מה שראוי להתנהג בגמילות חסדים לומדים מדרכו של הקב"ה, ואם הוא היה נוהג רק כפי שורת הדין, גם אנו היינו נוהגים כן, וממילא היה העולם מלא קנאה ושנאה ותחרות בין אדם לחברו, מבלי גמילות חסדים. ובזה יובנו להפליא כוונת מה שאמרו חז"ל שראה הקב"ה שאין העולם מתקיים, היינו שאף שאכן יהיו זהירים מאד במצות שבין אדם למקום מחמת פחד העונש, מ"מ ההתנהגות בין אדם לחברו לא יהיה כראוי, כי לא יהיו עושים גמילות חסדים אחד עם השני, שהרי לא היו למדים שצריך לנהוג כן, וזה מה שאמר שראה שאין העולם מתקיים, כי כשאין גמילות חסדים אין יכול העולם להתקיים, שהרי העולם עומד על גמילות חסדים, משום כן הוכרח לשתף את מדת הרחמים, ומתוך כך ילמדו כולם להתנהג במדת הרחמים כמו שהקב"ה מתנהג, וע"כ כן יוכל העולם להתקיים. (זרע שמשון אות ט').

לע"נ ר' יוסף מנחם ב"ר יונה ווייס ז"ל יא"צ ו' תשרי
ויאמר ה' אל קין וגו'. והוא תמוה שגב דעת
 עליונה, וגם להבין תשובת השי"ת 'קול דמי אחיך'.
 ויראה שהתנצל קין לפי שגולד במזל 'מאדים',
 שמורה על רציחה [דכיון שקין הוא 'ראש
 לרוצחים', מן הסתם נולד במזל מאדים], כמו
 שאמרו חז"ל (שבת קנז): מאן דבמאדים הוא גבר
 אשיד דמי, ותקנתו למהוי טבחא או מוהלא. והנה
 קין שלא היו תחת ידו הבעלי חיים, רק תחת יד
 הבל, לזה התנצל 'השומר אחי אנכי', רוצה לומר
 וכי אני שומר כאחי על הבהמות, שאז היה אפשר
 להפיג ריתחא על הבהמות למהוי טבחא, אבל
 אחר שלא נמסרו בידי הבהמות, לזאת שפך דם
 אחיו, והתנצל כי מזלו גרם לו. והשיב לו השי"ת
 'קול דמי אחיך', רוצה לומר דמים הרבה, [ששפכת
 ממנו דם רב עד שמת], והיה די להחליש כח המזל
 במקצת דמים, ולא עד מות.

והיה כל מוצאי יהרגני. ב' במסורה, דין, ואידך 'כי
 מוצאי מצא חיים'. ירמוז שבני תורה מוסרים
 נפשם על קידוש ה', כדאיתא בבר' (וישלח פב:ח)
 שאמרו התלמידים בניה של תורה אנו, ועליה אנו
 מוסרים נפשנו. וזהו 'כי מוצאי מצא חיים', [וזהו
 פירוש המסורה 'והיה כל מוצאי יהרגני', מי הוא אותו המוסר עצמו להריגה? זה
 הוא שנאמר בו 'כי מוצאי מצא חיים', היינו התלמיד חכם העמל בתורה ומוכן
 למסור עצמו עליה], וכן אמרו 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו
 עליה', [ושפיר מתפרש 'כי מוצאי מצא חיים'
 היינו שהתלמיד חכם עמל ומתייגע בתורה עד
 כדי שמתקיים בו 'והיה כל מוצאי יהרגני'
 כלומר שממית עצמו עליה].

לע"נ הג"ר משה ב"ר יודא אריה רויזין זצ"ל יא"צ ט"ז תשרי
סוכה שלא נאסרה בהנאה אם כשרה. אמרו
 בסוכה (דף ט): מגין לעצי סוכה שאסורין כל
 שבעה, ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' וכו',
 כשם שחל שם שמים על החגיגה, כך חל שם
 שמים על הסוכה, מה חג לה' אף סוכה לה'.
 והביא האבני נזר ("אורח סי' תנ"ט) חיידוש של
 בעל החלקת יואב, דאין אדם יוצא בסוכה כזו
 שמפני סבות שונות לא נתקדשה בקדושת
 סוכה ולא נאסרה בהנאה. דמה שהסוכה
 נאסרה בהנאה, הוא תנאי בדיני סוכה, שאם
 לא נאסרה בהנאה - פסולה, דאין זה רק דין
 צדדי דסוכה אסורה בהנאה.
 אבל האבנ"ז הוכיח דזה אינו, דמה שנאסרה
 בהנאה הוא דין צדדי, ואינו מעכב בהכשרה
 של הסוכה, וז"ל: מה שכתבת שאינו יוצא אלא
 אם כן נתקדשה הסוכה, [זה אינו], דהרי הרי"ף
 והרמב"ן כתבו (ביצה ל: דמהני תנאי ד'איני
 בודל מעצי סוכה' [ולא נאסרה הסוכה בהנאה,
 הרי להדיא דאין זה מעכב בהכשרה של
 הסוכה]). ורש"י כתב שם דלא מהני [תנאי
 ד'איני בודל מעצי סוכה'] משום דעל כרחו
 הוא בודל מהם משום איסור סתירת אוהל. הרי
 דאם לאו איסור סתירת אוהל, היה מהני תנאי,
 הרי דיוצא יד סוכה אף שאינו מתקדש.
 וכן מוכח מדאיצטריך קרא למפסל סכך גזול
 (סוכה ט), ותיפוק ליה [דהסוכה פסול משום] דאינו נאסר בהנאה, דהרי אין אדם
 אוסר דבר שאינו שלו, ובמה דקנאה באיסור, לא חשיב שלו לענין שיוכל לאסרה,

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- מ'לואט איין וויסען ווען די שטיין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער יעושה פרוואט, באמנות, קאנפידענעשל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט, מיט כוונה, במתנות, אויף האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אויף ווי אלע שיעור, די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'קען אויך אנעמען די שטיין און עס אלליין אראפלייגן ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אסאך שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דורך אויך דעם מקובלעדיגן אופן פון מכן דורות ישרים זעהט מען ווען ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבצר הלב** (אנציערען יין הארץ צו אידישקייט), **שיחוקי לב** (לשמים לטובה) (סידורשט די באנעט מענטש), **והוא מלאים** (וועט נעבן וואונדער), **לשמים לטובה** (סידורשט די באנעט מענטש).

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
 dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

"מיי קינד איז
געווארען א
אנדערע
מענטש, ער לערנט
מוסר, ער וויל
ענדיגן א מסכתא

"מיי זון בעהט
מיר 'זעט מיר
אויף 5 מינוט
פאר סוף זמן קריאת
שמע

"מיי יצחק האט
אויפגעלייגט א
פילטער

"אין האב נישט
געמאט קיין
מנוחה פארדעם,
נישט וויסענדיג וואס
מיי בחור טוהט

"כהאב
גענוג געזען
העלח מיט
מיינע קינדער נאכען
מודב יין פאר מיי
חבר'ס קינד

כמבואר בתוס' (חולין מ). [ואע"ג דאדם
 שעשה מעשה בגוף הדבר של חבירו, אז
 יכול לאסור אף דבר שאינו שלו (חולין
 מא), אבל כאן שסיכך הסוכה בסכך גזול,
 אינו חשיב מעשה, כן] העשיה [של
 הסיכוך] לא חשיב מעשה לאוסרה מן
 התורה, כיון שאין שינוי בהסכך, כמו
 שכתבו התוס' (שם מא) בכלים שמשמש
 דלא חשיב מעשה מן התורה, כיון שלא
 עשה בהם שינוי, וכן הסיכוך לא חשיב
 שינוי כמו שכתבו התוס' (סוכה יג): דמה
 שמניח ע"ג סוכה לא חשיב שינוי מעשה.
 ואין לומר בשעשה בהם שינוי קודם, דאם
 כן היה קונה בשינוי ולא מפסיל משום
 גזול.

וכן מוכח ממסכת ברשות הרבים דפסול
 לר' אליעזר משום סוכה שאולה או גזולה
 (סוכה לא), והרי קרקע הסוכה נמי קרי
 סוכה ונאסרת גם כן. ולפי סברת כבודו
 דאם לא יאסר לא יצא ידי חובתו, א"כ
 אמאי כשר לרבנן, הא אינו יכול לאסור של
 רבים, כדאיתא בעבודה זרה (דף נט.) 'מי
 של רבים אינם נאסרים'.

וראיה דקרקע הסוכה נמי קרי סוכה, הוא מסוכה על גבי סוכה, דאם אין קרקע
 עליונה יכולה לקבל כרים וכסתות אלא ע"י הדחק, אז הסוכה עליונה פסולה לר'
 יהודה, כיון דדירת קבע בעינן, ע"ר ר"ש סוכה [שכתב וז"ל: ר' יהודה סבר שכיון
 שאינה יכולה לקבל אלא ע"י הדחק
 העליונה פסולה וכו', אלמא דירת קבע
 בעינן ומשום הכי מיפסלה עליונה כיון
 שאינה יכולה לקבל אלא ע"י הדחק,
 עכ"ל]. ואי קרקע סוכה לא חשיב סוכה,
 א"כ יהיה דינו כמו דפנות דלא בעינן
 בהו קבע לר' יהודה (סוכה כא). אלא
 ודאי קרקע סוכה חשיבא סוכה, [ולכן
 התנאי של 'דירת קבע' הוא גם בקרקע
 הסוכה], עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר ביו"ד (סי' שס"ג אות ב'),
 וז"ל: המקדש עיקרו הוא קרקע
 המקדש, וראיה לזה הוא ממה
 שמקריבין אע"פ שאין בית (מגילה י').
 וכן סוכה - חמור קרקע הסוכה
 מדפנותיה, דפנות הסוכה אינם
 פסולים עראי לר' יהודה (כדאיתא
 בסוכה כא), ואילו קרקעות הסוכה
 פסול עראי לר' יהודה (כמבואר שם דף
 י, וכמו שביאר הר"ן שם). אלמא
 דקרקעות הסוכה הוא עצם הסוכה,
 עכ"ל.

והנה לכאורה יש ראייה ברורה דקרקע
 הסוכה הוא חלק מהסוכה, דהרי אמרו
 (סוכה לא) גבי מסכך ברשות הרבים 'אי
 קרקע נגזלת, סוכה גזולה היא'. הרי
 להדיא דהפסול של סוכה גזולה אינו
 דוקא מהסכך או הדפנות בא מגזול,
 אלא אפי' אם הקרקע לבד גזולה, חשיב
 סוכה גזולה, ועל כרחך משום דקרקע
 הסוכה הוא חלק מהסוכה.
 ונראה דהטעם שלא הביא האבני נזר

ראיה זו, הוא משום דיש לפרש דאין כוונת הגמ' דזה סוכה גזולה מצד הקרקע,
 אלא יש לומר דכוונת הגמ' הוא מצד הסכך, וכמו שכתב שם בהגהות הגרא"מ

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
 ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

הופיע ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
 זצוקללה"ה קודם
 פטירתו שאם ילמדו
 בספרים שלו, יהיה
 למנן ולעזר גם אחר
 פטירתו ממש כמו
 בחיים"

(ארץ צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
 "מליצי יושר"
 שיוצא לאור עולם
 מודי שכוע בשכוע

ב וכמו שכתב שם בכפות תמרים, ובמנ"ח מ' שכ"ה אות י'. וכ"כ בחידושי הגר"ח בענין עצי סוכה.

א וכ"כ בשו"ת עונג יו"ט ("אורח סי' ה' בהג"ה), ובדברי מלכאל (ח"ה סי' ד').

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

בו מצות סוכה - חל שם שמים עליו, דהמצוה שבה גורם שיחול עליו שם שמים, וכיון דבלי הדפנות לא מתכשרא הסוכה, ממילא גם הדפנות נכללו במצות הסוכה, אע"ג דאינם החפצא של הסוכה, ולהכי נאסרין, עכ"ד.

ולפי האבני נזר נמצא, דבין הסכך ובין הקרקע הם עיקר הסוכה, ואילו הדפנות באו רק להכשיר הסכך, ולכן כיון דהדפנות באו רק להכשיר הסכך ואינו מעצם הסוכה, לכן כשר לר' יהודה גם דפנות עראי, אבל הקרקע דזה מעצם הסוכה צריך להיות קבע, וגם נאסר בהנאה.

אבל הגר"ח (רשימות שיעורים סוכה עמוד ו') סובר, דרק בדפנות הסוכה אפשר לומר דזה חלק מעצם הסוכה, או דבאו להכשיר הסכך, אבל קרקע הסוכה אינו חלק מהחפצא של הסוכה, דבסוכה ליכא דין קרקע כלל, וגם אינו מכשיר הסכך, ולכן לא חלה על הקרקע שם שמים, ואינו נאסר בהנאה, עכ"ד.

והנה לפי דברי האבני נזר דהקרקע הוא עצם הסוכה, מובן מדוע חל פסול 'גזול' על הקרקע, אבל לפי הגר"ח דהקרקע אינו חלק מעצם הסוכה, א"כ קשה מדוע בנוגע הפסול של סוכה גזולה, כמשמע מפשטות לשון הגמ' (סוכה לא.) גבי מסכך ברשות הרבים 'אי קרקע נגזלת, סוכה גזולה היא'. והלא הקרקע אינו החפצא של הסוכה, וגם

אינו מכשיר הסוכה כמו הדפנות, ולכן לא חלה על הקרקע שם שמים, ומדוע בנוגע הפסול של 'גזול', אמרינן דחל גם על הקרקע.

ותירץ הגר"ח (סנטסיל, בענין עצי סוכה) והחזון יחזקאל (סוכה פ"א ה"ב), דיש שני סוגי פסולים: א) פסולי חפצא, כגון סכך שאינו מגידולי קרקע, ודבר המקבל טומאה. ב) פסול בקיום הגברא, דליכא פסול בגוף הסכך, רק אי אפשר לקיים בו המצוה, וכמו היושב בסוכה כשרה, אך יש לו היפך כוונה, דליכא פסול בגוף הסוכה, רק דאין לו קיום המצוה.

והנה פסולי חפצא, ליכא אלא בהסכך, כיון דרק הסכך הוא החפצא של הסוכה, ולא בדפנות, כיון דאינם באים אלא להכשיר את הסכך, אבל אינם עצם החפצא של הסוכה. ובנוגע איסור הנאה, נחלקו הרמב"ם והרא"ש אם גם הדפנות שבאים להכשיר את הסכך, חל עליהם שם שמים, או לא. ברם פסול של 'גזול' אינו פסול בגוף החפצא של הסוכה, אלא זה עיכוב בקיום המצוה של הגברא. ובזה הדין דכיון דאי אפשר לקיים במציאות מצות סוכה בלי הקרקע, לכן אע"ג דאין הקרקע חלק מהחפצא של הסוכה, וגם אינו בא להכשיר הסוכה, אבל כיון דבמציאות לא שייך קיום המצוה בלי הקרקע הגזולה, לכן חל על זה פסול של 'גזול' המעכב קיום המצוה של הגברא.

ד"ל חזון יחזקאל: נהי שכל פסולי סוכה אינם אלא בסכך, כהוראת הלשון 'סוכה' שמשמעות 'סכך', וכל מה שדרשין מזה הסוכות היינו דוקא בסכך שהוא עיקר המצוה בסוכה, אבל זה דוקא בפסולים מחמת דינים במוהות עצם החפץ, כגון זה שילפינו מקרא שבעיני גידולי קרקע דוקא ואינו מקבל טומאה, כל זה אמור אלא בסכך שהוא עיקר החפצא במצות סוכה, אבל הדינים שאינם מצינים את תכונת הסוכה בעצם מהותה, כגון זה שמעטינו מלך' ולא גזולה, או לרבי אליעזר 'לך' משלך ולא שאולה, דין הוא בכל הסוכה בכללה שלא תהיה שאולה או גזולה. ולפיכך אפילו אם תמצא לומר שקרקע הסוכה אינה אפילו כדפנות, ואינה בכלל סוכה, אבל כיון שהסוכה אינה מתקיימת אלא ע"י הקרקע הגזולה, היא פסולה משום 'לך' ולא הגזולה.

ואפילו למאן דאמר המעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה כשרה, היינו דוקא התם שדבר המקבל טומאה פסול אך בסכך, כי עי"ז שהוא מעמידו בדבר המקבל טומאה, לא חל על הסכך עצמו דין דבר המקבל טומאה. אבל פסול 'לך' ולא גזולה שהוא בכל הסוכה בכללה, דין הוא שהסוכה בכללה לא תהיה

הורוויץ, דבאמת ליכא פסול במה שהקרקע גזולה, דכל פסולי סוכה הם בסכך בלבד, והא דאם קרקע נגזלת הסוכה פסולה, הוא רק משום שכיון שגזל את הקרקע וקנאה, הרי ממילא נקנה לו גם הסכך, ונמצא הסכך גזול, ומשום פסול הסכך הסוכה פסולה.

ולכן הביא האבני נזר ראייה אחרת, דאפילו אם נימא דכוונת הגמ' הוא מצד הסכך, אבל כיון דהקרקע הוא חלק מהסוכה וחל עליו קדושת סוכה ונאסרת בהנאה, א"כ איך יחול האיסור על קרקע של רשות הרבים.

והנה יש לבאר מה שכתב האבני נזר דלא רק דחל שם 'גזול' על קרקע הסוכה, אלא גם חל שם שמים על הקרקע ואסור בהנאה, כיון דקרקע הוא עצם הסוכה, ולכן לר' יהודה חל פסול על הקרקע אם הוא עראי, ועדיף מדפנות דאינו עצם הסוכה ולכן כשר גם עראי.

דהנה בנוגע דפנות הסוכה חקרו האחרונים, האם רק הסכך נחשב לחפצא של הסוכה, ורק דינא דהסכך לא מתכשרא בלי הדפנות, וא"כ אין הדפנות חלק מעצם הסוכה. או דלמא הסכך והדפנות ביחד הם החפצא דסוכה. ובחידושי רבנו חיים הלוי (פ"ו מהלכות סוכה ה"ו) נקט בפשיטות

דרק הסכך נחשב חפצא של הסוכה. וז"ל: ודאי דהסכך הוא דמיחשב עיקר הסוכה וכו' דגוף החפצא של הסוכה זה רק הסכך ולא הדפנות וכו', רק בלא דפנות לא מתכשרא, עכ"ל. וכן נקט בבכורי יעקב (סימן תרל"ז ס"ק י"א), וכתב, דדפנות גזולות פסולות רק משום 'מצוה הבאה בעבירה' ולא משום גזול.

והנה בסוכה (דף ט.) ילפינן דעצי הסוכה אסורין להשתמש בו כל שבעה, משום דחל שם שמים על הסוכה. והרמב"ם (פ"ו ה"ו) פסק דחל שם שמים גם על דפנות הסוכה ולא רק על הסכך, ולכן גם עצי הדפנות אסורים. אבל הרא"ש (פ"א אות י"ג) סובר דרק על הסכך חל שם שמים ולא על הדפנות, ולכן עצי הדפנות מותרים.

ובפשטות נראה דמחלוקתם הוא, דדעת הרמב"ם דהסכך והדפנות ביחד הם החפצא של סוכה, הלכך סובר דחל שם שמים גם על הדפנות. והרא"ש סובר דעיקר הסוכה הוא הסכך, והדפנות רק מכשירות הסכך, לכן חל שם שמים רק על הסכך. אבל הגר"ח (שם) ביאר דגם הרמב"ם סובר דהחפצא של הסוכה הוא הסכך, והדפנות רק מכשירות הסכך, ולכן כל פסולי הסוכה הוא רק בסכך ולא בדפנות. אבל הדין דחל שם שמים על הסוכה, אינו תלוי בחפצא של הסוכה, דליכא דין דחל שם שמים על החפצא של הסוכה, רק הדין הוא דבכל דבר דמקיים

גוכך נקט גם בחלקת יואב (או"ח סימן כ"ז), דלחכמים ליכא שום פסול בקרקע, ואף גזול אין פסול בה, והא דאם קרקע נגזלת הסוכה פסולה, הוא משום דאבן הקרקע נגזל גם הסכך. וחידוש עוד, שטעמו ש'ל' ר' אליעזר לפסול, הוא משום דר"א סובר שסוכה היא זכר לענני הכבוד, וכשם דענני הכבוד הקיפו את ישראל מששה צדדים ואף מלמטה, כך גם הסוכה צריכה שתהיה מדברים הכשרים לסכך מכל ששה צדדים. ולפי"ז לר"א כל פסולי הסכך נהוגים בדפנות ובקרקע, ולכן גזול פסול גם בקרקע. ולדידיה אה"נ אי אפשר לעשות קרקעית הסוכה מקרקע עולם, אלא לעולם צריכים לבנות קרקע הסוכה מדברים הראויים לסכך בהם, ע"ש. ולפי דברי החלקת יואב נמצא, דמחלוקת ר"א וחכמים היא בחלקי הסוכה, שלחכמים רק הסכך מכלל הסוכה, ולר' אליעזר הסכך הדפנות והקרקע כולם מכלל הסוכה. ועיקר סברא זו כבר מצינו בפרי מגדים (משבצות זהב סימן תרמ"ג אות ד', בסדר הכשר סוכה לכתחילה) שכתב: ראוי לא לעשות את קרקע הסוכה מקרקע עולם, אלא לרצפה דפים דפים זכר לענני הכבוד, עכ"ל. וכוונתו לסברת החלקת יואב שענני הכבוד הקיפו את ישראל מכל הששה צדדים, וזכר להם צריך לבנות לסוכה על קרקע.

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב ז"ל ע"ה אמר:

בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמט שליט"א

לע"נ הג"ר משה מרדכי ב"ר שמעון יהודה הכהן שפוס
צ"ל יא"צ כ' תשרי

הנה קל ישועות. קודם הבדלה אנו אומרים פסוקים של ישועות, ובהם שש פעמים לשון 'ישועה', והששי 'כוס ישועות אשא', [ו'ישועות' לשון רבים] מרמז לישועה כפולה, שנכלל בו [ישועה] שביעית, וכמו שמרמז במדרש (בר"ר פ"ח, ה') בחלומו של שר המשקים, שנזכר ארבע פעמים כוס, ונגדם השי"ת משקה את ישראל ארבע כוסות לעתיד לבוא, ומונה שם 'כוס ישועות אשא' לשנים.

והשבע ישועות המה כענין שבעה ימי החג, שאנו שואגים בכל יום 'הושענא', וביום השביעי נקרא 'הושענא רבה', ואז הוא זמן ניסוך המים שנאמר 'ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה', והיינו בחינת מים עליונים הנקראים 'מעייני הישועה'. ד'מים התחתונים' נקרא התשוקה והציפי לישועה בתשובה ובתפילה מצד אתערותא דלתתא, כמו שנאמר 'שפכי כמים לבך', והוא בזמן ארבעים יום האחרונים שנשלמו ביוה"כ. ובשבעת ימי החג זמן ניסוך המים שהוא השפעת הקדושה מלעילא בכל שבע המדות הקדושות שיהיה מוצאם ממקור 'מעייני הישועה'.

וכמו כן בכל שבעה ימי השבוע מופיע קדושת יום השבת על ששת ימי המעשה לקדש המדות שיהיו בקדושה, ועל זה אנו מזכירים בצאת יום השבת השש פעמים ישועה, ונכללים בה שבעה, כדי שיכללו כל ששת ימי המעשה בקדושת שבת העבר לטהר ולקדש המדות שיהיו מ'מעייני הישועה'.

ויום ראשון של שבת שהוא כנגד בחינת חסד שבקדושה, צריך ישועה להיות נשמר מההיפוך שהוא זה לעומת זה, שהם השבעה שמות של יצה"ל הנזכר בדברי חז"ל (סוכה נב.), זה לעומת זה כנגד שבע מדות שבקדושה. והשם הראשון שלו שקראו הקב"ה 'רע', הוא היצר של תאוה, שנקרא 'רע', כנגד בחינת אהבת חסד של הקדושה, וכמו כן בכל השבע מדות נצרך ישועה להיות נשמר מבחינת ההיפך המנגד להקדושה זה לעומת זה, וזהו כל ענינו של אדם בעוה"ז להיות תמיד מצפה לישועה, וכמו שאמרו (שבת לא.) שלעתיד שואלים להאדם 'צפית לישועה', ועיקר העצה הוא ע"י קביעות עתים לתורה שבעל פה.

ובפרט בלילות הארוכים שבתקופת טבת, דלא איברי לילה אלא לגירסא, כמו שאמרו בעירובין (ס"ה. ובתוס'). והסדר אחר שאלת 'צפית לישועה', הוא 'פלפלת בחכמה' הבנת דבר מתוך דבר. ועיקר המכוון על תורה שבעל פה, שהשש

שאלות נגד ששה סדרי משנה שנדרשו בפרסוק 'והיה אמונת עתיר', ונגד 'ישועות' הוא השאלה 'צפית לישועה', ונגד תיבת 'חכמה' הוא 'פלפלת בחכמה', ו'דעת' מרמז על הבנת דבר מתוך דבר, כי זהו בחינת דעת כשמחבר חכמה שבמוחו עם בינת הלב כידוע.

ע"י דבר גזול, וכל שהסוכה מתקיימת ע"י קרקע גזולה היא פסולה ממעוטא דקרא 'לך ולא גזולה, עכ"ל.

וכ"כ בחדושי הגר"ח על הש"ס (סטנסיל, בענין עצי הסוכה), וז"ל: הא דגזול פסול, אין זה מקרי פסול בהסוכה, כי אם דהוי דין בקיום המצוה דבגזול לא יצא ידי חובת מצוה, וע"כ זהו החילוק שביניהם, דהנך פסולי דדבר המקבל טומאה וכו' הויין דברים הפוסלים בסוכה, וע"כ לא שייך זאת אלא בסכך, להכשיר דסוכה נעשה רק ע"י הסכך, משא"כ גזול דהוי דין בפ"ע בקיום המצוה, ע"כ שפיר אמרינן דכיון דקיום המצוה הוי גם בדפנות, וכדילפינן לה לדפנות ג"כ מקרא ד'בסכת', לכן שפיר שייך גזול גם

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גליונות

"מליצי יושר"

שיוצא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

הג"ר שלום אייזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל, הכריז:
"נצטוותי מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריי,
וכן למי שיפיץ את חידושי
תורתו"

(ורבות אפרים א"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
הפצה ראשית: גרינפעלד
718.693.5103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
giljonmy@gmail.com 732.510.0560

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מוצת עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבשל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובוה זוכים לקיים מצוה נדירה של מוצת ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

לע"נ ראכלי ב"ר דוד יהודה ע"ה אשת בעל ילקוט סופר
יא"צ ש"מ"ע

בראשית ברא אלהים. במדרש (הובא בדמשק אליעזר אות ה'): א"ר ישמעאל כל היודע שיעורו של יוצר בראשית, מובטח לו שהוא בן עוה"ב, ואני ורבי עקיבא ערבים בדבר. ו"ל קצת, כי אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ט) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת', ונ"ל הכוונה, כי האדם נברא עפר מן האדמה, וצריך להבין המובחר שביצורים למה נברא יש מיש מחומר גוש, אשר קטן במדרגה כח הדומם, ויותר היה נאה אם היה נברא מאין, כאשר ברא אלהים שמים וארץ מאין מוחלט.

רק נראה דהנה רש"י פירש 'נעשה אדם', אע"פ שלא סייעוהו ביצירתו, לא נמנע הכתוב מללמד דרך ארץ ומדת ענוה שיהא הגדול נמלך ונוטל רשות מן הקטן, ע"ש. ואם היה נברא מאין ומאפס מוחלט, לא היה הקב"ה יכול לצרף המלאכים ולשאל דעתם, כי לברוא מאין לא יכול רק הקב"ה לבדו, וע"כ ברא את האדם מעפר שגם המלאכים יסכימו ויהי ביכולתם לאמר

דעתם, ומדויק לשון רש"י שלא סייעוהו 'ביצירתו', דהנה הרמב"ן ריש פרשתינו כתב שאין אצלינו בלשה"ק בהוצאת היש מאין אלא לשון 'ברא', ויש מיש לשון 'יצר' ע"ש. ולכן דייק רש"י שלא סייעוהו 'ביצירתו', ולא כתב 'בראיאתו', כי

בבראיה לא היו יכולים לסייע, ודו"ק. ועוד תכלית שנברא האדם מיש מיש, כדי שיהיה ביכולת הנשמה להשלים הגוף, כמו שכתב התרגום עה"פ 'ויהי האדם לנפש חיה', ויהי האדם לרוח ממללא', ומזה יקח מוסר כל אדם ללמד זולתו ולהאיר בתורתו, והיינו 'לרוח ממללא'. וזה כוונת המשנה 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת', היינו אל תחזיק טובה רק לעצמך, רק תלמד זולתך, כי לכך 'נוצרת' מעפר מן האדמה, בלשון 'יצר', שזה יש מיש, ונטל הקב"ה חומר הגוש הדומם, לרמז שגם השפל והבזוי אל תרחק, כי גם אדם נוצרת מהשפל שביסודות, ודו"ק.

והנה כבר כתבתי פירוש הגמרא (סוטה ד:) כל המתגאה כאלו עובד ע"ז, דהנה יש מקום להמינים לטעות שלכך כתיב 'נעשה' בלשון רבים שיש שתי רשויות, ובאמת אינו כן, רק כמו שכתב רש"י שכאן הראה הקב"ה מידת עניויות והמתגאה בודאי לא יפרש כפירש"י, א"כ הוא כעובד ע"ז. וזה כוונת המדרש 'כל היודע

שיעורו של 'יוצר' בראשית', ולא 'בורא' בראשית, א"כ הוא מודה שהקב"ה צירף דעה של המלאכים ביצירת אדם ללמד מידת ענוה, שאל"כ היה האדם יכול להבראות מאין, רק אז לא היו יכולים המלאכים ליתן דעתן והסכמתם, והקב"ה רצה ללמוד מידת ענוה, וא"כ אינו מפרש 'נעשה אדם' כפירוש של האפיקורסים, ולכן מובטח הוא שהוא בן עוה"ב, שכל מי שהוא מאמין בה', הוא בן עוה"ב.

בדפנות [וגם בקרקע], עכ"ל. וכן תירץ במקראי קודש ח"א סימן י"א אות ב', וכ"כ באבי עזרי (פ"ה סוכה הכ"ה).

ובאגרות משה (או"ח ח"א סימן קפ"א) ביאר באופן אחר, דאף שקרקע הסוכה אינה חלק מהסוכה, מ"מ כיון שאין שייך מציאות של סוכה ללא קרקע, והקרקע היא מעמידה את הסוכה, ממילא נמצא שכל עשית הסוכה היא בגזול, כי המעמיד הוא העיקר, ולכן ברור שגם הקרקע היא בכלל הכתוב 'תעשה לך', שאנו דורשים אותו משלך ולא מן הגזול. והוסיף, דלפי סברתו, אם הדפנות אינם יכולות לעמוד בלא מסמרים, ואותם מסמרים יהיו גזולים, הסוכה תהא פסולה משום 'גזולה', כיון שהדבר המעמידה גזול הוא.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

לע"נ ליבא ב"ר הלל ליכטשיין ע"ה אשת בעל לב העברי יא"צ י"ז תשרי
הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. פירש אבי זקני
 הרב מו"ר צבי דוב זצ"ל, כי דרכי היצר להתחיל
 בקטנות, כדברי רז"ל היום אומר לו עשה כך וכו', אך
 בבת אחת אדם כשר להביאו לעבודה זרה, אינו יכול,
 אם לא לאחדים להטותו מן הדרך אבות עולם, עד כי
 בא אל דרך הנכרי, עד כי בא אל המצודה, כציפור
 ניצד אל פח רח"ל. אבל להיפך אם רוצה לעשות
 תשובה, אז כמו רגע משליכו מעליו ונעשה מרשע
 צדיק פתאום, כמו שאמרו המקדש אשה על מנת
 שאני צדיק אפילו הוא רשע גמור חוששין לקדושי,
 שמה הרהר תשובה בדעתו. וזה שאמר 'הוא ישופך
 ראש', כי מיד פוצע מוחו כמו רגע בהרהור תשובה
 אחד באמת, ואתה לא תוכל לו כן, כי אם 'תשופנו

עקב', רק אחת לאחת נושך בעקבותיו, להכניס ארסו מן הרגל עד הראש אשר צריך
 לו זמן רב, ואם בינתיים עשה תשובה, נתרפא מיד. ומפרש, למה נקט 'עקב', כי בזה
 התחלה שלו כדכתיב 'עקב ענוה יראת ה'', ומכונה ענוה בשם 'עקב', ובזה מתחיל
 היצה"ר להכניס בלבו להתגאה גם עם תורתו ויראתו, ובזה יש לו מקום גם אצל
 מעשים טובים, משא"כ בכל מידות רעות רח"ל, לא שייך בעידן דמצוה, משא"כ
 גאווה גם בתורה שייך המתגאה בתורתו ר"ל, ושוב הכל בא לאחריו, כאשר נטרד
 ירבעם בן נבט בגאווה, בחשבו אין כבוד אלא תורה, ולבסוף, גם החטיא רבים אשר
 נמשכו אחריה, על כן הקדים דוד בתפלתו 'אל תבואני רגל גאווה' למען, יד רשעים
 אל תנידני'. [ושיעור הכתוב כן הוא, 'אל תבואני רגל גאווה', שלא יבא בי מידת
 הגאווה והגאווה, ובזה 'יד רשעים' לא תוכל להניד אותי ממקומי, ונקט 'רגל גאווה',
 כי הגאווה היא הרגל המוליך את האדם מדחי אל דחי, וכמו שכתב 'ורם לבבך
 ושכחת', וזה 'יד' של הרשעים, כמו 'יד לכלי', והיינו ע"י גאווה דוחו ולא יוכלו
 קום], כי שם נפלו פועלי און דחו ולא יכלו קום, ר"ל מן רגלי גאווה, עד כי בא מן
 הרגל עד הראש רח"ל, אם לא יבין את זאת מקדם כאשר עקבותיו נודעו, ונקט
 'רגל גאווה' כי זה בחינת רגל כנ"ל, ומזה תבין ענין 'רגליה יורדות מות', כי נכנס
 הגאווה גם בגבול הקדושה רח"ל, כדכתיב גם במלכים 'לבלתי רום לבבו מאחיו
 ולבלתי סור מן המצוה', לדעת זאת שלא לבקש גדולות.

לע"נ הר"ר אהרן ישראל ב"ר שמואל בורנשטיין ז"ל יא"צ כ"ו תשרי

ויבן ה' אלקים את הצלע. אמרו בברכות (דף סא.) רב ושמואל, חד אמר ד'צלע' הוא
 פרצוף, שיצר שני פרצופים באדם, ומאחד מהם עשה את האשה. וחד אמר ד'צלע'
 הוא זנב, שהיה לאדם הראשון זנב, ונטלו הקב"ה וממנו עשה את האשה.
 וכתב הגר"י ענגיל (גליון ש"ס שם), וז"ל: יש למצוא נפקותא לדינא בזה עפ"י
 ש"ס יבמות (דף סא:) דאסור לו לאדם לעמוד בלא אשה, שנאמר 'לא טוב היות
 האדם לבדו'. וע"כ יש נפקותא לענין אם האיסור הנ"ל הוא גם על האשה שתהיה
 אסורה לעמוד בלא איש, דלמ"ד פרצוף, הרי המקרא 'לא טוב היות האדם לבדו',
 קאי אתרוייהו, על האיש והאשה, שהרי היו שניהם גוף אחד, וא"כ גם אשה הוא
 באיסורו של מקרא הנ"ל. משא"כ למ"ד זנב, הרי המקרא הנ"ל קאי רק על הזכר
 לבד, והאשה עדיין לא נבראת אז, ונמצא שאין האיסור רק באיש לבד, ולא נאמר
 על האשה.

ועי' בשו"ת רד"ך (בית י"ז חדר ז') דדן בזה, וכתב דהך דאסור לעמוד בלא אשה
 מקרא ד'לא טוב היות האדם לבדו', הוא גם על האשה, שתהיה אסורה לעמוד בלא
 איש, דאשה הוא ג"כ בכלל 'האדם', וכמה פעמים מצינו לשון 'אדם' דקאי רק על
 האשה לבד, ע"ש. וכתב אחר זה, וז"ל: והשתא לא מבעיא למ"ד דדו פרצופין
 נבראו, וא"כ אית לן למימר דקרא אתרוייהו קאמר, והכי קאמר 'לא טוב היות
 האדם' שהוא האיש והאשה גוף אחד, אלא אפי' למ"ד זנב, וא"כ 'לא טוב היות
 האדם לבדו', על האיש קאמר, דהאשה עדיין לא נבראת, נהי דעל האיש קאמר,
 אבל אין לדקדק ממנו להוציא האשה, דהא לא כתיב 'לא טוב היות האיש לבדו',
 אלא כתיב 'האדם', והוי ככל הפרשיות הכתובות בתורה בלשון זכר, ולכך נקט לשון
 'האדם' לרמוז לנו דאע"ג דהאשה עדיין לא נבראת, היא בכלל האיסור, שכל
 הנקרא 'אדם', לא טוב היותו לבדו וכו' עכ"ל.

ואין דבריו מוכרחים, דכל הפרשיות הכתובות בתורה בלשון זכר נדחיג גם באשה
 מהיקישא דהשווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין, אין ראייה מזה להך ד'לא טוב
 היות האדם לבדו' דנאמר עוד קודם מ"ת, וכשם דאין למידין מקודם מ"ת, ה"נ אין

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר

מנחה חדשה

שהמחבר הרה"ק מנחם מנדל
 מו"ר רבי ברוך פינחס מנסקאלע זי"ע

כתב בדקדמיות

**'אקוה לה' מי שיחזיק
 ספר זה בביתו, ובפרט מי
 שילמוד בו, כי זכות של
 חיבת בראשית ברא יגן
 עליו שיהיה לו רפואה לכל
 אבריו'**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
 ממחזיק כ"ס נוחה בנימין
 אסתר להשיג הספר בחינות הספרים
 ליתר פרטים אפשר להקשר ל
 minchachadush@gmail.com

למידין קודם מ"ת מאח"כ, (עי' בית האוצר חלק אות
 אל"ף כלל א'), ואין ראייה דהיקישא דהשווה הכתוב
 הנ"ל קאי גם אקודם מ"ת.

וכן מה שכתב דכיון דכתיב 'האדם', לכן גם אשה
 בכלל, דגם אשה קרויה 'אדם', זה ג"כ י"ל דרק אחרי
 שיש מין אשה בעולם, גם היא קרויה 'אדם', ואיתה
 בכלל לשון 'אדם' הנאמר, משא"כ זה המאמר 'לא טוב
 היות האדם', שנאמר עדיין בעוד שלא היה מין האשה
 כלל במציאות, רק מין האיש לבד, פשיטא דלא היתה
 האשה אז בכלל לשון 'האדם', שהרי לא היתה
 במציאות כלל, ואיך יכוין אליה תיבת 'האדם'. זולת
 אם נאמר דכתיב קרא לעתיד, ויכלול ג"כ מין האדם
 שעתידי להברא עוד היינו האשה. (עי' כתובות י:) אי
 כתיב קרא לעתיד, ע"ש. וזה דוחק מסבא,
 ובפשיטות קאי רק על האיש שכבר נברא, ואין כולל
 האשה שלא היתה במציאות כלל עדיין, ובאתי רק
 להעיר דפולגתא דפרצוף זנב יש בה שייכות לדינא.

לע"נ הב"י יקותיאל יהודה ב"ר אברהם אלעזר פערפקורן ז"ל יא"צ כ"ג תשרי

ונח מצא חן בעיני ה'. כתבו בספה"ק, שכ"כ אותיות הפשוטות הן ממשיות חסדים,
 וחמש אותיות מנצפ"ך ממשיות דין, ועל כן באים בסוף התיבה לצמצם שלא
 תתפשט יותר. והנה בין 'נח' ו'ח' אין חילוק, אלא שב'נח' הנו"ן מכ"ב אותיות
 הפשוטים, וב'ח' הנו"ן מה' אותיות הכפולים הממשיכין דין.

והנה בעל התניא (תורה אור פרשת ויצא) פירוש 'והיה הוי"ה לי לאלקים', שלעתיד
 לבוא יתגלה הנהגה כזו שגם שם ה' הוי"ה הוא רק צמצום, כמו שם ה' ה'ק' 'אלקים',
 כי באמת כל הויה שבעולמות הם ממש כלא נחשבינ', והיש האמיתי הוא רק כח
 האין סוף המחיה ומהרה אותם, ובהתגלות הנהגה כזו אין מציאות לשום דין, מאחר
 שהכל אין ואפס, וכל המעשים - כחו יתברך עושה, כמאמר הנביא (ישעיה כו"ב)
 'כי גם כל מעשינו פעלת לנו', וזהו שאמרו (בר"ר פכ"ט א') אף נח לא היה כדאי
 אלא שמצא חן, היינו שנה העמיק כל כך ברוממות אין סוף ברוך הוא, עד שעמד
 על הסוד האמיתי שגם הנהגה זו שאנחנו רואים בעין כאילו אנחנו עושים, אין זה
 האמת, אלא ה' הוא וכחו פועל הכל, וא"כ כשעוברים על רצונו, ה' יוציא כחו
 ותבטל כל חיות הבריא, ובבחינה זו דבק עצמו באור אין סוף ברוך הוא, ולא רצה
 ליהנות מכל התאוות טינופי דהאי עלמא, [ולכן מצא חן], ועל כן ניצול, כדכתיב
 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום'.

ובזה יובנו דברי המדרש הפלאיים (בר"ר פ"ז) שהרשעים אמרו: אין אתי מבולא,
 על האי גברא וביתיה אתי. ותמוה האם היו שוטים, דהרי יודעים היו שנה צדיק
 והם רשעים. אך ידוע אומרים שהצדיקים מקיימים העולם ורשעים מאבדין את
 העולם, וצריך להבין מהיכן חיים הרשעים, הגם שבאמת אמרו רז"ל שבחייהן
 קרויים מתים, אין להכחיש את החוש שרואים שהם חיים ומתענגים בכל תאוות
 העוה"ז, וצריך לומר שהכוונה הוא שהחיות מתאוות עוה"ז שהרשעים מחיים את
 עצמם בהם, הם מהקליפות שקרויים 'מתים', כידוע שרוב בעלי תאוה מתים בלא
 עתם וזמנם בקוצר ימים, וכאומרים (שבת קנב.) על ברזלי הגלעדי שאמר לדוד
 'אם יטעם עבדך', ולא היה קשיש כולי האי, אלא שטוף בבעילה היה, וזקנה קפצה
 עליו. ומה ברזלי שהיה בדרך היתר, קיפח את חייו, כל שכן השטופים בזנות כמו
 שהיה בדור המבול בזכר ובהמות, ורוב פעמים שהנבעלים פגועים במחלות
 מדבקות רח"ל.

וכתב בספה"ק שאותם רשעים חיות מהנהגה שלמעלה משם הקדוש הוי"ה, שעל
 מדריגה זו כתיב 'גם חושך לא יחשיך ממך', ועל כן חשבו שנה חיותו משם הקדוש
 הוי"ה, ועתה עלה לפניו קטרוג על מעשיהם הרעים, והסכים ה' לאבד ההויה, ויחול
 הפורעניות על נח, אבל הם שחיתו ממקום שאין שם שליטה למקטרגים, ישארו.
 ובאמת מצינו כן דרוב פעמים הצדיק נתפס בעון הדור, אך טעותם היתה שזה נתן
 הקב"ה ביד הצדיק [להחליט אם רצונו בכך], כמו שאמר משה רבינו 'מחני נא'. וכן
 דוד המלך ביקש (שמואל ב' כד:יז) 'זאלה הצאן מה עשו, תהי נא ידך בי', ובראות
 הצדיק שכן רצון הבורא יתברך, הוא מסכים לזה. אבל כאן שראה נח שרצונו
 יתברך שהוא ישאר, והם יכלו, היה לו בנקל יותר להמשיך עליו ועל בני ביתו
 מהנהגה שלמעלה מהויה, והצדיק מושך השפעתו מפנימיות אותה מדריגה,
 והרשעים רק מחיצוניותה, ומובן שגדול כח נח שהם יאבדו והוא ובניו ינצלו.

לע"נ נדרה ב"ר אברהם עמוני גברא ע"ה יא"צ כ"ג תשרי

שבת זכר ליציאת מצרים. הנה אחד מעשרת הדברות זהו 'זכור את יום השבת לקדשו', והתורה אומרת הטעם 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ', שבת קודש הוא האות הגדול והברית שנתן הקב"ה לישראל, למען ידעו כי ששת ימים עשה ה' הכל מה שברא בשמים בארץ, וישבות ביום השביעי. ויש לעיין דבעשרת הדברות שבפרשת ואתחנן כתוב 'שמור את יום השבת לקדשו', והטעם 'זכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' אלהיך משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כך צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת', ויש לעיין למה בדברות הראשונה הנימוק למען ידעו 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ', שהש"ת היה לפני בריאת העולם, הוה בזמן היות הבריה, ויהיה לאחר שיתחנן העולם, תמיד יהיה. ואילו בפרשת ואתחנן כתיב הטעם 'יוציאך ה' אלהיך משם', מה כוונת התורה בשני הנימוקים של חיוב שמירת שבת.

ונראה, דהנה המפרשים עומדים בביאור הפסוק 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', מדוע לא אמר 'אשר בראתי שמים וארץ', דהא עיקר אמונה היא שהקב"ה ברא את העולם, והוא יחיד ומיוחד, ומדוע בחר הש"ת לומר 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים' דוקא. וכדי לתרץ קושיא זו, נקדים עוד קושיא, מה שהגמ' אומרת (שבת פ"ח) עה"פ 'ויתיצבו בתחתית ההר', מלמד שכפה עליהם הר כגיגית ואמר להם אם תקבלו התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. וצ"ב דהרי אמרו חז"ל כשביקש הקב"ה ליתן התורה החזירה על כל אומה ולשון ולא קבלוה, וזה תמוה דלמה הקב"ה לא כפה הר כגיגית על שאר אומות העולם לקבל התורה בכפיה, אלא רק על עם ישראל לבד כפה לקבל התורה.

ונראה לי לתרץ קושיא זו, שעם ישראל הם הקנין של הקב"ה, דהא הם היו עבדים לפרעה במצרים, והמצרים עבדו את בני ישראל בפרך בעבודה קשה מאד, וגזר גזרות קשות ומרות על עם ישראל במצרים כל הבן הנולד היאורה תשליכוהו, וגם מבואר בחז"ל שפרעה צוה שישחטו כל יום ויום מאה וחמשים תינוקות של בני ישראל, ורחץ עצמו באמבטיה של דם תינוקות ישראל, וכל מיני שיעבודים קשים, ואח"כ רדף את עם ישראל בשש מאות רכב בחור, וזה היה בכח גדול מאד כדי להרוג ולהשמיד את כל עם ישראל, והקב"ה הצילם מכל הצרות ומהריגה ומשעבוד ועבדות. וא"כ לפ"ז עם ישראל נעשו הקנין ממש של הקב"ה במציאות ממש, וא"כ בני ישראל הם עבדיו של הקב"ה, ולכן היה יכול הקב"ה לפי המציאות ולפי הדין לכפות על ישראל שיקבלו התורה, ולכן כפה עליהם הר כגיגית.

וא"כ נראה לענ"ד שמתורץ מה שהש"ת אמר 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', דרך בכח יציאת מצרים אנו העם הנבחר והמיוחד מכל העולם, שאנו עבדים להקב"ה בורא העולם, דבלי יציאת מצרים שהש"ת הצילנו מהריגה ומעבדות ואכזריות כזה, היינו יכולים להשיב להש"ת כמו שאר אומות העולם שלא רצו לקבל התורה, אבל רק בכח יציאת מצרים היה הקב"ה יכול לומר 'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', מפני שבני ישראל הם הקנין של הקב"ה על פי דין ומציאות.

ולפ"ז מובן למה נזכר על שמירת שבת בדברות השניות הטעם של יציאת מצרים שהקב"ה הוציאנו מארץ מצרים ולכן אנו מצווים על שמירת השבת, דאם מפני הטעם של בריאת העולם לבד, אז קשה למה לא ציוה שמירת שבת על הגוים, הלא גם את הגוים ברא הקב"ה בזה העולם, והא מבואר (סנהדרין נ"ט) בן נח ששבת חייב מיתה, וא"כ אסור לגוי לשמור שבת. אלא מפני שעם ישראל הם הקנין של הקב"ה מטעם כח יציאת מצרים כמו שביארנו, ולכן רק בני ישראל מצווים על שמירת השבת ולא הגוים.

וכשעיינתי ראיתי שרש"י על הדברות השניות בפרשת ואתחנן מפרש רש"י עה"פ 'וזכרת כי עבד היית', בזה הלשון: על מנת כן פדאך שתהיה עבד ותשמור מצותיו. וצ"ב כוונת רש"י. ונראה שכל מה שביארנו כאן מונח בכוונת רש"י, שכלי זה גם הגוים היו מצווים על השבת, אלא שזה שרק עם ישראל דוקא מצווים על השבת, הוא מפני שאנחנו קנין ועבדים להש"ת, ולכן רש"י מפרש ומדייק בלשון דלכך פדאך שתהיה לו עבד ותשמור מצותיו.

ולפי דברינו יבואר מה שאנו אומרים בקידוש ליל שבת קודש 'זכרון למעשה בראשית', ואח"כ אנו אומרים 'זכר ליציאת מצרים', הא יציאת מצרים היתה אחרי הרבה דורות מבריאת העולם, ומה השייכות יציאת מצרים לששת ימים עשה ה' את השמים וארץ. אבל כפי מה שביארנו מובן, דבקידוש אנו מזכירים השתי דיברות, שטעם שמירת שבת משום כי ששת ימים וכו', והטעם משום יציאת מצרים, שבכח יציאת מצרים בני ישראל נעשו קנין ועבדים להקב"ה, ולכן רק אנחנו עם ישראל מחוייבים לשמור שבת ולא אומות העולם, ולכן נזכרו כאן שני הטעמים על שמירת שבת, עדות כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ועוד שאנו בני ישראל הקנין ועבדים של הקב"ה, ולכן אנו מברכים להקב"ה שאנו עם הנבחר ומקדשים על היין לשבחו ולהללו.

לע"נ הג"ר ישראל מרדכי ב"ר משה גראסמאן זצ"ל יא"צ כ"ז תשרי

חילוק בין נאמנות של בידו, ובין נאמנות של הודאת בע"ד. הנה הכלל של הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ילפינן מ"כ הוא זה' (ע"רש"י קידושין סה: ד"ה הודאת). וכתבו התוס' (גיטין י: בד"ה חספא), וז"ל: שטר מתנה, אין כשר לקנות בו מדאורייתא, אלא אם יש עדים כשרים בשעת מסירה. ואפילו אם נאמר ששטר מתנה שחתמו בו ישראל כשר לקנות בו בלא עדי מסירה, היינו משום שידוע ע"י עדי חתימה שהם כשרים מן התורה שבא השטר מיד הנותן ליד המקבל, וכן כשר בהודאת נותן שהוא כמו מאה עדים. אבל בשטר שחותמים בו נכרים שאין בו לא עדי מסירה ולא עדי חתימה שכשרים להעיד, ולא הודאת בעל דין, לא חשוב שטר לקנות על ידו, ולא הוה אלא חספא בעלמא, עכ"ל.

וצ"ב, דמאי שנא הודאת בעל דין דמועיל לאשוויי שטרא, ואילו שטר של ערכאות חספא בעלמא הוא, אע"ג דלא מרעי נפשיהו להעיד שקר.

ותירץ החזון יחזקאל, דנאמנות של הודאת בעל דין, הוא מגדרי 'עדות', ולכן מועיל לאשוויי שטרא. משא"כ נאמנות של ערכאות אינו מגדרי 'עדות', אלא זה הוכחה צדדית, ולכן אינו מועיל לאשוויי שטרא.

וז"ל (גיטין שם): לכאורה נראה בביאור דברי התוס', כיון שמתנה אינה כגיטין וקידושין, ולא צריכה עדים לקיומא מילתא של עצם המתנה, אך בעיני עדים לאשוויי שטרא כדי לקנות בו, לפיכך כשם שעדי מסירה אינהו משוי ליה שטרא, כך הודאת בעל דין יש לו דין 'עדות' לאשוויי שטרא, משום שבהודאת בעל דין נמי האמינה תורה את האדם עצמו כמאה עדים, כשם שבסהודות דסהדי האמינה תורה את העדים עצמם, ויש כאן בהודאתו סהדותא של עדות ישראל לאשוויי שטרא. אבל שטר של ערכאות שחותמים בו נכרים שאין בו לא עדי מסירה ולא עדי חתימה ולא הודאת בעל דין, אין שם סהדותא בעדות לאשוויי שטרא - שטר קנין כדי לקנות בו. ונהי דלא מרעי נפשיהו, והאמור בשטר הוא נכון, אבל אין זה דין 'עדות' שהתורה האמינה את האדם מחמת עצמו ואישיותו, וכל נאמנות היא משום הוכחה מזולתם, שמפני אימת משמרתם לא מרעי נפשיהו להעיד שקר, והוכחה צדדית על אמינת הענין לא משוה שטרא. אבל אה"נ אפילו בשטר של ערכאות אם יש שם הודאת בעל דין, הודאתו משוה ליה שטרא, שהרי יש בהודאתו סהדותא עדות ישראל, והערכאות ששמותיהן מובהקים לא מגרעים כחה של הודאתו, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (מכירה פ"א ה"ז) כתב, וז"ל: כיצד בשטר, כתב לו על הנייר וכו' שדי נתונה לך, שדי מכורה לך, כיון שהגיע השטר לידו קנה, אע"פ שאין שם עדים כלל, עכ"ל. והקשה החזון יחזקאל, וז"ל: מדכתב הרמב"ם 'שאין שם עדים כלל', ולא כתב 'שאין עליו עדים', משמע שאין שם לא עדי חתימה ולא עדי מסירה. וא"כ קשה דמי משוה ליה להאי שטרא 'שטר קנין'. הלא בגמ' (גיטין י: לפי האיבעית אימא 'תני חוץ מכגיטי נשים') מבואר, דשטר שחתמו בו ערכאות, אע"פ שערכאות לא מרעי נפשיהו, וכל האמור בו הוא נכון, מ"מ כיון שאין בו סהדותא עדות ישראל, לא מהני, ואינו פועל בתורת שטר קנין לקנות בו. (ואפילו לשמואל דאמר שם שטר מתנה שחתמו בו עכו"ם כשר לקנות בו, היינו מדין 'דינא דמלכותא דינא', עכ"ל).

ותירץ החזון יחזקאל, דהרמב"ם מייירי דיש שם הודאת בעל דין, וכיון דנאמנות של הודאת בעל דין הוא מגדרי 'עדות', לכן מועיל לאשוויי שטרא. וז"ל: הרמב"ם מייירי שיש שם הודאת הנותן, והודאה זו משוה ליה לשטרא לשטר קנין לקנות בו. אבל בשטר קידושין דבעינן שם עדים לקיומא מילתא של עצם הקידושין, והודאת בעל דין לא שייך בהם, לכן כתב הרמב"ם (אישות פ"ג ה"ג): 'ואם קדש בשטר, כתב על הנייר וכו' הרי את מקודשת לי ונתנו לה בפני עדים', עכ"ל.

אבל הקשה החזון יחזקאל, דבכתב שטר מתנה על החרס ואין עליו עדים כלל לא עדי חתימה ולא עדי מסירה, הרי השטר פסול משום שנכתב על דבר שיכול להזדייק.

ותירץ וז"ל: אולי יש לומר כיון ששטר זה אין עליו עדים כלל, ולא יוכשר אלא בהודאת בעל דין, ממילא אינו יכול להזדייק, שהרי הנותן יודע וזוכר מה שהיה כתוב בו, ואם זייף ומחק וכתב אחרת לא יודה לו בזה.

אמנם התוס' (ב"ב נא. סוד"ה כתב) כתבו, דכשר רק אם כתב בכתב ידו דאינו יכול להזדייק, שהרי ניכר שאין זה כתב ידו. אמנם הרמב"ם בהלכות מכירה סתם את דבריו, ומסתמית לשונו משמע שאפילו אם לא נכתב בכתב ידו ואין עליו עדים כלל כשר, וכן בשו"ע (חו"מ ראש סימן קצ"א) נעתקו דברי הרמב"ם בלשונו מבלי שום באור, ועל כרחך שהכשירא ידידה הוא בהודאת בעל דין. (אבל הקשה החזון יחזקאל, דהלא ההודאה היא תמיד אחר פעולת הקנין של השטר, ואיך מהניא הודאתו שאחר המעשה לאשוויי שטר קנין לקנות בו מלמפרע מעת מסירת השטר, וע"ש תירוצו).

זמני השבת

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
19:21	18:40	17:29	
ר"ת	יציאה	כניסה	תל אביב
19:17	18:42	17:44	
ר"ת	יציאה	כניסה	חיפה
19:18	18:41	17:34	
ר"ת	יציאה	כניסה	באר שבע
19:21	18:43	17:47	

ר"ח חשוון יהיה ביום רביעי וביום חמישי המולד יהיה בליל רביעי בשעה 12, 54 דקות ו-8 חלקים.

העלון טעון גניזה

סוד קיומנו בארצנו

יסוד מרכזי העובר כחוט השני בפרשיות הראשונות של התורה, מזכיר לנו אמת יסודית שכל יהודי צריך לזכור

התשובה לכך, אומר לנו הרמב"ן, היא שאומנם יש דברים רבים בפרשות הבריאה שאין אנו מבינים. אך קיים עיקרון יסודי העולה מתוך הדברים שגם שכלנו הפשוט מסוגל לתפוס. זהו העיקרון הקובע שהאדמה עליה שוכנים בני אדם ועמים אף פעם אינה מובטחת להם, אלא היא תלויה במידה שבה הם מקיימים את רצון ה'.

המסר הצפון

זהו הרעיון החוזר ונשנה לכל אורך הפרשות הראשונות: אחרי שהקב"ה מסיים את בריאת העולם הוא מניח את האדם בגן עדן וממשילו על כל הבריאה. התיאור המפורט של ששת ימי בראשית בא להמחיש מה גדולה היא הממלכה הכבירה עליה הומלך האדם. אך הנה, לאחר שהמרה האדם את מצוות ה' הוא גורש מגן עדן, נפל ממעמדו ואיבד את מקומו. כך אירע גם לבני דור המבול. גם אלה הגיעו לשיאים של כוח, עד שהשחיתו את דרכם, ואז לא די שגורשו מאדמתם אלא סולקו מהעולם הזה לגמרי! כך גם אירע לבני דור הפלגה שנפוצו בכל העולם, עד שכל עם תפס לעצמו מקום כפי שהזדמן לו.

זהו המסר הצפון בפרשות שבהם היהודי מתחיל ללמוד בתורה. מה שקרה לאחרים עלול לקרות גם לעם ישראל אם לא ישמע בקול ה'. גם אותו עלולה הארץ להקיא, כפי שעמים רבים הוקאו מהארצות בהם ישבו. אומנם הבדל יש בינינו לביןם: שבעוד העמים מאבדים את ארצם לצמיתות, ברית ה' עם אברהם אבינו וצאצאיו שהארץ תהיה בידם "אחוזת עולם" - היינו שתמיד תישאר להם האפשרות לחזור כאשר ישובו למוטב.

זהו עומק הכוונה בפסוק "כוח מעשיו הגיד לעמו, לתת להם נחלת גוים" (תהילים קיא, ו). הקב"ה מחלק לגוים את נחלותיהם, אך אין זו חלוקה שרירותית, כי אם חלוקה המבוססת על "כוח מעשיו" - על האופן שבו הם עושים את המעשים הרצויים בעיני ה'. גם אם הדבר היחיד שהבנו מתוך פרשיות בראשית ונח לא היה כי אם דבר זה - דינו!

בעומדנו על מפתן מחזור חדש של התורה, נזכור כי אחיזתנו בארץ ישראל תלויה במעשינו. ככל שנתקרב ונקרב את עם ישראל לאביו שבשמיים, כך ייטב לנו ולזרענו.

רש"י פותח את החומש "מה טעם פתח בבראשית? - משום 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'". שאם יאמרו אומות העולם ליסטים אתם שכבשתם את ארצות שבעה עממים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא. הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם - וברצותו נטלה מהם ונתנה לו".

עצם השאלה מצריכה ביאור. נכון שהמצווה המעשית הראשונה שקיבל כלל ישראל היא מצוות קידוש החודש המופיעה בחומש שמות. אבל גם חומש בראשית מלא וגדוש ביסודות אמונה הנחוצים לכל יהודי. וכי יעלה על הדעת שיהודי לא ידע כי העולם נברא, ולא קדמון? איך אפשר 'לוותר' על חומש בראשית?

פרשת הבריאה - סתרי תורה

הרמב"ן עומד על כך שמהפסוקים עצמם אין לנו דרך להגיע להבנה שלמה במעשה בראשית. הרי בריאת העולם היא בבחינת "סוד אלוקים הסתר דבר", ובכדי להבין את ענייניה נזדקק בכל מקרה לחוכמת הקבלה הנמסרת רק ליחידי סגולה מרב לתלמיד.

אם כן בשביל מה בכלל הביאה התורה את הפרשות הראשונות של חומש בראשית? הרי היא יכולה הייתה להסתפק בעיקרון הכללי של חידוש העולם המופיע במעמד הר סיני: "כי ששת ימים עשה ה' את השמיים ואת הארץ, את הים ואת כל אשר בהם, וינח ביום השביעי" (שמות כ, יא).

מפסוק זה יכול היה היהודי הפשוט לדעת שה' ברא את העולם ואין העולם קדמון. ואילו יודעי ח"ן המסוגלים להתעמק בצפונות התורה, ילמדו את פרטי מעשה בראשית מהתורה שבעל פה, ככל יתר סודות הקבלה.

לפי הרמב"ן, זוהי כוונת שאלתו של ר' יצחק שהביאה רש"י: לשם מה האריכה התורה בענייני ששת ימי בראשית, מעשה אדם וחווה בגן עדן, סיפור המבול וכל יתר העניינים המופיעים בפרשות בראשית ונח?

[ומשמע מהרמב"ן שכוונת השאלה היא שהתורה צריכה הייתה להתחיל בסיפור אברהם אבינו ולא ב'החודש הזה לכם' כמו בניסוחו של רש"י].

ערכים לילדים
משל ותבונה

הניצוץ היהודי
מחלקת רווחה רוחנית

הרב מיכאל לסרי
תדליק את האור!

הרב אהרן לוי
המחויבות לחוסר מחויבות

תורת צימ

הרב אהרן לוי

באחת ההרצאות בסמינר ערכים, דיברנו על מרכזיות הבית היהודי. אחד השומעים ביקש לערער את רעיון הבית היהודי וקדושתו. כששאלתי אותו אם הוא מאמין חושב שנישואין זה דבר חשוב, הוא ענה שהוא מאמין מספר אחד בנישואין.

"אתה נשוי?" שאלתי אותו. "לא", הוא ענה בכנות. "אני לא נשוי, טוב לי ככה", הוא אמר, "אני אדם שלא מוכן להתחייב לכלום, אפילו לחברת הסלולר שלי איני מוכן להתחייב".

"אני לא מבין", תמהתי בפניו, "אם זו תפיסת עולמך, אז איך אתה אומר שאתה המאמין מספר אחד בנישואין?" "פשוט", אמר לי הבחור, "להאמין בנישואין זה דבר אחד, ולהתחתן - זה כבר סיפור אחר לגמרי".

מאז אותו אירוע התקדמנו המון, ועל פי נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתברר שאחוז הצעירים החילוניים שבוחרים להתחתן קטן משנה לשנה. מנתוני הלשכה עולה עוד, שהירידה באחוז המתחתנים לא מתרחשת רק בקרב אלו שמתחתנים כדת משה וישראל, אלא גם בין אלו שבחרו לנסוע לחו"ל כדי להתחתן בנישואין אזרחיים, ולפי המספרים אחוז המתחתנים בהסדר הזה מצטמק עוד יותר. השאלה היא רק: למה? איך זה שדווקא בדור חופשי ומשוער, שיכול לצערנו גם לבחור את הדרך להתחתן, ובכל זאת, מספר המתחתנים מצטמצם, ורק בזכות החרדים והדתיים הוא לא משמעותי עוד יותר?

עולם התענוג

התשובה לכך נמצאת בדברים שאמר לי אותו בחור. כי אפילו לחברת סלולר הוא לא מוכן להתחייב. למה באמת קשה לנו להתחייב למסלול סלולרי? פשוט מאוד. כשאנחנו מתחייבים, אנחנו לוקחים סיכון שמחר יהיה מסלול חיוב חודשי זול יותר, ואנחנו, בגלל ההתחייבות שלנו, נשארו תקועים עם מסלול יקר. לכן איננו מעוניינים להתחייב.

בעולם בו התענוג הוא מרכז החיים, כשאנחנו מתחייבים, אנחנו מקבעים את עצמנו, והקיבעון מונע מאיתנו את היכולת לבחור במסלול שאולי יהיה מתגמל יותר. לכן אנחנו לא מוכנים

המחויבות לחוסר מחויבות

על חירות מדומה

להתחייב, ובדיוק בגלל זה אנשים שמרכז החיים שלהם הוא התענוג; לא מתחייבים לשום דבר. בעולם בו החופש והחרות הוא מרכז החיים, המחויבות מקבעת אותנו ומונעת מאיתנו את החרות המדומה הזאת. ובדיוק בגלל זה אנשים שמרכז החיים שלהם הוא החופש לא מתחייבים לשום דבר.

מערכת נישואין היא הרי ההפך הגמור. היא מחייבת, היא תובענית, והיא לא משתנה. אנחנו כיהודים מאמינים מבססים את כל חיינו על התחייבות. אנחנו מתחייבים לאמת. אנחנו מתחייבים לתורה ומצוות. אנחנו מתחייבים גם לבית היהודי שמהווה מרכז לקיום התורה והמצוות.

כל זה כתוב גם בפרשת השבוע.

אפילו לחברת סלולר הוא לא מוכן להתחייב. למה באמת קשה לנו להתחייב למסלול סלולרי?

עזר כנגדו

לאחר תיאור בריאת העולם, מתארת התורה את בריאת אדם וחווה. אלא בעוד שעל סיבת בריאת האדם לא ניתן הסבר, על בריאת האישה נאמר 'לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו' (בראשית ב, יח).

הצהרה זו מעוררת שאלה מהותית, אם לא טוב היות האדם לבדו, ניתן היה לצפות שדווקא הנהגתם יתחתנו יותר, ומדוע המציאות מוכיחה שהם נוהגים בדיוק להפך? עלינו ליתן את הדעת על תופעה זו.

התשובה לכך מסתתרת בהסבר של רש"י למילים 'עזר כנגדו'. משמעות המילים עזר וכנגדו הן לכאורה הפוכות. עזר זה חיבור,

וכנגדו זה ניתוק. על כך עונה רש"י בשם המדרש: "זכה - עזר. לא זכה - כנגדו". אלא שההסבר הזה מעורר עוד שאלה.

הצלחה בנישואין נמדדת בכך ששני הצדדים מסתדרים ביחד. אם כן, מה היא אותה הזכות שמשפיעה על הצלחתם, ומדוע היא תלויה בכך?

כאן בדיוק נמצאת התשובה.

נתינה ונטילה

האדם מורכב מגוף ונשמה, ומכאן שבאדם יש שני כוחות הפוכים וסותרים, מצד אחד, הנשמה המושלמת, שדוחפת את האדם להעניק ולתת, ובדומה לבורא עולם שיש בו רק נתינה, שהרי אינו זקוק מאיתנו לכלום. ומצד שני, הגוף החסר, שדורש מאיתנו לקבל ולקחת כדי למלא את החיסרון. כשאנחנו נותנים ומעניקים, אנחנו מחזקים את הכוח הרוחני שבנו, וכשאנחנו נוטלים; אנחנו מחזקים את הכוח החומרי.

המורכבות הזאת של הנפש שלנו, היא זו הגורמת מצד אחד להיות 'עזר' - מחבר, ומצד שני 'כנגדו' - מנתק.

בפסוק האמור מלמדת התורה, כי אדם שכוח הנתינה שבו חזק יותר מכוח הנטילה, ירצה להתחתן כדי שיהיה לו למי לתת, לאדם כזה הרעיה היא 'עזר', כי כאשר היא תקבל ממנו את מה שהוא רוצה לתת לה, היא עוזרת ומסייעת לו להגשים את השאיפה שלו.

לעומת זאת אדם שרוצה רק ליטול, וכל מה שהוא נותן זה כדי לקבל יותר בחזרה, הוא ימצא את עצמו נשוי לרעייה שהיא תמיד 'כנגדו', כי כל לקיחה שלה תתפרש אצלו הכי כנגדו שיש. לכן אמרו חז"ל: אם זכה - עזר, ואם לא זכה - כנגדו.

בחברה בה הרצון לקחת ולקבל שולט בנפש האדם, להתחתן, משמעותו להתחייב, ולהתחייב, זה לקבל פחות, ולקבל פחות, זה נגד הרצון, ולכן ניתן לצפות שיתחתנו פחות, כי הרי מי ירצה להתחתן עם מי שרוצה את ההפך הגמור ממה שהוא רוצה?

לעומת זאת, בחברה בה הרצון להעניק ולתת שולט בנפש האדם, להתחתן זה להתחייב לתת, ולתת זו הרי שאיפתו המרכזית של האדם המתקן.

אם אנחנו רואים בנתינה ערך חשוב מהנטילה, בבית היהודי היא תמיד תהיה לנו לעזר, ואם אנחנו שואפים רק לנטילה, אז אנחנו בקבוצת סיכון, ועלינו להתעשת מהר להפוך את ה'נגדו' ל'עזר'. ובכך נבטיח לעצמנו נישואין מאושרים שהכינה שורה בהם.

מוזמנים להאזין לקו התוכן של ערכים

02-50-90-000

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: ג. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

ערכים

נקדת מפט

הרב משה לנדאו

ה'תיקון'

הקריאה המהדהדת מקדם

בבית הכנסת בו נהגתי להתפלל שחרית במשך שנים, ימים ספורים לפני שבת בראשית, מביא יוסי בכל שנה 'תיקון' על אימו ע"ה. מתפללי השטיבל יושבים סביב השולחן ומברכים על מיני

המזונות והשתייה, כדי להעלות את נשמת הנפטר. אחרי כמה דקות המתפללים מתחילים להתפזר. וכשקומץ החברים הקרובים נשארים, יוסי מספר קצת על אימא שלו וגם.... על אבא שלו, שנפטר לפני יותר מ-30 שנה בשמחת תורה.

"לאמא שלי היה מספר על היד", יוסי פתח. "אבל לאבא שלי היה מספר גדול יותר, גדול מכל שבויי המחנה".

אבא של יוסי, ר' משה, עבד במטבח המחנה. הוא סיפר למשפחה שיום אחד באמצע שמנגלה, שומן וקלאוברג יימח שםם ערכו עוד סלקציה, מי לחיים ומי למוות,

שמעתי שאחותי עומדת בקבוצה, ומחכה שייחרץ דינה. החלטתי לעשות בלגן, ולפזר את הסלקציה. זריתי ערימה של קליפות תפוחי אדמה לעבר היהודים שעמדו לסלקציה. כולם קפצו על הקליפות. נוצרה מהומה גדולה, הכל התפרק.

הגרמנים, כידוע, לא ממש מתלהבים כשמבלגנים להם את הסדר. קצין אס אס נכנס למטבח והשתולל. "מי עשה את זה?" הוא צרח.

"כאן", מספר יוסי, "אבא שלי היה תמיד עוצר את הסיפור... ואומר... 'תמיד, אבל תמיד כשאתה עושה משהו, עמוד מאחורי מה שעשית, אל תפיל את האשמה על האחרים. קח אחריות'".

"אז", ר' משה המשיך לספר... "קמתי ואמרתי, 'אני'. תגובת הנאצי הייתה, 'אני אהרוג אותך, לא בכדור... במכות'".

לאבא של יוסי הייתה בנעל חתיכת זהב שהצליח להסתיר. הוא חשב שאולי הגיע הרגע להשתמש בה. זה כמובן לא מבטיח שהקצין לא ייקח את הזהב וגם יהרוג אותו, אבל כשהחיים שלך בסכנה - אתה מנסה הכל. הוא הוציא את פיסת הזהב, והציע אותה כשוחד לקצין הנאצי.

"הייתי מסכים לעסקה", אמר הנאצי, "אבל אם לא אעניש אותך, אקבל נזיפה או גרוע מכך". "תרביץ לי שתי מכות, ואת השאר תכה בשולחן, ואני אצעק". אמר ר' משה

לקצין. הקצין הנאצי הסכים להשאיר אותו בחיים, אבל בדרך אחרת.

"אני אעשה לך מספר גדול". הוא אמר. ר' משה היה מספר שעשיית המספר הייתה כרוכה בייסורים נוראיים, "אבל המספר הגדול היה סמל לאחריות שלקחתי על עצמי. הייתי יכול להיתמם. גרוע מכך, הייתי יכול להטיל את האשמה על מישהו אחר. אבל... בחרתי לקחת אחריות. 'אני'".

המספר של ר' משה, היא גם קריאתו של הקב"ה לאדם הראשון, וגם... לכל אחד מאיתנו.

הסיפור ידוע, אלא שראוי שיחזרו עליו שוב ושוב כדי שתמשיך להדהד הקריאה... כשבעל התניא, רבי שניאור זלמן מלאדי זצ"ל היה בבית האסורים, פנה אליו אחד מבכירי בית הסוהר, ושאל אותו: "אתם אומרים שהאלוקים שלכם יודע הכל. כיצד אם כן, אחרי חטא אכילת פרי עץ הדעת הוא פונה אל אדם הראשון ושואל אותו 'אייכה'?"

התשובה, הסביר 'בעל התניא', טמונה בשיח שבין האלוקים לאדם. כשהקב"ה שואל את האדם: "המן העץ אשר ציוויתך לבלתי אכול ממנו, אכלת?" (ג, יא) משיב לו האדם, "האיש אשר נתת עמדי, היא נתנה לי מן העץ, ואוכל" (שם, יב). וכשהקב"ה פונה אל האיש ושואל, "מה זאת עשית?" אומרת האשה, "הנחש השיאני ואוכל" (שם, יג).

גם האדם וגם האשה 'זרקו' את האשמה על מי שהניא אותם לחטא.

על כך, אמר בעל התניא, באה קריאתו של הקב"ה לאדם. 'אייכה?! איפה אתה

בכל הסיפור הזה? איך ביטלת דעתך, וגררת? איפה אישיותך העצמאית, המסגרת והבוחנת? היכן האחריות שלך?! ואם נפלת... עמוד מאחורי המעשים שלך.

הקריאה של הקב"ה לאדם הראשון, מהדהדת בכל דור ודור, לכל אדם באשר הוא. הקריאה מופנית גם אלינו, אייכה? האם אנחנו לוקחים אחריות על טעויות? או משליכים אותם על האחר? האם אנחנו מסננים ובודקים, או נח לנו להיגרר אחרי האחרים?

האם אחרי הימים הנוראים, כשאנחנו מועדים שוב... אנחנו מאשימים את העולם הזה, הרווי בתאוות, או לוקחים אחריות על מעשינו, אומרים, "אני נפלתי, אני אתקן ויוצאים למאבק שוב".

הנאח האחרונה

אם יש לאדם כישרונות, הרי שמוטלת עליו אחריות גדולה, להחזיר את העולם למוטב.

(רבי ישראל מסלנט זצ"ל)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל... כי ביום אכלך... מות תמות" (בראשית ב, יז).

אם היה לפנינו שולחן מטעמים, ובקצהו בקבוק עם סימן אזהרה "מסכן חיים" - לא היינו שותים. מה היה כל-כך משכנע בעץ הדעת, ששווה היה למות בשבילו?

יסוד הבריאה באדם היא הבחירה החופשית, בלעדיה אין משמעות לחייו. כל בר דעת מבין שמעשה שאין בו בחירה - אין לייחסו באמת לאדם. "ובחרת בחיים" - זהו צו היסוד של הקיום האנושי.

חפץ היה אדם הראשון בחיים בעלי משמעות, ולכן אפשר להגיע רק אם האדם בוחר. אלא שהבחירה כרוכה בסיכון: זהו המוות, שנכנס לעולם ברגע בו בחר האדם להפר את מצוות ה'. זה הכוונה "ביום אכלך ממנו מות תמות" - היינו, שאפשרות המוות נכנסה לתמונה בד-בבד עם הבחירה. לא ביקש אדם למות עבור העץ, אלא ביקש לחיות חיים בעלי ערך. הוא השתוקק למצב בו יוכל להכריע בעצמו, גם אם המחיר הוא אפשרות הנפילה.

2 "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה, הוא שמו" (בראשית ב, יט).

איזו חוכמה יש בקריאת השמות, ומה חסר בבחירת כינויים אקראיים לבעלי החיים?

המילים בלשון הקודש אינן מקריות. המילה "שם" היא מלשון מהות ומטרה, כמו בשאלה "לשם מה התכנסנו?", היינו, לאיזו מטרה. השם שהעניק אדם הראשון לחיות, חשף את מהותה ותכונתה המרכזית של אותה חיה. לדוגמא: כלב - כולו לב; אריה - יראה; נמלה - עמל ומילה (שמלה את התבואה טרם קבורתה בקרקע); ינשוף - לשון נשף לילה, יש לו ראייה לילית; קוף - נראה כאדם כפוף.

3

יום זה מכובד

מחברו של הזמר "יום זה מכובד" היה לוט במסתורין שנים רבות, עד שתגלית מפתיעה שפכה עליו אור. בתקופות קדומות המחסור בנייר הביא לכך שכורכי ספרים היו משתמשים בניירות משומשים כדי להקשיח בהם את הכריכה. והנה, כאשר פתחו חוקרים כריכה מעין זו של קונטרס כלשהו בלטינית נמצא בתוכו תגלית יקרת ערך: הזמירון היהודי הקדום ביותר בעולם, שהועתק כפי הנראה בתקופת הראשונים. בין הפיוטים המופיעים בזמירון נמצא הזמר "יום זה מכובד" שבגרסתו המקורית נקרא "יום זה נכבד". הגרסה המקורית גם מבחירה בוודאות את שם המחבר: רבי ישראל הגר, היינו, גר צדק.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החנך

הרב שמואל רוטנברג

אם כל חי

סוד מבטו של אדם הראשון

היא גרמה לו נזק עצום ובלתי הפיך, צער שלא ניתן לשער. בעקבות השפעתה, הרחיקו אותו ממקום הטוב, המושלם והחשוב ביותר בעולם, גם פיזית וגם רוחנית. ימי חייו הוגבלו, ועתידו בעולם היה קשה ממש. בימינו קוראים לזה: 'זרקו אותו מכל המדרגות'... היה זה אדם הראשון. רק היום הוא בא לעולם שכולו טוב, וחי בסביבה מושלמת מבחינה גשמית ורוחנית, הוא קרוב ביותר לאלוקים, בורא העולם, בעל כוחות רוחניים מיוחדים, ומלאכי השרת צולים לו בשר ומסננים עבורו יין, כפי שחז"ל מתארים לנו (סנהדרין נט).

והנה, עברו כמה שעות, ורעייתו הטרייה מפתה אותו לחטוא ולטעום מעץ הדעת... בעוון חטא עץ הדעת גורש האדם מגן עדן ונגזרו עליו גזרות קשות ונוראיות בעולם הזה, צער וטרדות, שבסופן הוא גם יאלץ לעזוב את העולם, במקום לחיות לנצח.

אדם הראשון חווה משבר עצום, טלטלה וצער שאין כמוהו. אבל לאחר

שהתוודה ושב בתשובה על חטאו, הוא אסף את כוחותיו, ולא רק שהמשיך אחר כך את החיים במסלולם החדש, אלא הוא עוד הוסיף ושיבח את רעייתו, בכך שסימל את אישיותה ועוצמתה; בעיצוב שמה. כאשר הוא בא לתת שם לרעייתו, הוא קראה: 'חוה' - כי היא הייתה אם כל חי (בראשית ג, כ).

המחיה

מהותה ועוצמתה של האם, היא להמשיך החיים הפיזיים והרוחניים של עתיד הדורות.

הבה נבחן את הדברים מתוך לשונו הזהב של רש"י הירש: "כבר נודע לאדם שעתיד הוא למות... האדם ימות, אך האנושות תחיה... יכול האדם לכוּס על אשתו שבעטיה נטרד מגן עדן, אך הוא קורא לה על שם הגדול שבתפקידה... אין הוא

קורא לה 'חיה' אלא 'חוה'. 'חוה' מורה תמיד על החייה רוחנית... ממנה לא רק חי הגוף, אלא חיי הרוח והנפש. היא 'המחיה' את הדור הבא, שימשיך להגשים את ייעוד האדם".

רק מבט קדימה

כמה פעמים אנו כועסים, ולפעמים פגועים מהתנהגותם של ילדינו? גם מהתנהגותם כלפינו

אישית, וגם מהתנהגותם הרוחנית. תחושות תסכול ואכזבה אופפות אותנו, "האם כך מגיע לנו, אחרי כל מה שטרחנו והשקענו עבורם?!" כמה צער, כמה בושה! באותו רגע, מתעורר בנו רצון להרחיק אותם מעלינו ולהתנתק מהם. אבל אדם הראשון לימד אותנו התנהגות אחרת. הוא לימד אותנו להסתכל קדימה, להתבונן על ההמשך, על עתיד הדורות, לראות את החלק הטוב, את הייעוד העיקרי שלהם.

"כבר נודע לאדם שעתיד הוא למות... האדם ימות, אך האנושות תחיה..."

אם ננסה לעצור ולחשוב לרגע, לאלו הישגים ומעלות יגיעו ילדנו בעתיד, אם רק נדלג על הנפילה והאכזבה הזו... אם רק נעזור להם להתרומם מהנפילה הרגעית הזו, נאסוף לנו כוח ותבונה לנהוג עמם בדרך הנכונה והמצמיחה גם כעת, בהווה.

הסתכלותו של אדם הראשון נותנת לנו כוח להתעלות מעל תחושות הזעם והתסכול, להניע אותנו לשבח את מעלותיהם של הסובבים, ולבנות את קומתם הרוחנית. כי העיקר עוד לפנינו. ולמען ידעו וילמדו כל הדורות הנצחיים האדם את העיקר בשמה: 'חוה', "אם כל חי!"

האדם הבווד

לא טוב היות האדם לבדו...

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

אחד הרגעים המפעמים בפרשת הבריאה, הוא הרגע בו קובע הקב"ה כי "לא טוב היות האדם לבדו" (בראשית ב, יח). אומנם, האדם נברא 'יחיד', אך מבחינה נפשית הוא יצור חברתי, והוא מכוון לצאת מיחידות, מבדידות. תכליתו אינה רק שלמות פרטית, אלא שותפות, זיקה, חיבור הדדי. אין זו תכליתו של האדם להיות לבד.

הבדידות היא המגפה הנסתר של ימינו. מחקרים שנאספו בעשורים האחרונים מעידים כי עד 80 מהצעירים עד גיל 18, ויותר מ-40 מהמבוגרים מעל גיל 65, חווים בדידות משמעותית בחייהם. בבריטניה אף הקימו משרד ממשלתי לענייני בדידות. חיי בדידות אינם רק פחות נעימים - הם אינם 'טובים', כי הם סותרים את טבע הבריאה. הבדידות, טען אחד הסופרים באמריקה, "היא מקום נעים לבקר בה, אך מקום נורא לגור בה".

חיי בדידות

הפסיכולוג האמריקאי-יהודי, אריך פרום, כתב: "הבעיה הקיומית הגדולה האחת והיחידה

של האדם - בכל הדורות ובכל התרבויות - היא בעיית הבדידות. הצורך העמוק ביותר של האדם, הוא להתגבר על נפרדותו, לצאת מכלא בדידותו. הכישלון המוחלט להשיג את המטרה הזאת, פירושו אי-שפיות".

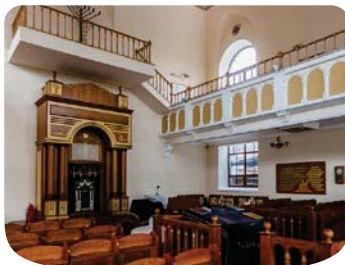
בדידות מודרנית היא מגפה רגשית. מחקרים עכשוויים מראים, כי בדידות ממושכת פוגעת לא רק בנפש, אלא גם בגוף, מקצרת תוחלת חיים, מגבירה תחלואה, ומדכאת את מערכת החיסון. בדידות הפכה לאיום בריאותי לציבור, יותר מאשר עישון, ויותר מאשר השמנה.

חיים של תורה

אורח חיים תורני מחלץ את האדם מבדידות. בין אם יבחר בכך ובין אם לאו, חיי תורה מחייבים חיי קהילה: תפילה במניין, לימוד משותף בחברותא ובשיעורים. שומר תורה ומצוות מחויב לקשר הדוק עם ההורים, ולפעולות חסד חברתיות רבות, הכלולות בידי בני אדם לחברו, כגון: ביקור חולים, הכנסת אורחים, שבעה, לווייה, נישואים אבילים... כל אלה תומכים משמעותית במי שחווה שבר ובדידות. כך גם מעגל החיים היהודי מביא את האדם לצאת מעצמו, ולהשתתף עם אחרים בסעודות

שבת וחג. מעגל החיים המשפחתי והקהילתי מחייב גם השתתפות בשמחות כגון: חתונה, ברית מילה, בר מצווה. כל המצוות הללו מעצימות חיי קהילה, ויוצרות שותפות, שמחה משותפת בין האדם והחברה.

הקשר החברתי אינו מותרות - אלא צורך נפשי ורוחני. "יהושע בן פרחיה אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר" (אבות, א, ו). זוהי קריאה אקטיבית: "עשה", "קנה" - חפש את הקשרים האלו, אל תישאר לבד. "הלל אומר: אל תפרוש מן הצבור" (אבות, ב, ד).

נוכחנו אם כן, כי היהדות בונה מערכת עשירה של קשרים, המשמשת גם כתרופה עמוקה ועוצמתית לבדידות האנושית. התורה והמצוות הינן מערכת ייחודית, שבנוסף לקדושתה ולרוממותה, גם מציבה את היהודי בטבורו של מעגל אנושי, עטוף בקשרים חברתיים רבים, החובקים את חייו.

יחד עם זאת ישנם מקרים בהם האדם חש בדידות גם כאשר הוא מסובב בחברה, ידידים או בני משפחה. במצבים אלו כדאי לו לפנות ליעוץ מקצועי, שיסייע לו לחוש טוב יותר.

כשהכל תוהו
ובוהו

אז מה עושים? אתה נמצא בתוך כל החושך הזה, מה אתה עושה? "ויאמר אלוקים יהי אור, ויהי אור, וירא אלוקים את האור כי טוב". ברגע שתדליק את האור, תחפש את הפינות הטובות, תאיר אתה את הבורות החשוכים של השני, אז תתחיל לבנות את הקשר, אז הבית יהיה יציב ושלם.

האתגר שלי

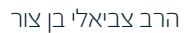
כולם מתמודדים

וכלפי כולנו נאמר: כל מתמודד וכל סובל אם ילמד, לצד ההתמודדות, להודות ולהלל, לפתוח את העיניים ולראות את השפע העצום שה' יתברך נתן לו, יפחית את סבלו באופן משמעותי.

ההבדל

לפעמים ההבדל בין התמודדות להתמוטטות הוא 20. זאת אומרת, שאם הוא יתחזק ב-20 הוא יצליח להתמודד. אחר כך הוא יכול לאט לאט לשפר את מצבו עוד ועוד. אם השיטה שלנו תעניק לו את ה-20 שיהפכו אותו ממתמוטט למתמודד, ניצחנו, מפני שזה מה שייתן לו את הכוח להמשיך ולשפר את מצבו, עד שהוא יפסיק לחיות בהישרדות, הוא פשוט יחיה טוב.

החמישי צווח ככרוכיה, שמי שאינו בריא, חיים למה לו?

החמישי צווח ככרוכיה, שמי שאינו בריא, חיים למה לו?

יְיָ יֵצִי אֲרָכִים
זְכִיתָם
 מאות משפחות
 לשוב לבוראם
 בשבת מרוממת
 ומרגשת
זְכִיתָם

1-800-35-35-26

תרמו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

הַיִּצּוּץ
הַיְּהוּדִי

בישוב עמנואל, רבים מכירים את הרב אמנון אסף בתור מנהל מחלקת הרווחה, זה שידוע למצוא מסילות לליבם של צעירים המתקשים למצוא את מקומם במסגרת, ומושיט עזרה

במקרים סוציאליים מורכבים. עם זקנו הירוד על מידותיו, וצאצאיו העושים חיל בהכילי הקודש, הרב אמנון נראה כמי שגדל כל ימיו בסביבה חרדית. קשה להאמין שהוא ומשפחתו בוגרי אחד הסמינרים הראשונים של תנועת ערכים.

סיפורו מתחיל בפתח תקווה, במשפחה חילונית ממוצא עיראקי. לימים נודע לו כי הסבא-רבא היה המלמד של בני משפחת 'הבן איש חי' בבגדד. אולם בילדותו של אסף, סממני היהדות היחידים שראה בבית היו צום יום כיפור, תפילות בראש השנה, וליל הסדר בפסח. מעבר לכך, לא היה לו שום מושג ביהדות.

רגע של התעוררות יהודית נחרט בזיכרוננו כשהיה בכיתה ו'. "בתור תלמיד, מאוד עניינו אותי שיעורי היסטוריה", הוא מספר. "הייתי יושב מרותק, ומאזין לסיפורים המתארים את האימפריה היוונית והרומאית בשיא גדולתם. אני זוכר שכילד תמים התעוררה אצלי שאלה פשוטה. שאלתי את המורה: מה קרה לכל האימפריות הללו? למה הן לא קיימות עוד? המורה משכה בכתפיה: כל הממלכות והאימפריות דועכות בסופו של דבר, כך דרכו של עולם. אז איך זה שאנחנו עוד קיימים? שאלתי אותה. גם לשאלה זו הייתה למורה תשובה מן המוכן: המסורת שומרת עלינו..."

"כילד, לא הבנתי את התשובה עד הסוף. מה יש במסורת ששומרת עלינו? איך המסורת יכולה לשמור עלינו בלי צבא ומדינה? למה המסורת שלנו שמרה עלינו בעוד המסורת שלהם - לא? אבל למרות שלא הבנתי לגמרי את דברי המורה, דבר אחד היה לי ברור: בבוא היום גם אני אהיה חלק מהמסורת הזאת,

מחלקת רווחה רוחנית

כבר בהיותו בכיתה ו', ידע הרב אמנון אסף כי ביום מן הימים יחזור בתשובה, אבל נדרשה מתנת נישואין יוצאת דופן, כדי לשלוח אותם לסמינר 'ערכים', ממנו הוא ומשפחתו עלו על דרך המלך והקימו בית יהודי לתפארת

ואקיים תורה ומצוות. על אף שלא ממש היה לי מושג מהי המסורת הזו."

מתנת נישואין

בינתיים, אמנון עבר מסלול חינוך חילוני לגמרי, סיים את שירותו הצבאי, ולאחר מכן התמסר לקידום נוער רחוב. "תמיד שאפתי לעזור לאנשים בשולי החברה. זאת עבודה מאוד מאתגרת, שמחייבת השקעה של הרבה לב ונשמה. אבל כשרואים את התוצאה ומצליחים

"כשרואים את התוצאה ומצליחים לתת אופק חיובי לנער שכולם שמרגישים"

לתת אופק חיובי לנער שכולם כבר התייאשו ממנו - אין ערוך לסיפוק שמרגישים."

באחד הימים, חבר מהמילואים שנישא למשפחה דתית, הזמין אותו להצטרף לשבת אצל משפחת רעייתו. "זאת הייתה הפעם הראשונה בחיי שראיתי איך נראית שבת אמיתית", הוא מספר. "הלכנו ביחד לבית הכנסת, וכשחזרתי לבית קיבלתי את שוק חיי. הזמירות הנפלאות, הילדים שבאים להתברך אצל ההורים, שולחן השבת שבו הם מספרים מה שלמדו במהלך השבוע - זה הקסים אותי באופנים שקשה לתאר. ידעתי שכאשר אקים את ביתי, אני רוצה שגם אצלינו יהיה דבר כזה."

לימים הכיר אמנון את רעייתו, שאומנם באה ממשפחה דתית, אך בצוק העיתים התרחקה משורשיה. "אחרי שהתחתנו, המשפחה אצלה התארכנו בשבת שבע הברכות שלנו, הפתיעה אותם במתנה בלתי צפויה: השתתפות בסמינר ערכים..."

"הם הסבירו לנו שזה יכול לתת בסיס טוב למשפחה שהקמנו, שנקבל כלים ונתחיל את החיים ברגל ימין. כיוון שתמיד ידעתי עמוק בלב שיום אחד אחזור בתשובה, קפצתי על ההזדמנות בשתי ידיים. גם הכלה לא התנגדה. מראש כבר סיכמנו שבבית שנקים נשמור על עיקרי המצוות. הסמינר היה מבחינתנו הזדמנות להבין מה כרוך בזה."

כך השניים מצאו את עצמם במלון 'גני שולמית' באשקלון, מאזינים למרתון הרצאות שפתחו בפניהם עולמות חדשים. באותם הימים הסמינרים נמשכו שבוע ימים - מיום ראשון ועד מוצאי שבת. "זה היה כמו פס ייצור", צוחק הרב אסף. "מצד אחד נכנסים חילונים, ומהצד השני יוצאים יהודים כשרים. ממש 'הגעלת כלים' לנשמה."

בפרט עשו עליהם רושם דבריו הנוקבים של הרב ניסים יגן זצ"ל. "הרב דיבר על המושג של 'ירידת הדורות'", מספרת הגב' אסף. "הוא אמר שאם אנחנו נהיה חרדים, יש סיכוי שגם ילדינו יהיו כאלה. אבל אם מראש נסתפק בהיותנו מסורתיים - לילדים שלנו לא יהיה אפילו את זה."

"יש פער אדיר, בלתי ניתן לגישור, בין החלומות שהעולם הכללי מבטיח, לבין מה שהוא מסוגל לתת"

בנייה הדרגתית

מהסמינר הם חזרו הביתה - היא עם כיסוי ראש והוא עם ציצית. לגב' אסף זה היה פחות קשה, היא הרי באה ממשפחה השומרת על קלה כחמורה. אבל את בעלה הזהירה שלא ירוץ מדי מהר. "אם תרוץ אתה עלול ליפול", אמרה. "אתה צריך להיות בשל לכל דבר נוסף שאתה מקבל על עצמך."

המשפט הזה התגלה כעצת זהב, שאפשרה למשפחה להיבנות על יסודות יציבים, בתהליך הדרגתי ובריא. "בנינו את עצמנו לאט-לאט, אבל התוצאות מדברות בעד עצמן, ברוך ה'. בעלי כל הזמן אומר - איזה מזל שחזרנו בתשובה. איך היינו מסוגלים לחנך <<<

ערכים מאחורי הקלעים

הרב אבינועם שחור

איתמר
מסמינר
ערכים
כלעומת
שכאורה
המסינר
לא ממש
עניין
אותו -
לפחות
לא למראית
עין.
להרצאות
הוא
הקשיב
בחצי
אוזן.
בשעה
שבסמינר
המסכם
מוצאי שבת
חלק
מהמשתתפים
ביקשו להתקרב
לבוא עולם -

איתמר חיפש רק טרמפ שיחזיר אותו הביתה. ובכל זאת, הייתה לסמינר תוצאה מעשית אחת: בעקבותיו הוא הסכים לקבוע חברותא בגמרא עם פעיל ערכים, הרב אבינועם שחור.

לפעמים החיבור הזה יכול לנטוע עץ פורח... אחרי כמה חודשים של לימוד משותף, זכו השניים לברך על המוגמר, וסיימו את פרק 'הכונס' במסכת בבא-קמא. אימו של איתמר ארגנה לכבוד המעמד סעודה מכובדת אליה הוזמנו חבריו של איתמר, חלקם בוגרי סמינר ערכים. בעיצומה של הסעודה זרקה האם אתגר לחלל האוויר. "אולי תצטרפו גם אתם לשיעור הגמרא?!", הציעה לחבריה.

למרבה השמחה, נפלה ההצעה על אוזניים כרויות. תוך זמן קצר התארגן השיעור בדירת השותפים שבה התגוררו כמה מהמשתתפים. בכל מוצאי שבת היה הרב שחור מגיע, ופוגש את מעגל המשתתפים, שגדל עם הזמן.

חווייה של מתיקות

חלק מהמשתתפים הינם חילונים גמורים, שזה להם מפגשם הראשון עם דף גמרא. איתם צריך לעבוד על הבסיס: להסביר להם מושגי יסוד בארמית, להראות להם איך בנויה סוגיא, ללוות אותם בפיתול השקלא-וטריא, ולהכניס אותם לאורח החשיבה הלמדני.

קשה ככל שיהיה לימוד הגמרא למתחילים, אצל חלק אחר מהמשתתפים הסיפור מאתגר אף יותר: אלה הם צעירים מרקע חרדי שירדו מהדרך. "מדובר בחבר'ה שמסוגלים ללמוד,

נקודת עוגן רוחנית

זה התחיל כיוזמה ספונטנית של הרב אבינועם שחור לארגן שיעור גמרא עבור קבוצת רווקים בוגרי סמינר המתגוררים בדירת שותפים | כעבור שנה וחצי של לימוד, לאחר שזכו לסיים את פרק הכונס, אף אחד ממשתתפי השיעור לא נשאר אותו הדבר | המאור שבתורה מחזירים

הרב אבינועם שחור רכז ערכים במחלקה האקדמית באזור ירושלים

אבל המפגש עם הגמרא מציף אצלם טראומות מן העבר, מסביר הרב שחור. "הזיכרונות שלהם מלווים בהרבה תסכול ומרירות. אנחנו לא באים לחפש אשמים למצב הזה, אבל הדבר שהבחורים הללו זקוקים לו יותר מכל, הוא חוויה מתקנת, שתחבר אותם מחדש למתיקות התורה".

לא מכבר חגגו חברי השיעור את סיום פרק 'הכונס' במסכת בבא קמא, הישג ראוי לציון בהתחשב בכך שמדובר בקבוצת צעירים שעד לא מכבר עצם הרעיון לפתוח גמרא היה נשמע להם זר ומוזר.

"חיפשנו פרק שיהיה קל לחבר את הנושאים הנלמדים בו לדוגמאות אקטואליות. למשל,

כאשר הגמרא דנה בנזקי השור, מייד קישרנו את זה למקרה אמיתי שקרה אצלם: כלב שהיה שייך לאחד השותפים בדירה קרע זוג מכנסיים של שותף אחר. האם בעל הכלב צריך לשלם על הנזק? המטרה הייתה לחבר אותם ללימוד, להראות להם עד כמה הוא רלוונטי לחייהם".

פתאום יהודי

אחת התופעות המרתקות שפעילי ערכים מכירים מקרוב, היא ההשפעה העמוקה שיש לשיעור תורה על הלומדים, בבחינת "משכחו לבית המדרש". כך גם היה במקרה הזה. שיעור הגמרא השפיע על המשתתפים ושינה את חייהם.

"מלבד הכוח הסגולי של התורה לרומם את האדם, הלימוד מעורר את הרגישות של הלומדים ואת המודעות שלהם לדברים שקודם לכן לא נתנו עליו את דעתם. למשל, התלמידים שמו לב שבסמוך לדירה שלהם מותקן גלאי נפח, מה שעורר את השאלה אם מותר להם לעבור באזור הזה בשבת. הם התפללו בשאלה הזאת תוך שימוש במושגים אותם למדו זמן קצר לפני כן בשיעור הגמרא. זה דבר שלא היה יכול לקרות אלמלא השיעור".

עם הזמן הבחורים השתנו ללא היכר. אחד התחתן דרך שידוך, אחר עבר ללמוד בשייבה. אצל כולם נרשמה התחזקות רוחנית. כמה מהם הודו שזאת להם הפעם הראשונה שהם הבינו עד כמה היהדות משמעותית עבורם.

"אנחנו מחלקים את זמן השיעור: חצי שיעור גמרא, וחצי פרשת שבוע ונושאי השקפה ומוסר. ככל שעבר הזמן אפשר היה לחוש שהנושאים שהבחורים ביקשו לעסוק בהם נעשים עמוקים ומשמעותיים יותר. רואים איך שהתורה מעדנת ומרוממת את האדם. בעקבות השיעור היו לי מקרים בהם ישבתי לשיחות נפש עד השעות הקטנות עם מי מהמשתתפים שהתלבטו לגבי המשך צעדיהם. השיעור נעשה לנקודת העוגן הרוחנית של כל השבוע".

בימים אלה ממשיך השיעור להתקיים כאשר חבר מביא חבר ומעגל האור הולך ומתרחב. "דרך לימוד התורה האדם מתחבר להקב"ה", אומר הרב שחור. "אנחנו עוזרים לצעירים לקיים את 'משכחו לבית המדרש'. את כל השאר כבר עושה התורה".

זכות שאינה נגמרת

בהמשך עברה המשפחה ליישוב עמנואל, שם הרב אמנון נעזר בידע המקצועי שלו ובניסיון חייו העשיר כדי לנהל את מחלקת הרווחה ולסייע לבני נוער הזקוקים להכוונה. "העובדה שבאתי מהעולם החילוני נותנת לי יתרון משמעותי בעבודה. העולם הכללי מוכר אשליות, שלפעמים מצליחות לסנוור את עיני הצעירים. אני מספר להם שהכרתי את העולם הזה היטב, ויש פער אדיר, בלתי ניתן לגישור, בין החלומות שהעולם הכללי מבטיח לבין מה שהוא מסוגל לתת".

הם רוויים נחת יהודית מהילדים והחתנים, שבעצמם כבר הקימו משפחות לתפארת, מהם אברכים בני תורה ומהם עוסקים בחינוך ילדי ישראל. "אני זוכר שבשעתו הרב יגן זצ"ל דיבר על כך שכאשר יהודי חוזר בתשובה הוא לא

<<< את הילדים הנפלאים שלנו בלי זה. אנחנו מביטים במכרים שאינם שומרי מצוות, ששוכרים את הראש איך לחנך את ילדיהם. בלי תורה אי אפשר לתת להם עוגן רוחני יציב לחיים. התורה היא 'מרשם' לחינוך טוב, שבאור העולם עצמו חתום עליו. היום זכינו ברוך ה' לילדים תלמידי חכמים שכולם הולכים בדרך התורה ומקימים משפחות לתפארת".

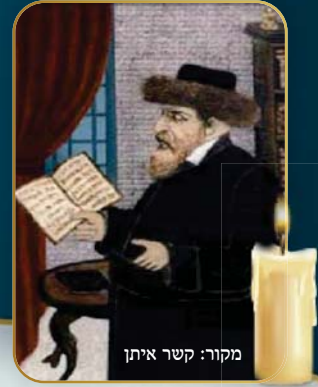
במשך חמש שנים הם התגוררו בעיירה שלומי, בצפון הארץ, שם פעלו לחיזוק הקהילה הדתית. הם הקימו שני גנים תורניים, הפועלים עד היום, ועשו את ביתם בית ועד לחכמים. "היינו מביאים ביוזמתנו מרצים ורבנים מחיפה ורכסים, לשיעורים שמשכו קהל גדול של בני נוער. הבית היה פתוח לרווחה וצעירים רבים מצאו בו אוזן קשבת".

עושה טובה לקב"ה, אלא קודם כל מיטיב עם עצמו. 'לא צריך לחכות עד עולם הבא כדי לראות איך התורה ממתיקה ומרוממת את חייו של האדם. את החיים הטובים רואים כבר כאן, בעולם הזה. ואכן, ברוך ה' שאנחנו רואים זאת". לא מכבר דיבר הרב אמנון בשבת תורמים של ערכים והצביע על תגובת השרשרת הרוחנית המופלאה הניכרת לא פעם בקרב בוגרי הסמינרים. "לפני ארבעים שנה מישהו דאג להביא אותי ואת רעייתי לסמינר. תראו איזו תשואה רוחנית הניבה ההשקעה החד-פעמית ההיא: לא רק שאנחנו וצאצאינו נעשינו שומרי מצוות, אלא כל מעגלי ההשפעה הנוספים, אם זה דרך האנשים שהתקרבו בשיעורים שאירחנו בבית, ואם בעבודה במחלקת הרווחה - הכל מכוחה של אותה השקעה ראשונית. היש לך זכות גדולה יותר מכך?!"

בעקבות

ה"צמח צדיק" מויז'ניצא זי"ע

יומא דהלולא - כ"ט תשרי

מקור: קשר איתן

מתולדותיו

- נולד — ה' תק"ץ
- נפטר — התרמ"ה
- פעילות — ויז'ניץ
- מקום קבורה — ויז'ניץ - אוקראינה
- חיבורים — צמח צדיק

הסדר שלו הלך לאכסניא לאכול פת שחרית, ורק בערך בשעה 12 בצהריים קם והלך ליריד, ותוך שעתיים זכה לסייעתא דשמיא, ומכר את כל הסחורה לקונה אחד או שניים, במחיר טוב. הוא נגש אל הסוחר השני, ובראותו שהוא עדיין עסוק בסחורתו, שב לבית המדרש, ישב ללמוד עד הערב, ושכח מהעולם ומלואו.

לעת ערב שב הסוחר השני מהיריד בפנים נפולות. ניגש לרבי יודל עיבר, וסח לו את אשר קרהו, וכה אמר: "קמתי אף אני כעלות השחר, רצתי לתפילה, התפללתי במהירות, ולקחתי עימי את כל הסחורה, על מנת להיות ראשון ביריד. ומה אומר לך, הייתי משופע בקונים עד אין סוף, וכל קונה רצה לראות דוגמאות מכל מיני פרוות שהבאתי, וכל הזמן היה עלי לעמול ולטרוח, להפוך את הסחורה מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, כי זה רצה לראות את הפרוות התחתונות וזה את העליונות, אולם בהגיע סוף היום לא מכרתי - למרות מאות הקונים שנטפלו אלי - אפילו פרווה אחת. מה אומר לך, רבי יודל, אני ממש בייאוש. איני יודע להשית עצות בנפשי מה לעשות".

ענהו רבי יודל עיבר ואמר: "זאת באה לך כי רצית להיות פיקח יותר מהרבי שליט"א. אתה רצית ללמד את הרבי מה כן לומר ומה לא לומר, ובכלל, מפני מה דרשת מהרבי שיאחל לך הרבה קונים, ומה רע בזה שאני מכרתי את כל סחורתי, עד הפרווה האחרונה במחיר מצוין, לקונה אחד או שניים? ולמה לא ענית על כל שאלותיו של הרבי? על כן איני רואה עצה אחרת. מלבד שתיסע מהר לויז'ניץ, ותכתוב עוד פעם קויטל, וכאשר תיגש לרבי תענה יפה על כל שאלות הרבי, והנח לו לרבי שיאחל לך הכל לפי דעת קדשו".

היהודי שמע בקול רבי יודל עיבר, רתם סוס מהיר, ורכב עליו לויז'ניץ. הוא כתב קויטל, וענה על כל שאלות הרבי, והרבי איחל לו הצלחה. הוא שב לאכסניא, ולמחרת פנה ליריד, ותוך שעות אחדות מכר את כל הסחורה עד תומה ברווח גדול, כברכת הרה"ק בעל ה'צמח צדיק' זי"ע.

היהודי שמע בקול רבי יודל עיבר, רתם סוס מהיר, ורכב עליו לויז'ניץ. הוא כתב קויטל, וענה על כל שאלות הרבי, והרבי איחל לו הצלחה. הוא שב לאכסניא, ולמחרת פנה ליריד, ותוך שעות אחדות מכר את כל הסחורה עד תומה ברווח גדול, כברכת הרה"ק בעל ה'צמח צדיק' זי"ע.

מעט עבודה הרבה פרנסה

רבי יודל עיבר היה סוחר פרוות יקרות, ומידי פעם היה נוסע עם מטען פרוות לירידים למוכרם. ובעירו היה עוד יהודי סוחר פרוות אשר גם הוא היה נוסע, על כן הם שכרו עגלות ונסעו יחד.

פעם נסעו ליריד בגלילות ויז'ניץ, אזי התנה רבי יודל עיבר עם הסוחר השני לפני הנסיעה כי ברצונו להיכנס לויז'ניץ על מנת לתת קויטל לכ"ק מרן ה'צמח צדיק'. סוחר זה לא היה חסיד ויז'ניץ, אבל היות ורבי יודל עיבר דרש זאת, הוא הסכים.

הם הגיעו לויז'ניץ, ורבי יודל עיבר כתב קויטל, ונעמד בתור. גם הסוחר השני, למרות שלא היה חסיד ויז'ניץ, כתב קויטל, ונעמד מאחורי רבי יודל עיבר בתור.

ובהגיע תור רבי יודל עיבר, מסר הוא את הקויטל לרבינו הרה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע. שאלו הרבי: "איזו סחורה אתה נושא עימך?" ענה ר' יודל: "פרוות יקרות". שאלו הרבי, "וכמה סוגי פרוות יש לך?" והוא ענה. שוב בירר הרבי: "וכמה עולה לך הסוג הראשון, וכמה אתה מרוויח ממנו?", ור' יודל השיב. "וכמה אתה מרוויח בסוג השני?" וכך שאל הרבי על כל סוג וסוג, בנחת ובאריכות, ורבי יודל עיבר ענה בפרוטרוט על כל שאלות הרבי.

הסוחר השני, אשר לא היה, כאמור, חסיד ויז'ניץ, עמד בקוצר רוח על העיכוב הזה, וכאשר הגיע תורו אמר גם הוא שנוסע ליריד למכור פרוות, והרבי התחיל גם אותו לשאול את השאלות הנ"ל. נענה היהודי ואמר: "רבי, מה אכפת לכם כל הדברים האלו, מה זה עסקכם? אנא, תאחלו לי שיהיו לי הרבה קונים, מבלי להרבות בדיבורים". ואכן, הרבי איחל לו שיהיו לו הרבה קונים, כבקשתו, ובזה תם ונשלם.

הם המשיכו ליריד והגיעו לשם באישון לילה הם נגשו לאכסניא, שכבו לישון וקמו כעלות השחר. רבי יודל עיבר, בהיותו חסיד ותיק הלך למקווה ולביהמ"ד, ישב ללמוד את שיעוריו ואחר כך התפלל במתינות, כמונה מעות, ואחרי התפילה המשיך בשיעוריו. כאשר גמר את כל

הרה"ק רבי מנחם מנדל נולד בכ"ד באייר שנת תק"ץ לאביו ה'תורת חיים' מקאסוב זיע"א.

בהיותו בן י"ד נשא לאישה את בתו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל, ובמשך כשבע שנים התעלה במחיצת חותנו הגדול, עד לפטירתו בג' חשון תרי"א. עם פטירתו של הגה"צ רבי יצחק רבה של ויז'ניץ, התמנה לרב העיר. רבי מנחם מנדל היה למייסד חסידות ויז'ניץ.

בשנת תרמ"ד תקפתו חולשה שהלכה וגברה. חוליו של הרבי הכבד, נשימתו כבדה עליו ביותר, וייסוריו היו נוראים. מגודל הכאב כמעט וניטל ממנו כוח הדיבור, והיה מדבר בלחישת. בליל שבת קודש פרשת בראשית, ערב ראש חודש חשון, לאחר התפילה והקידוש, בעודו עטוף בגדי שבת, ניצחו אראלים את המצוקים. כאשר ביקשו החסידים לרקוד בספינקא, כמנהגם מידי ליל שבת, אמר הרה"ק ה'אמרי יוסף' זצ"ל: "אין זו עת רקוד, שכן חשכה ירדה לעולם!"

מוסר השכל

הקמ"ה משלח ברכו על כל אחד ואחד
ינתן לו מה שלחש לו. אמן על כל צרכים
להצילנו מכל.

התכנים מלוקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

דיון מסביב לשולחן

ברכת עושה מעשה בראשית על נהרות

שאלה

במסגרת עבודתו של הרב לוי כמשגיח כשרות, הוא מרבה לנסוע ברחבי העולם, לעיתים גם למקומות נידחים ומוזרים. כעת, מייד לאחר תקופת החגים, הוא היה אמור לנסוע לאפריקה כדי להשגיח על מפעל לייצור דגים ששוכן על גדות הנילוס.

והינה, בזמן קריאת התורה בשבת בראשית צדו עיניו את דברי רש"י שנהר פישון הוא נהר הנילוס, הדבר עורר אצלו שאלה: אם נהר הנילוס קיים מששת ימי בראשית, לכאורה צריך לברך עליו 'עושה מעשה בראשית'.

האם נכון הדבר?

תשובה

במשנה בברכות (נד, א) נאמר: "על ההרים ועל הגבעות, ועל הימים, ועל הנהרות, ועל המדברות אומר: ברוך עושה בראשית", ברכה זו היא שבח לקדוש ברוך הוא שמעשה בראשית עדיין קיים במתכונתו עד היום (משנה ברורה שם, א).

ובתוספות (שם) כתבו, שדין זה לא נאמר על כל הנהרות, אלא דווקא על ארבע הנהרות שמוזכרים בתורה, כמו חידקל ופרת, ובשולחן ערוך (אורח חיים רכח, ב) העתיק את לשונם של התוספות להלכה.

יש שפירשו שכוונת התוספות היא שדוקא על ארבע נהרות אלו מברכים ולא על נהרות אחרים (מהרש"א שם), אומנם, כמה אחרונים דייקו מלשונם של בעלי התוספות שנהרות אלו הם דוגמה לנהרות גדולים שקיימים מזמן מעשה בראשית, ולכן צריך לברך גם על שאר נהרות גדולים שהאדם מתפעל מגודלם, וכן פסק המשנה ברורה (ד).

בגמרא מבואר, שגם בנהרות שכן מברכים עליהם, צריך להקפיד שהברכה תהיה דווקא במקום שהנהר לא שינה את מהלכו מששת ימי בראשית, ובמקום שחפרו ושינו את מהלכו לא מברכים משום שאינו 'מעשה בראשית', ואף אם הדבר מסופק, אין מברכים עליהם (שם, ה).

וכמו כל ברכות הראייה, אין מברכים אותה אלא לאחר שיעברו שלושים יום מהראייה הקודמת, ומכיוון שיש ספק האם זמן זה כולל את היום שהוא ראה בו בפעם הקודמת ואת היום הזה, לכן לא מברכים אלא ביום השלושים ושניים לראייתו הקודמת, כגון אם ראה ביום ראשון אינו מברך אלא לאחר שיעברו ארבעה שבועות ביום רביעי (משנה ברורה ריח, יא).

סיכום

הרב לוי צריך לברך על הנילוס 'עושה מעשה בראשית', ובתנאי שהברכה היא במקום שלא שינו את מהלך הנהר, והוא לא ראה אותו בתוך שלושים יום.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

עושר בחוסר יושר

שאלה

המעשה שלפנינו התרחש לפני מספר שנים בארצות הברית. בבוקר אחד הגיע יהודי למגרש לממכר מכוניות, ורכש מכונית מפוארת. את מחירה, מאה אלף דולרים, שילם במזומן. היהודי יצא ממגרש המכוניות בנסיעה ברכב החדש, אך שעה קלה לאחר מכן חזר אל מגרש המכוניות, ולמרבה ההפתעה ביקש למכור את הרכב בחזרה - תמורת חמישים אלף דולרים בלבד...

מיותר לציין, כי הסיפור נראה למוכר חשוד מאוד, בפרט נוכח העובדה שהאיש לא נאות לספק כל הסבר למעשיו. המוכר חשש שמדובר ב'תרגיל' כלשהו, אשר נועד להסוות תרמית או חלילה פיגוע, ולפיכך ביקש מהקונה להמתין זמן מה. הוא הזעיק את המשטרה, וזו מיהרה להגיע, ועצרה את הקונה למשך ארבעה ימים, בחשד לעשיית פשע.

במהלך אותם ימים, נערכו חקירות ודרישות רבות, אך הן לא העלו דבר. הרכב נבדק היטב כדי לוודא שאינו ממולכד, אך הבדקים והחבלנים המומחים לא מצאו בו שום דבר יוצא דופן.

בסופו של דבר, לא נמצא כל פסול בהתנהלותו של האיש, ולא במקור כספו או במכונית שרכש. התברר גם שעברו נקי לחלוטין, והוא מעולם לא ביצע פשע כלשהו. לא נותרה בררה כי אם לשחררו ממעצר תוך התנצלות.

אך היהודי לא הסתפק בהתנצלות. הוא תבע את הרשויות על מעצר שווא שכרוך היה בפגיעה בכבודו ובעוגמת נפש מרובה. בסיומו של התהליך, זכה בפיצוי אדיר בסך שני מיליון דולר...

הסיפור נודע ברבים, והאיש הודיע כי בכוונתו לתרום עשירית מהסכום לשיבה מפורסמת בארצות הברית. [חשבון פשוט מעלה כי מדובר היה בסכום עתק של כמאתיים אלף דולרים!]

אלא שבדיעבד התברר, כי התהליך כולו היה מתוכנן מראש... כלומר, האיש שיער שאם יחזיר את הרכב ויבקש למכור במחיר מגוחך, הוא ייחשד וייעצר; הוא ידע כי לא יימצא כל מניע בלתי כשר למעשיו, ותכנן מלכתחילה לתבוע את הרשויות לפצותו בגין עגמת הנפש. ואכן, התוכנית הצליחה מעל ומעבר למשוער... התקשורת האמריקאית סערה בעקבות ההתרחשות, אך לאחר שכבר זכה בסכום הרב, על פי פסק בית המשפט האמריקאי, לא הייתה אפשרות חוקית לדרוש ממנו להחזיר את הכסף...

האם מותר לקבל את כספי התרומה מידו של אדם זה, לאחר שפרסם ברבים שנהג שלא כשורה, והרוויח את הכסף שלא ביושר?

תשובה

הגאון הרב יצחק זילברשטיין שליט"א הציע את השאלה בפני חמיו מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ותשובתו הייתה חד-משמעית: האומה היהודית מתאפיינת ביושרה ובנקיון כפיה. בהוצאת הכסף מהרשויות במרמה הציג אותו יהודי את היהודים כחורשי מזימות העושים בנוכלות את כספי הציבור, ועבר בכך על "ולא תחללו את שם קודשי". כשמבקשים להרים תרומה למטרת לימוד התורה הקדושה, על הכסף להיות קדוש וטהור בתכלית, בלי נדנדו של חטא! כסף שהרוויח שלא ביושר, אלא בעקמומיות ותוך חילול שם שמיים - אינו יכול לשמש ישיבות ולומדי תורה בטהרה!

אומנם, לאחר שהכסף כבר התקבל ביד האיש (וכאמור, אין להשתמש בו לצורך לימוד התורה של תלמידי חכמים), יש ליעץ לו, שהואיל והוא הרוויחו באיסור, ומיעט בכבוד שמיים, כעת יש להשתמש בו למטרה שתרבה כבוד שמיים, לצורך קירוב רחוקים ולשמירת תורה ומצוות.

סיכום

הישיבה הקדושה תימנע מקבלת התרומה, אך יש להמליץ לתורם להעביר את הסכום לשם מטרה אחרת, שתרבה כבוד שמיים בעולם.

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

| גליון 252 |

פרשת בראשית תשפ"ו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת בראשית

ורוח אלקים מרחפת על פני המים (א, ב), במדרש זהו רוחו של משיח. ונוכל לומר, רוחו של משיח היא הקדושה שיש בכל איש ישראל, וזהו הפירוש 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים', כי כל איש ישראל צריך לראות במעשיו שיקרב ביאת משיח, ופשיטא שלא יהיה חס ושלום מונע לביאת משיח.

(בית אהרן כב.)

מי הגיד לך כי ערום אתה (ג, יא). הנה ידוע כי פגם הלשון הוא גרמא בניקין ר"ל, וזהו שנאמר: "מי" גרם לך ש"ערום אתה", "הגיד לך" היינו לפי שהגדת ופגמת בדיבור, על כן נעשית ערום בלא מצוות.

(הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין, דגל מחנה יהודה)

ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אותו אלקים (ה, כד). ופירש רש"י: צדיק היה וקל בדעתו לשוב להרשיע, לפיכך מיהר הקדוש ברוך הוא וסילקו והמיתו קודם זמנו. כאשר נסתלק הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע, תלמידו מרן אדמו"ר ר"ש קארלינער זי"ע הספידו באומרו את הפסוק הנ"ל, והקשה וכי בשביל זה זכה למדרגה גדולה כל כך, רק הפירוש הוא: 'קל בדעתו לשוב להרשיע' היינו להשיב הרשעים בתשובה, וממילא תתבטל הבחירה כי כל הרשעים ישובו על ידו, וסיים: כן רבינו רבי אהרן הגדול זי"ל היה בכוחו לעורר לבות ישראל לתשובה, לפיכך סילקו הקב"ה צעיר לימים.

(כתבי הרה"צ ר' מנשה הכהן רוזנפלד ז"ל)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

תענוגי גן עדן

הקדוש רבי שלמה מקארלין ז"ל ראה בראייתו הנ"ל, נשמה של איש הדיוט אחד שהיה בזמנו, שזכה על ידי זכות גדול של פיקוח נפש שהציל נפש אחד ממות, ובימים אחדים נפטר זה ההדיוט, ותיכף מחמת זכות הגדול נכנס בגן עדן, רק שנתנו לו גן עדן מעין עסקיו שהיה לו בעולם הזה, עד שרבי שלמה הנ"ל היה בעזרו.

(שמע שלמה השלם והמפואר, תולדות, אות בב)

עיטורי קדוש

עדן" [-כשמגיעים לעולם הבא הנה יש מי שקיים כל התורה ומצוות, אך לא היה לו את התענוג וההתלהבות, וכשהוא מגיע לשם אומרים לו להיכנס לגן עדן, אבל מפני שהוא לא הרגיש את התענוג בעולם הזה אינו יכול להרגיש את התענוג בגן עדן].

בכתבי ר"מ מידנר השלם מסופר: פעם בליל שבת קודש התלהב רבינו אחר שולחנו, ופנה אל ר' שלום מפרוביטשץ ואחיו ר' ישראל חיים זי"ל (שנתגדלו בביתו) ואמר: איהר הערט וואס מ'זאגט [-השומעים אתם מה שאומרים], אפילו זה שלומד ומקיים את התורה ושומר שבת, אלא שאינו מעורר את לבו להרגיש תענוג שבת, אז כשזוכה להיות בגן עדן אינו שם אלא כספסל, ואין משפיעים לו תענוג. ושאלו ר' שלום: פעטער ווער זאגט אייך [-דודי, מי אמר לכם]. אמר לו: הא מיינ קינד, אז דו וועסט עלטער ווערן וועסטו אויך וויסן [-בני, כשתגדל - גם אתה תדע מכך]. וראה סיפור נוסף בענין זה בספר שמע שלמה השלם והמפואר חלק התולדות אות נג.

נוסח נוסף

המאמר שהבאנו למעלה מקורו מספר 'שארית ישראל' להרה"ק רבי ישראל דוב מוילעניצק (שער ההתקשרות, דרוש ה, מאמר רביעי). ואיידי דחביבא, נציג נוסח נוסף מכתבי הרה"ג רבי צבי יחזקאל מיכלזאהן אב"ד פלונסק, אמנם ייתכן שמדובר בסיפור נוסף ולא רק נוסח נוסף לסיפור. וכך הוא כותב: החסיד רבי יחזקאל סופר מאפסא כתב אלי שראה בספר אחד, שראה אותו הקדוש רש"י שהולך לטייל אצל שפת הנהר עם בייטשיל (-שוט) ומכה עם הבייטשיל כמה פעמים. ושאל אותו הקדוש על זה, והשיב לו שהיה זה דרכו ותענוגו בעולם הזה. ראה עוד מה שכתבנו במדור זה בגליון קצו פרשת שופטים תשפ"ד

תענוג וחיות

קיום המצוות אינו יכול להיעשות מתוך הרגל יבש, כחובה טכנית בלבד, אלא צריך להיות מלווה בשמחה, בחיות ובתענוג.

השכר הצפון לאדם לעולם הבא - בתענוגי גן עדן - אינו נמדד מעצם קיום המצוות בלבד, אלא בעיקר במידת החיות והתענוג שהרגיש האדם בשעת מעשה קיום המצוות.

יכול להיות שאדם יקיים את כל התורה והמצוות, אך אם עשה זאת ללא חיות וללא תענוג - גם חלקו בגן עדן יהיה חסר חיות ותענוג. אמנם הוא יִשֵּׁב שם, אך לא יוכל להרגיש באמת את טעמם של תענוגי גן עדן, ולא את מתיקות העונג הגנוז בהם.

כך אירע לאותו "איש הדיוט" אשר זכה אמנם להיכנס לגן עדן, אך לא היה בכוחו ליהנות מתענוגיו. שכן אי אפשר לטעום מעונג גן עדן, אלא כפי החיות והעונג שזכה האדם להרגיש בעת קיום המצוות בעולם הזה, ואותו איש לא היה בידו תורה ומצוות שקיימם בחיות ובתענוג. משום כך ניתן לו חלקו בגן עדן - בהתאם לסוג התענוגים שידע וטעם בחייו, והוא, התעסקות בעסקיו שהיה לו בעולם הזה.

כמו ספסל

על יסוד זה עמד רבנו פעמים רבות, וחזר והטעים נקודה זו בשיחותיו ובסיפורים שסיפר. נביא כאן אחדים מהם. וכך מובא בספה"ק "בית אהרן" (קמו) בשם רבינו: "אז מיא קומט אויף ייענר וועלט, איז פאראן אזוי איין מענטש וואש ער איז מקיים כל התורה ומצוות, נאר ער האט ניט גיהאט דעם תענוג און דעם ברען, קומט ער אהין הייסט מען אים אריין אין גן עדן, נאר ער האט ניט גיפילט דעם תענוג אויף דער וועלט פילט ער דארט אויך ניט דעם תענוג פון גן

על הציון של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שעומדים לפני בחיים חיותו. (רבי אשר מסטאלין)

לפרטים אודות לינה במלון לודמיר באמצע השבוע, ארגון קבוצות לשבתות, או הכנסת אורחים והמקווה בבית רבינו

04-30-10-900
א023011122@GMAIL.COM | במי"ל:

נא להתקשר למשרדי
הכנסת אורחים לודמיר

סיפור מאילנא דחיי

רבינו הקדוש • צדיקי דורו • הדבקים בחיים

מחייה מתים במאמר

"מה הייתה תשובתו של הרבי הקדוש? אגא אל תחשוש לומר לפניי את דבריו ואל תפל מהם דברי!" מחוסר ברירה, הרבין השליח את ראשו ואמר בשפה רפה, בקול נמוך: "הרבי ביקש למסור כי הוא פוקד שהאשה תקום ותכין סעודה, וכי הוא יבוא לכאן לסעודה הגדולה..." שמע ר' יהודה את הדברים, ומיד אורו פניו הכבדות באור חדש. חדור אמונה איתנה כברול ברבו הקדוש, קרא ואמר בקול רגש וחנוק דמעות: "אם הרבי אמר - כך יקום ויהיה ללא שום ספק!" רבין ר' יהודה לעבר רעייתו הנפטרת השכובה על הארץ ומכוסה בסדין וקרא על אוזנה, בקול גדול ובאמונה תמה ותמימה: "ההיילגער רבי אמר שתקומי, הרבי הורה שתעמדי בריאה ושלמה ותכניי לכבודו סעודה! הנה הולך הרבי לבוא לכאן בעוד כמה שעות! קומי והתעוררי! כך ציווה הרבי!"

והנה אירע הנס העצום. האישה ששכבה חסרת חיות ונשמה, החלה לנוע קמעא, ונעתקה נשימתם של כל הסובבים. חלפו עוד כמה רגעים והחלה לנוע יותר ויותר, ואט אט שבה לחיים. לאחר מכן התיישבה על מקומה, וגם נעמדה על רגליה, ופנתה אל המטבח. לתדהמת כולם, פתחה האם בסדרת ההכנות והבישולים בתנועות נמרצות, שפתה מים אל קדרות הענק שעל גבי האש, חתכה בוריות ירקות, בוקה מלח ותבלינים, בחשה ותיבלה עוד, לשה עיסה רכה וריחנית לחלות הערבות שיוכנסו תיכף לתנור הגדול, וכן הלאה והלאה, ממש כבימיה הטובים והאינטימים, משל לא הייתה עד לפני דקות אחדות כמת אשר אין בו רוח חיים. לאחר רדת הליל הופיע רבי אשר הקדוש עם פמלייתו בשערי ביתו של החסיד ר' יהודה. ריח ערב של תבשילים משובחים מילא את כל הבית, והצדיק עם מלווי נכנסו פנימה, והסב הצדיק אל סעודת ההודיה הרבת, כשאל השולחן מוגשים בזה אחר זה מעשי ידיה של בעלת הבית, בעלת הנס, שקמה לתחייה, ממוות לחיים, בזכות גזרתו וברכת קדוש של הצדיק.

לרגל מלאות 199 שנה להסתלקות הרה"ק רבי אשר מסטאלין בן הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין תלמידו הגדול של מרן הקדוש רבי שלמה מקארלין. נסתלק ביום כ"ו תשרי שנת תקפ"ו.

תוגה עמוקה ריחפה בחלל הבית, עטופה בדממת מוות איומה. החסיד ר' יהודה פראשער עם בני משפחתו, סובבים את מיטת האם החולנית שנפלה זה עתה למשכב בחולי קשה ומסוכן, ומצבה מתדרדר מרגע לרגע, ולדברי הרופאים יש להתכונן בהקדם לגרוע מכל. יללות יגון ואנחה מילאו את הבית, עם הישמע דבריהם הקודרים של הרופאים, והילדים הרכים שכבר החלו להבין את הנעשה, התייפחו בבכי חרישי בפינת הבית.

לפתע התנער החסיד ר' יהודה, מיהר אל השולחן, נטל בבהילות רבה את הנוצה מתוך הקסת, והחל לרשום בסערה פתקא-קוויטל אל מורו ורבו רבי אשר היושב בעיר סטאלין. האותיות רצו על הקלף חסרות צורה ויציבות, בהן גולל ר' יהודה בקצרה את המצב הנורא והמסוכן בו נתונה זוגתו, והצרה הגדולה שמרחפת מעל ראשה של המשפחה.

את הקוויטל מסר ר' יהודה בידיו של שליח נאמן וזריז בעל סוס אביר ומהיר רגליים. השליח הטמין את הקוויטל בכיסו, ומיד פתח בדריה נמרצת ונחפזת לעבר העיר סטאלין. תוך שעה קלה, עומדות היו רגליו של השליח בשערי חצר הקדוש של הרבי, וכששמעו מפיו את סיבת בואו, הוכנס במהרה אל חדר קדשו של הרבי. הקוויטל שנמסר הונח על שולחן הקדוש, ועיניו הטהורות של הרבי הרחום סקרו בעיון רב ובארשת חמלה רבה, את השורות הבודדות שנכתבו. המברק הבהול נכרך ונגלגל בין ידיו הקדושות של הצדיק, והוא קרא לעומת השליח בהוראה נחרצת:

"חזור נא במהרה אל ביתו של ר' יהודה, ומסור להם בשמי, כי מצווה אני עליה שתקום האשה ממשכב חוליה, ותפנה מיד להכין סעודה גדולה ודשנה, כי בעזרת הבורא עוד הערב נבוא לביתם לערוך שם סעודה גדולה!"

אף השליח וזינק על סוסו הטמיר ושב בדהרה טרופה לעבר ביתו של ר' יהודה.

כאשר הגיע אל הבית חשכו עיניו ונפל ליבו בקרבו. פניהם של הנוכחים אמרו הכל, ובמרכז החדר המרכזי נראתה בעלת הבית שנפטרה מכבר לבית עולמה, והחזירה נשמתה ליצרה, מכוסה על הארץ בסדין וסביבותיה נרות דלוקים. בראות השליח את המצב העגום והנורא, החל לסוב על עקבותיו וניסה לחמוק אל החוץ, בהרגישו שאין מן הראוי למסור את הוראתו של הרבי, כבר לאחר מעשה, ומוטב שלא לצער לריק את ר' יהודה שזוגתו מוטלת לפניו, ואת היתומים הגדולים עם הרכים.

אולם כשהבחין ר' יהודה בשליח, מיד אחז בידו, ושאל בצפייה גדולה:

מקום קבורת קדשו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין וצוק"ל בעיר קארלין, הנמצא כיום במקום מוצבת גדר של גן מקומי

ילדי רבינו שלמה // חידת השבוע

חידה: איך נמדיד השכר לעולם הבא?

הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיג לקו לודמיר 02-3011122,

להכנס לשלוחת הילדים - שלוחה מספר 0,

ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח.

את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת נח

הזוכה לפרשת נצבים: אלהן שטראוס, מודיעין עלית

אוצרות ומשגים

רבינו אשר מסטאלין

רבינו שלמה את פרשת היראה' ובאותו רגע התמלא רבי אשר בפחד גדול ויראת ה' טהורה. רבי אשר הקדוש היה לימים לרבי גדול ומפרסם ואף פליס הסתופפו בצלו. תפלותיו בקעו רקיעים והתלהבותו היתה גדולה ועזה עד לב השמים, כאשר קולו הערב והאדיר נשמע למרחקים עצומים.

אמר עליו המגיד הקדוש מסטעפין: "מעיד אני עלי שמים וארץ כי כאשר יבוא המשיח, והאבות הקדושים ומשה רבינו יופיעו ויחפשו אחרי מי שיגש לפני העמוד לתפלה, אזי יעמידו את רבי אשר מסטאלין להתפלל לפני התבחי".

רבי אשר הקדוש נפטר בשנת תקפ"ז לפני מאה תשעים ותשע שנה ונטמן בעיר קרלין. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ביום כ"ו תשרי חל יום האירצות של הרבי הקדוש רבי אשר [הראשון] מסטאלין זצ"ל, מגדולי ובחירי תלמידי רבינו שלמה הקדוש. בהיות רבי אשר נער קטן בן שנים עשרה שנה, נפטר אביו רבי אהרן הגדול מקארלין והוא נותר יתום בודד. באותו זמן פרש עליו את חסותו רבינו שלמה מקארלין, שהיה תלמידו של רבי אהרן מקארלין, והכניס את הנער הצדיק לביתו, חנכו וגדלו בכן.

השאר ידו של רבינו אשר לא זזה מתוך ידו של רבינו שלמה, הלך עמו כל הימים וקנה מאורו ותורתו. אף התבטא פעם רבינו שלמה ואמר: "לא באתי לעולם הזה אלא בשביל לפשט ולהסביר לרבי אשר את ספקותיו ושאלותיו" כך מספר שפעם אחת התלונן רבי אשר באזני רבינו שלמה, כי חפץ הוא לירא את בוראו כראוי - אזי הראה לו

החיים בלודמיר

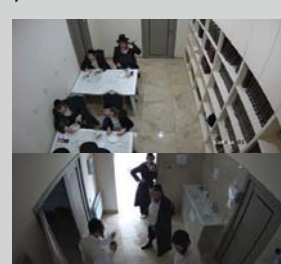
החיים בלודמיר בעבר ובהווה

תגובות נלהבות ממאות העולים ללודמיר בדרך לאומן

מבול מבוחר של תגובות חמות והודעות נרגשות הגיע ליהונסאט אורחים לודמיר' בימים אלו, מאת המוני אחינו בית ישראל היקרים ששהו בעיר אומן ביום ראש השנה, ועשו את דרכם דרך העיר לודמיר.

מאות רבות של יהודים יקרים זכו להיכנס ולבוא בשערי לודמיר, מי בדרך הלך לעיר אומן, ומי בדרך חזרה. כמות העולים לודמיר בשנה זו הייתה מפתיעה ומרשימה במיוחד, והתגובות הנלהבות לא פוסקות מלזרום.

מאות היהודים היקרים בכלל וחסידיו ברסלב בפרט, זכו לעלות ולבוא על ציון קדשו של רבינו שלמה בלודמיר כמו בחיים חיות, ולשפוך שיח חינונים בהתעוררות והתעלות גדולה. לאחר מכן זכו להיכנס ולבוא בשערי 'בית רבינו' שם התקבלו בחמימות רבה באגפים השונים אשר עמדו מוכנים ומזומנים לכל דיכפין עם מקווה חם ונעים, שתייה חמה וקרה, עוגות, מנות לחימום מהיר ועוד כיבוד עשיר.

חסידי ברסלב בבית רבינו בלודמיר בדרך לאומן

יהי רצון שזוכה להמשיך בכל פעלינו הברוכים גם בשנה הקרובה הבעל"ט יותר ויותר, ויזכו עוד רבים לעלות לציון קדשו של רבינו שלמה בן יוטא, לעורר ישועות לכלל ולפרט. זכותו תגן עלינו אמן!

חדש!

סדרת "אוצרות הרב להמן"

ORIGINAL

ספר איכות
הפקה מקורית
מבית סטודיו רובין

95 ₪

STUDIO

רובין

סטודיו רובין. כל ציור סיפור

072-243-5666

למשלוח
עד הבית:

בהזמנת
2 ספרים
משלוח חינם

עוד בסדרה:

הזמן לנגן כמו מקצוענים

לימודי אורגנית ביחס אישי ופרטני
באווירה שמורה ע"י אברהם חסידי מאנ"ש,
בואו תגשימו חלום.

SHMILI
YACOB

גילאי 9
ומעלה

שיעורים
פרטיים

אידיש
עברית

שמילי יאקאב - לימודי נגינה מקצועיים

052.714.8606

— כתובת - רח' חירם 4 ירושלים —

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

הכלי"ז תלחיץ?

עם המהירות של דפוס ספיד
הכל יגיע בזמן!

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

פז'אכאן/מאמין/חיות/מקצ'ים/למפ'נעו/מהמ'מית/פל'מית/ל' דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 89,57,52,51,16,9,3 >>